

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของงานศึกษาตามหลักสูตรปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต
คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ปทุมวัน ปีการศึกษา 2559
ฉบับที่ ๑๖๖ ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

ปัญหาการประกันภัยความรับผิดชอบทางวิชาชีพ:
ศึกษากรณี การประกันภัยความรับผิดชอบผู้ประกอบการวิชาชีพสื่อมวลชน

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญานิติศาสตรมหาบัณฑิต

คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยอัสสัมชัญ ปีการศึกษา 2559

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยอัสสัมชัญ

**PROBLEM OF PROFESSIONAL INDEMNITY INSURANCE:
A STUDY OF MEDIA LIABILITY INSURANCE**

**A THESIS SUBMITTED IN PARTIAL FULFILLMENT OF THE REQUIREMENTS
FOR THE DEGREE OF MASTER OF LAWS
GRADUATE SCHOOL OF LAW
ASSUMPTION UNIVERSITY**

MAY 2017

ชื่อเรื่องวิทยานิพนธ์ : ปัญหาการประกันภัยความรับผิดทางวิชาชีพ ศึกษากรณีการ
ประกันภัยความรับผิดผู้ประกอบการวิชาชีพสื่อมวลชน
(Problem of Professional Indemnity Insurance: A study of Media
Liability Insurance)

ชื่อผู้เขียน : นางสาวศันสนีย์ อุดมहरรรษากุล

ชื่อปริญญา : นิติศาสตรมหาบัณฑิต (สาขากฎหมายธุรกิจ)

คณะกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ :

1. รองศาสตราจารย์ พรชัย สุนทรพันธุ์	ที่ปรึกษาหลัก
2. รองศาสตราจารย์ สุเมธ จานประดับ	ที่ปรึกษาร่วม

คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยอัสสัมชัญ อนุมัติให้วิทยานิพนธ์ฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่งของการ
การศึกษาหลักสูตรปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต

..... คณบดีคณะนิติศาสตร์
(รองศาสตราจารย์ พรชัย สุนทรพันธุ์)

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

..... ประธานกรรมการ
(ศาสตราจารย์พิเศษ สิทธิโชค ศรีเจริญ)

..... กรรมการ
(รองศาสตราจารย์ รัชพงศ์ โปษะบุตร)

..... ที่ปรึกษาหลัก
(รองศาสตราจารย์ พรชัย สุนทรพันธุ์)

..... ที่ปรึกษาร่วม
(รองศาสตราจารย์ สุเมธ จานประดับ)

ชื่อเรื่องวิทยานิพนธ์ : ปัญหาการประกันภัยความรับผิดชอบทางวิชาชีพ: ศึกษากรณีการ
ประกันภัยความรับผิดชอบผู้ประกอบวิชาชีพสื่อมวลชน

ชื่อผู้เขียน : นางสาวคันสนีย์ อุดมธรรมากุล

ชื่อปริญญา : นิติศาสตรมหาบัณฑิต (สาขากฎหมายธุรกิจ)

ปีการศึกษา : 2559

คณะกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ :

1. รองศาสตราจารย์ พรชัย สุนทรพันธุ์	ที่ปรึกษาหลัก
2. รองศาสตราจารย์ สุเมธ จานประดับ	ที่ปรึกษาร่วม

บทคัดย่อ

ในประเทศไทย การฟ้องร้องสื่อมวลชนสาขาต่างๆ มีอย่างต่อเนื่องและมีแนวโน้มที่จะฟ้องร้องกันมากขึ้นทางอาญา ได้แก่ ความผิดฐานหมิ่นประมาท และความผิดทางแพ่ง เรียกร้องให้ผู้ที่ไขข่าวที่ทำให้ผู้อื่นเสียหายต้องชดใช้ค่าสินไหมทดแทนให้กับผู้เสียหาย คู่กรณีส่วนใหญ่เป็นบุคคลสาธารณะที่ได้รับผลกระทบจากการเสนอข้อเท็จจริงดังกล่าว มูลค่าการเรียกร้องทางแพ่งมีแนวโน้มสูงขึ้น เป็นเหตุให้สื่อมวลชนอาจต้องรับผิดชอบชดใช้ค่าเสียหายให้กับผู้เสียหายจำนวนสูง การรับผิดชอบในกรณีนี้รวมไปถึงความรับผิดชอบของนายจ้างของสื่อมวลชนอาชีพ ทั้งบุคคลธรรมดาและนิติบุคคล ที่ต้องรับผิดชอบจากการเสนอข้อเท็จจริงของผู้สื่อข่าวที่เป็นลูกจ้างของตนด้วยตามประมวลกฎหมายแพ่งพาณิชย์ ในความผิดฐานละเมิดผู้อื่น และในทางปฏิบัติผู้เสียหายมักฟ้องร้องนายจ้างหรือผู้พิมพ์ หรือบรรณาธิการด้วย เนื่องจากเห็นว่ามีความรับผิดชอบร่วมกัน

เมื่อได้มีการวิเคราะห์ถึงปัญหาของการประกันภัยความรับผิดชอบผู้ประกอบวิชาชีพสื่อมวลชนดังกล่าว จะเห็นได้ว่าการประกันภัยความรับผิดชอบผู้ประกอบวิชาชีพสื่อมวลชนในประเทศไทยยังไม่มีแบบมาตรฐานที่ชัดเจนและถูกต้องตามสำนักงานคณะกรรมการกำกับและส่งเสริมการประกอบธุรกิจประกันภัย อีกทั้งยังไม่มีกำหนดชัดเจนว่าผู้ประกอบวิชาชีพสื่อมวลชนถือเป็นวิชาชีพหรือไม่

ดังนั้น ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะว่าควรที่จะมีบทบัญญัติกฎหมายบัญญัติโดยเฉพาะกับสัญญาดังกล่าวโดยเฉพาะในประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ และควรมีกฎหมายบังคับให้ผู้ประกอบวิชาชีพสื่อมวลชนนั้นมีใบประกอบวิชาชีพเพื่อให้มีแบบแผนไปในทิศทางเดียวกัน อีกทั้งในประเทศไทยยังไม่มีสัญญาประกันภัยความรับผิดชอบผู้ประกอบวิชาชีพสื่อมวลชนโดยเฉพาะเหมือนประเทศสหรัฐอเมริกา ดังนั้นผู้วิจัยมีความเห็นว่าควรที่จะมีสัญญาประกันภัยความรับผิดชอบผู้

ประกอบวิชาชีพสื่อมวลชนโดยให้มีการควบคุมสัญญาประกันภัยความรับผิดชอบต่อวิชาชีพสื่อมวลชน
โดยสำนักงานคณะกรรมการกำกับและส่งเสริมการประกอบธุรกิจประกันภัยด้วย

Thesis Title : Problem of Professional Indemnity Insurance: A Study of Media Liability Insurance

Author Name : Ms.Sunsanee Udomhunsakul

Degree : Master of Laws (Business Law)

Academic Year : 2016

Advisory Committee :

1. Assoc.Prof.Pornchai Soonthornpan	Advisor
2. Assoc.Prof.Sumate Janpradub	Co-Advisor

ABSTRACT

In Thailand, the prosecution of press and mass media continues to persist and the criminal prosecution is expected to increase in the future, including defamation and civil offences, which demand the press that has caused damages to others to settle a lawsuit in the form of compensation to the plaintiff. The majority of the plaintiffs are the general public whom are affected by the publicizing of such news. The amount of compensation requested by the plaintiff is expected to escalate in the future. Thereby, the press and mass media might have to be responsible for a higher compensation. In such cases, the law requires the employer of media professionals, either as an individual or a legal entity, to plead guilty to such crime committed by his or her own employee as stated under the Civil and Commercial Code. In the offense of violating human rights, the victim will often sue the employer, the publisher, and the editor with regards to their shared responsibilities.

Upon consideration of the aforementioned legal issues relating to the liability insurance of media professionals, it can be observed that, as of present, the liability insurance of media professionals in Thailand has no visible standard nor does it conform to the Office of Insurance Commission. Likewise, it is still not clear whether or not a media profession should be regarded as a profession or not.

Accordingly, researchers have suggested that there should be provisions of law that are specific to the stated agreement, in particular for the Civil and Commercial Code. In addition, there should be a law enforcement that requires media professionals to obtain a professional license in order to execute practices in the same direction as the scheme. In addition, regarding the

fact that Thailand currently has no liability insurance specifically for media professionals unlike the United States, researchers are of the opinion that professional liability insurance for media professionals should be in place and that it should be regulated by the Office of Insurance Commission.

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์เล่มนี้สำเร็จลงด้วยความอนุเคราะห์จากครูบาอาจารย์โดยแท้ ผู้เขียนขอระบุนามท่านทั้งหลายเหล่านี้ไว้เพื่อแสดงการคารวะและขอบพระคุณเป็นอย่างสูงดังต่อไปนี้ ศาสตราจารย์พิเศษสิทธิโชค ศรีเจริญ ประธานกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ที่ให้คำแนะนำและให้ความรู้แก่ผู้เขียนอย่างมากมาย รองศาสตราจารย์ พรชัย สุนทรพันธุ์ ที่ปรึกษาหลักการสอบวิทยานิพนธ์ที่เสียสละเวลาอันมีค่าแนะนำและให้คำปรึกษากับผู้เขียนเป็นอย่างดีตลอดมา รองศาสตราจารย์ สุเมธ จานประดับ ที่ปรึกษาร่วมวิทยานิพนธ์ผู้ที่คอยแนะนำและช่วยเหลือผู้เขียนในการหาข้อมูลเพิ่มเติมเพื่อให้วิทยานิพนธ์ของผู้เขียนมีความสมบูรณ์มากยิ่งขึ้น รองศาสตราจารย์ ณัฐพงศ์ โปษะกะบุตร กรรมการและผู้อำนวยการบัณฑิตศึกษาผู้ให้คำแนะนำอันเปี่ยมไปด้วยความรู้แก่ผู้เขียน

ผู้เขียนขอขอบพระคุณ นายสิทธิศักดิ์ อุดมธรรมากุล ที่ล่วงลับไปแล้วผู้เป็นบิดา และนางอาน์ อุดมธรรมากุล ผู้เป็นมารดา และครอบครัวของผู้เขียนที่คอยให้กำลังใจและคอยอยู่เคียงข้างมาโดยตลอดจนผู้เขียนสามารถเขียนการเล่มนี้สำเร็จได้ด้วยดี

นอกจากบุคคลดังที่ผู้เขียนกล่าวนามในข้างต้น ผู้เขียนขอขอบพระคุณบุคคลอื่นที่มีได้เอยนามแต่เป็นผู้ที่มีส่วนช่วยผู้เขียนในการเขียนวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ด้วย

หากวิทยานิพนธ์เล่มนี้จะเป็นข้อมูลที่เป็นประโยชน์แก่ผู้อื่น ผู้เขียนขอขอบคุณงามความดีดังกล่าวให้แก่ผู้มีพระคุณและมีส่วนร่วมที่ได้กล่าวมาแล้ว แต่หากมีข้อผิดพลาดประการใดสำหรับวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ผู้เขียนขอน้อมรับไว้แต่เพียงผู้เดียว

ศันสนีย์ อุดมธรรมากุล

สารบัญ

หน้า

บทคัดย่อภาษาไทย..... ง

บทคัดย่อภาษาอังกฤษ..... น

กิตติกรรมประกาศ..... ช

บทที่ 1 บทนำ..... 1

1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา..... 1

1.2 วัตถุประสงค์ของการศึกษา..... 4

1.3 สมมติฐานของการศึกษา..... 4

1.4 ขอบเขตของการศึกษา..... 5

1.5 วิธีการดำเนินการศึกษา..... 5

1.6 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ..... 5

บทที่ 2 ประวัติ แนวคิดทฤษฎี และกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการประกันภัยความรับผิดชอบ
การประกอบวิชาชีพสื่อมวลชน..... 6

2.1 ประวัติเกี่ยวกับการประกันภัยความรับผิดชอบผู้ประกอบวิชาชีพสื่อมวลชน..... 6

2.2 แนวคิดเกี่ยวกับการประกันภัยความรับผิดชอบผู้ประกอบวิชาชีพสื่อมวลชน..... 10

2.3 หลักการประกันภัยความรับผิดชอบผู้ประกอบวิชาชีพสื่อมวลชน..... 11

2.4 ประโยชน์ของการทำประกันภัยความรับผิดชอบผู้ประกอบวิชาชีพ
สื่อมวลชน..... 17

2.5 ความรับผิดชอบผู้ประกอบวิชาชีพสื่อมวลชน..... 18

2.5.1 สื่อมวลชนกับความรับผิดชอบทางแพ่ง..... 18

2.5.2 สื่อมวลชนกับความรับผิดชอบในทางอาญา..... 21

สารบัญ (ต่อ)

หน้า

2.6	การประกันภัยความรับผิดในวิชาชีพสื่อมวลชนภาคสมัครใจกับภาคบังคับ.....	27
2.7	ความหมายของวิชาชีพ และองค์การวิชาชีพที่เกี่ยวข้องกับผู้ประกอบวิชาชีพสื่อมวลชน.....	33
2.7.1	ความหมายของวิชาชีพ.....	33
2.7.2	องค์การวิชาชีพ (Professional Organization).....	35
2.7.3	สภาการหนังสือพิมพ์แห่งชาติ.....	37
2.7.4	สภาวิชาชีพข่าววิทยุและโทรทัศน์.....	37
2.8	บทบัญญัติเฉพาะของการประกันภัยค่าจูนและการประกันภัยความรับผิด....	39
บทที่ 3	กฎหมายที่เกี่ยวกับการประกันภัยความรับผิดผู้ประกอบวิชาชีพสื่อมวลชน	
	ของต่างประเทศ.....	49
3.1	ประเทศสหรัฐอเมริกา.....	50
3.1.1	ความรับผิดทางอาญาของผู้ประกอบวิชาชีพสื่อมวลชน ในประเทศสหรัฐอเมริกา.....	52
3.1.2	ความรับผิดทางละเมิดของผู้ประกอบวิชาชีพสื่อมวลชน ในประเทศสหรัฐอเมริกา.....	54
3.1.3	กรณีศึกษาการประกันภัยความรับผิดต่อผู้ประกอบวิชาชีพ สื่อมวลชน.....	60
3.2	ประเทศเยอรมัน.....	62
3.2.1	ความรับผิดทางอาญาของผู้ประกอบวิชาชีพสื่อมวลชน ในประเทศเยอรมัน.....	62
3.2.2	ความรับผิดทางละเมิดของผู้ประกอบวิชาชีพสื่อมวลชน ในประเทศเยอรมัน.....	65
3.3	ประเทศอังกฤษ.....	68
3.3.1	กฎหมายประกันภัยความรับผิดในประเทศอังกฤษ.....	68

สารบัญ (ต่อ)

หน้า

บทที่ 4 ปัญหาทางกฎหมายเกี่ยวกับการประกันภัยความรับผิดในวิชาชีพสื่อมวลชน.....	71
4.1 ปัญหาการนำกฎหมายการประกันภัยคำจูงมาใช้กับสัญญาประกันภัย ความรับผิดตามกฎหมายของผู้ประกอบวิชาชีพสื่อมวลชน.....	72
4.2 ปัญหาเกี่ยวกับข้อบังคับตามสัญญาการประกันภัยความรับผิดตามกฎหมาย ของผู้ประกอบวิชาชีพสื่อมวลชน.....	74
4.2.1 รูปแบบของกรมธรรม์ประกันภัยความรับผิด.....	76
4.2.2 สาระสำคัญของกรมธรรม์ประกันภัยความรับผิด.....	78
4.3 ปัญหาการผลักดันให้ผู้ประกอบวิชาชีพสนใจทำกรมธรรม์ประกันภัย ความรับผิดของผู้ประกอบวิชาชีพสื่อมวลชน.....	89
บทที่ 5 สรุปและข้อเสนอแนะ.....	91
5.1 สรุป.....	92
5.2 ข้อเสนอแนะ.....	93
บรรณานุกรม.....	97
ภาคผนวก.....	99
ประวัติผู้เขียน.....	112

บทที่ 1

บทนำ

1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ในปัจจุบันสื่อมวลชนไม่ว่าจะในประเทศ หรือต่างประเทศถือว่ามีความสำคัญในการดำรงชีวิตของประชาชนค่อนข้างมาก เนื่องจากโดยส่วนใหญ่ประชาชนมักจะได้รับข่าวสารจากสื่อมวลชนแขนงต่างๆ ไม่ว่าจะเป็นทางสื่อโทรทัศน์ วิทยุ หนังสือพิมพ์ หรือทางสื่ออิเล็กทรอนิกส์ต่างๆ ซึ่งการให้ข้อมูลข่าวสารของนักสื่อมวลชนค่อนข้างเป็นสิ่งที่สำคัญ และน่าจับตามองว่าการเสนอข่าวของนักสื่อสารมวลชนนั้น ถูกต้อง แม่นยำ และไม่เป็นการละเมิด หรือนำความเสียหายมาให้กับบุคคลที่เราเสนอข่าวไป

ซึ่งหากการนำเสนอข่าวของนักสื่อมวลชนดังกล่าวได้ทำการละเมิดบุคคลดังกล่าวก็อาจจะถูกเรียกร้องค่าสินไหมทดแทนได้ตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ จะเห็นได้ว่าการสื่อมวลชนมีความเสี่ยงในการรับผิดชอบซึ่งอาจเกิดขึ้นได้ แม้จะได้ระมัดระวังเป็นอย่างดีในการเสนอข่าวสารต่างๆ หรือมีกฎหมายคุ้มครองอาชีพสื่อมวลชนแล้วก็ตาม ดังนั้นเพื่อเป็นการลดความเสี่ยงภัยที่ต้องชดใช้ค่าสินไหมทดแทนอันเกิดจากการถูกฟ้องร้องหรือเรียกร้องค่าเสียหายจากบุคคลภายนอก เพื่อเป็นการกระจายความเสี่ยงภัยของผู้ประกอบวิชาชีพสื่อมวลชน ผู้ประกอบวิชาชีพนี้จึงให้ความสำคัญต่อการทำประกันภัยความรับผิดการประกอบวิชาชีพ (Professional Indemnity Insurance) มากยิ่งขึ้น

เมื่อกล่าวถึงการประกันภัย โดยส่วนใหญ่คุ้นเคยกับการประกันชีวิต ประกันรถยนต์ และการประกันภัยอื่นๆ ที่ผู้เอาประกันภัยได้ตกลงทำประกันภัยไว้กับบริษัทรับประกัน โดยผู้เอาประกันตกลงประกันความรับผิดบางอย่างและชำระค่าเบี้ยประกันภัยให้กับบริษัทประกันภัย ค่าเบี้ยประกันจะมากหรือน้อยขึ้นอยู่กับวงเงินคุ้มครองความเสียหายที่ได้ตกลงกันไว้ หากวงเงินในการคุ้มครองสูงต้องชำระค่าเบี้ยประกันสูงไปด้วย

ในประเทศไทย การฟ้องร้องสื่อมวลชนสาขาต่างๆ มีอย่างต่อเนื่องและมีแนวโน้มที่จะฟ้องร้องกันมากขึ้น ทางอาญา ได้แก่ ความผิดฐานหมิ่นประมาท และความผิดทางแพ่ง เรียกร้องให้ผู้ที่ใจชั่วที่ทำให้ผู้อื่นเสียหายต้องชดใช้ค่าสินไหมทดแทนให้กับผู้เสียหาย คู่กรณีส่วนใหญ่เป็นบุคคลสาธารณะที่ได้รับผลกระทบจากการเสนอข้อเท็จจริงดังกล่าว มูลค่าการเรียกร้องทางแพ่งมีแนวโน้มสูงขึ้น เป็นเหตุให้สื่อมวลชนอาจต้องรับผิดชอบชดใช้ค่าเสียหายให้กับผู้เสียหายจำนวนสูง การรับผิดชอบในกรณีนี้รวมไปถึงความรับผิดของนายจ้างของสื่อมวลชนอาชีพ ทั้งบุคคลธรรมดาและนิติบุคคล ที่ต้องรับผิดชอบจากการเสนอข้อเท็จจริงของผู้สื่อข่าวที่เป็นลูกจ้างของตนด้วยตามประมวล

กฎหมายแพ่งพาณิชย์ ในความผิดฐานละเมิดผู้อื่น และในทางปฏิบัติผู้เสียหายมักฟ้องร้องนายจ้าง หรือผู้พิมพ์ หรือบรรณาธิการด้วย เนื่องจากเห็นว่ามี ความรับผิดชอบร่วมกัน

อย่างไรก็ตามอาจมีผู้ให้ความเห็นว่า การเสนอข้อเท็จจริงของสื่อมวลชน หากได้มีการ ระวังระมัดระวังพอควร ตามหลักของวิชาชีพจะไม่ถูกฟ้องร้อง ซึ่งในความเป็นจริงการเสนอข้อเท็จจริง ของสื่อมวลชนต้องถูกต้องตรงไปตรงมา และต้องมีความรวดเร็วทันต่อเหตุการณ์ และด้วยความ จำเป็นทางเศรษฐกิจ สื่อมวลชนอาจจะต้องรับปริมาณงานเพิ่มมากขึ้น จึงอาจเกิดความผิดพลาดได้ หรือการติชมโดยสุจริต หรือเพื่อประโยชน์สาธารณะอาจมีการตีความที่แตกต่างกันได้ ดังนั้นจึงอาจ เกิดการฟ้องร้องเรียกค่าเสียหายกัน และการเว้นต่อการถูกฟ้องร้องย่อมกระทบกระเทือนต่อเสรีภาพ ในการเสนอข่าวสารข้อเท็จจริงที่กระทบกับประโยชน์ของบางกลุ่มบางบุคคล

สำหรับการประกันภัยความรับผิดทางวิชาชีพ ในประเทศไทยพบว่า บริษัทผู้รับประกัน หลายรายได้จัดให้มีการประกันความรับผิดในวิชาชีพ (Professional Indemnity Insurance) ให้ความ ค้ำประกันความรับผิดตามกฎหมายของผู้ประกอบวิชาชีพ ซึ่งเป็นผลมาจากการทำงานในวิชาชีพของ ตนโดยประมาณเล็กน้อย บกพร่อง หรือละเมิด ต่อบุคคลภายนอก โดยบริษัทประกันภัยจะชดเชยค่า สินไหมทดแทน รวมทั้งค่าใช้จ่ายในการต่อสู้คดีในศาลให้แก่ผู้เอาประกันภัย ผู้ประกอบวิชาชีพ ต่างๆ ไว้ แต่บริษัทรับประกันส่วนใหญ่ของไทยเน้นอาชีพที่ต้องมีใบอนุญาต เช่น แพทย์ วิศวกร สถาปนิก ทนาย ฯลฯ หลายบริษัทเน้นที่วิชาชีพแพทย์มากกว่าวิชาชีพอื่น ในความรับผิดต่อคนไข้ซึ่ง ได้รับบาดเจ็บ รวมทั้งการเสียชีวิตอันเนื่องมาจากการผ่าตัดหรือระหว่างการทำงานในวิชาชีพ หรือตามใบประกอบใบอนุญาตโรคศิลป์

สำหรับการประกันภัยความรับผิดสำหรับวิชาชีพสื่อมวลชนในประเทศไทยนั้น ไม่มีการ กล่าวถึงอย่างชัดเจนว่า บริษัทประกันภัยใดมีนโยบายจะรับประกันความรับผิดของสื่อมวลชนอาชีพ และยังไม่คุ้นเคยกับการประกันภัยความรับผิดเช่นนี้ อีกทั้งผู้ประกอบวิชาชีพสื่อมวลชนยังไม่คุ้นเคย กับการประกันความรับผิดดังกล่าว ซึ่งเห็นว่าเป็นเรื่องใหม่ ไม่ค่อยเห็นความสำคัญ หรืออาจมีความ กังวลว่าอาจมีปัญหาในการจะต้องเจียจครายรับบางส่วนไปเป็นค่าเบี้ยประกัน เป็นต้น

เนื่องจากในปัจจุบันมีการฟ้องร้องผู้ประกอบวิชาชีพสื่อมวลชนอย่างต่อเนื่อง ดังนั้นการทำ ประกันผู้ประกอบวิชาชีพสื่อมวลชนน่าจะเป็นประโยชน์ในการการคุ้มครองและสร้างความมั่นใจ ในการเสนอข่าวสารให้กับประชาชนอย่างเต็มประสิทธิภาพ ไม่ต้องกลัวการถูกฟ้องร้อง ข้อดี สำหรับกระบวนการยุติธรรมคือ สามารถลดคดีที่ขึ้นสู่ศาลได้ และเป็นการเยียวยาความเสียหาย ให้กับผู้ที่ได้รับความเสียหายโดยเร็ว สำหรับบริษัทผู้รับประกันในประเทศไทยน่าจะมีนโยบาย ประกันความรับผิดของสื่อมวลชน ซึ่งเป็นผลดีในการขยายฐานลูกค้าของบริษัทด้วยทางหนึ่ง

ไม่ว่าจะเป็นแนวทางใด หากได้มีการประกันความรับผิดวิชาชีพสื่อมวลชนได้ถ้วนแล้วแต่ ทำให้เป็นผลดีกับเกียรติภูมิอาชีพและเสรีภาพของสื่อมวลชนทั้งสิ้น สุดท้ายสังคมและผู้บริโภคจะ

ได้รับประโยชน์สูงสุด รับทราบข้อมูลรวดเร็วรอบด้าน และเป็นสังคมอุดมด้วยปัญญาโดยแท้จริง

ในประเทศอังกฤษได้มีผู้ประกอบการวิชาชีพสื่อมวลชนให้ความสนใจการประกันภัยความรับผิดชอบผู้ประกอบการวิชาชีพสื่อมวลชนค่อนข้างมาก เนื่องจากผู้ประกอบการวิชาชีพสื่อมวลชนยอมรับว่ามีความเสี่ยงในความรับผิดชอบซึ่งอาจเกิดขึ้นได้ แม้จะระมัดระวังเป็นอย่างยิ่งในการตรวจสอบข้อเขียนต่างๆ แล้วก็ตาม ดังนั้นเพื่อเป็นการลดความเสี่ยงในการต้องชดเชยค่าเสียหายอันอาจเกิดจากการถูกฟ้องร้อง หรือเรียกร้องค่าเสียหายจากบุคคลภายนอก ผู้ประกอบการวิชาชีพสื่อมวลชนจึงให้ความสำคัญในการทำประกันความรับผิดชอบผู้ประกอบการวิชาชีพสื่อมวลชนกับบริษัทรับประกันภัย แม้ว่าในประเทศอังกฤษจะบทบัญญัติคุ้มครองผู้ประกอบการวิชาชีพสื่อมวลชน (The Media Liability Act 1998) แต่ผู้ประกอบการวิชาชีพดังกล่าวยังมีความต้องการทำประกันภัยเพื่อลดความเสี่ยงภัยในการประกอบวิชาชีพของตน

เมื่อต้นปี 2554 ที่ผ่านมาทางรัฐบาลได้มีนโยบายในการพิจารณาร่าง พ.ร.บ. คุ้มครองสิทธิเสรีภาพและส่งเสริมมาตรฐานวิชาชีพสื่อมวลชนโดยมีสาระ ให้ผู้ประกอบการวิชาชีพสื่อมีเสรีภาพในการเสนอข่าว โดยไม่อยู่ภายใต้อำนาจของหน่วยราชการ หน่วยงานของรัฐ รัฐวิสาหกิจ หรือเจ้าของกิจการ แต่ต้องไม่ขัดต่อจริยธรรมของการประกอบวิชาชีพ อาทิ เสนอข่าวเพื่อประโยชน์สาธารณะ ให้ความเป็นธรรมต่อผู้ตกเป็นข่าว ไม่มีผลประโยชน์ทับซ้อน ฯลฯ และมีสิทธิจัดตั้งองค์กรเพื่อปกป้องสิทธิ เสรีภาพ และความเป็นธรรม ซึ่งผู้ประกอบการวิชาชีพสื่อมวลชนรายใดได้รับความเสียหายจากการละเมิดสิทธิ สามารถยื่นเรื่องร้องเรียนเพื่อขอให้ใช้มาตรการคุ้มครองผู้ถูกละเมิดสิทธิเป็นการชั่วคราว เพื่อบรรเทาความเสียหายได้ ซึ่งที่ผ่านมาผู้ประกอบการวิชาชีพสื่อไทย มักประสบปัญหาจากการถูกแทรกแซงจากผู้มีอำนาจตลอดเวลา ดังนั้นเพื่อให้เกิดความเป็นกลางในการเสนอข่าวที่ถูกต้องแม่นยำ รวดเร็ว ต่อประชาชน รัฐบาลจึงควรให้ความสำคัญกับพระราชบัญญัติดังกล่าว และเพื่อให้ผู้ประกอบการอาชีพสื่อมวลชนได้ปฏิบัติหน้าที่ที่แท้จริง โดยไม่ต้องเกรงกลัวกับการถูกเรียกร้องค่าสินไหมทดแทนจากบุคคลที่เสนอข่าวไปนั้น แต่อย่างไรก็ตามร่างพระราชบัญญัติคุ้มครองสิทธิเสรีภาพและส่งเสริมมาตรฐานวิชาชีพสื่อมวลชน ดังกล่าวแม้จะมีวัตถุประสงค์ในการคุ้มครอง ปกป้อง สิทธิ เสรีภาพ และความเป็นธรรมแก่ผู้ประกอบการวิชาชีพสื่อมวลชน แต่ร่างพระราชบัญญัตินี้ก็ยังไม่ผ่านสภานิติบัญญัติอนันตจึงไม่สามารถปกป้องผู้ประกอบการวิชาชีพสื่อมวลชนในกรณีถูกเรียกร้องค่าสินไหมทดแทนจากบุคคลที่เสนอข่าวได้ ดังนั้นการประกันภัยความรับผิดชอบผู้ประกอบการวิชาชีพสื่อมวลชนจึงมีความสำคัญต่อผู้ประกอบการวิชาชีพในปัจจุบันค่อนข้างมาก อีกทั้งเป็นการกระจายความเสี่ยงภัยไปให้กับบริษัทประกันภัยด้วย

จากปัญหาดังกล่าวจึงเห็นสมควรนำมาศึกษาวิจัยเพื่อเสนอแนะแนวทางแก้ไขปัญหาดังกล่าว

1.2 วัตถุประสงค์ของการศึกษา

1. เพื่อศึกษาความเป็นมาและความสำคัญของการประกันภัยความรับผิดผู้ประกอบวิชาชีพสื่อมวลชน
2. เพื่อศึกษาประวัติ แนวคิด ทฤษฎี หลักการและกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการประกันภัยสื่อมวลชนอาชีพ
3. เพื่อศึกษากฎหมายการประกันภัยความรับผิดผู้ประกอบวิชาชีพสื่อมวลชนของต่างประเทศ
4. เพื่อศึกษาปัญหาและอุปสรรคเกี่ยวกับการประกันภัยความรับผิดผู้ประกอบวิชาชีพสื่อมวลชน
5. เพื่อศึกษาแนวทางและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับกฎหมายการประกันภัยความรับผิดผู้ประกอบวิชาชีพสื่อมวลชน

1.3 สมมติฐานของการศึกษา

ปัจจุบันมีการฟ้องร้องผู้ประกอบวิชาชีพสื่อมวลชนมากขึ้น แม้รัฐบาลจะได้มีการพิจารณาเรื่องการคุ้มครองสิทธิเสรีภาพและส่งเสริมมาตรฐานวิชาชีพสื่อมวลชนให้ผู้ประกอบวิชาชีพสื่อมีเสรีภาพในการเสนอข่าว โดยไม่อยู่ภายใต้อาณัติของหน่วยราชการ หน่วยงานของรัฐ รัฐวิสาหกิจ หรือเจ้าของกิจการ แต่ต้องไม่ขัดต่อจริยธรรมของการประกอบวิชาชีพ ในปัจจุบันยังไม่มีกฎหมายที่คุ้มครองความรับผิดผู้ประกอบวิชาชีพสื่อมวลชนแต่อย่างใด ถึงแม้ว่าจะมีการประกันภัยค่าจูนซึ่งถือเป็นการประกันความรับผิดอย่างหนึ่ง การประกันภัยค่าจูน เป็นกฎหมายที่มีการบัญญัติไว้เพียงกว้างๆ เท่านั้น ซึ่งสามารถบังคับใช้ได้กับการประกันภัยความรับผิดในวิชาชีพสื่อมวลชนได้ในระดับหนึ่ง ทำให้ความคุ้มครองจากการทำประกันภัยไม่เกิดประโยชน์เท่าที่ควร ซึ่งเป็นปัญหาทางกฎหมายที่ไม่สามารถใช้ครอบคลุมการทำประกันภัยในลักษณะนี้ได้อย่างครบถ้วนเหมือนเช่นในต่างประเทศที่มีกฎหมายเกี่ยวกับการประกันภัยความรับผิดในวิชาชีพเป็นการเฉพาะ มีขอบเขตของสิทธิ หน้าที่ เงื่อนไขและความคุ้มครองตามกฎหมายและตามที่ระบุในกรมธรรม์ประกันภัยที่สามารถบังคับใช้กับผู้เกี่ยวข้องในสัญญาประกันภัยไว้อย่างกว้างขวาง ดังนั้นการมีสัญญากรมธรรม์ประกันภัยความรับผิดของผู้ประกอบวิชาชีพสื่อมวลชนที่ถูกต้องชัดเจนเช่นเดียวกับต่างประเทศ และรูปแบบสัญญาการประกันภัยความรับผิดของผู้ประกอบวิชาชีพสื่อมวลชนที่ถูกต้องตามหลักของนายทะเบียนการประกันภัย (คปภ.) จะเป็นการช่วยเหลือผู้ประกอบวิชาชีพสื่อมวลชนที่ทำประกันภัยความรับผิด และทำให้ผู้ได้รับข่าวสารได้รับข่าวสารอย่างรวดเร็ว ถูกต้อง ชัดเจนมากขึ้น

และป้องกันการเกิดปัญหาในกรณีมีข้อพิพาทเพราะจะทำให้เกิดความชัดเจนในส่วนของสัญญา
กรรมธรรม์ประกันภัยดังกล่าว

1.4 ขอบเขตของการศึกษา

ศึกษาและวิจัยถึงปัญหากฎหมายของการประกันภัยวิชาชีพสื่อมวลชนในประเทศไทย
รวมทั้งแนวคิด ทฤษฎี และลักษณะการประกันภัยความรับผิดของผู้ประกอบวิชาชีพสื่อมวลชน
เปรียบเทียบกับกฎหมายต่างประเทศ โดยผู้เขียนศึกษาประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ บรรพ 3
ลักษณะ 20 ว่าด้วยประกันภัย และศึกษาถึงรูปแบบการประกันภัยและกรรมธรรม์ประกันภัยความ
รับผิดของผู้ประกอบวิชาชีพสื่อมวลชนในต่างประเทศเปรียบเทียบกับของไทย รวมทั้งเสนอแนะแนวทาง
ปรับปรุงกฎหมายและระบบประกันภัยความรับผิดของผู้ประกอบวิชาชีพสื่อมวลชนในประเทศไทย

1.5 วิธีการดำเนินการศึกษา

การศึกษานี้เป็นการศึกษาโดยใช้วิจัยเอกสารทางเอกสาร (Documentary Research) โดย
ทำการศึกษา ค้นคว้า และรวบรวมข้อมูล จากตำรา หนังสือคำอธิบาย บทความในวารสารกฎหมาย
คำพิพากษา วิทยานิพนธ์ และเอกสารอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องทั้งที่เป็นภาษาไทยและภาษาต่างประเทศ
ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ บรรพ 3 ลักษณะ 20 ว่าด้วยประกันภัยรวมทั้งค้นคว้าข้อมูลทาง
อิเล็กทรอนิกส์ต่างๆ ที่ปรากฏอยู่บนเครือข่ายอินเทอร์เน็ต

1.6 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. เพื่อทราบความเป็นมา และความสำคัญของการประกันภัยความรับผิดผู้ประกอบ
วิชาชีพสื่อมวลชน
2. เพื่อทราบประวัติ แนวคิด ทฤษฎี หลักการและกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการประกันภัย
ความรับผิดผู้ประกอบวิชาชีพสื่อมวลชน
3. เพื่อทราบกฎหมายการประกันภัยความรับผิดผู้ประกอบวิชาชีพสื่อมวลชนของต่างประเทศ
4. เพื่อทราบปัญหาและอุปสรรคเกี่ยวกับการประกันภัยความรับผิดผู้ประกอบวิชาชีพ
สื่อมวลชน
5. เพื่อทราบแนวทางและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับกฎหมายการประกันภัยความรับผิดผู้
ประกอบวิชาชีพสื่อมวลชน

บทที่ 2

ประวัติ แนวคิด ทฤษฎี หลักการ และกฎหมายที่เกี่ยวข้อง การประกันภัยความรับผิดผู้ประกอบวิชาชีพสื่อมวลชน

ในปัจจุบันประชาชนเริ่มคำนึงถึงการทำประกันภัยมากขึ้น เนื่องในสถานการณ์ปัจจุบันมีเหตุการณ์ต่างๆ เกิดขึ้นมากมาย ซึ่งประชาชนได้รับความเสี่ยงภัยเพิ่มมากขึ้น ดังนั้นการทำประกันภัยจึงเป็นส่วนหนึ่งที่จะลดภาระความเสี่ยงภัยให้กับประชาชนได้ การประกันภัยที่เกิดขึ้นเป็นครั้งแรกและเป็นรากฐานของการประกันภัยรูปแบบอื่นๆ คือ การประกันภัยทางทะเล แต่เดิมได้มีการสร้างหลักเกณฑ์เพื่อใช้กับการประกันภัยทางทะเลโดยเฉพาะ แต่อย่างไรก็ตามเมื่อเวลาผ่านไปได้มีการเล็งเห็นถึงความสำคัญและประโยชน์ของการประกันภัยประเภทอื่น จึงนำหลักการประกันภัยทางทะเล ไปปรับใช้กับการเสี่ยงภัยด้านอื่นๆ นอกเหนือจากความเสี่ยงภัยทางทะเล โดยนำหลักเกณฑ์พื้นฐานของการประกันภัยทางทะเล ไปปรับใช้กับการเสี่ยงภัยใหม่ๆ นั้นด้วย การประกันภัยความรับผิดผู้ประกอบวิชาชีพสื่อมวลชนก็เป็นการประกันภัยแบบใหม่ที่มีขึ้นมาเมื่อประมาณหลังสงครามโลกครั้งที่ 2 ที่ผ่านมามาเท่านั้น ดังนั้นการทราบถึงประวัติความเป็นมา แนวคิด ทฤษฎี ของการประกันภัยนั้นจะทำให้เราสามารถทราบพื้นฐานความคิดในเรื่องการประกันภัย และสามารถนำมาปรับใช้กับการประกันภัยในรูปแบบใหม่ๆ ได้

2.1 ประวัติเกี่ยวกับการประกันภัยความรับผิดผู้ประกอบวิชาชีพสื่อมวลชน

เมื่อประมาณ 5,000 ปีก่อน ในสมัยบาบิโลน เมื่อการค้าแพร่หลายมีการขยายจากการค้าขายจากในชุมชนของตนเองไปสู่การค้าขายยังชุมชนอื่นด้วยนั้นพ่อค้าที่ผลิตสินค้าจึงให้พ่อค้าเร่มาสินค้าของตนไปขาย จึงเกิดแนวคิดที่พ่อค้าที่ผลิตสินค้ายอมให้พ่อค้าเร่มาสินค้าของตนไปขายก็ต่อเมื่อพ่อค้าเร่นั้นนำทรัพย์สินหรือคนในครอบครัวมาเป็นประกันสินค้านั้น ตรงนี้เองเป็นจุดเริ่มต้นของการประกันภัย

การประกันภัยเกิดขึ้นเมื่อใดนั้นยังไม่สามารถหาหลักฐานสนับสนุนได้ชัดเจน แต่เชื่อกันว่าในระยะแรกนั้นการประกันภัยเกิดขึ้นเพื่อแสวงหาหลักประกันการคุ้มครองในทรัพย์สิน อันเนื่องมาจากภัยธรรมชาติและโจรผู้ร้าย เมื่อ 3,000 ปีก่อนคริสต์ศักราช พ่อค้าชาวจีนซึ่งค้าขายผ่านแม่น้ำแยงซีเกียง ได้คิดหลักเรื่องการกระจายความเสี่ยงภัย โดยใช้วิธีนำสินค้าของตนใส่ไว้ในเรือหลายๆ ลำ แทนที่จะใส่ไว้ในเรือลำเดียวกัน เพื่อที่ว่าหากเรือลำใดลำหนึ่งเกิดภัย ก็ยังมีสินค้าที่เหลืออยู่ในเรือลำอื่นๆ เพื่อไม่ให้เกิดความเสียหายกับสินค้าทั้งหมดนั่นเอง ต่อมาชาวกรีกพวกหนึ่งซึ่ง

เรียกว่า ชาวโฟนิเซียนก็ได้นำหลักของชาวบาบิโลนไปประยุกต์ใช้ในการเดินเรือของตน โดยใช้วิธีนำเรือของตนไปเป็นประกันการกู้ยืมเงินเรียกว่า สัญญา Bottomry แต่หากใครไม่มีเรือก็สามารถนำสินค้าไปเป็นประกันแทนได้ เรียกว่า สัญญา Respondentia ในศตวรรษที่ 13 และ 14 ปรากฏว่ามีการประกันภัยทางทะเลกันอย่างแพร่หลายตามเมืองต่างๆ ในทะเลเมดิเตอร์เรเนียน สัญญาประกันภัยการขนส่งสินค้าทางทะเลฉบับแรกของโลกเท่าที่มีปรากฏเป็นหลักฐานจนถึงปัจจุบันนี้ คือ ฉบับลงวันที่ 23 ตุลาคม ค.ศ. 1347 ออกให้ ณ เมืองเจนัว ประเทศอิตาลี¹ และหลังจากนั้นจึงเกิดการประกันภัยในรูปแบบต่างๆ ตามมาตามความต้องการของสังคม การประกันภัยความรับผิดเริ่มเป็นที่นิยมหลังสงครามโลกครั้งที่ 2 โดยเริ่มเป็นที่แพร่หลายทั้งในยุโรปและอเมริกาตามความเจริญของระบบทุนนิยม แต่ก่อนหน้านี้นี้มีหลักฐานเท่าที่พบว่าการออกกรมธรรม์ประเภทนี้ในปี 1840 เท่านั้น อันเป็นการคุ้มครองความรับผิดของร้านค้าซึ่งเป็นผู้เอาประกันภัยจากการสูญเสียทางการเงิน (Financial Loss) เนื่องจากความรับผิดตามกฎหมาย

ส่วนสัญญาประกันภัยฉบับแรกของอังกฤษ เท่าที่ปรากฏตามหลักฐานซึ่งยังคงเก็บรักษาไว้ถึงปัจจุบัน คือ “Broker Sea Insurance Policy” ปี ค.ศ. 1547 วิธีประกันภัยในสมัยนั้น คือเจ้าของเรือหรือพ่อค้าที่ต้องการซื้อประกันภัย จะทำบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินต่างๆ ที่จะบรรทุกลงเรือได้ รายการเหล่านี้ขายธนาคารหรือบุคคลอื่นๆ ที่ประสงค์จะรับประกันภัยจะลงชื่อพร้อมกับระบุจำนวนเงินที่ตนจะรับเสี่ยง แล้วลงลายมือชื่อไว้ (และนี่คือที่มาของคำว่า Underwriter) และเพื่อเป็นคำตอบแทนในการเข้ารับเสี่ยงภัย ผู้ลงนามข้างใต้ (Underwriter) แต่ละคนจะได้รับคำตอบแทนเรียกว่า เบี้ยประกันภัย

การประกันภัยความรับผิดผู้ประกอบการวิชาชีพสื่อมวลชน เป็นสาขาหนึ่งของการประกันภัยความรับผิดในวิชาชีพ โดยการประกันภัยความรับผิดในวิชาชีพนั้น ก่อนข้างจะเป็นการประกันภัยในรูปแบบใหม่ แต่กรมธรรม์ประกันภัยความรับผิดในวิชาชีพฉบับแรกเกิดขึ้นเมื่อใดนั้น ยังไม่พบหลักฐานในประวัติศาสตร์ การประกันภัยความรับผิดในวิชาชีพนั้นเริ่มพัฒนามาจากรูปแบบของการประกันภัยทั่วไปในตลาดการประกันภัย โดยตลาดหลักของการประกันภัยความรับผิดในวิชาชีพของประเทศอังกฤษ ซึ่งเป็นต้นกำเนิดของการประกันภัยนั้นมีอยู่สองตลาดหลักก็คือ Lloyd' of London และ The companies market ความหลากหลายของแนวคิดทางประวัติศาสตร์ของตลาดการประกันภัยประเภทอื่นๆ เพราะการขยายการกระทำที่ผู้ประกอบการวิชาชีพจะต้องรับผิดตามกฎหมาย และการเพิ่มขึ้นของค่าตัดสินของศาลสำหรับความเสียหายอันเกิดจากการประกอบการวิชาชีพ ทำให้ผู้ประกอบการต้องเสี่ยงต่อความเสียหายมากขึ้น

¹ ไซยศ เหมะรัชตะ, ชุดย่อหลักกฎหมายประกันภัย, พิมพ์ครั้งที่ 6 (กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์นิติธรรม, 2543), หน้า 4-8.

Lloyd' of London เป็นตลาดการประกันภัยที่เกิดขึ้นตั้งแต่ปลายศตวรรษที่ 17 โดยกำเนิดมาจากการประกันภัยทางทะเล ในตอนแรก Lloyd's ไม่ค่อยให้ความสำคัญกับการทำประกันภัยที่ไม่ใช่การประกันภัยทางทะเล (Non-Marine) หรือการประกันภัยที่ต้องชดใช้ค่าสินไหมทดแทนตามความเป็นจริง (Indemnity Insurance) มากนัก จนกระทั่งการทำงานของ Cuthbert Heath ระหว่างปี ค.ศ. 1880 และ ค.ศ. 1914 เมื่อมีตลาดการประกันภัยที่ไม่ใช่การประกันภัยทางทะเลเกิดขึ้นและปรากฏอยู่ใน Lloyd's Act 1911 โดย Cuthbert Heath ได้ให้การประกันภัยในหลายๆรูปแบบ เช่น ประกันภัยการเสีงกำไร การประกันภัยการปล้น การประกันภัยความเสี่ยงภัยทุกชนิด (All Risk) การประกันภัยเพชร การประกันภัยความรับผิดชอบของพนักงานธนาคารและการชดใช้ค่าเสียหายให้แก่คนงาน หลังสงครามโลกครั้งที่ 1 การประกันภัยรถยนต์ การประกันภัยเครื่องบินและการประกันภัยบัตรเครดิตได้แพร่หลายเพิ่มมากขึ้น ขณะที่กรมธรรม์ประกันภัยความรับผิดชอบในวิชาชีพฉบับแรกของ Lloyd's นั้นเกิดขึ้นเมื่อใดยังไม่สามารถทราบได้อย่างชัดเจนแต่ไม่น่าจะมีการทำประกันภัยประเภทนี้ก่อนปี ค.ศ. 1911

บริษัทประกันภัยได้เริ่มดำเนินการใน London ตั้งแต่ศตวรรษที่ 17 โดยหลักแล้วเป็นการประกันภัยทางทะเล ประกันชีวิต โดยพระราชบัญญัติประกันชีวิต ค.ศ. 1774 ถือเป็นข้อบังคับเกี่ยวกับการประกันภัยประเภทที่ไม่ใช่การประกันภัยทางทะเลเป็นฉบับแรก นอกจากนั้นยังมีการประกันภัยอุบัติเหตุและการประกันภัยอัคคีภัย แต่ก็ยังไม่ทราบแน่ชัดว่าธุรกิจการประกันภัยความรับผิดชอบในวิชาชีพ โดยบริษัทประกันภัยนั้นเริ่มต้นเป็นครั้งแรกเมื่อใด

การประกันภัยความรับผิดชอบ Lloyd's และ The Companies Market ไม่เคยปรากฏมาก่อนหน้านี้เนื่องมาจากความเกรงกลัวในเรื่อง Moral Hazard หรือสภาวะทางด้านศีลธรรม หมายถึง สภาวะที่มีการเสี่ยงภัยที่สูงขึ้นเกิดจากสภาพทางด้านจิตใจของบุคคล เป็นการกระทำที่ไม่มีคุณธรรมหรือไม่สุจริต ทั้งนี้เพื่อหวังผลประโยชน์อย่างใดอย่างหนึ่งจากการประกันภัย เช่น ความไม่ซื่อสัตย์ของผู้เอาประกันภัยโดยทำการเอาทรัพย์สินที่เอาประกันเพื่อหวังจะได้รับการชดใช้ค่าสินไหมทดแทนจากผู้รับประกันภัย เนื่องจาก Moral Hazard เป็นการแสดงออกถึงสององศ์ประกอบ บางครั้งคือการใช้ประโยชน์จาก Moral Hazard เพื่อที่จะลดหย่อนความเสี่ยงที่จะเกิดขึ้นจากการประกันภัย แต่ในอีกมุมมองหนึ่งก็เป็นการกระตุ้นความเป็นไปได้ของเหตุการณ์ที่ได้เอาประกันภัยไว้ให้เกิดขึ้น หากเทียบกับการประกันภัยการโจรกรรมก็เหมือนกับเป็นการสนับสนุนโจร และทำให้เจ้าของทรัพย์สินหรือเจ้าของบ้านลดการให้ความสำคัญในการใช้มาตรการที่เหมาะสมในการป้องกันทรัพย์สินหรือบ้านของตน บ่อยครั้งที่ผลจากการประกันภัยส่วนบุคคลทำให้ผู้เอาประกันภัยใช้ความระมัดระวังน้อยลง ในทางกฎหมายมุมมองในเรื่อง Moral Hazard นั้นเป็นการที่ศาลจะไม่ช่วยเหลือผู้ซึ่งกระทำการอันผิดกฎหมายเพื่อมุ่งหวังผลประโยชน์จากการประกันภัย สิ่งนี้คือเหตุผลที่สนับสนุนว่าตลาดการประกันภัยจะต้องให้ความสำคัญกับเรื่อง Moral Hazard ในการทำประกันภัยความรับผิดชอบ

วิชาชีพ ดังนั้นถึงแม้จะปรากฏว่าผู้ประกอบการวิชาชีพได้มีการกระทำผิดพลาดในวิชาชีพเกิดขึ้นมากพอสมควรในรายงานทางกฎหมาย แต่เนื่องจากความกังวลในเรื่อง Moral Hazard จึงทำให้ตลาดการประกันภัยความรับผิดในวิชาชีพนั้นมีวิวัฒนาการช้า

การประกันภัยความรับผิดเกิดขึ้นภายหลังประกันภัยประเภทอื่นดังกล่าวข้างต้น มีกฎหมายบัญญัติไว้ตั้งแต่ปี พ.ศ.2472 ในประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 887 และ มาตรา 888 ว่าด้วยประกันภัยจำนอง แต่การประกันภัยประเภทดังกล่าวแทบไม่มีผู้รู้จัก เนื่องจากเดิมประเทศไทยเป็นระบบเศรษฐกิจภาคเกษตรกรรม ความรู้และความต้องการในการคุ้มครองต่อความเสี่ยงภัยประเภทนี้ (Need for Protection Against Liability Risk) จึงแทบไม่มี แต่เมื่อเศรษฐกิจภาคอุตสาหกรรมเข้ามามีบทบาทแทนที่เศรษฐกิจภาคเกษตรกรรม และมีการติดต่อการค้าการลงทุนกับต่างประเทศมากขึ้น กลไกต่างๆ เพื่อพัฒนาเศรษฐกิจการค้าการลงทุนมีความสลับซับซ้อนและมีความเป็นสากลมากยิ่งขึ้น มีการใช้เงินลงทุนเป็นจำนวนมหาศาล ประชาชนมีความรู้และรู้จักรักษาสีทธิของตนเองมากขึ้น ขณะเดียวกันผู้ประกอบการในสาขาวิชาต่างๆ ต้องมีความเป็นมืออาชีพ มีความรู้ความเชี่ยวชาญในสาขาวิชานั้นๆ เป็นอย่างดี ดังเช่น การลงทุนด้านอุตสาหกรรมซึ่งต้องมีการก่อสร้างสิ่งปลูกสร้างแปลกๆ ใหม่ๆ ใช้เงินเป็นจำนวนมาก ผู้ว่าจ้างจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องให้วิศวกรผู้เชี่ยวชาญทำประกันภัยความรับผิดในวิชาชีพ ซึ่งหากเกิดภัยต่างๆ ในระหว่างการก่อสร้าง เป็นเหตุให้ผู้อื่นได้รับความเสียหายต้องบาดเจ็บหรือล้มตาย ผู้เสียหายนั้นก็จะได้รับการชดเชยความเสียหายจากบริษัทผู้รับประกันภัยนั้น อันเป็นมาตรการเยียวยาความเสียหายที่เกิดขึ้น หรือกรณีการประกันภัยความรับผิดของผู้ประกอบวิชาชีพแพทย์ ก็มีวัตถุประสงค์ในการเยียวยาผู้ต้องได้รับความเสียหายจากการรักษาของแพทย์เช่นกัน จุดเริ่มต้นดังกล่าวมานี้ จึงเป็นสิ่งจูงใจให้เกิดความต้องการในการประกันภัยความรับผิดมากขึ้น เนื่องจากการประกันภัยความรับผิดให้ความคุ้มครองความเสียหายอันมีลักษณะเป็นการโอนความเสี่ยงภัยในความรับผิดตามกฎหมายของตนให้แก่บุคคลอื่นหรือผู้รับประกันภัยนั่นเอง ซึ่งแตกต่างจากการประกันภัยประเภทอื่น

การทำประกันภัยความรับผิดในวิชาชีพ สามารถพบเห็นอยู่บ่อยๆ ในตลาดการประกันภัย และบางวิชาชีพก็ถือว่าเป็นประกันภัยภาคบังคับด้วย แต่อย่างไรก็ตามการประกันภัยประเภทนี้มีการพัฒนาค่อนข้างช้า เมื่อเทียบกับการพัฒนาในเรื่องความรับผิดของผู้ประกอบวิชาชีพ และจนปัจจุบันนี้ก็ยังขาดแคลนผู้มีความรู้เฉพาะในการประกันภัยเหล่านี้ ทำให้ไม่ได้มีการพัฒนาทฤษฎีและหลักการที่สอดคล้องกับการประกันภัยความรับผิดในวิชาชีพ หลักกฎหมายที่นำมาใช้กับปัญหาดังกล่าวยังคงเป็นหลักในเรื่องการประกันภัยทางทะเลนั่นเอง

2.2 แนวความคิดเกี่ยวกับการประกันภัยความรับผิดผู้ประกอบวิชาชีพสื่อมวลชน

ศาสตราจารย์ จำรัส เหมะजारุ กล่าวว่า การดำรงชีวิตของมนุษย์เรา ไม่ว่าจะยุคสมัยใด ต่างต้องประสบกับความไม่แน่นอนของชีวิตหรือเหตุการณ์ต่างๆ อยู่ตลอดเวลาแม้ชีวิตของแต่ละคนก็เป็นของไม่เที่ยง วันนี้ยังมีชีวิตอยู่แต่พรุ่งนี้อาจตายได้ บ้านที่ใช้เป็นที่อยู่อาศัยหลับนอนอยู่ในวันนี้ คืนนี้อาจถูกไฟไหม้หรือทำการค้าขายกำลังเจริญก้าวหน้าอยู่ดีๆ อาจประสบกับความผันผวนในทางการค้าหรือการเงินถึงกับต้องล้มละลาย จนอาจกล่าวได้โดยไม่ผิดความจริงว่า มนุษย์เราตกอยู่ในภาวะที่ต้องเสี่ยงภัยอยู่ตลอดเวลา แต่โดยที่มนุษย์เป็นสัตว์โลกที่มีสมองและมีความคิดจึงได้คิดค้นหาทางแบ่งเบาภัยต่างๆ ที่แต่ละคนต้องเสี่ยงอยู่ให้น้อยลง หรือให้ได้รับความเดือดร้อนเสียหายน้อยที่สุด และวิธีหนึ่งในหลายๆ วิธีที่มนุษย์คิดค้นได้ คือการรวบรวมกันให้บุคคลที่อยู่ในภาวะต้องเสี่ยงภัย ทำนองเดียวกันเข้ามาร่วมเสี่ยงภัยด้วยกัน เพื่อจะได้แบ่งเฉลี่ยความเสียหายกันออกไปอันเป็นต้นกำเนิดของ “การประกันภัย” ในปัจจุบัน

แนวความคิดของการเสี่ยงภัย (The concept of risk) การเสี่ยงภัยเกิดจากความไม่แน่นอนและการเป็นมนุษย์ขาดความรู้เกี่ยวกับอนาคตหรือไม่รู้อนาคตของตนเองว่าจะมีความเสียหายเกิดขึ้นกับตนเองเมื่อใด ถ้าเรารู้แน่นอนว่าความเสียหายจะเกิดขึ้นก็ไม่ได้เกิดความเสี่ยงภัย เช่น การที่ทรัพย์สินเสื่อมราคา หรือคุณค่าของทรัพย์สินลดลงอันเกิดจากการใช้รถ ย่อมทำให้เสื่อมราคา เพราะรถเก่า ดังนั้นถือว่าเป็นผลที่เกิดจากความแน่นอนดังนั้นไม่ใช่การเสี่ยงภัยกรรมธรรม์ประกันภัยรถยนต์จึงมีข้อความว่าไม่คุ้มครองการเสื่อมราคา หรือการสึกหรอของรถเพราะไม่ถือว่าเสี่ยงภัย²

การประกันภัยความรับผิดผู้ประกอบวิชาชีพสื่อมวลชนจึงเป็นวิธีที่ดีในการลดความเสี่ยงภัยเนื่องจากผู้ประกอบวิชาชีพสื่อมวลชนอาจไปทำการละเมิดสิทธิและเสรีภาพของบุคคลภายนอกโดยไม่ได้ตั้งใจทำให้เกิดการฟ้องร้องกันได้

หลักทั่วไปของการประกันภัยความรับผิดผู้ประกอบวิชาชีพสื่อมวลชน คือการชดเชยค่าความเสียหายอันเนื่องมาจากการที่ผู้ประกอบวิชาชีพสื่อมวลชนได้ไปกระทำละเมิดต่อสิทธิและเสรีภาพของบุคคลที่สาม ซึ่งบุคคลที่สามได้ต้องทำการเรียกร้องให้ชดเชยค่าสินไหมทดแทนจากการกระทำละเมิดนั้น โดยผู้รับประกันภัยจะจ่ายค่าสินไหมทดแทนนั้นไม่เกินวงเงินที่เอาประกันภัยไว้ ซึ่งเป็นหลักเกณฑ์ที่คล้ายกับการประกันวินาศภัย

²ไชยยศ เหมะรัชตะ, เรื่องเดียวกัน, หน้า 28.

2.3 หลักการการประกันภัยความรับผิดผู้ประกอบวิชาชีพสื่อมวลชน

การประกันภัยความรับผิดผู้ประกอบวิชาชีพสื่อมวลชนเป็นสาขาหนึ่งของการประกันภัยความรับผิดในวิชาชีพ ซึ่งเป็นการประกันภัยความรับผิดต่อสาธารณะ ดังนั้นการที่จะสามารถเข้าใจความหมายของการประกันภัยความรับผิดผู้ประกอบวิชาชีพสื่อมวลชนได้ จำเป็นที่จะต้องเข้าใจความหมายของการประกันภัยค่าจูน การประกันภัยความรับผิด การประกันภัยความรับผิดต่อสาธารณะ และการประกันภัยในวิชาชีพเสียก่อน

การประกันภัยค่าจูน (Guarantee Insurance) นั้นเป็นสัญญาประกันภัยที่มุ่งชดใช้ค่าเสียหายให้แก่บุคคลภายนอกซึ่งได้รับความเสียหายจากวินาศภัยที่ผู้เอาประกันภัยเป็นผู้ก่อให้เกิดขึ้น โดยวัตถุที่เอาประกันภัย คือ ความรับผิดตามกฎหมาย ไม่ว่าจะเป็นตามกฎหมายสัญญา หรือละเมิด นอกจากผู้เอาประกันภัยที่มีความรับผิดตามกฎหมายละเมิดหรือสัญญาแล้ว ผู้รับประกันภัยก็ยังต้องรับผิดตามสัญญาประกันภัยค่าจูนด้วย การประกันภัยค่าจูน มิได้มีวัตถุประสงค์เพื่อคุ้มครองความเสียหายของผู้เอาประกันภัยอันเกิดแก่ชีวิต ร่างกาย ทรัพย์สิน สิทธิหรือประโยชน์อื่นใดซึ่งอาจตีราคาเป็นตัวเงินได้ แต่มีวัตถุประสงค์เพื่อคุ้มครองความรับผิดตามกฎหมายในความเสียหายอันเกิดแก่ชีวิต ร่างกาย ทรัพย์สิน สิทธิหรือประโยชน์ของบุคคลภายนอก ซึ่งได้รับความเสียหายจากการกระทำของผู้เอาประกันภัย ซึ่งเป็นความรับผิดทางแพ่งที่ผู้เอาประกันภัยจะต้องชดใช้ค่าสินไหมทดแทนแก่บุคคลภายนอกตามกฎหมาย

การประกันภัยความรับผิด (Liability Insurance) คือ การประกันภัยที่มีความรับผิดตามกฎหมายของผู้เอาประกันภัยเป็นวัตถุที่เอาประกันภัย โดยผู้เอาประกันภัยคือผู้ซึ่งมีส่วนได้เสียซึ่งก็คือความสัมพันธ์อันก่อให้เกิดจากความรับผิดตามกฎหมาย ที่จะต้องชดใช้ค่าสินไหมทดแทนให้แก่บุคคลภายนอกหากเกิดความเสียหายขึ้นต่อบุคคลภายนอก การประกันภัยความรับผิดจะมุ่งนำไปใช้กับการประกันภัยรถยนต์ภาคบังคับ ซึ่งบุคคลภายนอกสามารถฟ้องผู้รับประกันภัยได้โดยตรง เนื่องจากนำหลักนี้มาจาก Road Traffic Act ของประเทศอังกฤษ เพื่อให้เกิดความสะดวก การประกันภัยความรับผิดสามารถแยกออกได้หลายประเภท เช่น การประกันภัยความรับผิดในการขนส่งของและคนโดยสาร การความรับผิดในการทำงาน การประกันภัยความรับผิดในผลิตภัณฑ์ ซึ่งการประกันภัยเหล่านี้เรียกรวมกันว่าเป็นการประกันภัยความรับผิดต่อบุคคลที่สามหรือการประกันภัยความรับผิดต่อสาธารณะ ซึ่งการประกันภัยความรับผิดผู้ประกอบวิชาชีพสื่อมวลชนก็เป็นประเภทหนึ่งของการประกันภัยความรับผิดประเภทนี้

สาระสำคัญของสัญญาประกันภัยความรับผิด จึงอยู่ที่ความรับผิดของผู้เอาประกันภัยที่มีต่อบุคคลภายนอกผู้ต้องเสียหายตามกฎหมาย ความรับผิดของผู้เอาประกันภัยตามกฎหมายนี้ถือเป็น

วินาศภัยอย่างหนึ่งของผู้อุปประกันภัยและเป็นวัตถุที่เอาประกันภัยตามสัญญาประกันภัยค่าจุน ซึ่งสามารถแยกความรับผิดชอบได้ดังนี้ คือ

1. ความรับผิดชอบของผู้อุปประกันภัยที่มีต่อผู้รับประกันภัยในฐานะคู่สัญญาประกันภัยแล้ว ยังเกิดความรับผิดชอบกรณีผู้อุปประกันภัยรับเงินค่าสินไหมทดแทนจากผู้รับประกันภัยแล้วไม่ชำระให้แก่บุคคลภายนอกผู้ต้องเสียหาย ผู้อุปประกันภัยจึงต้องคืนเงินนั้นคืนผู้รับประกันภัยในฐานะทามิควรได้ ตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 406

2. ผู้อุปประกันภัยต้องมีความรับผิดชอบต่อบุคคลภายนอกตามกฎหมาย ความรับผิดชอบนี้ใช้ความรับผิดชอบตามสัญญาประกันภัยค่าจุนโดยตรง แต่เป็นความรับผิดชอบตามกฎหมายที่ผู้อุปประกันภัยมีต่อบุคคลภายนอก อันเป็นสาระสำคัญของสัญญาประกันภัยค่าจุนที่ผู้รับประกันภัยยอมรับความเสี่ยงจากภัยนั้น

3. ความรับผิดชอบของผู้รับประกันภัยต่อผู้อุปประกันภัยในการจ่ายค่าสินไหมทดแทนแก่บุคคลภายนอกผู้ต้องเสียหาย ผู้อุปประกันภัยมีสิทธิรับค่าสินไหมทดแทนจากผู้รับประกันภัยในฐานะคู่สัญญาประกันภัยได้ แต่จะรับไว้เพื่อตนหรือต้องส่งมอบแก่บุคคลภายนอกผู้ต้องเสียหายก็ขึ้นอยู่กับข้อเท็จจริงเป็นกรณีไป ว่าผู้อุปประกันภัยได้ชำระค่าสินไหมทดแทนให้แก่บุคคลภายนอกไปแล้วหรือไม่

4. ความรับผิดชอบของผู้รับประกันภัยต่อบุคคลภายนอกเป็นวัตถุแห่งหนี้ตามสัญญาประกันภัยค่าจุน ดังนั้นบุคคลภายนอกผู้ต้องเสียหายจากการกระทำของผู้อุปประกันภัย จึงมีสิทธิเรียกร้องค่าสินไหมทดแทนจากผู้รับประกันภัยโดยตรง โดยไม่จำเป็นต้องได้รับความยินยอมจากผู้อุปประกันภัยก่อน และไม่ต้องแสดงเจตนาต่อผู้รับประกันภัยว่าจะถือเอาประโยชน์จากสัญญาประกันภัยค่าจุนนั้น

การประกันภัยค่าจุนตามที่บัญญัติในประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 887 และมาตรา 888 คนทั่วไปมักจะนึกถึงการประกันภัยความรับผิดชอบของผู้ขับขี่รถยนต์พาหนะที่มีต่อบุคคลภายนอก แต่ความจริงแล้ว ยังมีการประกันภัยความรับผิดชอบในรูปแบบอื่นๆ ที่ไม่ปรากฏในประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์อีก อาทิ การประกันภัยความรับผิดชอบต่อคุณภาพสินค้า (Products Liability Insurance) การประกันภัยความรับผิดชอบต่อสาธารณะ (Public's Liability Insurance) การประกันภัยความรับผิดชอบในวิชาชีพ (Professional Liability Insurance) การประกันภัยความรับผิดชอบของนายจ้าง (Employer's Liability Insurance)

การประกันภัยความรับผิดชอบต่อสาธารณะ (Public Liability Insurance) เป็นการประกันภัยที่ให้ความคุ้มครองและชดเชยค่าสินไหมทดแทนในนามของผู้อุปประกันภัย ในกรณีเกิดความบาดเจ็บของร่างกาย การสูญเสียชีวิตและความเสียหายทางทรัพย์สินของบุคคลภายนอก ซึ่งอาจมีสาเหตุมาจากความบกพร่องหรือประมาทเลินเล่อของผู้อุปประกันภัยเองหรือของพนักงาน ลูกจ้างของผู้อุป

ประกันภัย หรือแม้แต่เกิดจากความบกพร่องของอาคารสถานที่ ซึ่งกฎหมายได้กำหนดให้ผู้เอาประกันภัยต้องรับผิดชอบค่าใช้จ่ายนั้นๆ การประกันภัยนี้ยังให้ความคุ้มครองถึงค่าใช้จ่ายต่างๆ ที่อาจเกิดขึ้นเนื่องจากการฟ้องร้องคดีต่อผู้คดีความด้วย การประกันภัยความรับผิดชอบสาธารณะชนนี้รวมไปถึงความรับผิดในวิชาชีพ ซึ่งเป็นการประกันภัยความรับผิดตามกฎหมายสำหรับผู้ประกอบวิชาชีพต่อสาธารณะชนนั่นเอง

การประกันภัยความรับผิดในวิชาชีพ (Professional Liability Insurance) คือ สัญญาระหว่างผู้เอาประกันภัยซึ่งเป็นผู้ประกอบวิชาชีพ และผู้รับประกันภัย โดยผู้รับประกันภัยสัญญาว่าจะชดเชยค่าเสียหายให้ หากมีการเรียกร้องค่าเสียหายของผู้เข้ารับบริการ ซึ่งได้รับความเสียหาย อันเกิดจากการประกอบวิชาชีพของผู้ประกอบวิชาชีพที่เอาประกันภัยไว้ ซึ่งบุคคลที่ได้รับผลกระทบจากการประกอบวิชาชีพจะถูกเรียกว่าคู่สัญญาฝ่ายที่สาม หรือเป็นการประกันภัยบุคคลที่สาม โดยมีผู้เอาประกันภัยซึ่งเป็นผู้ประกอบวิชาชีพและผู้รับประกันภัยเป็นคู่สัญญาฝ่ายหนึ่งและฝ่ายที่สองตามลำดับ

ดังนั้น การประกันภัยความรับผิดผู้ประกอบวิชาชีพสื่อมวลชน (Media Indemnity Insurance) จึงเป็นการประกันภัยความรับผิดต่อสาธารณะ หรือการประกันภัยความรับผิดต่อบุคคลที่สามประเภทหนึ่ง ซึ่งมีผู้ประกอบวิชาชีพสื่อมวลชนเป็นผู้เอาประกันภัยโดยทำประกันภัยกับผู้รับประกันภัย โดยผู้รับประกันภัยสัญญาที่จะชดเชยค่าสินไหมทดแทนให้แก่ ผู้ที่ได้รับความเสียหายในกรณีที่ผู้ได้รับความเสียหายได้รับความเสียหายอันเกิดจากการเสนอข่าวของผู้ประกอบวิชาชีพสื่อมวลชน โดยที่ผู้ได้รับความเสียหายจากการเสนอข่าวนี้นี้ ถือว่าเป็นคู่สัญญาฝ่ายที่สาม ในขณะที่ผู้ประกอบวิชาชีพสื่อมวลชน และผู้รับประกันภัยเป็นคู่สัญญาฝ่ายที่หนึ่ง และฝ่ายที่สองตามลำดับ

เมื่อเป็นการประกันภัยความรับผิดชนิดหนึ่ง ดังนั้นหลักเกณฑ์เรื่องการประกันภัยความรับผิดชอบหรือการประกันภัยค่าจึงต้องถูกนำมาใช้ด้วย

การประกันภัยความรับผิดผู้ประกอบวิชาชีพสื่อมวลชนในประเทศไทยถือเป็นการประกันวินาศภัยอย่างหนึ่ง ดังนั้น ในการพิจารณาเพื่อรับประกันภัย หรือการชดเชยค่าสินไหมทดแทนตามกรมธรรม์ประกันภัยความรับผิดผู้ประกอบวิชาชีพสื่อมวลชนจึงต้องพิจารณาความเสี่ยงภัยตามหลักการประกันวินาศภัยและหลักกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการประกันวินาศภัยมาปรับใช้กับการประกันภัยความรับผิดผู้ประกอบวิชาชีพสื่อมวลชนซึ่งหลักกฎหมายของการประกันวินาศภัยมีที่สำคัญมีดังต่อไปนี้

1. หลักส่วนได้เสียในเหตุที่ประกันภัย (Principle of Insurable Interest) กฎหมายประกันภัยของประเทศต่างๆ จะกำหนดให้สัญญาประกันภัยทุกประเภท ไม่ว่าจะเป็นการประกันชีวิตหรือการประกันภัยทรัพย์สินหรือการประกันภัยความรับผิดต่อบุคคลอื่น ผู้เอาประกันจะต้องเป็นบุคคลที่มีส่วนได้เสียในวัตถุหรือเหตุที่เอาประกัน (Subject Matter) หากผู้เอาประกันไม่มีส่วน

ได้เสียในวัตถุหรือเหตุที่เอาประกัน ย่อมทำให้สัญญาประกันภัยฉบับนั้นไม่มีผลบังคับตามกฎหมาย หลักดังกล่าวมีบัญญัติในประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 863 ซึ่งบัญญัติว่า “อันสัญญาประกันภัยนั้น ถ้าผู้เอาประกันภัยมิได้มีส่วนได้เสียในเหตุที่ประกันไว้แล้ว ไซ้ ท่านว่ายอมไม่ผูกพันคู่สัญญาแต่อย่างหนึ่งอย่างใด” การที่กฎหมายต้องบัญญัติบังคับไว้เช่นนั้น เนื่องจากสัญญาประกันภัยมีจุดมุ่งหมายเพื่อบรรเทาผลร้ายหรือชดเชยค่าเสียหายซึ่งอาจเกิดขึ้นแก่ผู้เอาประกันภัย โดยกระจายความเสี่ยงภัยระหว่างผู้เอาประกันภัยด้วยกันเอง ดังนั้น หากผู้เอาประกันภัยไม่มีส่วนได้เสียหรือไม่มีความสัมพันธ์ในเหตุที่เอาประกันภัยหรือวัตถุที่เอาประกันภัย ก็เท่ากับไม่มีภัยหรือความเสียหายเกิดแก่ตนเอง นอกจากนี้ยังเป็นการป้องกันการกระทำอันเกิดจากผู้เอาประกันภัยเอง เพราะหากผู้เอาประกันภัยไม่มีส่วนได้เสียหรือไม่มีความสัมพันธ์ในเหตุที่เอาประกันภัยหรือวัตถุที่เอาประกันภัย ผู้เอาประกันภัยอาจมีเจตนาทุจริตกระทำการใดๆ เพื่อหวังเรียกค่าเสียหายได้ วัตถุหรือเหตุที่เอาประกันที่ผู้เอาประกันภัยต้องมีส่วนได้เสียอาจได้แก่ ชีวิต ร่างกายของบุคคล ทรัพย์สินต่างๆ หรือความรับผิดชอบตามกฎหมายที่มีต่อผู้อื่น หลักส่วนได้เสียในเหตุที่เอาประกันภัยสำหรับผู้ประกอบวิชาชีพสื่อมวลชน จึงเป็นความรับผิดชอบตามกฎหมายของผู้ประกอบวิชาชีพสื่อมวลชน ซึ่งเกิดจากการปฏิบัติหน้าที่ของผู้ประกอบวิชาชีพสื่อมวลชนทำให้เกิดการละเมิดต่อบุคคลอื่น ผู้รับประกันภัยจะเป็นผู้ชดเชยค่าเสียหายให้กับบุคคลภายนอกแทนผู้เอาประกันภัย

2. หลักสุจริตอย่างยิ่ง (Principle of Utmost Good Faith) ในการทำสัญญาประกันภัย ผู้เอาประกันภัยและผู้รับประกันภัยต้องมีความสุจริตใจต่อกัน ทั้งนี้เป็นไปตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 865 ซึ่งบัญญัติว่า

“ถ้าในเวลาทำสัญญาประกันภัย ผู้เอาประกันภัยก็ดี หรือในกรณีประกันชีวิต บุคคลอื่น การจ่ายเงินยอมอาศัยความทรัพย์สินหรือมรดกของเขานั้นก็ดี รู้อยู่แล้วละเว้นเสียไม่เปิดเผยข้อความจริงซึ่งอาจจะได้ใจผู้รับประกันภัยให้เรียกเบี้ยประกันภัยสูงขึ้นอีกหรือให้บอกปิดไม่ยอมทำสัญญา หรือว่ารู้อยู่แล้วแถลงข้อความนั้นเป็นความเท็จ ไซ้ ท่านว่าสัญญานั้นเป็นโมฆะ...”

บทบัญญัติของกฎหมายดังกล่าว เป็นหลักที่ใช้บังคับทั้งผู้เอาประกันภัย และผู้รับประกันภัย หลักสุจริตใจอย่างยิ่ง เกี่ยวกับการเปิดเผยข้อความจริง การไม่แถลงข้อความเท็จ การปฏิบัติตามข้อรับรอง มิใช่ การแสวงหากำไรจากการประกันภัย

องค์ประกอบของหลักสุจริตใจอย่างยิ่ง ได้แก่ การเปิดเผยข้อความจริง ละการไม่แถลงเท็จ การเปิดเผยข้อความจริง เป็นหน้าที่ของผู้เอาประกันภัย การเปิดเผยข้อความจริงจะต้องกระทำในขณะที่ขอเอาประกันภัย การเปิดเผยข้อความจริง เป็นหน้าที่ของผู้เอาประกันภัย การเปิดเผยข้อความจริงต้องกระทำในขณะที่เอาประกันภัย

การเปิดเผยข้อความจริง (Disclosure) หมายถึง การเปิดเผยข้อความจริงที่เป็นสาระสำคัญซึ่งอยู่ภายในความรู้เห็นของผู้เอาประกันภัยและอยู่ภายใต้หลักสุจริตใจอย่างยิ่ง หากผู้รับ

ประกันภัย พบว่าผู้เอาประกันภัยเจตนาปกปิด ข้อความจริงเกี่ยวกับผู้เอาประกันภัย ซึ่งเป็นสาระสำคัญ สัญญาประกันภัยจะมีผลเป็นโมฆียะ หมายถึง สัญญาประกันภัยนั้นยัง มีผลสมบูรณ์แต่อาจถูกบอกล้างได้ ตามที่บัญญัติในมาตรา 865 ดังนั้น หลักสุจริตในการทำสัญญาประกันภัย ทั้งผู้รับประกันภัยและผู้เอาประกันภัยจึงต้องมีความสุจริตใจต่อกัน ผู้เอาประกันภัยต้องเปิดเผยข้อความจริง ไม่แถลงข้อเท็จจริง มิฉะนั้น สัญญาประกันภัยจะตกเป็นโมฆียะ ซึ่งผู้รับประกันภัยมีสิทธิบอกล้างสัญญาได้ และขณะเดียวกันผู้รับประกันภัยก็ต้องมีความสุจริตใจในการให้ความคุ้มครองแก่ผู้เอาประกันภัย

3. หลักการชดใช้ค่าเสียหาย (Principle of Indemnity) เมื่อผู้เอาประกันภัยเกิดความเสียหายตามข้อตกลงในสัญญาประกันภัย ผู้รับประกันภัยต้องชดใช้ค่าสินไหมทดแทนให้แก่ผู้มีสิทธิได้รับเงินดังกล่าว ผู้รับประกันภัยต้องชดใช้ค่าสินไหมทดแทนตามความเสียหายที่แท้จริง แต่ไม่เกินไปจากจำนวนเงินที่เอาประกันภัยไว้ ทั้งนี้เพื่อป้องกันไม่ให้ผู้เอาประกันภัยหรือผู้รับประกันภัยได้กำไรจากการประกันวินาศภัย ทั้งนี้เป็นไปตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 877

4. หลักการเข้ารับช่วงสิทธิ (Principle of Subrogation) การรับช่วงสิทธิ หมายถึง การที่ผู้รับประกันภัยได้ชดใช้ค่าสินไหมทดแทนให้ผู้เอาประกันภัยแล้วได้รับสิทธิของผู้เอาประกันภัยไปเรียกร้องเอาจากผู้ก่อความเสียหาย ในการเรียกร้องค่าสินไหมทดแทนจากบุคคลภายนอกผู้ก่อให้เกิดความเสียหายแก่ทรัพย์สินหรือวัตถุที่เอาประกันภัยไว้ เมื่อบริษัทผู้รับประกันภัยได้จ่ายเงินค่าสินไหมทดแทนตามความเสียหายที่แท้จริงให้แก่ผู้เอาประกันภัยแล้ว ซึ่งความเสียหายที่เกิดขึ้นนั้นต้องเป็นความเสียหายที่เกิดจากการกระทำของบุคคลภายนอกเท่านั้น หลักการรับช่วงสิทธินี้มีความสัมพันธ์โดยตรงกับหลักการชดใช้ค่าสินไหมทดแทน กล่าวคือ เมื่อบุคคลภายนอกผู้ก่อให้เกิดความเสียหายได้ก่อให้เกิดความเสียหายต่อทรัพย์สินหรือวัตถุที่เอาประกันภัย บุคคลภายนอกนั้นย่อมต้องรับผิดชอบในความเสียหายที่ตนได้ก่อขึ้นตามกฎหมาย และภายหลังเมื่อบริษัทผู้รับประกันภัยได้จ่ายค่าสินไหมทดแทนให้แก่ผู้เอาประกันภัยตามหลักการชดใช้ค่าสินไหมทดแทนแล้ว บริษัทผู้รับประกันภัยย่อมมีสิทธิที่จะเข้ารับช่วงสิทธิของผู้เอาประกันภัย ในการเรียกร้องค่าสินไหมทดแทนจากบุคคลภายนอกผู้ก่อให้เกิดความเสียหายนั้นได้ แต่ต้องไม่เกินจำนวนค่าสินไหมทดแทนที่บริษัทผู้รับประกันภัยได้จ่ายให้แก่ผู้เอาประกันภัยไปแล้วนั้น ตามที่บัญญัติไว้ในประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 880 วรรคแรกว่า “ถ้าความวินาศภัยนั้นได้เกิดขึ้นเพราะการกระทำของบุคคลภายนอกไซ้ ผู้รับประกันภัยได้ใช้ค่าสินไหมทดแทนไปเป็นจำนวนเพียงใด ผู้รับประกันภัยย่อมเข้ารับช่วงสิทธิของผู้เอาประกันภัยและของผู้รับประกันภัยซึ่งมีต่อบุคคลภายนอกเพียงนั้น” วัตถุประสงค์ของกฎหมายมาตราดังกล่าวก็เพื่อไม่ให้บุคคลภายนอกผู้ก่อให้เกิดความเสียหายพ้นจากความรับผิดชอบไปเลยๆ ทั้งยังเป็นการป้องกันการแสวงหากำไรของผู้เอาประกันภัยซึ่งอาจเรียกร้อง

ค่าเสียหาย 2 ทาง คือเรียกจากผู้รับประกันภัยและเรียกจากบุคคลภายนอกผู้ก่อให้เกิดความเสียหายอีกทางหนึ่งด้วย หลักการเข้ารับช่วงสิทธิจะมีได้เฉพาะแต่การประกันวินาศภัยการประกันภัยทรัพย์สินเท่านั้น สำหรับการประกันชีวิตและการประกันภัยความรับผิดไม่อาจนำหลักการเข้ารับช่วงสิทธิมาบังคับใช้ได้ ตามที่บัญญัติไว้ในมาตรา 896

5. หลักการเฉลี่ย (Doctrine of Contribution) ในกรณีที่มีผู้รับประกันภัยตั้งแต่ 2 รายขึ้นไป หรือที่เรียกว่าผู้รับประกันภัยหลายราย ผู้รับประกันภัยต้องร่วมกันเฉลี่ยค่าใช้จ่ายค่าเสียหายตามสัดส่วน (Pro-rata Proportion) ที่ผู้รับประกันภัยแต่ละรายได้รับประกันภัยไว้ในทรัพย์สินหรือวัตถุที่เอาประกันภัยอันเดียวกัน แต่ทั้งนี้ต้องไม่เกินความเสียหายที่แท้จริง และทุกกรมธรรม์ประกันภัยต้องมียกเว้นบังคับใช้ในขณะเกิดความเสียหายขึ้น ในกรณีที่สัญญาประกันภัยทำไว้กับบริษัทผู้รับประกันภัยหลายบริษัทในวันเดียวกัน กรณีเช่นนี้ถือว่าได้มีการทำสัญญาประกันภัยพร้อมกัน ก็ต้องให้มีการเฉลี่ยการชดเชยค่าเสียหายในระหว่างบริษัทผู้รับประกันภัยตามสัดส่วนที่แต่ละบริษัทได้รับประกันภัยไว้ แต่หากเป็นกรณีที่มีการทำสัญญาประกันภัยไว้หลายบริษัทแต่ต่างวันกัน บริษัทผู้รับประกันภัยบริษัทแรกต้องจ่ายค่าเสียหายก่อน หากไม่พอจึงจะเรียกค่าเสียหายจากบริษัทในลำดับถัดไปจนกว่าจะคุ้มความเสียหาย หลักดังกล่าวเป็นไปตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 870 วรรคแรก

6. หลักสาเหตุใกล้ชิด (Doctrine of Proximate Clause) หลักของสัญญาประกันภัยมีว่าผู้รับประกันภัยต้องรับผิดชอบในการชดเชยค่าสินไหมทดแทนเมื่อมีภัยเกิดขึ้นตามที่ระบุไว้ในสัญญาประกันภัย ตามที่บัญญัติในประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 877 วรรคแรกว่า

ผู้รับประกันภัยต้องใช้ค่าสินไหมทดแทน ดังจะกล่าวต่อไปนี้คือ (1) เพื่อจำนวนวินาศภัยอันแท้จริง (2) เพื่อความสูญเสียนับแต่ภัยที่เกิดขึ้นซึ่งได้เอาประกันภัยไว้เพราะได้จัดการตามสมควรเพื่อป้องกันความวินาศภัย (3) เพื่อบรรดาค่าใช้จ่ายอันสมควรซึ่งได้เสียไปเพื่อรักษาทรัพย์สินซึ่งเอาประกันภัยไว้ในวันมิให้วินาศ...

เป็นหลักซึ่งกำหนดให้ผู้รับประกันภัยชดเชยค่าสินไหมทดแทนอันเนื่องมาจากความเสียหายที่เกิดจากสาเหตุใกล้ชิดกับภัยที่ทำประกันภัยไว้

สาเหตุใกล้ชิด คือ เหตุการณ์ที่เกิดขึ้นนั้นต่อเนื่องโดยไม่ขาดตอน (Unbroken chain of events) และเป็นผลโดยตรงจากภัยที่ได้รับไว้ในสัญญาประกันภัยเป็นหลักการประกันภัย

หลักการสำคัญประการหนึ่งของสาเหตุใกล้ชิด คือ ความเสียหาย หรือสูญเสียที่เกิดขึ้นจากวินาศภัยใดๆ จะได้รับความคุ้มครองตามกรมธรรม์ หรือสัญญาประกันภัยก็ต่อเมื่อ สาเหตุที่ก่อให้เกิดความสูญเสียหรือเสียหายนั้นเป็นสาเหตุที่ใกล้ชิด หรือใกล้เคียงที่สุดกับภัยที่ได้รับความคุ้มครองตามกรมธรรม์ประกันภัย ความเสียหายหรือวินาศภัยที่เกิดกับทรัพย์สินที่เอาประกันภัยไว้ในทางปฏิบัติจะมีปัญหาการตีความค่อนข้างมาก เนื่องจากความเสียหาย หรือสูญเสียของทรัพย์สิน

จากวินาศภัยต่างๆ นั้น บ่อยครั้งที่ไม่เกิดเหตุการณ์หรือสาเหตุเดียวแต่จะมีเหตุการณ์หรือสาเหตุอื่นมาแทรกซ้อน หรือบรรจบกันหลายประการ

สาระสำคัญของหลักสาเหตุใกล้ชิด ซึ่งผู้รับประกันภัยจะต้องชดใช้ค่าสินไหมทดแทนมีดังนี้

1. ภัยที่รับประกันไว้จะต้องเกิดขึ้นอย่างแท้จริง
2. ความเสียหายอื่นใดที่เกิดขึ้นกับทรัพย์สินที่เอาประกันภัย นอกจากภัยที่รับประกันไว้แล้ว หากเกิดจากความพยายามปกป้องความเสียหายก็ย่อมจะได้รับความคุ้มครองเช่นเดียวกัน ตัวอย่างเช่น เกิดไฟไหม้ขึ้น แต่สินค้าที่เอาประกันภัยเสียหายจากน้ำที่ใช้ในการฉีดดับเพลิงก็จะได้รับการชดใช้ค่าสินไหมด้วยเช่นกัน เนื่องจากการฉีดน้ำดับเพลิงนั้นเป็นสาเหตุใกล้ชิดจากไฟไหม้ และเป็นความพยายามที่จะป้องกันความเสียหายจากไฟไหม้นั้น
3. เป็นเหตุการณ์ที่ต่อเนื่องกันโดยไม่ขาดตอนและไม่มีเหตุการณ์อื่นใดเข้ามาแทรก ทำให้ขาดตอนหรือสะดุดลง ดังเช่นตัวอย่างข้างต้น หากระหว่างเกิดเหตุไฟไหม้ปรากฏว่าทรัพย์สินบางอย่างถูกขโมยไป ก็จะไม่ได้รับความคุ้มครองเนื่องจากไม่ใช่สาเหตุใกล้ชิด คือ ไฟไหม้แต่เป็นเหตุการณ์อื่น คือ เกิดจากคนมาลักทรัพย์
4. ในกรณีที่มีภัยหลายชนิดเกิดขึ้นไม่พร้อมกัน ภัยชนิดแรกไม่ว่าจะก่อให้เกิดความเสียหายมากหรือน้อยจะต้องเป็นสาเหตุใกล้ชิด แม้ว่าภัยที่มาทีหลังจะทำให้เกิดความเสียหายกับวัตถุที่เอาประกันมากกว่าก็ตาม

2.4 ประโยชน์ของการทำประกันภัยความรับผิดผู้ประกอบวิชาชีพสื่อมวลชน

การดำเนินชีวิตในปัจจุบันนี้มีการบริโภคข่าวสาร เช่น หนังสือพิมพ์ โทรทัศน์ และวิทยุ กันมากขึ้น โดยสื่อมวลชนสายหนังสือพิมพ์ ซึ่งเป็นสื่อดั้งเดิม และยังคงเป็นสถาบันสื่อที่ได้รับความเชื่อถือมากกว่าสื่ออื่นๆ และเป็นสื่อที่ได้รับการฟ้องร้องมากที่สุด ซึ่งการดำเนินการฟ้องร้องคดีในสื่อมวลชนสายสิ่งพิมพ์ คือ เรื่องการใช้เสรีภาพไปละเมิดสิทธิคนอื่นและ การหมิ่นประมาท ที่มีการฟ้องร้องทำให้เป็นปัญหาค่อนข้างมาก โดยวิธีการฟ้องแพ่งและอาญาเพื่อที่จะให้ระงับการเผยแพร่ข่าว การนำเสนอข่าวของกองบรรณาธิการสื่อสิ่งพิมพ์ มีการนำเสนอข่าวเพื่อเป็นการทำธุรกิจเพื่อที่จะเลี้ยงตัวเองได้ และเป็นการทำธุรกิจที่ยืนอยู่บนความรับผิดชอบต่อของสังคม ทำหน้าที่เพื่อปกป้องผลประโยชน์ของส่วนรวม การให้ความรู้ต่อสังคม การให้ความบันเทิงต่อสังคม เพียงแต่ว่า 2 ส่วนนี้จะต้องไม่เสียสมดุล ในด้านหนึ่งธุรกิจต้องอยู่ได้ อีกด้านหนึ่งต้องทำหน้าที่ให้ดีที่สุด ถ้ารู้จักบริหารก็ทำได้ด้วยดี ไม่ได้เป็นข้อขัดแย้ง เช่น หน้าข่าวสังคมสามารถตอบสนองข่าวฝากที่เป็นความเคลื่อนไหวในสังคม ทั้งรูปข่าวในเชิงธุรกิจ เชิงสังคม อยู่ที่มีการออกแบบหนังสือพิมพ์และการจัดการ

ของกองบรรณาธิการ ที่จะให้สมดุลกันระหว่างแผนกบรรณาธิการกับฝ่ายโฆษณา ฝ่ายการครอบงำจากรัฐบาลในเรื่องข้อกฎหมาย ทุกวันนี้หนังสือพิมพ์ต้องปฏิบัติตามพระราชบัญญัติจกแจ้งการพิมพ์ ไม่มีปัญหาอะไร แต่มีกฎหมายหลายฉบับที่มีปัญหา ได้แก่ กฎหมายหมิ่นประมาท พระราชบัญญัติคอมพิวเตอร์ รัฐธรรมนูญที่จำกัดสิทธิและเสรีภาพของสื่อซึ่งถูกควบคุมโดยรัฐ เช่น การจำกัดสิทธิและเสรีภาพของสื่อมวลชน การควบคุมสื่อของรัฐบาลเป็นต้น ถือเป็นเครื่องมือของรัฐในการควบคุมอยู่ จึงทำให้ผู้ประกอบการวิชาชีพสื่อมวลชนสายหนังสือพิมพ์ และสายอื่นๆ อาจมีความกดดันให้การเสนอข่าวที่ถูกต้อง และโปร่งใสได้ เนื่องจากหากมีการกระทำความผิดดังกล่าว และผู้เสียหายมีการเรียกร้องให้ชดเชยค่าสินไหมทดแทน ผู้ประกอบวิชาชีพซึ่งบางคนอาจมีรายได้ไม่มากพอกับการที่ผู้เสียหายเรียกร้องค่าเสียหายได้ ซึ่งเป็นเหตุให้ผู้ประกอบวิชาชีพสื่อมวลชนมีความกังวลในการเสนอข่าวต่างๆออกมา ว่าข่าวที่นำเสนอขึ้นจะ ไม่มีผลกระทบกับบุคคลที่นำเสนอข่าวดังกล่าวหรือไม่ ซึ่งอาจทำให้ประชาชนอาจได้รับข่าวสารที่บิดเบือนไปจากความเป็นจริงได้

ด้วยเหตุดังกล่าวข้างต้น เพื่อเป็นการกระจายความเสี่ยงจากการเสนอข่าวสารของผู้ประกอบวิชาชีพสื่อมวลชน การประกันภัยความรับผิดผู้ประกอบวิชาชีพสื่อมวลชนจึงเป็นการประกันภัยเพื่อลดความเสี่ยงภัยของผู้ประกอบวิชาชีพดังกล่าวได้ เนื่องจากเมื่อมีการฟ้องร้องเรียกค่าเสียหายจากบุคคลที่ได้รับความเสียหายนั้น จะมีการประกันภัยความรับผิดนี้เข้ามารองรับการชดเชยค่าสินไหมทดแทนได้ ซึ่งเป็นเหตุให้ผู้ประกอบวิชาชีพสื่อมวลชนสายหนังสือพิมพ์กล้าที่จะเสนอข่าวที่เที่ยงตรง ถูกต้อง เพื่อประโยชน์ของประชาชนในการบริโภคข่าวสารในสื่อสิ่งพิมพ์ต่างๆ

2.5 ความรับผิดผู้ประกอบวิชาชีพสื่อมวลชน

ผู้ประกอบวิชาชีพสื่อมวลชนมีความรับผิดตามกฎหมายโดยแบ่งเป็นความรับผิดตามกฎหมายดังนี้

2.5.1 สื่อมวลชนกับความรับผิดทางแพ่ง

สื่อมวลชนกับความรับผิดในทางแพ่งนี้ จะพบว่าในประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ จะพบว่ากฎหมายละเมิด ตั้งแต่มาตรา 420 ถึงมาตรา 452 จะเกี่ยวข้องกับวิชาชีพสื่อมวลชนมากที่สุด โดยเฉพาะการละเมิดชื่อเสียงเกียรติคุณของบุคคลอื่นเนื่องจากลักษณะงานของสื่อมวลชนที่ทำหน้าที่เผยแพร่ข่าวสารสู่ประชาชนอาจทำให้บุคคลอื่นได้รับความเสียหายต่อชื่อเสียง เกียรติคุณได้โดยง่าย ดังนั้น การศึกษาเกี่ยวกับสื่อมวลชนและความรับผิดในทางแพ่งในส่วนของหลักกฎหมายละเมิดจึงเป็นสิ่งที่สำคัญ

1. หลักกฎหมายเรื่องละเมิด ได้บัญญัติไว้ในมาตรา 420 แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ว่า “ผู้ใดจงใจหรือประมาทเลินเล่อ ทำต่อบุคคลอื่น โดยผิดกฎหมายให้เขาเสียหายถึงแก่ชีวิตก็ดี แก่ร่างกายก็ดี อนามัยก็ดี เสรีภาพก็ดี ทรัพย์สินหรือสิทธิอย่างหนึ่งอย่างใดก็ดี ท่านว่าผู้นั้นทำละเมิด จำต้องใช้ค่าสินไหมทดแทนเพื่อการนั้น”

2. หมิ่นประมาทในทางแพ่ง เป็นเรื่องความรับผิดชอบทางละเมิดอีกประการหนึ่ง ตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 423 ซึ่งแยกออกมาต่างหากจากมาตรา 420 อันเป็นการทำละเมิดโดยใช้วิธีการกล่าวหรือเขียนโฆษณาซึ่งข้อความที่ไม่เป็นจริง เป็นที่เสียหายแก่ชื่อเสียงเกียรติคุณ ทางทำมาหาได้หรือทางเจริญของบุคคลอื่น ซึ่งความจริงเรื่องชื่อเสียง เกียรติคุณหรือทางทำมาหาได้นั้นก็อยู่ในความหมายของคำว่า .สิทธิอย่างหนึ่งอย่างใด” มาตรา 420 เช่นกัน แต่มาตรา 423 ได้แยกบัญญัติไว้ต่างหาก เพราะลักษณะการทำละเมิดในเรื่องนี้มีลักษณะพิเศษออกไป แต่ไม่ได้หมายความว่า เมื่อไม่เข้ากฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 423 นี้แล้ว จะไม่เป็นละเมิดเพราะอาจจะเป็นละเมิดตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 420 ก็ได้

มาตรา 423 วรรคแรก บัญญัติว่า “ผู้ใดกล่าวหรือไขข่าวแพร่หลาย ซึ่งข้อความอันฝ่าฝืน ต่อความจริง เป็นที่เสียหายแก่ชื่อเสียงหรือเกียรติคุณของบุคคลอื่น ก็คือหรือเป็นที่เสียหายแก่ทางทำมาหาได้ หรือทางเจริญของเขาโดย ประการอื่นก็ดี ท่านว่าผู้นั้นจะต้องใช้ค่าสินไหมทดแทนให้แก่เขาเพื่อ ความเสียหายอย่างใดๆ อันเกิดแต่การนั้น แม้ทั้งเมื่อตนมิได้รู้ว่าข้อความนั้นไม่จริง แต่หากควรจะได้” วรรคสอง บัญญัติว่า “ผู้ใดส่งข่าวสาส์นอันตนมิได้รู้ว่าเป็นความไม่จริง หากว่าตนเองหรือผู้รับข่าวสาส์นนั้นมีทางได้เสียโดยชอบในการนั้นด้วยแล้ว ท่านว่า เพียงที่ส่งข่าวสาส์นเช่นนั้นหาทำให้ผู้นั้นต้องรับผิดชอบใช้ค่าสินไหม ทดแทนไม่”

จากบทบัญญัติมาตรา 423 ข้างต้นอาจแยกพิจารณาได้ดังนี้

1) การกล่าวหรือไขข่าวแพร่หลาย หมายถึง การแสดงข้อความใดๆ ให้บุคคลที่สามหรือบุคคลภายนอก ไม่ใช่ผู้ต้องเสียหายนั่นเองได้ทราบ ไม่ว่าจะเป็นการพูด การพิมพ์ เขียน โฆษณาด้วยเอกสาร การวาดภาพ ภาพยนตร์ บันทึกเสียงหรือการกระทำโดยการกระจายเสียงหรือป่าวประกาศด้วยวิธีอื่นใดก็ได้ เช่น สอนเด็กไว้เคียงสาให้พูดข้อความแทน หรือสอนนกให้พูดแทน เป็นต้น

อนึ่ง การกล่าวหรือไขข่าวตามมาตรา 423 นี้ไม่จำเป็นต้องทำโดยจงใจหรือประมาทเลินเล่อ แม้ไม่ตั้งใจให้เป็นการทำให้เสียหายแก่ชื่อเสียง ฯลฯ หรือเพื่อการตลกขบขันก็ไม่เป็นข้อแก้ตัวและถือว่าเป็นการทำละเมิดแล้ว ซึ่งเป็นลักษณะพิเศษแยกต่างหากจากมาตรา 420 แต่ก็ต้องแน่ใจด้วยว่าแม้จะไม่เป็นการละเมิดตามมาตรา 423 ก็อาจเป็นการละเมิดตามมาตรา 420 ได้

กรณีกล่าวหรือไขข่าวแพร่หลาย ซึ่งข้อความอันฝ่าฝืนต่อความจริงนั้นแม้เป็นการกล่าวตามคำบอกกล่าวของคนอื่นหรือลงข่าวตามที่มีคนส่งมาให้ก็ไม่ใช่ข้อแก้ตัว ตามคำพิพากษานี้ คำพิพากษานี้ที่ 1310/2501 เมื่อข้อความนั้นเป็นหมิ่นประมาท ทำให้โจทก์ต้องเสีย

ชื่อเสียง จำเลยซึ่งเป็นบรรณาธิการหนังสือพิมพ์รายวันจะถือว่าลงพิมพ์โฆษณาตามคำบอกเล่าของ
คนอื่นก็ไม่ใช่ว่าข้อเท็จจริงที่จะทำให้จำเลยพ้นผิด

2) ข้อความอันฝ่าฝืนต่อความจริง ดังได้กล่าวมาแล้วว่า การกล่าวหรือไขข่าวนั้น
สามารถกระทำได้หลายวิธี และสิ่งที่กล่าวหรือไขข่าวนั้นก็คือ “ข้อความ” และ คำว่าข้อความในที่นี้มี
ความหมายกว้างรวมถึงการวาดภาพ ถ่ายภาพ หรือการทำโดยประการใดให้ปรากฏเป็นความหมาย
ให้ผู้อื่นเข้าใจได้ถือว่าเป็นข้อความแล้ว นอกจากนั้นข้อความที่กล่าวหรือไขข่าวแพร่หลายจะต้องฝ่า
ฝืนต่อความจริงหรือไม่ตรงกับความจริง ถ้าเป็นความจริงก็ไม่เป็นละเมิดตามประมวลกฎหมายแพ่ง
และพาณิชย์ มาตรา 423 นี้ แต่ถ้าไม่เป็นความจริงแล้วย่อมเป็นละเมิดตามมาตรานี้ แม้ว่าจะไม่มีใคร
เชื่อหรือรู้สึกตามที่ผู้กล่าวหรือไขข่าวได้กระทำไปก็ตาม

นอกจากนี้ การกล่าวหรือไขข่าวแพร่หลายซึ่งข้อความอันฝ่าฝืนต่อความจริงนี้
จะต้องมีลักษณะเป็นการยืนยันข้อเท็จจริงด้วยคือ เป็นการยืนยันถึงเหตุที่สามารถพิสูจน์ได้ว่ามีอยู่
หรือไม่มีอยู่เช่นนั้น ซึ่งการยืนยันข้อเท็จจริงนี้ก็ไม่จำเป็นว่าจะต้องพิสูจน์ว่าคนฟัง คนอ่านเชื่อ
หรือไม่เชื่อ เพราะการยืนยันข้อเท็จจริงย่อมทำให้เชื่อได้อยู่แล้ว เมื่อฟังได้ว่าจำเลยกล่าวว่อย่างไร
เป็นถ้อยคำที่เป็นภาษาธรรมดาทั้งหลายเข้าใจได้ ถ้ามีความหมายอย่างไร ก็ให้ศาลวินิจฉัยได้เองว่า
เป็นข้อความหมิ่นประมาทหรือไม่

3) ทำให้เสียหายแก่ชื่อเสียง เกียรติคุณ ทางทำมาหาได้หรือทางเจริญของผู้อื่น การ
กล่าวหรือไขข่าวแพร่หลายข้อความที่ฝ่าฝืนต่อความเป็นจริงนั้น อาจยังไม่ถึงกับเป็นละเมิด หากว่า
ไม่ก่อให้เกิดความเสียหายแก่ผู้ถูกทำละเมิด และความเสียหายนั้นก็จำกัดเฉพาะเรื่องชื่อเสียงเกียรติ
คุณ ทางทำมาหาได้ หรือการเจริญของเขาเท่านั้น บุคคลทุกคนย่อมซึ่งทรงไว้ในสิทธิชื่อเสียง เกียรติ
คุณ เนื่องจากความเป็นมนุษย์และมีอิสระ ความเสมอภาคในเกียรติศักดิ์และมีสิทธิที่จะได้รับการนับ
ถือและได้รับความคุ้มครองตามกฎหมายที่กัน รวมทั้งต่างมีสิทธิที่จะมุ่งหวังในความเจริญก้าวหน้าใน
ชีวิตหรืออาชีพของตนเอง ดังนั้น การที่บุคคลใดกล่าวหรือไขข่าวแพร่หลาย ซึ่งข้อความที่ฝ่าฝืน
ความจริงมีลักษณะเป็นการทำลายเกียรติยศ ชื่อเสียง เกียรติคุณหรือทางทำมาหาได้ของบุคคลอื่น
ย่อมทำให้ค่าหรือราคาของบุคคลนั้นในทางสังคมหรือทางเจริญก้าวหน้าแห่งชีวิตหมดไปหรือ
น้อยลง ทำให้เขาได้รับความหมองมืดตัว เนื่องจากบุคคลที่ได้พบเห็นจะเกิดความรู้สึกไม่ดีต่อเขา
เช่น นักกฎหมาย แพทย์ นักธุรกิจ การที่มีชื่อเสียงในทางความสุจริต ความไว้นับถือเชื่อใจเป็นสิ่งที่มีความ
สำคัญอย่างยิ่ง การที่มีชื่อเสียงดีย่อมมีส่วนที่จะให้ได้ทำงาน แต่ถ้ามีคนมาทำลายชื่อเสียงของเขา
แล้วก็จะทำให้เขาเสื่อมเสียชื่อเสียงทางทำมาหาได้ก็ลดถอยลงด้วยเหตุนี้กฎหมายจึงบัญญัติคุ้มครอง
สิทธิในชื่อเสียงเกียรติคุณทั้งทางแพ่งและอาญา ในทางแพ่งก็บัญญัติไว้ในมาตรา 423 นี้ ส่วนในทาง
อาญานับบัญญัติไว้ในประมวลกฎหมายอาญานี้ ส่วนในทางอาญานับบัญญัติไว้ในประมวลกฎหมายอาญา
มาตรา 326 ถึงมาตรา 333

การชดใช้ค่าสินไหมทดแทนในกรณีละเมิดต่อชื่อเสียงเกียรติคุณนั้น แม้โจทก์ จะไม่สามารถพิสูจน์ให้ชัดเจนว่าเป็นจำนวนเท่าใด ศาลก็อาจกำหนดให้ได้ตามพฤติการณ์และความ ร้ายแรงแห่งละเมิดตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 438 อันเป็นหลักทั่วไปในการ กำหนดค่าสินไหมทดแทนและกรณีค่าสินไหมในการละเมิดต่อชื่อเสียงเกียรติคุณ ศาลฎีกาไทยมี แนวโน้มกำหนดค่าสินไหมทดแทนให้สูงขึ้นเป็นลำดับมา

อย่างไรก็ตาม แม้โจทก์จะไม่อาจพิสูจน์ให้ศาลเห็นเห็นชัดเจนถึงความเสียหาย แก่ชื่อเสียงเกียรติคุณของตนที่ได้รับ แต่โจทก์ก็นำสืบถึงข้อเท็จจริงอื่น เพื่อประกอบการ พิจารณาของศาล เพื่อให้ศาลกำหนดจำนวนค่าสินไหมทดแทนให้ตนสูงขึ้นได้ เช่น นำสืบถึง ข้อเท็จจริงที่แสดงให้เห็นถึงขอบเขตความเสียหายที่ได้รับ พิสูจน์ถึงจำนวนลูกค้าที่ต้องลดลง นำสืบ ถึงชื่อเสียงในวงสังคม ชื่อเสียงเกี่ยวกับฐานะทางการเงินตลอดจนชื่อเสียงในวิชาชีพของตน ถ้าสิ่ง เหล่านี้ได้รับผลกระทบจากการถูกหมิ่นประมาทก็ย่อมทำให้โจทก์ได้รับความเสียหาย

สำหรับความเสียหายแก่ทางทำมาหาได้หรือทางเจริญนั้น โดยปกติตกเป็นหน้าที่ของโจทก์ต้องนำ สืบ แต่ถึงแม้จะนำสืบ ได้ไม่ชัดเจนหรือนำสืบแล้วกำหนดค่าเสียหายเข้ามาในฟ้อง ศาลก็อาจใช้ดุลย พินิจกำหนดให้ตามความเหมาะสมได้ ดังนั้น ในการกำหนดค่าสินไหมทดแทน กรณีนี้จะต้อง พิจารณาพฤติการณ์และความร้ายแรงแห่งละเมิดด้วย กล่าวคือ พิจารณาลักษณะของการกระทำว่า กระทำโดยเจตนาหรือประมาทเลินเล่อหรือไม่ รุนแรง หยาบคายมุ่งแต่จะได้ประโยชน์แห่งตนฝ่าย เดียวหรือไม่ ความกว้างขวางของการโฆษณาข้อความนั้นและผลที่เกิดขึ้นมีมากน้อยเพียงใด

2.5.2 สื่อมวลชนกับความรับผิดชอบในทางอาญา

ในเบื้องต้นจะต้องมีการกระทำและการกระทำนั้นต้องเข้าองค์ประกอบภายนอกที่ กฎหมายบัญญัติว่าเป็นความผิดโดยผู้กระทำได้กระทำการนั้นไปโดยไม่มีอำนาจกระทำได้ และขณะ กระทำมีความรู้สึกผิดชอบเป็นปกติหรือไม่มีกฎหมายยกเว้นโทษหรือยกเว้นความผิดไว้ ทั้งนี้ ผู้กระทำอาจจะกระทำโดยเจตนาหรือโดยประมาทก็ได้

ความรับผิดชอบทางอาญาของสื่อมวลชนที่ปรากฏให้เห็นกันบ่อยๆ คือกรณีที่สื่อมวลชน ถูกฟ้องร้องให้รับผิดชอบหมิ่นประมาท หรือดูหมิ่นตามประมวลกฎหมายอาญา

1. ความผิดฐานหมิ่นประมาท บัญญัติไว้ตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 326 “ผู้ใดใส่ความผู้อื่นต่อบุคคลที่สาม โดยประการที่น่าจะ ทำให้ผู้อื่นนั้นเสียชื่อเสียง ถูกดูหมิ่นหรือถูกเกลียดชัง ผู้นั้นกระทำความผิดฐานหมิ่นประมาท ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหนึ่งปี หรือ ปรับไม่เกินสองหมื่นบาทหรือทั้งจำทั้งปรับ”

2. ข้อยกเว้นไม่ต้องรับผิดชอบหมิ่นประมาท บัญญัติไว้ตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 329 ผู้ใดแสดงความคิดเห็นหรือข้อความใดโดยสุจริต

- 1) เพื่อความชอบธรรม ป้องกันตนหรือป้องกันส่วนได้เสียเกี่ยวกับตนตามคลองธรรม
- 2) ในฐานะเป็นเจ้านักงานปฏิบัติการตามหน้าที่
- 3) ดิชมด้วยความเป็นธรรม ซึ่งบุคคลหรือสิ่งใดอันเป็นวิสัย ของประชาชนย่อมกระทำ หรือ
- 4) ในการแจ้งข่าวด้วยความเป็นธรรม เรื่องการดำเนินการอันเปิดเผยในศาล หรือในการประชุม ผู้นั้น ไม่มีความผิดฐานหมิ่นประมาท”

มาตรานี้ไม่ได้กำหนดลักษณะอันเป็นความผิด แต่เป็นการกำหนดลักษณะของการกระทำที่ไม่ถือว่าเป็นความผิดฐานหมิ่นประมาท หลักเกณฑ์ของมาตรา 329 แยกพิจารณาได้ดังนี้

1. ต้องเป็นความคิดเห็นหรือข้อความใดโดยสุจริต คำว่า “โดยสุจริต” นั้น หมายถึง ปราศจากเจตนาชั่วร้ายมุ่งร้ายหรือไม่ระมัดระวังผลร้ายที่จะเกิดแก่ผู้บุคคลอื่น ในข้อความสุจริตเป็นเงื่อนไขสำคัญที่จะทำให้ได้รับความคุ้มครองหรือไม่ การเชื่อว่าเป็นความจริงและการเชื่อโดยสุจริตแม้ต่อมาในภายหลังจะปรากฏว่าไม่เป็นความจริงก็ตามก็ยังสุจริต

2. เพื่อความชอบธรรม ป้องกันตนหรือส่วนได้เสียเกี่ยวกับตนตามคลองธรรม หมายความว่า เป็นเจตนาพิเศษหรือมูลเหตุชักจูงใจในการแสดงความคิดเห็นหรือข้อความนั้นก็เพื่อที่จะปกป้องตัวเองจากการถูกกล่าวร้ายหรือพาดพิงในกรณีใดๆ ในทางร้าย หรือเพื่อป้องกันส่วนได้เสียเกี่ยวกับตนในเรื่องต่างๆ เช่น ในเรื่องการค้า อาชีพ เกียรติคุณการทำมาหาได้ ครอบครัว หรือสิทธิประการหนึ่งประการใด ซึ่งมีความหมายกว้าง

3. ในฐานะเป็นเจ้านักงานปฏิบัติการตามหน้าที่ คำว่า “เจ้านักงาน” หมายถึง ผู้ปฏิบัติหน้าที่ราชการ โดยได้รับการแต่งตั้งตามกฎหมาย ดังนั้นหากไม่ใช่เจ้านักงานตามความหมายนี้ก็อาจไม่ได้รับความคุ้มครองได้เว้นแต่จะเข้าอยู่ในกรณีอื่น ข้อนี้มุ่งหมายที่จะคุ้มครองเจ้านักงานที่ปฏิบัติงานให้กับรัฐไม่ต้องเสี่ยงต่อการทำความผิดฐานหมิ่นประมาทมากนัก ดังนั้นเจ้าหน้าที่หรือเจ้านักงานในหน่วยงานของเอกชนจึงไม่อยู่ในความหมายของเจ้านักงานตามมาตรานี้ และจำกัว่าจะต้องแสดงความคิดเห็นหรือข้อความโดยสุจริต อันเนื่องมาจากการปฏิบัติหน้าที่ด้วย

4. ดิชมด้วยความเป็นธรรมซึ่งบุคคลหรือสิ่งใดอันเป็นวิสัยของประชาชนย่อมกระทำ การดิชมนั้นพิจารณาจากความรู้สึกของบุคคลโดยทั่วไปไม่ใช่พิจารณาจากตัวผู้ดิชมเองเกี่ยวกับการเสนอข่าวของสื่อมวลชนนั้นที่จะไม่เป็นความผิดฐานหมิ่นประมาทก็อาศัยความคุ้มครองในประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 329 (3) ข้อนี้เอง แต่ละระดับของการดิชมก็ต้องนำมาพิจารณาด้วย โดยดูว่าวิสัยของประชาชนแล้วเขาอาจจะกระทำหรือไม่ มิใช่ว่าเป็นสื่อมวลชนแล้วจะมีเอกสิทธิ์

หมคนอื่นได้กว้างขวางกว่าประชาชนโดยทั่วไป กล่าวคือไม่ถือว่าสื่อมวลชนเป็นบุคคลสาธารณะเหมือนเจ้าพนักงาน ความคุ้มครองในข้อนี้จึงน้อยกว่าการเป็นเจ้าพนักงานที่ปฏิบัติตามหน้าที่

5. ในการแจ้งข่าวด้วยความไม่เป็นธรรมเรื่องดำเนินการอันเปิดเผยในศาลหรือในการประชุม ก็จะต้องเป็นการแจ้งข่าว กล่าวคือมีลักษณะเป็นการเสนอข่าวหรือไขข่าวโดยปราศจากการลำเอียงหรือเสริมแต่งข่าวนั้นขึ้นมาอีก ข้อนี้คุ้มครองเฉพาะผู้แจ้งข่าวเท่านั้น กล่าวคือเรื่องราวที่เป็นข่าวนั้นเป็นเรื่องของผู้อื่นเขาเพียงแต่รายงานข่าวด้วยความเป็นธรรม และโดยสุจริตเท่านั้น ถ้าไม่มีข่าวสารและสร้างขึ้นมาก็ไม่ได้รับความคุ้มครองตามข้อนี้ วิธีเสนอข่าวนั้นจะทำได้โดยวิธีใดๆ ก็ได้ไม่จำกัด ส่วนคำว่าศาลหมายถึงศาลที่สังกัดกระทรวงยุติธรรมและที่ไม่สังกัดกระทรวงยุติธรรมด้วย เช่น ศาลทหาร แต่ไม่รวมถึงคณะกรรมการที่มีหน้าที่พิจารณาข้อพิพาทคดีศาล ศาลในที่นี้จึงหมายถึงองค์กรของรัฐด้านยุติธรรม ส่วนคำว่าในการประชุมนั้น ย่อมกินความถึงการประชุมโดยเปิดเผย หมายถึงไม่หวงห้ามผู้อื่นให้เข้าไปฟังหรือรับรู้เรื่องราวที่ประชุม กล่าวคือพิจารณาจากลักษณะของเรื่องราวที่ประชุมมากกว่าที่จะพิจารณาตัวผู้ประชุมหรือวิธีประชุม

3. ข้อยกเว้น ไม่ต้องรับโทษฐานหมิ่นประมาท บัญญัติไว้ตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 330 “ในกรณีหมิ่นประมาท ถ้าผู้ถูกกล่าวหากระทำความผิด พิสูจน์ได้ว่าข้อที่หาว่าเป็นหมิ่นประมาทนั้นเป็นความจริง ผู้นั้นไม่ต้องรับโทษ

แต่ห้ามไม่ให้พิสูจน์ ถ้าข้อที่หาว่าเป็นหมิ่นประมาทนั้นเป็นการใส่ ความในเรื่องส่วนตัว และการพิสูจน์จะไม่เป็นประโยชน์แก่ประชาชน”

จะเห็นได้ว่า มาตรา 330 นี้บัญญัติคุ้มครองผู้กระทำความผิดฐานหมิ่นประมาทให้ไม่ต้องรับโทษในกรณีที่พิสูจน์ได้ว่าข้อที่หาว่าเป็นหมิ่นประมาทนั้นเป็นความจริง เจื่อนไขคำคัญของมาตรา 330 นี้ คือการพิสูจน์ความจริงในทางอาญานั้นความจริงถือว่าเป็นข้อแก้ตัวหรือเป็นเอกสิทธิ์เด็ดขาดทีเดียวเพราะไม่ทำให้เป็นละเมิดต่อชื่อเสียง เป็นที่สังเกตว่า มาตรา 330 นี้ไม่ได้ระบุถึงความสุจริตของผู้กระทำความผิดไว้เลย เพียงแต่สามารถพิสูจน์ความจริงได้เท่านั้นก็พอแล้ว แต่ในกฎหมายของสหรัฐอเมริกาซึ่งแตกต่างกันไปในแต่ละมลรัฐ เช่น บางมลรัฐความจริงจะเป็นข้อแก้ตัวได้เฉพาะต่อเมื่อผู้กระทำได้กระทำโดยเจตนาสุจริตปราศจากเจตนาร้ายต่อผู้เสียหาย ถ้ากระทำไปโดยไม่สุจริตแม้จะเป็นความจริงก็อาจต้องรับผิดฐานหมิ่นประมาท แต่บางมลรัฐก็เป็นหลักเดียวกันกับกฎหมายของเรา มลรัฐที่ปฏิเสธความคุ้มครองในกรณีที่ผู้กระทำไม่สุจริตแม้จะพิสูจน์ความจริงได้ก็ตามก็เช่น เดลาแวร์ ฟลอริดา อินลินนอยส์ เมน แมสซาชูเซต เนบาสก้า เป็นต้น

ที่กล่าวมาเป็นกรณียกเว้นความรับผิดและยกเว้นโทษฐานหมิ่นประมาท ตามที่บัญญัติไว้ในประมวลกฎหมายอาญา อย่างไรก็ตาม หากหนังสือพิมพ์ได้ลงข่าวคลาดเคลื่อนจากความจริงหรืออาจจะเกิดความเสียหายแก่บุคคลใดบุคคลหนึ่ง ต่อมาหนังสือพิมพ์นั้นได้ลงข่าวหรือปฏิเสธเรื่องที่ลงไปในนั้นโดยถูกต้องตามหนังสือที่ได้รับแจ้งจากบุคคลนั้นแล้ว เช่นนี้ สิทธิในการฟ้อง

คดีของบุคคลนั้นแล้ว เช่นนี้ สิทธิในการฟ้องคดีของบุคคลนั้นทั้งทางแพ่งและทางอาญาเป็นอันระงับไป ดังที่พระราชบัญญัติการพิมพ์ พ.ศ. 2484 มาตรา 41 วรรคแรก บัญญัติว่า “มาตรา 41 หนังสือพิมพ์ใดโฆษณาเรื่องเกี่ยวแก่บุคคลใด คลาดเคลื่อนจากความจริง และอาจจะเกิดความเสียหายแก่บุคคลนั้น บุคคล นั้นอาจแจ้งเป็นหนังสือขอให้บรรณาธิการหนังสือพิมพ์นั้นแก้เอง หรือลงพิมพ์ หนังสือซึ่งแก้หรือปฏิเสธเรื่องนั้น การแก้หรือลงพิมพ์หนังสือซึ่งแก้หรือปฏิเสธ เรื่องที่ว่านี้จะต้องลงพิมพ์ในฉบับที่จะออกโฆษณาต่อไปจากเวลาที่ได้รับ คำขอดังกล่าวแล้ว หรือในฉบับที่ถัดไป” วรรคท้ายบัญญัติว่า “เมื่อได้แก้หรือลงพิมพ์หนังสือซึ่งแก้หรือปฏิเสธเรื่องที่ว่านี้โดย ถูกต้องแล้ว สิทธิในการฟ้องของบุคคลผู้ขอแก้ทั้งทางแพ่งและทางอาญาเป็น อันระงับลง”

4. ความผิดฐานหมิ่นประมาทเป็นความผิดที่ย่อมความกันได้ บัญญัติไว้ตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา มาตรา 333 วรรคแรก บัญญัติว่า “ความผิดในหมวดนี้เป็นความผิดอันยอมความได้” ย่อมหมายความว่าตามหมวด 3 ความผิดฐานหมิ่นประมาทเป็นความผิดต่อส่วนตัว กฎหมายจึงเปิดโอกาสให้คู่ความสามารถที่จะทำความตกลงกันได้ ในทางปฏิบัติ เมื่อคู่ความตกลงกันได้แล้ว โจทก์ก็จะเป็นฝ่ายยื่นคำร้องถอนฟ้องต่อศาล หากจำเลยไม่คัดค้าน ศาลก็จะอนุญาตและจำหน่ายคดีออกจากสารบบความ คดีเป็นอันเสร็จสิ้นไป แต่ถ้าจำเลยคัดค้านศาลอาจใช้ดุลยพินิจให้ถอนฟ้องได้

สำหรับระยะเวลาการขอถอนฟ้องหรือยอมความในคดีความผิดฐานหมิ่นประมาทนี้ คู่ความสามารถตกลงกันและมาถอนฟ้องหรือยอมความกันเมื่อใดก็ได้ก่อนคดีถึงที่สุด คำว่าคดีถึงที่สุดนี้ ก็มีได้หมายความว่าสิ้นสุดในวันที่ศาลชั้นต้นหรือศาลอุทธรณ์มีคำพิพากษา แต่ถือว่าคดีถึงที่สุด เมื่อสิ้นกำหนดเวลาอุทธรณ์ ฎีกา โดยมีต้องคำนึงว่ามีการยื่นอุทธรณ์หรือฎีกาหรือไม่ (ฎีกาที่ 568/2528) ดังนั้น โจทก์จึงมีสิทธิขอถอนฟ้องได้เสมอ ก่อนสิ้นกำหนดระยะเวลาอุทธรณ์ ฎีกา หรือคดีนั้นกำลังอยู่ในระหว่างพิจารณาของศาลอุทธรณ์ ศาลฎีกาเมื่อโจทก์ขอถอนฟ้อง (คดีความผิดอันยอมความได้) ในชั้นฎีกา เมื่อศาลฎีกาและเมื่อโจทก์ขอถอนฟ้องได้สิทธินำคดีอาญามาฟ้องยอมระงับไป คำพิพากษาศาลล่างแม้จะลงโทษจำเลยไว้ก็ย่อมระงับไปในตัว ไม่มีผลบังคับต่อไป ไม่จำเป็นที่ศาลฎีกาจะต้องมีคำพิพากษาเกี่ยวกับศาลล่าง เพียงแต่ทำเป็นคำสั่งอนุญาตให้ถอนฟ้องก็พอแล้ว (ฎีกาที่ 438/2505)

โดยเหตุที่ความผิดฐานหมิ่นประมาทนี้เป็นความผิดต่อส่วนตัว ดังนั้น ถ้าผู้เสียหายมิได้ร้องทุกข์ต่อพนักงานสอบสวนหรือมิได้ยื่นฟ้องต่อศาลภายในกำหนดสามเดือน นับแต่วันที่มีรู้เรื่องความผิดและรู้ตัวผู้กระทำความผิด คดีเป็นอันขาดอายุความ แต่ถ้าหากร้องทุกข์ไว้แล้วอายุความฟ้องร้องยอมขยายออกเป็นมีกำหนดเวลา 5 หรือ 10 ปี แล้วแต่กรณี (ดูประมวลกฎหมายอาญามาตรา 326, 328, 95 และ 96 ประกอบ)

อนึ่ง กรณีที่ผู้เสียหายในความผิดฐานหมิ่นประมาทตายเสียก่อนร้องทุกข์ กฎหมายให้บิดา มารดา คู่สมรสหรือบุตรของผู้เสียหายร้องทุกข์ได้และให้ถือว่าเป็นผู้เสียหาย (ประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 333 วรรคท้าย) และคำว่าบิดา มารดา คู่สมรส หรือบุตรของผู้เสียหายนี้ หมายถึง บิดา มารดา คู่สมรส และบุตรตามความเป็นจริงไม่ใช่ตามกฎหมาย

กรณีที่กล่าวข้างต้น เป็นเรื่องของผู้เสียหายตายก่อนร้องทุกข์ แต่ถ้าหากผู้เสียหาย ร้องทุกข์ไว้แล้วมาถึงแก่ความตาย กรณีเช่นนี้ก็ต้องบังคับกันตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความ อาญา มาตรา 28 กล่าวคือ บุพการี ผู้สืบสันดาน สามเษหรือภริยาจะดำเนินคดีต่างผู้ตายต่อไปก็ได้

5. การเยียวยาความเสียหายในคดีหมิ่นประมาท

ประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 332 บัญญัติว่า

“ในคดีหมิ่นประมาทซึ่งมีคำพิพากษาว่าจำเลยมีความผิดศาลอาจสั่ง

(1) ให้ยึดและทำลายวัตถุหรือส่วนของวัตถุที่มีข้อความหมิ่นประมาท

(2) ให้โฆษณาคำพิพากษาทั้งหมดหรือแต่บางส่วนในหนังสือพิมพ์หนึ่งฉบับ หรือหลายฉบับครั้งเดียวหรือหลายครั้ง โดยให้จำเลยเป็นผู้ชำระค่าโฆษณา”

มาตรานี้เป็นบทบัญญัติให้อำนาจศาลที่จะสั่งบังคับจำเลยให้โฆษณาหรือยึดและ ทำลายวัตถุที่มีข้อความหมิ่นประมาทในกรณีที่ศาลมีคำพิพากษาว่าจำเลยมีความผิด ส่วนศาลจะ ลงโทษจำเลยหรือไม่นั้นไม่สำคัญ แม้กฎหมายจะให้อำนาจศาลที่จะมีคำสั่งตามที่กำหนดไว้ใน มาตรานี้ก็ตาม แต่โจทก์ก็ต้องมีคำขอต่อศาลพร้อมกับคำฟ้องมาด้วยหรือในกรณีที่ไม่ได้ขอให้ศาล มีคำสั่งพร้อมกับคำฟ้อง โจทก์ก็อาจทำเป็นคำร้องขอต่อศาลขึ้นต้นก่อนที่ศาลขึ้นต้นจะมีคำพิพากษา โดยขอแก้ไขเพิ่มเติมคำฟ้องเพื่อให้ศาลมีคำสั่งดังกล่าวขึ้น ซึ่งเป็นเรื่องทางกระบวนการพิจารณาความ

1. ยึดและทำลายวัตถุหรือส่วนของวัตถุที่มีข้อความหมิ่นประมาท จะต้องเป็น กรณียึดเพื่อจะเอามาทำลาย ไม่ใช่ยึดมาเก็บไว้เฉยๆ หรือยึดแล้วให้ตกเป็นกรรมสิทธิ์ของโจทก์ การ ยึดและทำลายวัตถุนั้นศาลย่อมสั่งให้ยึดและทำลายวัตถุนั้นได้ ไม่ว่าจะเป็นของผู้กระทำความผิด หรือไม่ก็ตามส่วนเมื่อทำลายไปแล้วเจ้าของวัตถุย่อมมีสิทธิทางแพ่งเรียกค่าชดใช้จากผู้กระทำความผิดฐาน หมิ่นประมาทได้

2. โฆษณาคำพิพากษาทั้งหมดหรือแต่บางส่วนในหนังสือพิมพ์หนึ่งฉบับ หรือหลายฉบับ ครั้งเดียวหรือหลายครั้งโดยให้จำเลยเป็นผู้ชำระค่าโฆษณา การสั่งนี้ศาลจะต้องให้ ปรากฏในคำพิพากษาและจำกัดเฉพาะหนังสือพิมพ์เท่านั้น จะสั่งให้กระทำทางวิทยุกระจายเสียง หรือวิทยุโทรทัศน์หรือสิ่งพิมพ์อื่นใดนอกเหนือจากหนังสือพิมพ์ไม่ได้ คำว่าโฆษณาคำพิพากษานั้น รวมถึงการโฆษณาผลของคำพิพากษาด้วย ไม่จำเป็นจะต้องใช้ถ้อยคำตามคำพิพากษาทุกประการ

6. ความผิดฐานดูหมิ่น

ประมวลกฎหมายอาญาได้บัญญัติความผิดไว้อีกลักษณะหนึ่งซึ่งมีความใกล้เคียงกันกับความผิดฐานหมิ่นประมาทคือ ความผิดฐานดูหมิ่นซึ่งหน้าหรือด้วยการโฆษณา โดยบัญญัติไว้ในภาค 3 มาตรา 393 ความผิดในภาค 3 นี้ เป็นความผิดลหุโทษทั้งหมด คำว่า “ความผิดลหุโทษ” คือความผิดซึ่งต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหนึ่งเดือนหรือปรับไม่เกินหนึ่งพันบาทหรือทั้งจำทั้งปรับ ดังนั้นความผิดใดที่มีระวางโทษจำคุกเกินกว่าหนึ่งเดือนหรือปรับเกินกว่าหนึ่งพันบาทจึงไม่ใช่ความผิดลหุโทษ ผลของการเป็นความผิดลหุโทษก็คือ

1) การกระทำความผิดลหุโทษ แม้กระทำได้โดยไม่มีเจตนาก็เป็นความผิด เว้นแต่ตามบทบัญญัติความผิดนั้นจะมีความบัญญัติให้เห็นเป็นอย่างอื่น เช่น ข้อความที่บัญญัติแสดงให้เห็นว่าผู้กระทำโดยเจตนาจึงจะเป็นความผิดเช่นนี้ เป็นต้น

2) การพยายามกระทำความผิดลหุโทษก็ดี ผู้สนับสนุนในความผิดลหุโทษก็ดี แม้จะมีความผิดก็ไม่ต้องรับโทษ

3) ความผิดลหุโทษไม่ใช่ความผิดอันยอมความได้ แต่เป็นความผิดที่กฎหมายให้อำนาจพนักงานสอบสวนมีอำนาจเปรียบเทียบปรับได้ ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 38 และพนักงานฝ่ายปกครองหรือตำรวจจะควบคุมตัวผู้ต้องหาไว้ได้เท่าเวลาที่จะถามคำให้การและที่จะรู้ตัวว่าเป็นใครและที่อยู่ของเขาเท่านั้น ซึ่งเป็นไปตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 87

ดังนั้น เมื่อความผิดฐานดูหมิ่นเป็นความผิดลหุโทษผลที่ต้องเป็นไปตามที่กล่าวมาข้างต้น ความผิดฐานดูหมิ่น บัญญัติไว้ในประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 393 ซึ่งบัญญัติว่า “ผู้ใดดูหมิ่นผู้อื่นซึ่งหน้าหรือด้วยการโฆษณาต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหนึ่งเดือนหรือปรับไม่เกินหนึ่งพันบาทหรือทั้งจำทั้งปรับ”

คำว่า “ดูหมิ่น” ตามบทบัญญัติข้างต้นหมายถึง สบประมาทถูกเหยียดหยามหรือทำให้ได้รับความอับอาย คำซ้ำ หรือได้รับความเสียหายต่อชื่อเสียงเกียรติคุณของผู้ถูกดูหมิ่น คำว่าดูหมิ่นจึงหมายถึงการกระทำทั้งหลายไม่ว่าจะโดยวิธีใดก็ตามอันเป็นการสบประมาทถูกเหยียดหยามหรือทำให้ผู้อื่นอับอาย แต่ถ้การกระทำนั้นเป็นเพียงแต่การล้อเลียนหรือแสดงกริยาวาจาไม่สุภาพต่อเขาเท่านั้น แม้เขาจะไม่พอใจและเกิดความอับอายก็ยังไม่ถือว่าดูหมิ่น การพิจารณาว่าอย่างไรจึงจะถือว่าเป็นสบประมาท เหยียดหยาม หรืออับอายนั้น พิจารณาจากความรู้สึกนึกคิดของวิญญูชนโดยทั่วไป ไม่ได้พิจารณาจากความรู้สึกของผู้เสียหาย ถ้อยคำบางอย่างอาจจะเป็นการดูถูกเหยียดหยามหรือสบประมาทในตัวเอง ผู้เสียหายจึงไม่ต้องนำสืบอะไรอีกว่าถ้อยคำนั้นเป็นการดูหมิ่นผู้เสียหายอย่างไร เช่น จิ้งจอก ขี้เมา สับปลับ ฯลฯ เช่นนี้เป็นคำดูหมิ่นในตัวเอง โจทก์ไม่ต้องไปนำสืบอีกว่าการว่าโจทก์จิ้งจอกนั้นทำให้โจทก์ถูกดูหมิ่นอย่างไร

ส่วนคำว่า “ซึ่งหน้า” นั้นมีความหมายไม่เฉพาะแต่การอยู่ต่อหน้าเท่านั้นแต่รวมถึงไม่ได้อยู่ต่อหน้าแต่เขาได้ยินหรือมองเห็นการกระทำของผู้ดูหมิ่นด้วย ข้อสำคัญคือ เขาจะต้องได้ยินจากตัวของผู้กระทำความผิดเองหรือเห็นเอง จะอยู่ในระยะห่างแค่ไหนนั้นยากที่จะกำหนดได้ ต้องแล้วแต่พฤติการณ์แต่ละกรณีไป ถ้าไม่ได้ยินไม่ได้เห็นเองแต่มีคนเอามาเล่าให้ฟังเช่นนี้ก็ไม่เรียกว่าซึ่งหน้า

คำว่า “โฆษณา” หมายถึง เผยแพร่หนังสือออกไปยังสาธารณชนการป่าวร้อง การดูหมิ่นด้วยการโฆษณานั้นไม่จำเป็นว่าจะต้องกระทำซึ่งหน้าผู้เสียหาย อาจซึ่งหน้าหรือไม่ซึ่งหน้าก็ได้ จึงต้องแยกออกเป็นสองกรณี คือ ดูหมิ่นซึ่งหน้า กรณีนี้การดูหมิ่นจะกระทำโดยวิธีใดๆ ก็ได้ แม้แต่การโฆษณาแต่ต้องกระทำซึ่งหน้า อีกกรณีหนึ่งคือ ดูหมิ่นด้วยการโฆษณา กรณีนี้ไม่ใช่ซึ่งหน้า เพราะถ้าทำซึ่งหน้าก็จะไปเข้ากรณีแรก การดูหมิ่นด้วยโฆษณานี้ความผิดสำเร็จเมื่อมีการ โฆษณา จะมีผู้ใดทราบข้อความหรือการโฆษณาหรือไม่ไม่สำคัญ การโฆษณาจึงหมายถึงการทำให้รู้หรือได้ยิน ได้เห็นกันหลายคน ไม่ใช่เฉพาะตัวผู้ถูกดูหมิ่นเท่านั้น ถ้าเฉพาะตัวผู้ถูกดูหมิ่นก็ไม่ถือว่าเป็นการ โฆษณาส่วนจะกี่คนนั้นไม่สำคัญ พิจารณาเฉพาะลักษณะของการกระทำเท่านั้น ไม่พิจารณาผลของการกระทำ

การพิจารณาว่าจะเป็นความผิดฐานดูหมิ่นหรือไม่ต้องพิจารณาถึงเจตนาอันเป็นองค์ประกอบภายในประกอบด้วย กล่าวคือ ผู้ดูหมิ่นจะต้องประสงค์ต่อผลหรือยอมถึงเห็นผลในการกระทำของตนว่าจะเกิดผลอย่างไรต่อผู้ถูกดูหมิ่น ดังนั้นถ้าปราศจากเจตนาที่ไม่มีความผิด เช่น นั่งบนศาลาอยู่คนเดียวโดยไม่รู้ว่ามีผู้กำลังด่าอยู่นั้นอยู่ข้างห้องหรือยืนอยู่ข้างหลังเช่นนี้ถือว่าขาดเจตนายอมไม่มีความผิด

2.6 การประกันภัยความรับผิดในวิชาชีพสื่อมวลชนภาคสมัครใจกับภาคบังคับ

ลักษณะของการประกันภัยความรับผิดผู้ประกอบการวิชาชีพสื่อมวลชนภาคสมัครใจกับภาคบังคับและรูปแบบการประกันภัยความรับผิดผู้ประกอบการวิชาชีพสื่อมวลชนภาคสมัครใจ ระบบประกันภัยความรับผิดของผู้ประกอบการวิชาชีพสื่อมวลชนทั่วโลกสามารถแบ่งออกได้เป็น 2 ระบบ คือ

1. ระบบการประกันภัยภาคสมัครใจ (Voluntary Insurance)
2. ระบบการประกันภัยภาคบังคับ (Compulsory Insurance)

1. ระบบประกันภัยภาคสมัครใจ

โดยที่สัญญาประกันภัยเป็นสัญญาที่เกิดขึ้นจากการตกลงใจของผู้เอาประกันภัยที่จะโอนความเสี่ยงภัยของผู้เอาประกันภัยไปให้แก่ผู้รับประกันภัย ซึ่งในต่างประเทศอย่างอังกฤษและสหรัฐอเมริกาถือเป็นเรื่องจำเป็นและมีความสำคัญต่อวิถีชีวิตของผู้คนในสังคมและการประกอบธุรกิจต่างๆ ประกอบกับประชาชนและผู้ประกอบธุรกิจต่างๆ มีความรู้ความเข้าใจในระบบการประกันภัย และเห็นความสำคัญของการประกันภัยซึ่งเป็นส่วนหนึ่งในการบรรเทาความเสียหาย หากผู้เอาประกันภัยจะต้องมีความรับผิดชอบตามกฎหมายในการต้องถูกฟ้องร้องให้ชดเชยค่าเสียหาย อีกทั้งเป็นการแบ่งเบาภาระของรัฐที่จะต้องใช้งบประมาณเพื่อเยียวยาบุคคลผู้ได้รับความเสียหาย ดังนั้นประชาชนส่วนใหญ่จึงทำประกันภัยด้วยความสมัครใจ โดยเลือกที่จะทำประกันภัยในระบบสมัครใจ ธุรกิจประกันภัยที่ให้ความคุ้มครองหลากหลายรูปแบบหลากหลายอาชีพในประเทศดังกล่าวจึงสามารถดำเนินกิจการได้ด้วยความมั่นคง แต่สำหรับประเทศไทย จากการสำรวจในปัจจุบันพบว่าคนไทยไม่นิยมและไม่ให้ความสำคัญต่อการทำประกันภัย ไม่ว่าจะเป็นการทำประกันประเภทใดก็ตาม อีกทั้งคนไทยมีทัศนคติที่ไม่ดีต่อบริษัทประกันภัยเกี่ยวกับมาตรฐานอันเป็นที่น่าไว้วางใจในการประกอบธุรกิจประกันภัยว่า เมื่อเกิดภัยแล้วจะได้รับการชดเชยค่าสินไหมทดแทนตามข้อตกลงหรือไม่ ส่วนผู้ที่ต้องทำประกันภัยนั้น ส่วนใหญ่มักมีสาเหตุมาจากความจำเป็นหรือเหตุผลพิเศษที่ถูกบังคับ เช่น การขอสินเชื่อเพื่อซื้อที่อยู่อาศัย ซึ่งสถาบันการเงินจะบังคับให้ผู้ขอสินเชื่อทำประกันอัคคีภัยสิ่งปลูกสร้างไว้ หรือการก่อสร้างในโครงการใหญ่ ผู้ว่าจ้างมักจะกำหนดไว้ในสัญญาว่าจ้างบังคับให้ผู้รับจ้างต้องทำประกันภัยความเสี่ยงในลักษณะต่างๆ ในระหว่างการก่อสร้าง การประกันภัยในระบบสมัครใจจึงจะมีจำนวนน้อยและคงเป็นไปได้นานหากจะให้ผู้ประกอบวิชาชีพผู้ประกอบวิชาชีพสื่อมวลชนสมัครใจที่จะทำประกันภัยความรับผิดในวิชาชีพด้วยตนเอง ปัญหาที่ต้องพิจารณาก็คือ โดยที่การประกันภัยเป็นแผนการเฉลี่ยร่วมกัน (Co-operative Risk Sharing Plan) อันเป็นหลักสำคัญของการประกันภัย เพราะเมื่อเกิดภัยขึ้น ความสูญเสียหรือความเสียหายมีจำนวนเท่าใดก็จะเฉลี่ยกันระหว่างผู้เสี่ยงภัยนั้น แต่เนื่องจากจำนวนผู้ประกอบวิชาชีพสื่อมวลชนมีอยู่เป็นจำนวนน้อย อีกทั้งการประกันภัยความรับผิดของสื่อมวลชนโดยสมัครใจในประเทศไทยยังไม่เป็นที่นิยม

2. ระบบประกันภัยภาคบังคับ

ระบบประกันภัยภาคบังคับที่เกิดขึ้นเป็นประเภทแรกในยุโรปก็คือการประกันภัยความรับผิดของนายจ้าง (Employer's Liability) และต่อมาจึงมีการประกันภัยความรับผิดของรถยนต์ต่อบุคคลที่สาม (Motor Third Party Liability) และหลังจากนั้นประกันภัยสองประเภทนี้ก็เป็นประกันภัยที่ประเทศต่างๆ นำไปใช้เป็นระบบประกันภัยภาคบังคับจนเป็นสากล

ในประเทศไทยก็มีการประกันภัยภาคบังคับเรื่องการประกันภัยความรับผิดของนายจ้าง (Employer's Liability) โดยมีประกาศกระทรวงมหาดไทยเรื่องการคุ้มครองแรงงานฉบับลงวันที่ 16 เมษายน 2515 ออกตามความในประกาศของคณะปฏิวัติฉบับที่ 103 กำหนดให้นายจ้างต้องจ่ายเงินทดแทนให้แก่ลูกจ้างหรือผู้มีสิทธิรับแทนลูกจ้างในกรณีที่ลูกจ้างประสบอันตรายหรือเจ็บป่วยจนถึงแก่ความตายเนื่องมาจากการทำงานให้นายจ้าง โดยนายจ้างมีหน้าที่ต้องจ่ายเงินสมทบกองทุนเงินทดแทนเมื่อนายจ้างมีลูกจ้างตั้งแต่ 20 คนขึ้นไป ในท้องที่ที่กำหนดไว้ ปัจจุบันมีการบัญญัติเรื่องดังกล่าวไว้ในพระราชบัญญัติเงินทดแทน พ.ศ.2537 และเรื่องการประกันภัยความรับผิดของรถยนต์ต่อบุคคลที่สาม (Motor Third Party Liability) พระราชบัญญัติคุ้มครองผู้ประสบภัยจากรถ พ.ศ.2535 เป็นการเยียวยาความเสียหายที่เกิดขึ้นโดยไม่ต้องคำนึงถึงภาระการพิสูจน์ความเสียหาย และหากไม่ปฏิบัติตามก็จะมีโทษทางอาญา³ ซึ่งไม่อาจเทียบกับจำนวนผู้ขับขี่รถยนต์พาหนะบนท้องถนนที่ถือว่าเป็นกลุ่มผู้เสี่ยงภัยกลุ่มใหญ่ ความสูญเสียที่เฉลี่ยกันไปในนี้จะแสดงในรูปของเบี้ยประกันภัย ซึ่งไม่เป็นที่ไปตามกฎของสิ่งจำนวนมาก (The Law of Large Numbers) ตามหลักการกระจายความเสี่ยง⁴ จึงนับเป็นอุปสรรคของการทำประกันภัยในระบบสมัครใจว่า เมื่อกลุ่มผู้เสี่ยงภัยมีน้อย ก็จะเป็นผลทำให้อัตราค่าเบี้ยประกันภัยมีจำนวนสูงมาก ความเป็นไปได้ของการประกันภัยในระบบความสมัครใจย่อมจะดำเนินไปได้ค่อนข้างยาก เพราะผู้เอาประกันภัยจะต้องเสียค่าเบี้ยประกันภัยในอัตราที่สูง

ปัจจุบันการประกันภัยในระบบบังคับในประเทศไทยที่รัฐนำมาใช้เพื่อความปลอดภัยแห่งสาธารณชนนั้น เป็นวิธีการที่รัฐได้ตราเป็นกฎหมายใช้บังคับในลักษณะการประกันภัยบุคคลที่สาม (Third Party Liability Law) เพื่อเป็นหลักประกันให้สาธารณชนได้รับความคุ้มครองในกรณีที่เกิดอุบัติเหตุจากการทำงานหรือการใช้รถยนต์พาหนะในท้องถนน อันมีลักษณะเช่นเดียวกับพระราชบัญญัติการจราจรทางบกของประเทศไทย (Road Traffic Act 1988) หรือพระราชบัญญัติว่าด้วยการประกันภัยแห่งชาติ (การประสบอันตรายในภาคอุตสาหกรรม) ค.ศ.1965 (The National

³ เสี่ยม บุญจันทร์, “ช่ายนายทะเบียน,” ข่าวสภานายความ (ธันวาคม 2549): 4.

⁴ กฎแห่งจำนวนมาก (The Law of Large Numbers) หมายถึง กฎที่ว่ายิ่งจำนวนของสิ่งที่เราต้องการทราบว่าจะมีโอกาสดเกิดเหตุการณ์นั้นขึ้น มีจำนวนมากเท่าไร จำนวนครั้งที่เกิดขึ้นจริงที่รวบรวมได้ก็จะมีค่าเข้าใกล้จำนวนความน่าจะเป็นที่จะเกิดเหตุการณ์นั้นๆ ขึ้น กฎนี้จะตั้งอยู่บนพื้นฐานความสม่ำเสมอของเหตุการณ์ อาจจะกล่าวได้ว่า จำนวนที่มากขึ้นจะทำให้การคาดคะเนความน่าจะเป็นแม่นยำและถูกต้องมากขึ้น ทำให้กฎแห่งจำนวนมากกับทฤษฎีความน่าจะเป็นมีความสัมพันธ์กัน

Insurance and National Insurance (Industrial Injuries) Act 1965) ของประเทศอังกฤษ⁵ เพื่อให้บุคคลผู้ได้รับความเสียหายได้รับการชดเชยค่าเสียหายได้ทันทีเมื่อเกิดอุบัติเหตุขึ้น เป็นการเยียวยาความเสียหายที่เกิดขึ้น โดยไม่ต้องคำนึงถึงหลักการในเรื่องภาระพิสูจน์ความเสียหายตามขั้นตอนกฎหมายซึ่งต้องเสียเวลามากและหากไม่สามารถพิสูจน์ความเสียหายได้ บุคคลผู้ได้รับความเสียหายก็อาจแพ็คดีและไม่ได้รับการชดเชยค่าเสียหาย ดังนั้น รัฐจึงได้ตรากฎหมายบังคับให้คนในรัฐต้องกระทำการอย่างหนึ่งอย่างใดตามที่กฎหมายกำหนดแทนหลักการแบบเดิมคือหลักกฎหมายอันเกี่ยวกับความสงบเรียบร้อยซึ่งเป็นลักษณะการออกกฎหมายห้ามมิให้คนในรัฐกระทำการที่ขัดต่อความสงบเรียบร้อยดังที่ปรากฏในบางมาตราของประมวลกฎหมายอาญาหรือประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์

หากพิจารณาลักษณะการประกันภัยบุคคลที่สามตามพระราชบัญญัติคุ้มครองผู้ประสบภัยจากรถ พ.ศ.2535 ที่มีหลักการบังคับให้เจ้าของรถต้องเอาประกันภัย ซึ่งขัดต่อหลักเสรีภาพในการแสดงเจตนาเข้าทำสัญญาและขัดต่อหลักการชดเชยค่าเสียหายโดยไม่ต้องมีภาระการพิสูจน์ความผิดตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 420 และประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา 84 แล้ว ปัญหาที่ต้องพิจารณาคือ จะนำหลักการดังกล่าวมาเทียบเคียงเพื่อบังคับให้ผู้ประกอบวิชาชีพสื่อมวลชน ต้องเอาประกันภัยความรับผิดในวิชาชีพเช่นเดียวกับผู้เป็นเจ้าของรถได้หรือไม่ และเมื่อเกิดความเสียหายขึ้นจากการใช้วิชาชีพของสื่อมวลชน ไม่ว่าจะเกิดจากการกระทำโดยจงใจหรือประมาทเลินเล่อของสื่อมวลชนอย่างไร บุคคลผู้ได้รับความเสียหายก็ไม่จำเป็นต้องพิสูจน์ว่า ผู้ประกอบวิชาชีพสื่อมวลชนผู้นั้นได้กระทำโดยจงใจหรือประมาทเลินเล่อหรือไม่ ผู้เขียนเห็นว่า จุดมุ่งหมายในการตราพระราชบัญญัติคุ้มครองผู้ประสบภัยจากรถ พ.ศ.2535 ก็เพื่อให้ความคุ้มครองผู้ได้รับอุบัติเหตุจากการขับขี่รถยนต์บนท้องถนน เพื่อให้บุคคลที่ประสบอุบัติเหตุได้รับการเยียวยาความเสียหายที่เกิดขึ้นได้ทันทีโดยไม่ต้องมีภาระพิสูจน์ความเสียหายตามขั้นตอนกฎหมาย อันเป็นนโยบายสาธารณะ (Public Policy) เพื่อให้ความคุ้มครองความเสียหายแก่คนส่วนใหญ่ เพราะประเทศไทยมีผู้ประสบอุบัติเหตุจากการใช้รถเป็นจำนวนมากในแต่ละปี พระราชบัญญัตินี้จึงต้องมีบทบัญญัติบังคับให้ผู้ขับขี่รถยนต์ต้องทำประกันภัย ส่วนบุคคลผู้ได้รับความเสียหายจากการใช้วิชาชีพของสื่อมวลชน เป็นเพียงบุคคลกลุ่มน้อยเท่านั้นแต่เมื่อเกิดความเสียหายจะมีการเรียกร้องค่าเสียหายค่อนข้างสูง ซึ่งเทียบไม่ได้กับผู้ต้องประสบอุบัติเหตุจากการใช้รถซึ่งเป็นกลุ่มคนจำนวนมาก การที่จะนำหลักการของการประกันภัยบุคคลที่สามตามพระราชบัญญัติคุ้มครองผู้ประสบภัยจากรถ พ.ศ.2535 ดังกล่าว มาบังคับให้ผู้ประกอบวิชาชีพ

⁵ สุชาติ สิงห์สิน, “ประกันภัยค่าจูน,” (วิทยานิพนธ์นิติศาสตรมหาบัณฑิต บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยอัสสัมชัญ, 2549), หน้า 80.

สื่อมวลชนต้องทำประกันภัยความรับผิดชอบในวิชาชีพเช่นเดียวกับการบังคับให้เจ้าของรถต้องเอาประกันภัยนั้นจึงจะเป็นการไม่เหมาะสมนัก ซึ่งในกรณีที่ออกกฎหมายบังคับให้ผู้ประกอบวิชาชีพสื่อมวลชนในประเทศไทยต้องทำประกันภัยความรับผิดชอบในวิชาชีพเช่นเดียวกัน ซึ่งการที่จะนำระบบการประกันภัยระบบใดมาใช้เพื่อคุ้มครองแก่บุคคลผู้ได้รับความเสียหายนั้น จำต้องพิจารณาความเหมาะสมของการประกันภัยแต่ละระบบว่า ระบบใดจึงจะเหมาะสมกับสภาพปัญหาที่เกิดขึ้นในสังคม จำนวนผู้เอาประกันภัย เหตุผลและความจำเป็นที่ต้องมีการทำประกันภัย จำนวนบุคคลที่จะได้รับผลกระทบจากเหตุการณ์ที่อาจก่อให้เกิดความเสียหาย รวมตลอดถึงปัญหาทางเศรษฐกิจและขณะเดียวกันต้องไม่เป็นภาระเกินสมควรของผู้ประกอบวิชาชีพสื่อมวลชน ซึ่งหากจะออกกฎหมายบังคับให้ผู้ประกอบวิชาชีพในประเทศไทยต้องทำประกันภัยความรับผิดชอบในวิชาชีพที่อาจมีอุปสรรคดังนี้

1. จำนวนค่าเบี้ยประกันภัย เนื่องจากระบบการประกันภัยโดยรวมทั้งระบบของบริษัทประกันภัยที่ดำเนินธุรกิจอยู่ในประเทศไทยยังมีเป็นจำนวนน้อย อัตราการเจริญเติบโตทางธุรกิจยังอยู่ในเกณฑ์ต่ำ จำนวนผู้ประกอบวิชาชีพสื่อมวลชนของประเทศไทยยังมีอยู่เป็นจำนวนน้อย เมื่อเปรียบเทียบกับระบบการประกันทั้งระบบของต่างประเทศอย่างประเทศสหรัฐอเมริกา อังกฤษ และแคนาดา ที่มีอัตราการเจริญเติบโตทางธุรกิจในเกณฑ์สูง ซึ่งจำนวนค่าเบี้ยประกันภัยที่ผู้เอาประกันภัยต้องจ่ายแก่บริษัทผู้รับประกันภัยในประเทศไทยจะอยู่ในอัตราที่สูงมาก ทั้งนี้เป็นไปตามกฎของสิ่งจำนวนมาก ตามหลักการกระจายความเสี่ยงภัย⁶ อันเป็นภาระแก่ผู้เอาประกันภัย

⁶ การกระจายความเสี่ยงภัยเป็นหลักการสำคัญของการประกันภัย เนื่องจากการประกันภัยคือแผนการเฉลี่ยความเสี่ยงภัยร่วมกัน โดยมีลักษณะที่ให้ผู้คนที่ต้องเสี่ยงภัยในลักษณะเดียวกันร่วมกันเฉลี่ยความเสียหาย โดยจะแสดงในรูปของค่าเบี้ยประกัน เพื่อให้มีผลว่าหากเมื่อใดที่เกิดภัยดังกล่าวขึ้น บุคคลใดบุคคลหนึ่งจะได้ไม่ต้องรับภาระแต่เพียงผู้เดียว แต่สามารถนำเบี้ยประกันภัยที่บุคคลในสังคมช่วยกันเฉลี่ยชดเชยค่าเสียหายให้แก่ผู้ประสบภัย ทำให้ความเสียหายอันเกิดจากภัยนั้นลดน้อยลงหากกลุ่มผู้เสี่ยงภัยมีน้อย เบี้ยประกันภัยก็จะมีอัตราสูงมาก ทำให้การประกันภัยดำเนินไปได้ยาก เพราะยังจะมีผู้ทำประกันภัยน้อย แต่หากผู้รวมกลุ่มความเสี่ยงภัยมีมาก ก็จะมีการเฉลี่ยความสูญเสียกันมาก ทำให้เบี้ยประกันมีอัตราต่ำลง ก็จะเป็นการส่งเสริมให้มีผู้ทำประกันภัยมากขึ้นเพราะผู้เอาประกันภัยแต่ละคนรับภาระต่ำลง ดังนั้น การรวมกลุ่มผู้เสี่ยงภัยที่มีลักษณะเดียวกันให้ได้จำนวนมาก เพื่อเฉลี่ยค่าสูญเสียนี้จึงเป็นสิ่งสำคัญ เพราะยังการรวมกลุ่มเสี่ยงภัยมีมากเท่าใด ก็ยังทำให้อัตราเบี้ยประกันภัยต่ำลงมากขึ้นเท่านั้น

2. ผู้ประกอบวิชาชีพสื่อมวลชนหน้าใหม่ ที่มีคุณสมบัติตามพระราชบัญญัติการพระราชบัญญัติการพิมพ์ พ.ศ. 2484 มาตรา 25⁷ ซึ่งโดยส่วนใหญ่ยังไม่สามารถที่จะประกอบวิชาชีพสื่อมวลชนได้อย่างเต็มตัวโดยลำพังตนเองอย่างทันที แต่ต้องหาประสบการณ์จริงจากการทำงาน หรือผู้ประกอบวิชาชีพรุ่นอาวุโสไปอีกระยะหนึ่งก่อน เพื่อเป็นที่เลี้ยงให้คำปรึกษาแนะนำเกี่ยวกับศิลปะการในการเขียน เรียบเรียง การเสนอข่าว และเรื่องอื่นๆ ที่มีความสำคัญและจำเป็นต่อการประกอบวิชาชีพสื่อมวลชน ก่อนที่จะไปประกอบวิชาชีพสื่อมวลชนและรับงานได้อย่างเต็มตัว ทำให้ช่วงเวลาของการเป็นผู้สื่อข่าวหน้าใหม่ ไม่มีรายได้หรือมีรายได้แต่ไม่เพียงพอต่อการเลี้ยงชีพตนเองและครอบครัว จึงอาจเป็นอุปสรรคต่อนักสื่อมวลชนใหม่บางคนที่มีฐานะทางการเงินไม่ดี เกิดปัญหาด้านการเงิน เมื่อประกอบอาชีพใหม่ก็ยังไม่มียาได้หรือมีรายได้ไม่เพียงพอ ชำรายังต้องถูกบังคับให้มีการทำประกันภัยความรับผิดในวิชาชีพสื่อมวลชนอีก ก็จะเป็นอุปสรรคในเรื่องเงินที่จะต้องชำระเป็นค่าเบี้ยประกันภัย ผลสุดท้ายผู้ประกอบวิชาชีพสื่อมวลชน ผู้นั้นก็อาจจะถึงกับเลิกอาชีพนี้ไปเลย ในทางกลับกันอาจมองได้ว่า การเป็นผู้สื่อข่าวใหม่ ซึ่งยังไม่มีประสบการณ์เพียงพอ ก็ยังต้องมีภาระหน้าที่ที่จะต้องรับผิดชอบต่องานที่ได้รับมอบหมายจากนายจ้างมากขึ้น ดังนั้น อาจไปก่อให้เกิดความเสียหายแก่ผู้อื่นได้ จะมีความสามารถในการชดเชยค่าเสียหายแก่ผู้เสียหายได้เพียงใด เนื่องจากยังไม่มีรายได้เพียงพอต่อการชดเชยค่าเสียหาย หากไม่บังคับให้ผู้สื่อข่าวใหม่ทำประกันภัยความรับผิด ผลร้ายก็ย่อมตกอยู่กับตัวผู้สื่อข่าวใหม่อยู่ดี ทำให้ผู้สื่อข่าวไม่มีเงินในการชดเชยค่าเสียหายให้กับบุคคลภายนอกตามกฎหมายได้ ซึ่งเป็นปัญหาในอีกแง่มุมหนึ่ง

3. กรณียกประกันภัยความรับผิดผู้ประกอบวิชาชีพสื่อมวลชนยังไม่มีแบบกรมธรรม์มาตรฐาน (Standard Form) อย่างไรก็ตามบริษัทประกันภัยสามารถทำกรมธรรม์ความรับผิดประเภทอื่นๆมาใช้กับกรณียกประกันภัยความรับผิดผู้ประกอบวิชาชีพสื่อมวลชนได้ แต่เมื่อเวลาเกิดข้อพิพาทขึ้นกรณียกความรับผิดนั้น อาจจะไม่มีการระบุนิยามของความรับผิดที่ชัดเจน ดังนั้นหากบริษัทประกันภัยมีรูปแบบกรมธรรม์ประกันภัยแบบมาตรฐานก็จะทำให้มีการพิจารณาค่าเสียหายที่ชัดเจนมากขึ้นและจะไม่ทำให้เกิดข้อพิพาทที่ไม่เป็นธรรมระหว่างผู้เอาประกันภัย และผู้รับประกันภัย

ดังนั้น บริษัทประกันภัยแต่ละแห่งจะพัฒนารูปแบบความคุ้มครองที่แตกต่างกันออกไป แต่โดยทั่วไปแล้วกรมธรรม์ดังกล่าวจะแยกออกเป็น 2 ประเภท ดังนี้

⁷ พระราชบัญญัติการพิมพ์ พ.ศ. 2548 มาตรา 25 คำขออนุญาตเป็นผู้พิมพ์ ผู้โฆษณา บรรณาธิการ หรือเจ้าของหนังสือพิมพ์ตามมาตรา 24 วรรคท้าย ให้ยื่นต่อเจ้าพนักงานการพิมพ์โดยใช้แบบพิมพ์ของเจ้าพนักงานการพิมพ์ ซึ่งอย่างน้อยจะต้องมีรายการตามมาตรา 24 (5) และในกรณีแห่งบรรณาธิการให้ส่งรูปถ่ายของตนตามที่กำหนดไว้ในกฎกระทรวงไปพร้อมกัน

1. กรรมธรรม์รายบุคคล (Individual Policy) ซึ่งเป็นกรรมธรรม์ที่ออกให้แก่ผู้ประกอบวิชาชีพสื่อมวลชนเป็นรายบุคคล โดยมีผู้ประกอบวิชาชีพสื่อมวลชนเป็นผู้เอาประกันภัยตามกรรมธรรม์ โดยกรรมธรรม์จะให้ความคุ้มครองความรับผิดชอบต่อบุคคลภายนอก ในกรณีที่ผู้ประกอบวิชาชีพสื่อมวลชนได้ทำการประมาทเลินเล่อ ผิดพลาด บกพร่อง เขียนข่าวไม่เป็นไปวิชาชีพสื่อมวลชนที่พึงจะมี ซึ่งทำให้บุคคลที่เสนอข่าวไปนั้นได้รับความเสียหายจากการนำเสนอข่าว

2. กรรมธรรม์ขององค์กรหรือสถาบัน (Institutional Policy) ซึ่งเป็นกรรมธรรม์ที่มีการทำประกันภัยในนามของบริษัท ซึ่งจะให้ความคุ้มครองแก่เจ้าหน้าที่ และผู้บริหารของสำนักข่าว อันเนื่องมาจากการกระทำผิดหรือประมาทเลินเล่อ ในการนำเสนอข่าวซึ่งในระยะหลังผู้เสียหายมักจะยื่นฟ้องต่อศาล โดยรวมเอาผู้ประกอบวิชาชีพสื่อมวลชน และบริษัทเป็นจำเลยร่วม

2.7 ความหมายของวิชาชีพ และองค์การวิชาชีพที่เกี่ยวข้องกับผู้ประกอบวิชาชีพสื่อมวลชน

วิชาชีพและผู้ประกอบวิชาชีพหลายคนอาจเข้าใจว่าเป็นอาชีพที่ใช้วิชาความรู้ทั่วไปแต่ความจริงแล้วคำว่า “วิชาชีพ” มีความหมายเฉพาะต่างจากอาชีพทั่วไป ดังต่อไปนี้

2.7.1 ความหมายของวิชาชีพ⁸

คำว่า “วิชาชีพ” มาจากคำว่า “โพรเฟสชัน” (Profession) มาจากคำกริยา “ทู โพรเฟส” (To Profess) จากคำภาษาละติน “โพร + ฟาเทอรี” (Pro + Fateri) แปลว่า ยอมรับหรือยอมรับว่าเป็นของตน เดิมคำนี้มีความหมายในทางศาสนา ซึ่งหมายถึงเป็นการประกาศตนว่ามีศรัทธาในศาสนาหรือการประกาศปฏิญาณตน คำว่า “วิชาชีพ” ในยุโรปแต่เดิมมิได้มีความหมายถึง “อาชีพ” ซึ่งมีความหมายในเชิงการทำมาหากิน แต่คงมีความหมายในเชิงที่ว่าเป็นงานที่คนอุทิศตนไปตลอดชีวิต และเนื่องจากการที่จะปฏิญาณตนบวชเป็นพระสงฆ์ในคริสต์ศาสนา ต้องผ่านการอบรมศึกษาในวิชาเทววิทยา (Theologe) เป็นเวลาหลายปี คำว่า “วิชาชีพ” จึงมีนัยเกิดขึ้นตามมามีเป็นอาชีพที่มีลักษณะเป็นผู้ที่มีความรู้ขั้นสูงที่ต้องผ่านการอบรมศึกษาเป็นเวลานานหลายปีและเป็นอาชีพที่เป็นหมู่คณะ อันมีขนบธรรมเนียมและจรรยาบรรณของหมู่คณะเป็นการเฉพาะ และหมู่คณะวิชาชีพนั้นต้องคอยสอดส่องดูแลสมาชิกของตนเองให้อยู่ในกรอบธรรมเนียมและจรรยาบรรณของอาชีพนั้น

⁸ สมคิด บางโม, กฎหมายและจริยธรรมสื่อมวลชน, พิมพ์ครั้งที่ 1 (กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์เอส เค บุ๊คส์, 2551), หน้า 178.

นอกจากพระสงฆ์แล้ว วิชาชีพที่ชาวยุโรปให้การยกย่องกันมาแต่โบราณกาลและสมัยกลางคือ วิชาชีพนักกฎหมายและวิชาชีพแพทย์⁹

ศาสตราจารย์ จิตติ ดิงศภัทัย ได้ให้ความหมายของคำว่า “วิชาชีพ” โดยให้คำแปลที่อ้างอิงมาจากคิกชันนารีออกฟอร์ดแอดวานซ์ (Oxford Advanced Dictionary) ซึ่งมีใจความว่า “อาชีพ โดยเฉพาะอาชีพที่ต้องมีการศึกษาขั้นสูงและการฝึกอบรมเป็นพิเศษ เช่น กฎหมาย สถาปัตยกรรม แพทย์ การศาสนา” หรือหมายถึงกลุ่มบุคคลที่ประกอบอาชีพใดโดยเฉพาะก็ได้ ส่วนคำแปลที่อ้างอิงจากคิกชันนารีเว็บสเตอร์ (Webster Dictionary) ให้ความหมายว่า

อาชีพที่ต้องมีการฝึกอบรมขั้นสูงในศิลปศาสตร์ (Liberal) หรือวิทยาศาสตร์ (Science) ซึ่ง เป็นงานในด้านการใช้ความคิด (Mental) มากกว่างานที่ต้องใช้กำลังกาย (Manual) เช่นการ สอน วิศวกรรม การเขียนบทความ โดยเฉพาะวิชาชีพแพทย์ วิชาชีพกฎหมาย การศาสนา

ซึ่งเคยเรียกว่าวิชาชีพของผู้รู้หรือผู้คงแก่เรียน (The Learned Profession)

ส่วนโรสโค ปอนด์ (Roscoe Pound) ได้ให้ความหมายของคำว่า “วิชาชีพ” ว่า หมายถึง “กลุ่มบุคคลผู้ประกอบวิชาการเป็นอาชีพร่วมกันโดยมีเจตนารมณ์เพื่อบริการประชาชน”¹⁰

ส่วนพจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ.2525 ได้ให้ความหมายของคำว่า “วิชาชีพ” ว่า “อาชีพที่ต้องอาศัยวิชาความรู้ความชำนาญ”

ดังนั้น คำว่า “วิชาชีพ” จึงต้องประกอบด้วยหลักเกณฑ์ ดังนี้ คือ

1. เป็นงานที่ต้องอาศัยความสามารถ ความรอบรู้และความชำนาญเฉพาะสาขา โดยใช้สติปัญญามากกว่าการใช้ฝีมือและแรงงาน มีการศึกษาทั้งภาคทฤษฎีและภาคปฏิบัติในวิทยาการขั้นสูง เป็นการศึกษาอบรมทางความคิด¹¹ โดยมีโรงงานที่คนทั่วไปจะทำได้โดยมิได้รับการฝึกอบรมในวิทยาขั้นสูงมาก่อนและมีโรงงานที่ทำได้เพียงเฉพาะการทดลองปฏิบัติเท่านั้น

2. มีหน่วยงานหรือองค์กรโดยรวมตัวกันเป็นหมู่คณะ (Collective Organization) ที่ควบคุมการประกอบวิชาชีพ เพื่อออกกฎระเบียบ ข้อบังคับ ศีลธรรมจรรยาบรรณให้ผู้ประกอบวิชาชีพใช้เป็นแนวทางปฏิบัติ พร้อมทั้งให้การส่งเสริมมาตรฐานการประกอบวิชาชีพ หน่วยงานหรือองค์กรดังกล่าวอาจเป็นองค์กรอิสระในการควบคุมดูแลตนเอง หรืออาจถูกควบคุมโดยรัฐก็ได้ เช่น

⁹ พนารัตน์ เฉลิมวุฒิสักดิ์, “ความรับผิดชอบทางแพ่งเนื่องจากการประกอบวิชาชีพของสถาปนิกและวิศวกรในโครงการก่อสร้าง,” (วิทยานิพนธ์นิติศาสตรมหาบัณฑิต สาขากฎหมายเอกชน บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2534), หน้า 55-56.

¹⁰ จิตติ ดิงศภัทัย, เรื่องเดิม, หน้า 15-16.

¹¹ เรื่องเดียวกัน, หน้า 18.

ในประเทศเครือจักรภพ ผู้ประกอบวิชาชีพจะมีการควบคุมกันเองและเป็นอิสระตามจารีตประเพณี ซึ่งถือเป็น Common Law แต่ในประเทศภาคพื้นยุโรปมักจะถูกควบคุมโดยรัฐ

3. ต้องมีการผูกขาดจำกัดเฉพาะกลุ่มบุคคลที่มีความรู้ความชำนาญซึ่งได้รับการศึกษาอบรมจนมีความสามารถ ความรอบรู้และความชำนาญเฉพาะสาขา และผู้ที่ประกอบวิชาชีพเฉพาะในสาขาวิชานั้นจะต้องได้รับอนุญาต (License) จากหน่วยงานหรือองค์กรที่ควบคุมการประกอบวิชาชีพนั้นเสียก่อน ผู้นั้นจึงมีสิทธิประกอบวิชาชีพนั้นๆ ได้

4. การรับรองของกฎหมายต่อสถานะของวิชาชีพ (Legalistic Approach) หากมีกฎหมายรับรองการปฏิบัติงานของอาชีพใด ก็เรียกได้ว่าเป็นวิชาชีพ เช่น วิชาชีพแพทย์ วิชาชีพทนายความ วิชาชีพวิศวกร วิชาชีพสถาปนิก วิชาชีพผู้สอบบัญชี ซึ่งตามหลักสากลการรับรองว่าอาชีพใดเป็นวิชาชีพมีหลักเกณฑ์ 3 ประการคือ (1) มีการจดทะเบียน (Registration) (2) มีการให้ประกาศนียบัตร (Certification) และ (3) มีใบอนุญาต (Licensing)¹²

5. ผู้ประกอบวิชาชีพส่วนมากจะมีสถานะภาพทางสังคมสูง ได้รับการยกย่องและได้รับการให้ความสำคัญจากสังคมสูง ซึ่งอาจเป็นเพราะได้รับความเชื่อถือและความไว้วางใจในวิชาชีพว่าเป็นสิ่งที่อาศัยความรอบรู้ ความสามารถช่วยเหลือสังคมได้ ซึ่งบุคคลทั่วไปมิอาจมีความสามารถและคุณสมบัติในการประกอบวิชาชีพดังกล่าวได้ ทั้งในสังคมมีจำนวนผู้ประกอบวิชาชีพไม่มากนัก ดังเช่นวัฒนธรรมยุโรปนิยมยกย่องนักกฎหมายหรือวิชาชีพนักกฎหมาย วิชาชีพกฎหมายจึงเป็นวิชาชีพที่เจริญรุ่งเรือง มีเกียรติ เป็นวิชาชีพชั้นสูงที่ทำคุณประโยชน์แก่สังคม และอาจมีเอกสิทธิพิเศษบางประการซึ่งได้รับจากรัฐ เช่น สิทธิในการใช้ชื่อแสดงถึงตำแหน่งของผู้ประกอบวิชาชีพนั้นๆ¹³

2.7.2 องค์กรวิชาชีพ (Professional Organization)¹⁴

วิชาชีพชั้นสูงเป็นวิชาชีพที่มีเอกลักษณ์เฉพาะ ใช้วิธีแห่งปัญญาทำงานมากกว่าใช้แรง มีจรรยาบรรณวิชาชีพ ผู้ประกอบวิชาชีพชั้นสูงต้องผ่านการฝึกอบรมมาเป็นอย่างดี และมีอิสระใน

¹² วิสาร พันธุณะ และ มาลี สุรเชษฐ์, สถานะภาพและการประกอบวิชาชีพกฎหมาย, เอกสารการสอนชุดวิชาประสบการณ์วิชาชีพกฎหมาย หน่วยที่ 1-7 (นนทบุรี: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช, 2532), หน้า 5.

¹³ แสง บุญเฉลิมวิภาส, รวมคำบรรยายหลักวิชาชีพกฎหมาย, พิมพ์ครั้งที่ 2 (กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2535), หน้า 13.

¹⁴ สมคิด บางโม, เรื่องเดิม, หน้า 179.

การประกอบอาชีพ วิชาชีพใดจะเป็นวิชาชีพชั้นสูงหรือไม่จะต้องมีกฎหมายรองรับ และในกฎหมายนั้นจะกำหนดองค์กรวิชาชีพไว้ด้วย

องค์กรวิชาชีพ หมายถึง คณะบุคคลที่จัดตั้งขึ้นเพื่อกำกับดูแลมาตรฐานวิชาชีพ ออกใบประกอบวิชาชีพและพัฒนาวิชาชีพ จัดตั้งขึ้นในรูปของสภาหรือคณะกรรมการ อาจจัดตั้งขึ้นโดยกฎหมายหรือรวมตัวกันจัดตั้งขึ้นเองโดยไม่มีกฎหมายรองรับ

องค์กรวิชาชีพ อาจแบ่งออกได้เป็น 2 ประเภท ดังนี้

1. องค์กรวิชาชีพที่เป็นทางการ หมายถึง องค์กรวิชาชีพที่จัดตั้งขึ้นโดยกฎหมาย มีการกำหนดบทบาทหน้าที่ขององค์กร และกำหนดคุณสมบัติของผู้ที่จะเป็นกรรมการองค์กรวิชาชีพไว้ชัดเจน องค์กรวิชาชีพประเภทนี้เป็นองค์กรวิชาชีพที่กฎหมายกำหนดว่าเป็นวิชาชีพชั้นสูง เช่น แพทยสภา สภานายความ เนติบัณฑิตยสภา สภาวิศวกร สภาสถาปนิก เป็นต้น
2. องค์กรวิชาชีพที่ไม่เป็นทางการ หมายถึง องค์กรวิชาชีพที่บุคคลในอาชีพต่างๆ รวมตัวกันจัดตั้งขึ้นเอง เพื่อควบคุมดูแลและส่งเสริมอาชีพของตนมักรวมตัวกันจัดตั้งขึ้นในรูปแบบของสภาหรือคณะกรรมการต่างๆ เช่น สภาสตรีแห่งชาติ ครุสภา สมาคมนักข่าวแห่งประเทศไทย สภาการหนังสือพิมพ์แห่งชาติ เป็นต้น

บทบาทหน้าที่ขององค์กรวิชาชีพ

องค์กรวิชาชีพควรมีหน้าที่ดังต่อไปนี้

1. กำหนดมาตรฐานวิชาชีพ ตรวจสอบและประกันคุณภาพวิชาชีพ
2. ออกใบประกอบวิชาชีพและถอดถอน
3. ควบคุมดูแลการประกอบวิชาชีพให้เกิดความเป็นธรรมแก่สังคม รับผิดชอบต่อสังคม
4. กำหนดจรรยาบรรณวิชาชีพ และควบคุมให้เป็นไปตามจรรยาบรรณ
5. พัฒนาวิชาชีพ ทั้งด้านความรู้และบุคลากร
6. สร้างความศรัทธาและความเชื่อมั่นในวิชาชีพ ซื่อสัตย์ต่อวิชาชีพ
7. ส่งเสริมความสามัคคีและผดุงเกียรติของสมาชิก

ปัญหาขององค์กรวิชาชีพที่มักพบ คือ การตั้งบุคลากรเข้าไปเป็นกรรมการองค์กรวิชาชีพได้บุคคลที่ไม่เหมาะสม ผู้เป็นกรรมการมักเข้าไปเป็นเพื่อแสวงหาผลประโยชน์มากกว่าสร้างสรรค์ความเจริญให้แก่วิชาชีพ องค์กรวิชาชีพมักดำเนินการไปในทางพิทักษ์ผลประโยชน์ของคนอาชีพเดียวกันมากกว่าผลประโยชน์ของสังคม และไม่ใส่ใจให้ความสนใจในการพัฒนาวิชาชีพ

2.7.3 สถานการณ์หนังสือพิมพ์แห่งชาติ¹⁵

ความเป็นมาของสถานการณ์หนังสือพิมพ์แห่งชาติ เนื่องจากความเห็นร่วมกันในการประชุมสมัชชาสันักหนังสือพิมพ์แห่งประเทศไทย ที่ประชุมได้มีมติให้สภาารัฐธรรมนูญฉบับปัจจุบัน ตัดข้อความว่าองค์กรอิสระตามกฎหมายกำหนดออก จากมาตรา 40 ซึ่งกำหนดให้มีองค์กรอิสระควบคุมหนังสือพิมพ์ แล้วให้นำไปบัญญัติไว้ในหมวด 5 ว่าด้วยหลักการพื้นฐานในการกำหนดนโยบายของรัฐ เพราะสื่อมวลชนต้องการให้องค์กรนี้เป็นอิสระจริงๆ ปราศจากการแทรกแซงของทางราชการและการเมืองในขณะที่สื่อมวลชนก็พร้อมที่จะ ตั้งองค์กรขึ้นมาควบคุมกันเอง

หน้าที่ของสถานการณ์หนังสือพิมพ์ฯ ดำเนินการร่างนโยบายในการทำงานและศึกษาการร่างระเบียบข้อบังคับต่างๆ ที่จำเป็นสำหรับการดำเนินงานของสถานการณ์หนังสือพิมพ์ฯ เช่น ข้อบังคับว่าด้วยจริยธรรมแห่งวิชาชีพหนังสือพิมพ์ ข้อบังคับว่าด้วยการรับและพิจารณาเรื่องราวร้องทุกข์ ฯลฯ เพื่อนำเสนอต่อที่ประชุมคณะกรรมการสถานการณ์หนังสือพิมพ์แห่งชาติ

ล่าสุดสถานการณ์หนังสือพิมพ์แห่งชาติ ได้อนุมัติข้อบังคับจริยธรรมแห่งวิชาชีพหนังสือพิมพ์จำนวน 30 ข้อ เมื่อวันที่ 1 พฤษภาคม 2541 และเริ่มเปิดรับเรื่องราวร้องทุกข์จากประชาชนและผู้เสียหายอย่างเป็นทางการ และเมื่อวันที่ 30 มิถุนายน 2541 ก็ได้มีการแต่งตั้งคณะกรรมการรับเรื่องราวร้องทุกข์เพื่อพิจารณากลับ กรองเรื่องราวร้องทุกข์จากประชาชน และองค์กรที่เกี่ยวข้อง โดยมีนักวิชาการและผู้แทนองค์กรเอกชนทางด้านสิทธิมนุษยชนเข้าร่วมเป็นกรรมการด้วย

2.7.4 สภาวิชาชีพข่าววิทยุและโทรทัศน์¹⁶

ความเป็นมาของสภาวิชาชีพข่าววิทยุและโทรทัศน์ ตามที่รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ มาตรา ๔๖ ได้มีบทบัญญัติสนับสนุนการจัดตั้งกลไกควบคุมกันเองทางด้านจริยธรรมขององค์กรวิชาชีพทางด้านกิจการวิทยุกระจายเสียงและกิจการวิทยุโทรทัศน์ นอกจากนี้ พระราชบัญญัติการประกอบกิจการวิทยุกระจายเสียงและกิจการโทรทัศน์ พุทธศักราช ๒๕๕๑ มาตรา ๓๙ ยังส่งเสริมให้มีการรวมกลุ่มของผู้ประกอบวิชาชีพสื่อสารมวลชนที่เกี่ยวข้องกับกิจการกระจายเสียงและกิจการโทรทัศน์ เพื่อทำหน้าที่จัดทำมาตรฐานทางจริยธรรมของการประกอบอาชีพหรือวิชาชีพและควบคุมการประกอบอาชีพหรือวิชาชีพกันเองภายใต้มาตรฐานทาง

¹⁵ สถานการณ์หนังสือพิมพ์แห่งชาติ, กำเนิดของสถานการณ์หนังสือพิมพ์แห่งชาติ, ใน <http://www.presscouncil.or.th>, (last visited 10 January 2017).

¹⁶ สภาวิชาชีพข่าววิทยุและโทรทัศน์, ความเป็นมา..., ใน http://www.newsbroadcasting_council.or.th/?page_id=2, (last visited 10 January 2017).

จริยธรรม นับว่าเป็นการยกระดับผู้ประกอบการวิชาชีพวิทยุกระจายเสียงและวิทยุโทรทัศน์ให้เป็นที่ยอมรับมากขึ้น โดยการส่งเสริมให้มีการจัดตั้งองค์กรอิสระทำหน้าที่ควบคุมตนเองในหมู่ผู้ประกอบการวิชาชีพข่าววิทยุกระจายเสียงและวิทยุโทรทัศน์ เพื่อส่งเสริมเสรีภาพ ความรับผิดชอบ สถานภาพผู้ประกอบการวิชาชีพและกิจการวิทยุกระจายเสียงและวิทยุโทรทัศน์ ตลอดจนส่งเสริมสนับสนุนสิทธิการใช้สื่อกระจายเสียงและวิทยุโทรทัศน์ เพื่อการรับรู้ข่าวสาร และการแสดงความคิดเห็นของพลเมือง ในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ ทรงเป็นประมุข

ดังนั้น ผู้ประกอบวิชาชีพข่าววิทยุกระจายเสียงและวิทยุโทรทัศน์ ทั้งในส่วนของเจ้าของสถานี ผู้ได้รับใบอนุญาต บรรณาธิการข่าว ผู้อำนวยการหรือหัวหน้าฝ่ายข่าว หรือผู้มีอำนาจทำการแทนของสถานีวิทยุกระจายเสียงและวิทยุโทรทัศน์ ทั้งในส่วนกลางและส่วนภูมิภาค รวมทั้งผู้แทนสมาคมนักข่าววิทยุและโทรทัศน์ไทย ได้มีการบันทึกเจตนารมณ์ของผู้ประกอบวิชาชีพข่าววิทยุกระจายเสียงและวิทยุโทรทัศน์ ได้กำหนด บทบาทหน้าที่และภารกิจของสภาวิชาชีพข่าววิทยุและโทรทัศน์ไทยดังนี้

1. ด้านจริยธรรมตามธรรมเนียมของสภาวิชาชีพฯ ซึ่งกำหนดไว้ในข้อ 7 เรามีเรื่องการส่งเสริมผู้ประกอบการวิชาชีพข่าววิทยุและโทรทัศน์ให้มีความรับผิดชอบและปฏิบัติตามหลักจริยธรรมแห่งวิชาชีพ เพื่อผดุงเกียรติและศักดิ์ศรีของสมาชิก ส่งเสริมเสรีภาพ และสนับสนุนสิทธิการรับรู้ข่าวสาร การแสดงความคิดเห็นของพลเมือง ส่งเสริมและพัฒนากิจการประกอบวิชาชีพข่าววิทยุกระจายเสียงและวิทยุโทรทัศน์
2. ด้านวิชาการ ควรศึกษาว่าจะทำอย่างไรให้กลไกควบคุมตนเองของสื่อมีประสิทธิภาพ
3. การปฏิรูปสื่อการเข้าไปมีบทบาทในการสนับสนุนหรือแสดงความคิดเห็นต่อกฎหมายเกี่ยวกับสื่อ
4. ด้านความร่วมมือในการทำงานกับองค์กรวิชาชีพอื่นๆ ควรทำงานควบคู่ไปกับสภาการหนังสือพิมพ์แห่งชาติหรือองค์กรสื่อวิชาชีพอื่นๆ อย่างใกล้ชิดเนื่องจากเป็นองค์กรระดับเดียวกัน และมีภารกิจที่ใกล้เคียงกัน โดยเน้นเรื่องจริยธรรมเป็นหลัก และเป็นองค์กรควบคุมกำกับตนเอง
5. ด้านประชาสัมพันธ์ สร้างการรับรู้ต่อผู้ประกอบการวิชาชีพสื่อ องค์กรสื่อ ภาคสังคมและประชาชน ถึงบทบาทหน้าที่ของสภาวิชาชีพข่าววิทยุและโทรทัศน์ไทย
6. ด้านสิทธิเสรีภาพสื่อ หลักประกันสำหรับวิชาชีพสื่อ ด้านสวัสดิภาพและสวัสดิการสื่อควรมีกองทุนดูแลสวัสดิภาพ สวัสดิการผู้ปฏิบัติงาน รวมทั้งติดตามแก้ไขกฎหมายและการผลักดันกฎหมายที่เกี่ยวกับวิชาชีพด้านสื่อ

ดังนั้นจะเห็นได้ว่าการวิชาชีพสื่อมวลชนมีองค์การควบคุมการทำงานร่วมถึงการเรียกร้องสิทธิของบุคคลภายนอกที่เป็นผู้เสียหายในกรณีที่สื่อมวลชนกระทำความผิดในการปฏิบัติงานของตนเอง

2.8 บทบัญญัติเฉพาะของการประกันภัยคำจูนและการประกันภัยความรับผิด

เงื่อนไขสำคัญของการประกันภัยในการก่อให้เกิดสัญญาประกันภัยระหว่างผู้รับประกันภัยและผู้เอาประกันภัยก็คือ ความเสี่ยงภัย (Risk) และความสูญเสีย (Loss) เพราะหากไม่มีความเสี่ยงภัยก็ไม่มีความจำเป็นที่ผู้เอาประกันจะต้องเอาประกันภัย และในขณะเดียวกันผู้รับประกันภัยก็ไม่มี ความจำเป็นที่จะต้องรับประกันภัย ดังนั้น จึงปฏิเสธไม่ได้ว่านับแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน ความเสี่ยงภัย ต่างๆ ที่เกิดขึ้น ไม่ว่าจะเป็นเกิดโดยเหตุใดเหตุหนึ่งก็ตาม เป็นสิ่งไม่แน่นอนที่มีอยู่ มีอยู่รอบตัวของผู้คน ในสังคมตลอดเวลา เมื่อภัยนั้นเกิดขึ้น จึงย่อมนำความสูญเสียและความเสียหายให้เกิดแก่ชีวิต ร่างกาย ทรัพย์สิน ของผู้ประสบภัยนั้น โดยมีผู้ให้ความหมายของคำว่า “ความเสี่ยงภัย” ดังนี้

เฟรดเดอริก เครน (Frederick G.Crane) กล่าวว่า ความเสี่ยงภัย หมายถึงความไม่แน่นอนเกี่ยวกับอนาคต หรืออีกนัยหนึ่ง หมายถึงการไม่สามารถคาดการณ์เหตุการณ์หรือขนาดของความสูญเสียที่จะเกิดขึ้น (Risk means uncertainty about future or, in other words, the inability to predict the occurrence or size of loss)

โรเบิร์ต เมทท์ (Robert I. Mehr) ให้ความหมายว่า ความเสี่ยงภัย หมายถึง ความไม่แน่นอนที่เกี่ยวข้องกับความสูญเสีย (Risk is uncertainty concerning loss) หรือให้ความหมายง่าย ๆ ก็คือ ต้องประกอบด้วยความไม่แน่นอน (Uncertainty) และความสูญเสีย ซึ่งเป็นองค์ประกอบที่มีความสำคัญต่อการประกันภัยมาก ดังนั้น ความเสี่ยงภัยจึงเป็นสิ่งที่ไม่แน่นอน และเป็นสาเหตุที่ก่อให้เกิดความสูญเสียหรือโอกาสที่ก่อให้เกิดความสูญเสีย (Risk is uncertainty and not the loss, the cause of loss or the chance of loss)

ส่วน มาร์ค ดอร์แมน (Mark S.Dorman) ได้กล่าวถึงความเสี่ยงภัย ว่าต้องประกอบด้วยคำในความหมายต่อไปนี้

1. ความเสี่ยงภัย คือโอกาสที่ก่อให้เกิดความเสียหาย (Risk is a chance of loss)
2. ภัย (Peril) คือตัวภัยที่ทำให้เกิดความสูญเสียหรือเสียหาย (Peril is defined as the cause of the loss)
3. สภาพที่ส่งเสริมให้เกิดความเสียหาย (Hazard) คือสภาพเงื่อนไขที่ส่งเสริมให้เกิดความเสียหายเพิ่มมากขึ้น หรือรุนแรงขึ้น (Hazards are conditions that serve to increase either the

frequency or the severity of losses) สถานะดังกล่าวจึงเป็นตัวกำหนดอัตราค่าเบี้ยประกันภัย ให้สูงกว่าปกติ เพราะหากสถานะที่ส่งเสริมให้เกิดความเสียหายมีมาก ค่าเบี้ยประกันภัยก็สูง แต่หากไม่มีสถานะที่ส่งเสริมให้เกิดความเสียหาย ค่าเบี้ยประกันภัยก็จะอยู่ในสถานะปกติ

คำ 3 คำดังกล่าวนี้จึงมีความเกี่ยวข้องกันเสมอ เพราะภัยนั้นก่อให้เกิดความเสียหาย และความเสียหายก่อให้เกิดความต้องการที่จะทำประกันภัย

ส่วนความสูญเสีย หมายถึงการลดลงหรือการสิ้นสูญไปซึ่งมูลค่าอันเกิดขึ้นจากเหตุการณ์ที่ไม่แน่นอนหรือโดยปราศจากการเจตนาจงใจ (Loss is an unintentional decline in or disappearance of value) ความสูญเสียไม่จำเป็นต้องเป็นความสูญเสียทางกายภาพของวัตถุ (Loss of Physical Article) แต่อาจเป็นความสูญเสียที่เกี่ยวข้องกับความรับผิดชอบต่อผู้อื่น (Liability Loss) ซึ่งผู้ที่ก่อให้เกิดความเสียหายต้องมีความรับผิดชอบตามกฎหมาย เช่น ความสูญเสียที่เกิดจากความประมาท¹⁷

ความเสียหายและความสูญเสีย จึงเป็นแนวคิดพื้นฐานของการประกันภัยโดยทั่วไป การประกันภัยความรับผิดก็เป็นการประกันภัยประเภทหนึ่งซึ่งมีวัตถุประสงค์ในการคุ้มครองความสูญเสียทางการเงิน (Economic Loss) ให้แก่ผู้เอาประกันภัยในกรณีที่ผู้เอาประกันภัยกระทำให้บุคคลอื่นได้รับความเสียหายอันเป็นความรับผิดตามกฎหมาย ซึ่งไม่ใช่ความรับผิดทางศีลธรรม (Moral Obligation) หรือผู้เอาประกันภัยรู้สึกรับผิดชอบเองต่อผู้เสียหายโดยไม่มีกฎหมายรองรับการกระทำนั้นอาจเป็นอุบัติเหตุ (Accident) หรือเหตุการณ์ (Incident) จากความประมาทเลินเล่อหรือไม่ก็ได้ และผลของการกระทำนั้นก่อให้เกิดความเสียหายแก่บุคคลอื่นซึ่งผู้เอาประกันภัยต้องมีความรับผิดชอบตามกฎหมายและต้องชดเชยค่าเสียหายแก่บุคคลผู้ได้รับความเสียหายนั้น ซึ่งถือเป็นการสูญเสียทางการเงินของผู้เอาประกันภัย แนวคิดเกี่ยวกับการประกันภัยความรับผิดจึงเป็นประโยชน์ต่อผู้เอาประกันภัยและบุคคลผู้ได้รับความเสียหาย ดังนี้ คือ

1. เกิดความมั่นคงในชีวิต หน้าที่การงานและธุรกิจของผู้เอาประกันภัย เนื่องจากได้โอนความรับผิดชอบตามกฎหมายที่ต้องชดเชยค่าเสียหายแก่ผู้เสียหายไปยังผู้รับประกันภัยแล้ว ผู้เอาประกันภัยจึงสามารถเพิ่มประสิทธิภาพของงานและธุรกิจได้อย่างเต็มที่
2. เป็นหลักประกันต่อผู้ได้รับความเสียหายที่จะได้รับชดเชยค่าเสียหายในเวลาอย่างรวดเร็วและใกล้เคียงความเสียหายที่แท้จริง โดยไม่ต้องดำเนินคดีในศาล
3. ไม่เป็นภาระแก่ครอบครัวของผู้ได้รับความเสียหาย และไม่ตกเป็นภาระแก่รัฐที่ต้องนำภาษีของประชาชนมาช่วยเหลือผู้ได้รับความเสียหายอันเกิดจากการกระทำของผู้เอาประกันภัย เนื่องจากผู้ ได้รับความเสียหายได้รับการชดเชยเยียวยาความเสียหายที่เกิดขึ้นจากบริษัทผู้รับประกันภัยแล้ว เกิดผลดีต่อเศรษฐกิจและสังคมของประเทศโดยรวม

¹⁷ มุกดา โลหกุล, เรื่องเดิม, หน้า 1-4.

คำนิยามหรือความหมาย

1. ความหมายของการประกันภัยความรับผิด

ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ในส่วนที่ 3 ว่าด้วยการประกันภัยค่าจุน ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งในหมวดประกันวินาศภัย มาตรา 887 บัญญัติว่า

อันว่าการประกันภัยค่าจุนนั้น คือสัญญาประกันภัยซึ่งผู้รับประกันภัยตกลงว่าจะใช้ค่าสินไหมทดแทนในนามของผู้เอาประกันภัย เพื่อความวินาศภัยอันเกิดขึ้นแก่บุคคลอีกคนหนึ่งและซึ่งผู้เอาประกันภัยจะต้องรับผิดชอบ

บุคคลผู้ต้องเสียหายชอบที่จะได้รับค่าสินไหมทดแทนตามที่ตนควรจะได้ขึ้นจากผู้รับประกันภัยโดยตรง แต่ค่าสินไหมทดแทนเช่นว่านี้อาจจะคิดเกินไปกว่าจำนวนอันผู้รับประกันภัยจะพึงต้องใช้ตามสัญญานั้นได้ไม่ ในคดีระหว่างบุคคลผู้ต้องเสียหายกับผู้รับประกันภัยนั้น ท่านให้ผู้ต้องเสียหายเรียกตัวผู้เอาประกันภัยเข้ามาในคดีด้วย

อนึ่ง ผู้รับประกันภัยนั้นแม้จะได้ส่งค่าสินไหมทดแทนให้แก่ผู้เอาประกันภัยแล้ว ก็ยังหาหลุดพ้นจากความรับผิดชอบต่อบุคคลผู้ต้องเสียหายนั้นไม่ เว้นแต่ตนจะพิสูจน์ได้ว่าค่าสินไหมทดแทนนั้น ผู้เอาประกันภัยได้ใช้ให้แก่ผู้ต้องเสียหายแล้ว

“การประกันภัยความรับผิด” เป็นหมวดของการประกันภัยที่แบ่งเป็น 3 ประเภทคือ

1. การประกันภัยเกี่ยวกับบุคคล (INSURANCE OF THE PERSON)¹⁸ เป็นการประกันภัยที่มีลักษณะเกี่ยวข้องกับชีวิตความเป็นอยู่ของบุคคลโดยเฉพาะ ซึ่งมีทั้งการประกันชีวิต (LIFE ASSURANCE) และการประกันวินาศภัย (NON-LIFE INSURANCE)

การประกันชีวิต (LIFE ASSURANCE) ในสมัยโบราณระยะต้นประวัติศาสตร์ ชาวกรีกและโรมันจะให้ความช่วยเหลือซึ่งกันและกันในกลุ่มศาสนาเดียวกันมีการเก็บเงินจากสมาชิกในกลุ่มเพื่อไว้เป็นค่าใช้จ่ายในการจัดการศพตามประเพณีศาสนาของตนในระหว่างที่สมาชิกยังมีชีวิตอยู่ สามารถกู้เงินจากกลุ่มได้ภายใต้เงื่อนไขที่กำหนดไว้ ซึ่งมีลักษณะคล้ายคลึงกับการกู้เงินตามกรรมธรรม์ประกันชีวิตนั่นเอง ต่อมาในยุคกลาง (MIDDLE AGES) การประกันชีวิตยังคงมีลักษณะเพื่อการจัดการศพ และการจ่ายบำนาญ (PENSION) ให้กับสมาชิกที่ชราภาพ นอกจากนี้ยังขยายตัวเปิดรับสมาชิกโดยทั่วไปไม่เฉพาะแต่กลุ่มศาสนาเท่านั้น โดยมีการก่อตั้งองค์การเป็นสมาคมเพื่อให้บริการสาธารณะชนทั่วไปจนกระทั่งถึงปี ค.ศ. 1583 จึงได้เกิดมีการประกันชีวิตอย่างสมบูรณ์แบบที่เรารู้จักกันในปัจจุบันนี้ขึ้นที่ประเทศอังกฤษ

¹⁸ ลิทธิโชค ศรีเจริญ, ความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับการประกันภัย (กรุงเทพมหานคร: สถาบันประกันภัยไทย, 2538), หน้า 11-12.

การประกันชีวิตได้พัฒนาระบบและวิธีการมากยิ่งขึ้น มีการก่อตั้งสมาคมเพื่อประโยชน์ในการประกันชีวิตร่วมกัน (MUTUAL ASSOCIATIONS) ในปี ค.ศ. 1705 ในปี 1757 มีระบบการจ่ายเงินขั้นต่ำที่สมาคมจะจ่ายให้สมาชิกที่ถึงแก่กรรม ซึ่งปรากฏว่าระบบนี้ได้รับความนิยมจากมวลสมาชิกเป็นอย่างมาก เมื่อมีเงื่อนไขในการจ่ายเงินที่แน่นอนให้กับการมรณะของสมาชิกแล้วงานสำคัญที่เกิดขึ้นสมัยคณิตศาสตร์ประกันภัย โดยนำหลักวิชาคำนวณมาใช้กับตารางของการตายของสมาชิก นักคณิตศาสตร์ที่ทุ่มเทเสียสละให้กับงานชิ้นนี้คนหนึ่งคือ Mr. Edmund Halley นักดาราศาสตร์ผู้ค้นพบดาวหางที่มีชื่อเสียชื่อดาวหาง Halley ได้ร่วมมือกับ Mr. James Dodson จัดทำสถิติการตายของคนอายุต่างๆกัน เพื่อคำนวณเบี้ยประกันชีวิตสำหรับการประกันชีวิตในแบบต่างๆได้สำเร็จ มีเงื่อนไขข้อคุ้มครองที่เป็นธรรมยิ่งขึ้นโดยอาศัยจำนวนอายุของผู้เอาประกันภัยเป็นเกณฑ์ ซึ่งแต่เดิมคิดเบี้ยประกันภัยเท่ากันไม่ว่าจะมีอายุเท่าใด

ในปี ค.ศ. 1762 ได้มีการก่อตั้ง The Equitable life assurance society ขึ้นเพื่อดำเนินธุรกิจในการประกันชีวิต โดยเรียกเก็บเบี้ยประกันชีวิตตามจำนวนอายุของผู้เอาประกันชีวิต และมีการรับประกันชีวิตระยะยาวจนถึงตลอดชีวิต การประกันชีวิตในระยะสมัยนี้มีการใช้หลักเกณฑ์ที่ควบคุมได้ การประกันชีวิตได้ถูกพัฒนาให้ดียิ่งขึ้นจนกระทั่งรัฐบาลอังกฤษได้ออกพระราชบัญญัติประกันชีวิตฉบับแรกในปี ค.ศ. 1774 คือ The Life Assurance Act 1774 วัตถุประสงค์สำคัญของพระราชบัญญัตินี้ก็คือ ห้ามประกันชีวิตที่ผู้เอาประกันไม่มีส่วนได้เสียในการดำรงชีพหรือการมรณะของผู้เอาประกันภัยหรือผู้ถูกเอาประกันภัย

2. การประกันภัยเกี่ยวกับทรัพย์สิน (Property Insurance)¹⁹ การประกันภัยเกี่ยวกับทรัพย์สินนั้นรวมถึงความเสียหายในทางทรัพย์สินด้วย (Insurance of property and pecuniary loss) แต่เราเรียกการประกันภัยชนิดนี้เพียงสั้นๆว่าการประกันภัยเกี่ยวกับทรัพย์สินซึ่งหมายถึงมีตัวทรัพย์สินเป็นวัตถุที่เอาประกัน (Subject matters of insurance) แต่ความเสียหายในทางทรัพย์สินนั้นหมายถึงสิทธิหรือประโยชน์ที่กฎหมายรับรอง หรือคุ้มครองให้ผู้เอาประกันภัยได้ประโยชน์ในทางทรัพย์สินกับทรัพย์สินหรือสิ่งของใดๆที่ตนไม่ได้เป็นเจ้าของกรรมสิทธิ์ประโยชน์ในทางทรัพย์สิน (Pecuniary Interest) นี้จะเกิดขึ้นตามสัญญาหรือผลในทางกฎหมายก็ได้ เช่นสิทธิตามสัญญาเช่า หรือสิทธิครอบครองซึ่งเป็นทรัพย์สินที่เกิดขึ้น โดยผลของกฎหมายฉะนั้น ในกรณีที่ผู้เอาประกันภัยมีสิทธิในทรัพย์สินและประสงค์จะเอาทรัพย์สินนั้นไปประกันภัย เราเรียกการประกันภัยนั้นว่าเป็นการประกันภัยเกี่ยวกับ(ตัว)ทรัพย์สินนั้น แต่ในกรณีที่ผู้เอาประกันภัยมีแต่เพียงสิทธิหรือประโยชน์ใดๆนั้นใน(ตัว)ทรัพย์สินนั้น โดยชอบด้วยกฎหมาย เมื่อผู้เอาประกันภัยประสงค์จะเอาสิทธิหรือประโยชน์นั้นไปประกันภัย เราเรียกการประกันภัยนั้นว่าการประกันภัยความเสียหายในทางทรัพย์สิน ซึ่งมีความ

¹⁹ สิทธิโชค ศรีเจริญ, เรื่องเดียวกัน, หน้า 20-35.

เกี่ยวข้องกับตัวทรัพย์สินนั้นเดียวกัน การประกันภัยเกี่ยวกับทรัพย์สินและความเสียหายในทางทรัพย์สินนั้น มีชนิดที่สำคัญดังนี้คือ

1) การประกันภัยทางทะเล (Marine Insurance) เป็นการประกันภัยชนิดที่สำคัญและเก่าแก่ที่สุดของการประกันวินาศภัย การประกันภัยชนิดนี้มุ่งหมายจะคุ้มครองความสูญเสียหรือความเสียหายที่เกิดจากภัยทางทะเลในระหว่างการเดินทางหรือการขนส่งทางทะเลซึ่งมีทั้งวินาศภัยที่เกิดขึ้นกับตัวเรือ สินค้าที่บรรทุกในเรือ และค่าระวางขนส่งสินค้า

2) การประกันอัคคีภัย (Fire Insurance) เป็นการประกันวินาศภัยที่เก่าแก่ชนิดหนึ่งซึ่งมุ่งหมายจะคุ้มครองทรัพย์สินที่เป็นกรรมสิทธิ์ของผู้เอาประกันภัยจากความเสียหายที่เกิดจากไฟไหม้และฟ้าผ่า การคุ้มครองภัยตามกรมธรรม์ประกันอัคคีภัยรวมไปถึงความสูญเสียหรือความเสียหายจากการระเบิดและเหตุอื่นที่คล้ายคลึงกัน นอกจากนี้ยังมีการคุ้มครองถึงภัยที่เพิ่มเติมพิเศษกว้างขวางออกไปภายใต้กรมธรรม์ประกันอัคคีภัย

3) การประกันภัยรถยนต์ (Motor Vehicle insurance) การประกันภัยรถยนต์นี้ทั้งการประกันภัยที่เกี่ยวกับทรัพย์สิน และการประกันภัยเกี่ยวกับความรับผิดชอบของผู้เอาประกันภัยในความเสียหายกับบุคคลภายนอกอันเนื่องจากการใช้รถยนต์นั้น กรมธรรม์ประกันภัยรถยนต์ที่มีความคุ้มครองทั้งทรัพย์สินและความรับผิดชอบเรียกว่า Comprehensive Policy

4) การประกันภัยจากโจรกรรม (Theft Insurance) ความเสียหายที่เกิดขึ้นกับทรัพย์สินอีกอย่างหนึ่งก็คือการถูกโจรกรรม ในปี ค.ศ. 1887 บริษัท The Mercantile Accident and guarantee Insurance ได้ออกกรมธรรม์คุ้มครองการโจรกรรมขึ้นเป็นครั้งแรก ต่อมาก็มีบริษัทผู้รับประกันภัยอีกหลายบริษัทเริ่มรับประกันภัยโจรกรรมโดยถือว่าเป็นกรมธรรม์ที่รวมอยู่กับกรมธรรม์ประกันอัคคีภัย จนกระทั่งในปลายศตวรรษที่ 19 ได้มีการพัฒนาแนวความคิดและวิธีการรับประกันอัคคีภัยและโจรกรรมเพื่อการคุ้มครองภัยทุกชนิด (All risks Covers) สำหรับการสูญหายหรือเสียหายด้วยเหตุผลใดๆ นอกจากข้อระบุยกเว้นอย่างชัดเจน และในบางกรณีอาจรวมถึงความเสียหายที่เกิดจากอุบัติเหตุด้วย

5) การประกันภัยความซื่อสัตย์ (Fidelity Guarantee and contingency) กรมธรรม์ประกันภัยชนิดนี้มุ่งการคุ้มครองทรัพย์สินอันเป็นกรรมสิทธิ์ของผู้เอาประกันภัย หากจะเสียหายหรือสูญหายไปเนื่องจากความไม่ซื่อสัตย์ของลูกจ้าง หรือบุคคลที่ได้รับมอบหมายให้ทำงานเกี่ยวกับทรัพย์สิน ซึ่งอาจจะเป็นเงินสดหรือสินค้า หรือวัตถุดิบที่เก็บรักษาไว้ในความควบคุมดูแลของลูกจ้างก็ได้ การประกันภัยความซื่อสัตย์นี้อาจแบ่งออกเป็นประกันความซื่อสัตย์ในทางการค้า (Commercial Guarantees) เป็นการคุ้มครองการสูญหายของเงินหรือสินค้าอันเนื่องมาจากการกระทำผิดหรือทุจริตของลูกจ้าง เป็นกรมธรรม์ชนิดที่ระบุชื่อหรือตำแหน่งของลูกจ้างไว้โดยเฉพาะ และกรมธรรม์ชนิดนี้คุ้มครองความทุจริตของลูกจ้างทั้งหมดก็ได้ การประกันความซื่อสัตย์อีกชนิด

หนึ่งเป็นการประกันความเสียหายใดๆที่อาจเกิดขึ้นได้ (Contingency indemnities) เช่น ความเสียหายในการจ่ายเงินให้กับผู้ที่ไม่มีสิทธิรับเงินนั้น หรือความเสียหายในการออกเอกสารสิทธิ เช่น ออกใบหุ้นผิดพลาด เป็นต้น ความเสียหายเหล่านี้ในบางกรณีเป็นความเสียหายกับตัวทรัพย์สินโดยตรง แต่ในบางกรณีเป็นความเสียหายในทางทรัพย์สิน (Pecuniary loss)

6) การประกันภัยเกี่ยวกับเครื่องบิน (Aviation Insurance) การประกันภัยเกี่ยวกับเครื่องบินนี้มีลักษณะเฉพาะการประกันตัวทรัพย์สินคล้ายการประกันภัยทางทะเลดังกล่าวมาแล้วข้างต้น คือเป็นการประกันภัยตัวเครื่องบิน เครื่องร่อน เฮลิคอปเตอร์ รวมทั้งสินค้าที่บรรจุอยู่ในเครื่องบินนั้นด้วย ซึ่งอาจจะแยกเป็นกรรมธรรม์ประกันภัยสินค้าต่างหากไม่รวมกับตัวเครื่องบินก็ได้ เพราะทางประกันภัยสินค้าที่ขนส่งทางเครื่องบินมักกระทำกันเป็นรายเที่ยว จนกระทั่งสินค้าถึงปลายทางในลักษณะการคุ้มครองภัยทุกชนิด ส่วนความเสียหายที่เกิดจากเครื่องบิน หรือสินค้าที่บรรจุอยู่ในเครื่องบินนั้นเป็นการประกันภัยเกี่ยวกับความรับผิดชอบของเจ้าของเครื่องบิน หรือเจ้าของสินค้าแล้วแต่กรณี ไม่ใช่เป็นการประกันภัยเกี่ยวกับทรัพย์สิน หากแต่เป็นการประกันภัยความรับผิดชอบ (Liability Insurance)

7) การประกันภัยความเสียหายต่อเนื่อง (Consequential Loss Insurance) การประกันภัยชนิดนี้เป็นการประกันภัยความเสียหายในทางทรัพย์สินอันเนื่องมาจากทรัพย์สินที่ได้เอาประกันภัยไว้แล้วได้รับความเสียหายไปแล้ว เช่น โรงงานที่เอาประกันภัยไว้ได้ถูกไฟไหม้ ถือว่าได้เป็นความเสียหายที่เกี่ยวกับทรัพย์สิน หลังจากนั้นผู้เอาประกันภัยต้องได้รับความเสียหายในทางทรัพย์สินอีกอย่างน้อย 2 ประการ คือความเสียหายเนื่องจากขาดรายได้ในธุรกิจการค้าระหว่างที่เขาสร้างโรงงานใหม่ไม่เสร็จ และความเสียหายอื่นที่เกิดขึ้นในระหว่างที่ธุรกิจของเขายังไม่สามารถดำเนินไปได้เหมือนเดิม เช่น ค่าเช่า ค่าดอกเบี้ย ฯลฯ ที่ต้องจ่ายแม้ธุรกิจของเขาต้องหยุดลงก็ตาม ความเสียหายดังกล่าวนี้เป็นความเสียหายในทางทรัพย์สินที่ต่อเนื่องจากการเสียหายของทรัพย์สินที่เอาประกันภัย ซึ่งในบางกรณีอาจมีค่าใช้จ่ายพิเศษเนื่องจากต้องไปเช่าสถานที่การดำเนินงานชั่วคราวเพื่อทำธุรกิจระหว่างที่โครงการยังก่อสร้างไม่เสร็จและในการนี้อาจต้องเสียค่าใช้จ่ายชั่วคราวมากเป็นพิเศษอีกด้วย การประกันภัยชนิดนี้มีความจำเป็นกับธุรกิจขนาดใหญ่ที่ต้องทำต่อเนื่องกับลูกค้าเป็นจำนวนมาก และเป็นความรอบคอบของนักธุรกิจผู้ได้คำนวณผลกำไรในทางการค้าของเขาไว้อย่างแน่นอน การประกันภัยชนิดนี้มีชื่อเรียกว่า การประกันภัยเพื่อการหยุดชะงักของธุรกิจ (Business Interruption Policy)

3. การประกันภัยที่เกี่ยวกับความรับผิดชอบ (Insurance of Liability)²⁰ การประกันภัยชนิดนี้มีความรับผิดชอบของผู้เอาประกันภัยเป็นวัตถุที่เอาประกันภัย (Subject matter of Insurance) ความ

²⁰ สิทธิโชค ศรีเจริญ, เรื่องเดียวกัน, หน้า 36-46.

รับผิดชอบของผู้เอาประกันภัยที่จะเอาประกันภัยได้จะต้องเป็นความรับผิดชอบตามกฎหมาย (Legal Liability) ความรับผิดชอบหน้าที่ศีลธรรม หากไม่มีกฎหมายบัญญัติให้เป็นหน้าที่ตามกฎหมายของผู้เอาประกันภัยแล้ว ไม่ถือว่าเป็นส่วนได้เสียที่จะเอาประกันภัยได้ เพราะผู้เอาประกันภัยจะมีส่วนได้เสียที่อาจเอาประกันภัย (Insurable Interest) ในสัญญาประกันภัยเกี่ยวกับความรับผิดชอบได้ก็ต่อเมื่อตนมีหน้าที่หรือความรับผิดชอบตามกฎหมายที่จะต้องชดใช้ค่าสินไหมทดแทนให้ผู้อื่นหากมีเหตุการณ์อันใดอันหนึ่งซึ่งกำหนดไว้ในสัญญาเกิดขึ้น การประกันภัยชนิดนี้จึงมีข้อแตกต่างกับการประกันภัยเกี่ยวกับทรัพย์สิน กล่าวคือการประกันภัยเกี่ยวกับทรัพย์สินมีวัตถุประสงค์ที่เอาประกันภัยเป็นตัวทรัพย์สินหรือตัวสิทธิที่เกี่ยวกับทรัพย์สิน แต่การประกันภัยเกี่ยวกับความรับผิดชอบมีวัตถุประสงค์ที่เอาประกันภัยเป็นความรับผิดชอบของผู้เอาประกันภัย เพราะการที่ผู้เอาประกันภัยจะต้องรับผิดชอบชดใช้ค่าสินไหมทดแทนให้ผู้อื่นเมื่อเกิดความรับผิดชอบตามกฎหมายแก่นั้นนั้นถือเป็นวินาศภัยอย่างหนึ่งที่เขาจะต้องสูญเสียเงินทองชดใช้เป็นค่าสินไหมทดแทนเป็นไปตามความรับผิดชอบของเขา และส่วนได้เสียที่อาจเอาประกันภัยได้ในสัญญาประกันภัยเกี่ยวกับความรับผิดชอบนั้นย่อมแตกต่างกับส่วนได้เสียที่อาจเอาประกันภัยได้ในสัญญาประกันภัยเกี่ยวกับทรัพย์สินคือ ส่วนได้เสียที่อาจเอาประกันภัยได้ในสัญญาประกันภัยชนิดนี้เป็น “หน้าที่ตามกฎหมาย” (Legal Liability) ของผู้เอาประกันภัย แต่ส่วนได้เสียที่เอาประกันภัยได้ในสัญญาประกันภัยเกี่ยวกับทรัพย์สินเป็นกรรมสิทธิ์ หรือสิทธิใดๆตามกฎหมายของผู้เอาประกันภัยที่มีอยู่เหนือตัวทรัพย์สินที่เป็นวัตถุประสงค์ที่เอาประกันภัยนั้นการประกันภัยความรับผิดชอบนั้นการประกันภัยเกี่ยวกับความรับผิดชอบที่นิยมทำกันอย่างแพร่หลาย เช่น ความรับผิดชอบเกี่ยวกับอุบัติเหตุเกี่ยวกับการใช้รถยนต์ เกี่ยวกับกิจกรรมทางวิศวกรรม เกี่ยวกับภัยทางทะเลและทางอากาศ อย่างไรก็ตามความรับผิดชอบดังกล่าวอาจเกิดขึ้นจากหลายกรณีและต่อเนื่องกันได้ ฉะนั้นจึงมีกรรมธรรม์ประกันภัยความรับผิดชอบที่ออกมาคุ้มครองความรับผิดชอบอย่างในฉบับเดียวกัน เช่น กรรมธรรม์ประกันภัยคุ้มครองความรับผิดชอบของนายจ้าง (Employers' Liability) และคุ้มครองรับผิดต่อสาธารณะ (Publics Liability) ในฉบับเดียวกัน

การประกันภัยความรับผิดชอบที่สำคัญได้แก่การประกันภัยดังต่อไปนี้คือ

- 1) ความรับผิดชอบในการชนกันของเรือเดินทะเล (Marine Collision Liability) กรุงลอนดอนเป็นศูนย์กลางของการประกันภัยทางทะเลที่ใหญ่ที่สุดในโลก ธุรกิจรับประกันภัยทางทะเลที่ใหญ่ที่สุดคือลloyd's ประกันภัย (Lloyd's insurance) ซึ่งดำเนินธุรกิจรับประกันภัยทางทะเลโดยกลุ่มผู้รับประกันภัยของลloyd's (Lloyd's Syndicates) การรับประกันภัยของลloyd's กระทำโดยผ่านสำนักงานสาขาและตัวแทนของลloyd's ที่มีอยู่ทั่วโลก
- 2) ความรับผิดชอบของนายจ้าง (Employers' Liability) กรรมธรรม์ประกันภัยชนิดนี้คุ้มครองความรับผิดชอบของนายจ้างในการจ่ายค่าสินไหมทดแทนให้กับลูกจ้างในกรณีที่ลูกจ้างได้รับบาดเจ็บ หรือเจ็บป่วยเนื่องจากการทำงานให้นายจ้าง ความรับผิดชอบของนายจ้างดังกล่าวเกิดขึ้นตามกฎหมายแรงงาน ซึ่งเป็นกฎหมายที่บังคับให้นายจ้างจะต้องเอาประกันภัยในความรับผิดชอบ

กฎหมายนั้นในประเทศอังกฤษมี The Employers Liability (Compulsory Insurance) Act. 1969 ซึ่งมีผลบังคับในวันที่ 1 มกราคม 1972 ซึ่งบังคับให้นายจ้างต้องเอาประกันภัยความรับผิดชอบตามกฎหมายฉบับนี้ไว้กับบริษัทประกันภัยที่ได้รับอนุญาต และนายจ้างจะต้องมีหนังสือรับรองการประกันภัย (Certificate) แสดงไว้ในสถานธุรกิจของตนให้เจ้าหน้าที่ตรวจสอบได้ตลอดเวลาส่วนในประเทศไทยมีการประกาศกระทรวงมหาดไทยเรื่องการคุ้มครองแรงงานฉบับลงวันที่ 16 เมษายน 2515 ออกตามความในประกาศของคณะปฏิวัติฉบับที่ 103 กำหนดให้นายจ้างต้องจ่ายเงินทดแทนให้แก่ลูกจ้างหรือผู้มีสิทธิรับแทนลูกจ้างในกรณีที่ลูกจ้างประสบอันตรายหรือเจ็บป่วย หรือเจ็บป่วยจนถึงแก่ความตายเนื่องมาจากการทำงานให้นายจ้าง โยนายจ้างมีหน้าที่ต้องจ่ายเงินสมทบกองทุนเงินทดแทนเมื่อนายจ้างมีลูกจ้างตั้งแต่ 20 คนขึ้นไปในท้องที่ที่กำหนดไว้ เมื่อนายจ้างจ่ายเงินสมทบกองทุนเงินทดแทนแล้วลูกจ้างประสบอันตรายบาดเจ็บหรือตายเพราะการทำงานนายจ้างก็ไม่ต้องจ่ายเงินทดแทน แต่ลูกจ้างจะได้รับเงินจากกองทุนทดแทนกรมแรงงาน กระทรวงมหาดไทย นายจ้างที่มีลูกจ้างไม่ถึง 20 คนหรือมีแต่อยู่นอกท้องที่ที่กระทรวงมหาดไทยกำหนดให้จ่ายเงินสมทบกองทุนทดแทน นายจ้างยังมีความรับผิดชอบตามกฎหมายที่จะต้องจ่ายเงินทดแทนให้แก่ลูกจ้างเองเมื่อลูกจ้างประสบอันตรายบาดเจ็บ เพราะการทำงานให้นายจ้าง ความรับผิดชอบตามกฎหมายแรงงานซึ่งไม่อยู่ในบังคับของการจ่ายเงินสมทบกองทุนทดแทนนั้น เป็นความรับผิดชอบตามกฎหมายที่เอาไปประกันภัยความรับผิดชอบของนายจ้างได้

3) ความรับผิดชอบสินค้าที่จำหน่ายต่อประชาชน (Products Liability) การประกันภัยชนิดนี้ถือเป็นการประกันภัยความรับผิดชอบต่อสาธารณะอย่างหนึ่งซึ่งมีลักษณะของความรับผิดชอบต่อสาธารณะเฉพาะความเสียหายที่เกิดจากสินค้า ซึ่งแต่เดิมมุ่งเฉพาะความเสียหายที่เกิดกับบุคคลอื่นถึงตาย บาดเจ็บ เจ็บป่วย หรือทรัพย์สินเสียหายอันเนื่องมาจากความเป็นพิษซึ่งมีอยู่ในอาหารหรือเครื่องดื่มที่ประชาชนบริโภค แต่ในปัจจุบันนี้ได้ขยายความรับผิดชอบถึงสินค้าที่ขาย จัดหา หรือติดตั้งหรือกระทำการ ณ ที่ใดต่อสินค้าที่จำหน่ายต่อประชาชน เช่น ผู้ผลิตสินค้า ผู้ส่งเข้าสินค้า ผู้ส่งออกสินค้า ผู้ขายส่งหรือผู้ขายปลีกสินค้า รวมทั้งผู้ซ่อมแซมสินค้านั้น ซึ่งมีความรับผิดชอบต่อสินค้าที่ตนจำหน่ายไป หากจะทำความเสียหายให้ผู้บริโภค นอกเหนือจากความรับผิดชอบของผู้ผลิตสินค้าซึ่งจะต้องทำให้คำรับรองในคุณภาพสินค้าของตนตามกฎหมายอยู่แล้ว

4) ความรับผิดชอบของรถยนต์ต่อบุคคลที่สาม (Motor Third Party Liability) การประกันภัยรถยนต์เป็นธุรกิจที่ใหญ่ที่สุดในประเภทของการประกันภัยอุบัติเหตุ กรมธรรม์ประกันภัยรถยนต์แบบรวม (Comprehensive Policy) เป็นการเอาประกันภัยทั้งความรับผิดชอบอันเกิดจากการใช้รถยนต์ (Liability Insurance) การเอาประกันภัยความเสียหายที่เกิดกับตัวทรัพย์สิน (Property Insurance) และการประกันภัยเกี่ยวกับบุคคล (Insurance of the Person) ไว้ด้วยกัน

5) การประกันภัยในทางวิศวกรรม (Engineering Insurance) การประกันภัยชนิดนี้มีลักษณะผสมระหว่างประกันภัยความรับผิดกับการประกันภัยเกี่ยวกับทรัพย์สินดังต่อไปนี้คือ

(1) การประกันภัยหม้อน้ำ (Boiler Insurance) กรมธรรม์ประกันภัยชนิดนี้คุ้มครองความเสียหายอันเกิดแก่หม้อน้ำ หรือเครื่องสำหรับทำการสิ่งหนึ่งสิ่งใดที่ได้กำหนดไว้ในกรมธรรม์ประกันภัย คุ้มครองความเสียหายแก่ทรัพย์สินของผู้เอาประกันภัย และความรับผิดของผู้เอาประกันภัยในความบาดเจ็บ หรือทรัพย์สินของบุคคลที่สามได้รับความเสียหายอันเนื่องมาจากการระเบิด หรือการลัดของหม้อน้ำ การประกันภัยหม้อน้ำนี้รวมถึงหม้อน้ำกำลัง (Power boiler) ที่ใช้ขับเคลื่อนยานพาหนะ หรือเป็นพลังงานในโรงงานอุตสาหกรรมด้วย

(2) การประกันภัยเครื่องยนต์ (Engine Insurance) กรมธรรม์ชนิดนี้คุ้มครองความเสียหายที่เกิดจากเครื่องยนต์ หรือการที่เครื่องยนต์ต้องเสียหาย (Breakdown) คุ้มครองความรับผิดอันเกิดแก่บุคคลภายนอก และความเสียหายที่เกิดกับทรัพย์สินของผู้เอาประกันภัยอันเนื่องมาจากเครื่องยนต์ที่เอาประกันภัยไว้

(3) การประกันภัยไฟฟ้าโรงงาน (Electrical Plant Insurance) กรมธรรม์ชนิดนี้คุ้มครองภัยคล้ายคลึงกับข้อ (ข) แต่มุ่งเฉพาะเกี่ยวกับอุปกรณ์ไฟฟ้า เช่น ไดนาโม มอเตอร์ เครื่องกำเนิดไฟฟ้า หม้อแปลงไฟฟ้าหรือเครื่องไฟฟ้าอื่นๆในโรงงาน

(4) การประกันภัยเครื่องจักรยกของ (Lifting Machinery Insurance) เป็นการประกันภัยความรับผิดแก่บุคคลภายนอก สำหรับความเสียหายที่เกิดจากลิฟท์สินค้า (Goods Lifts) เทรนหรือเครื่องมือยกของชนิดอื่นซึ่งใช้กันอยู่ทั่วไป

6) การประกันภัยความรับผิดทางอากาศ (Aviation Liability insurance) กรมธรรม์ประกันความรับผิดของเครื่องบิน ตามปกติแล้วรวมอยู่ในกรมธรรม์ประกันภัยแบบรวม (Comprehensive Policies) ปัจจุบันมีการเอาประกันภัยความรับผิดในการสร้างและซ่อมแซมเครื่องบินการออกแบบที่ผิด การปฏิบัติงานที่ผิดพลาดของช่างหรือคนงานอาจเกิดความรับผิดที่มากมายได้ฉะนั้นจึงต้องมีการเอาประกันภัยความรับผิดในลักษณะนี้ไว้ ส่วนกรมธรรม์ประกันภัยความรับผิดของสนามบิน (The Airport Liability Policy) เป็นกรมธรรม์ประกันภัยความรับผิดสาธารณะ ซึ่งคุ้มครองความรับผิดในความบาดเจ็บ หรือทรัพย์สินเสียหายโดยอุบัติเหตุอันเนื่องมาจากความผิด ความประมาทเลินเล่อของผู้เอาประกันภัยหรือลูกจ้าง หรือความบกพร่องของอาคารหรือโรงงาน ความรับผิดในอาหารและเครื่องดื่มที่จำหน่ายในสนามบิน ความรับผิดในความสูญหายหรือเสียหายของรถยนต์ที่เข้ามาจอดในสนามบินและความรับผิดในความสูญหายของเครื่องบินในขณะที่อยู่ในความดูแลรักษา หรือการควบคุมของสนามบิน

7) ความรับผิดต่อสาธารณะ (Public Liability) การประกันภัยความรับผิดต่อสาธารณะนั้นอาจแบ่งแยกประเภทของความรับผิดออกได้หลายประการ ซึ่งเป็นลักษณะของความ

รับผิดชอบตามกฎหมายที่ทุกคนจะต้องมีต่อบุคคลอื่นโดยไม่คำนึงว่าความรับผิดชอบนั้นจะเกิดขึ้นโดยสัญญาหรือโดยละเมิด กล่าวคือเมื่อมีเหตุการณ์อันใดอันหนึ่งเกิดขึ้นเป็นเหตุให้บุคคลทั่วไปคนใดคนหนึ่งหรือหลายคนได้รับความเสียหายซึ่งอยู่ในความรับผิดชอบตามกฎหมายของผู้เอาประกันภัยแล้วเราเรียกความรับผิดชอบนั้นว่าความรับผิดชอบต่อสาธารณะ ซึ่งอาจจะเกิดโดยอุบัติเหตุทำให้บุคคลเสียชีวิตหรือบาดเจ็บต่อร่างกาย หรือเกิดโดยอุบัติเหตุทำให้ทรัพย์สินเสียหายก็ได้ เช่น ความรับผิดชอบของเจ้าของทรัพย์สินอันเนื่องมาจากความชำรุดบกพร่องในอาคาร ความรับผิดชอบของเจ้าของโรงภาพยนตร์หรือโรงละคร โรงแรม ที่พักอาศัย ความรับผิดชอบต่อความเสียหายที่เกิดจากลิฟท์ ความรับผิดชอบอันเกิดจากการเล่นกีฬา เช่น กอล์ฟ เทนนิส คริกเกต การแข่งขันยิงปืน หรือกีฬาอื่นๆที่คล้ายคลึงกันเป็นเหตุให้เกิดความเสียหายกับบุคคลอื่น เช่น ตีกอล์ฟไปถูกศีรษะคนอื่น เป็นต้น ความรับผิดชอบต่อสาธารณะนี้ยังรวมไปถึงความรับผิดชอบในการประกอบวิชาชีพ (Professional Indemnities) ซึ่งเป็นความรับผิดชอบตามกฎหมายสำหรับผู้ประกอบวิชาชีพอิสระต่อสาธารณะชน เช่น แพทย์ ทนายความ นักบัญชี วิศวกร เมื่อกระทำการใดๆอันเป็นการบกพร่องต่อหน้าที่ ประมาทเลินเล่อ หรือละเว้นหน้าที่จนเกิดความเสียหายต่อร่างกายหรือทรัพย์สินแก่ผู้รับบริการย่อมมีความรับผิดชอบตามวิชาชีพนั้น

การประกันภัยความรับผิดชอบผู้ประกอบวิชาชีพสื่อมวลชนนั้นถือเป็นการประกันความรับผิดชอบต่อสาธารณะ (Public Liability) อย่างหนึ่ง

ในปี ค.ศ. 1934 ประเทศอังกฤษออกพระราชบัญญัติ Road Traffic Act จุดประสงค์เพื่อให้คุ้มครองผู้ประสบภัยจากรถยนต์ โดยไม่ต้องฟ้องผู้กระทำความผิด (ผู้เอาประกันภัย) และให้ผู้เอาประกันภัยไปฟ้องผู้รับประกันภัยความรับผิด จึงแก้หลักของการประกันภัยความรับผิดเพื่อประโยชน์แก่ผู้เสียหายให้ฟ้องเรียกค่าเสียหายโดยตรงจากผู้รับประกันภัยได้ อันเนื่องจากกฎหมายพิเศษนี้เป็น Compulsory Insurance เมื่อเราร่างบรรพ 3 ในปี 2478 จึงนำหลักใน The Road Traffic Act ของอังกฤษมาปรับใช้ในมาตรา 887 และเปลี่ยนชื่อเป็นประกันภัยค่าจูน ไม่ใช่ประกันภัยความรับผิด แต่ในทางปฏิบัติใช้หลักเกณฑ์เช่นเดียวกับการประกันภัยความรับผิด ยกเว้นผู้เสียหายฟ้องผู้รับประกันภัยได้โดยตรง แม้ไม่มีนิติสัมพันธ์กับผู้รับประกันภัยเลย

บทที่ 3

กฎหมายเกี่ยวกับการประกันภัยรับผิดผู้ประกอบการวิชาชีพ สื่อมวลชนตามกฎหมายต่างประเทศ

ปัจจุบันธุรกิจของการรับประกันภัยนั้นมีหลากหลายรูปแบบมากยิ่งขึ้นตามสภาพของสังคม และสถานการณ์บ้านเมืองต่างๆ อาทิ การประกันภัยรถยนต์ การประกันภัยความรับผิดของนายจ้าง การประกันภัยความปลอดภัยของผลิตภัณฑ์ การประกันภัยความรับผิดต่อบุคคลภายนอก เป็นต้น ซึ่งการประกันภัยความรับผิดผู้ประกอบการวิชาชีพสื่อมวลชน เป็นการประกันภัยที่ประชาชนโดยส่วนใหญ่ยังไม่ให้ความสำคัญมากนัก แต่ในต่างประเทศผู้ประกอบการวิชาชีพสื่อมวลชนได้ให้ความสำคัญต่อการทำการประกันภัยความรับผิดผู้ประกอบการวิชาชีพสื่อมวลชน เนื่องจากผู้ประกอบการวิชาชีพสื่อมวลชนยอมรับว่ามีความเสี่ยงในความรับผิดซึ่งอาจเกิดขึ้นได้ แม้จะได้รับการระมัดระวังเป็นอย่างดีในการตรวจสอบข้อเขียนต่างๆ แล้วก็ตาม ทางหนึ่งผู้ประกอบการวิชาชีพพลการะเสี่ยงในการต้องชดใช้ค่าเสียหายอันอาจเกิดจากการถูกฟ้องร้อง หรือเรียกค่าเสียหายจากบุคคลภายนอก ผู้ประกอบการวิชาชีพสื่อมวลชนจึงให้ความสำคัญในการประกันภัยความรับผิดผู้ประกอบการวิชาชีพสื่อมวลชนให้กับตนเอง เพื่อป้องกันความเสี่ยงภัยที่อาจเกิดขึ้น โดยที่ผู้ประกอบการวิชาชีพยอมที่จะเสียเบี้ยประกันภัยให้กับตนเอง ซึ่งแตกต่างกับในประเทศไทยที่บริษัทรับประกันภัย รวมทั้งผู้ประกอบการวิชาชีพสื่อมวลชนนี้ยังไม่เห็นความสำคัญของการประกันภัยดังกล่าว เนื่องจากกฎหมายของไทยได้บัญญัติเรื่องการควบคุมสื่อค่อนข้างมาก ก่อนที่ข่าวจะถูกนำเสนอ ซึ่งอาจทำให้เนื้อหาข่าวที่ประชาชนได้รับอาจผิดเพี้ยนไปจากความเป็นจริงก็เป็นได้ อีกทั้งผู้ประกอบการวิชาชีพสื่อมวลชนเองก็เกรงกลัวต่อเนื้อหาข่าวที่นำเสนอไป ว่าหากนำเสนอข่าวที่แท้จริงไปนั้น อาจทำให้เกิดการฟ้องร้องเรียกค่าเสียหายจากบุคคลที่นำเสนอข่าวได้ ดังนั้นประเทศไทยจึงควรให้ความสำคัญในการทำประกันภัยหากผู้ประกอบการวิชาชีพสื่อมวลชน เนื่องจากจะทำให้เกิดความเชื่อมั่นในการนำเสนอข่าวของผู้ประกอบการวิชาชีพสื่อมวลชนให้กับประชาชนอย่างเต็มประสิทธิภาพ ไม่ต้องกลัวการถูกฟ้องร้องข้อดีสำหรับกระบวนการยุติธรรมคือ สามารถลดคดีที่ขึ้นสู่ศาลได้ และเป็นการเยียวยาความเสียหายให้กับผู้ได้รับความเสียหายโดยเร็ว สำหรับบริษัทผู้รับประกันในประเทศไทยน่าจะมีนโยบายประกันความรับผิดของสื่อมวลชน ซึ่งเป็นผลดีในการขยายฐานลูกค้าของบริษัทด้วยทางหนึ่ง

ในประเทศไทยบริษัทผู้รับประกันหลายรายได้จัดให้มีการประกันความรับผิดวิชาชีพ (Professional Liability Insurance) ให้ความคุ้มครองความรับผิดตามกฎหมายของผู้ประกอบการวิชาชีพ ซึ่งเป็นผลมาจากการทำงานในวิชาชีพของตนโดยประมาทเลินเล่อ บกพร่อง หรือละเมิด ต่อบุคคลภายนอก โดยบริษัทประกันภัยจะชดใช้ค่าสินไหมทดแทนและค่าใช้จ่ายในการต่อสู้คดีในศาล

ให้แก่ผู้ประกอบการ ผู้ประกอบวิชาชีพต่างๆ ไว้ แต่บริษัทรับประกันส่วนใหญ่ของไทยเน้นอาชีพที่ต้องมีใบอนุญาต เช่น แพทย์ วิศวกร สถาปนิก ทนาย ฯลฯ หลายบริษัทเน้นที่อาชีพแพทย์มากกว่าอาชีพอื่น ในความรับผิดชอบข้อนี้ซึ่งได้รับบาดเจ็บ รวมทั้งการเสียชีวิตอันเนื่องมาจากการผ่าตัด หรือระหว่างการปฏิบัติงานในวิชาชีพ หรือตามใบประกอบโรคศิลปะ สำหรับการประกันความรับผิดชอบสำหรับอาชีพสื่อมวลชนในประเทศไทยนั้น จากการสอบถามเบื้องต้นจากบริษัทรับประกันภัยใหญ่หลายแห่ง ไม่มีการกล่าวถึงอย่างชัดเจนว่า บริษัทประกันภัยใดมีนโยบายจะรับประกันความรับผิดชอบของสื่อมวลชนอาชีพ และหลายแห่งไม่คุ้นเคยกับการประกันความผิดเช่นนี้ และจากการสอบถามเบื้องต้นจากสื่อมวลชน และผู้สื่อข่าวอาชีพหลายท่านได้ทราบว่า ท่านเหล่านั้นไม่คุ้นเคยกับการประกันความรับผิดชอบดังกล่าว หลายท่านเห็นว่าเป็นเรื่องใหม่ หลายท่านไม่ค่อยเห็นความสำคัญ หลายท่านมีความกังวลว่าอาจมีปัญหาในการจะต้องเจียจกรายรับบางส่วนไปเป็นค่าเบี้ยประกัน เป็นต้น ซึ่งแตกต่างกับต่างประเทศที่ให้ความสำคัญต่อการประกันภัยความรับผิดชอบผู้ประกอบวิชาชีพสื่อมวลชน โดยมีการออกกฎหมายมาควบคุมมาตรการต่างๆ ดังจะกล่าวต่อไป

3.1 ประเทศสหรัฐอเมริกา

ในประเทศสหรัฐอเมริกาซึ่งเป็นประเทศผู้นำทางด้านเศรษฐกิจกำหนดให้มีสิทธิ เสรีภาพในการเผยแพร่เนื้อหาที่มีความรุนแรง ดูหมิ่นชนชาติอื่น เหยียดศาสนา หรือสีผิว ยังไม่ต้องห้าม หรือผิดกฎหมาย บุคคลสามารถกระทำได้โดยเสรีภายใต้บทคุ้มครองเสรีภาพในการแสดงความคิดเห็น ซึ่งได้รับการรับรองไว้ในกฎหมายรัฐธรรมนูญของประเทศ (First Amendment) แต่อย่างไรก็ตามถึงแม้ว่าในประเทศสหรัฐอเมริกามีกฎหมายคุ้มครองสิทธิ และเสรีภาพของผู้ประกอบวิชาชีพสื่อมวลชน แต่ผู้ประกอบวิชาชีพยอมรับว่ามีความเสี่ยงในความรับผิดชอบซึ่งอาจเกิดขึ้นได้ แม้จะได้รับการระมัดระวังเป็นอย่างดีแล้วก็ตาม เพื่อเป็นการลดภาระเสี่ยงในการต้องชดเชยค่าเสียหายอันอาจเกิดจากการถูกฟ้องร้อง หรือเรียกร้องค่าเสียหายจากบุคคลภายนอก ผู้ประกอบวิชาชีพจึงให้ความสำคัญโดยทำประกันความรับผิดการประกอบอาชีพสื่อมวลชนกับบริษัทรับประกันภัย เพื่อลดความเสี่ยงภัยดังกล่าว

ประเทศสหรัฐอเมริกาได้ให้ความสำคัญกับเรื่องการแสดงความคิดเห็นของประชาชน โดยเฉพาะอย่างยิ่งสิทธิเสรีภาพในการวิพากษ์วิจารณ์เรื่องที่เกี่ยวข้องกับการเมืองการปกครอง ทั้งนี้จะเห็นได้จากการที่รัฐธรรมนูญของประเทศสหรัฐอเมริกา บทแก้ไขเพิ่มเติมฉบับที่ 1 (The First Amendment to the United States Constitution) ได้บัญญัติไว้ว่า

"ห้ามมิให้รัฐสภาตรากฎหมายเกี่ยวกับการสถาปนาศาสนา หรือห้ามการประกอบพิธีกรรมทางศาสนาโดยเสรี หรือที่เป็นการจำกัดเสรีภาพในการพูด หรือการพิมพ์การโฆษณา หรือสิทธิใน

การร่วม ชุมชน โดยสงบของประชาชน และที่เกี่ยวข้องกับการยื่นเรื่องราวร้องเรียนร้องทุกข์ต่อรัฐบาล”²¹

ในประเทศสหรัฐอเมริกา รัฐธรรมนูญมีบทบาทอย่างมาก เพราะนอกจากจะเป็นแม่บทในการปกครองประเทศ การจัดระเบียบการบริหารราชการแผ่นดินและการจัดองค์กรทางการเมืองแล้วยังเป็นกฎหมายสูงสุดในการให้ความคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพของประชาชน และถือว่าเป็นจุดเริ่มต้นของการให้ความคุ้มครองสิทธิเสรีภาพของประชาชนรวมทั้งสื่อมวลชนในการแสดงความคิดเห็นหรือ การพิมพ์การโฆษณาอีกด้วย ซึ่งในเวลาต่อมาได้มีการตีความบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญในบทแก้ไขเพิ่มเติมฉบับที่ 1 (First Amendment) ว่า มิได้จำกัดแต่เพียงเฉพาะการพูดหรือการพิมพ์การโฆษณา เท่านั้น แต่ยังขยายความรวมถึงวิธีการสื่อสารอื่นๆ ที่สามารถทำให้เข้าใจความหมายได้ด้วย ดังนั้น วิธีการสื่อสารไปสู่สาธารณชนจึงมิได้จำกัดแต่ในเฉพาะหนังสือพิมพ์เท่านั้น (held to mean all media of mass communication, and not just newspaper) แต่ยังรวมถึงการสื่อสารผ่านทางสื่อประเภทอื่นๆ ด้วย ได้แก่ วิทยุกระจายเสียง (radio) โทรทัศน์ (television) ภาพยนตร์ (movies) สิ่งพิมพ์และ ใบปลิว (pamphlets and leaflets) และภาพที่มีการเคลื่อนไหวต่างๆ (motion pictures) ซึ่งก็ได้รับความคุ้มครองจากรัฐธรรมนูญดังกล่าวเช่นกัน²²

นอกจากนี้ความมุ่งหมายที่สำคัญอีกประการของบทบัญญัติดังกล่าวซึ่งนอกเหนือไปจากการ รับรองสิทธิเสรีภาพในการแสดงความคิดเห็นในฐานะตัวกลางระหว่างประชาชนกับรัฐ ก็คือ ต้องการให้ สื่อมวลชนสามารถที่จะพัฒนาไปสู่ความเป็นสถาบันที่เข้มแข็งหรือฐานันดรที่ 4 แยกต่างหากไปจาก รัฐบาล (to create a fourth institution outside the Government) และพร้อมที่จะแสดงบทบาทใน การควบคุมสอดส่องการปฏิบัติงานของอำนาจรัฐ อันได้แก่ อำนาจอธิปไตย อำนาจบริหาร และ อำนาจตุลาการ (check on the three of official branches) นั่นเอง ซึ่งการแสดงบทบาทในการ ควบคุมสอดส่องการปฏิบัติงานของรัฐดังกล่าวนี้ ในทางวิชาชีพสื่อมวลชนระดับสากลถือว่าเป็น การทำหน้าที่ในฐานะ "สุนัขเฝ้ายาม" (watch-dog) ซึ่งเปรียบเสมือนผู้ที่คอยเฝ้าระวังเหตุการณ์ต่างๆ ที่จะเกิดขึ้น โดยคอยจับตาดูการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ของรัฐ รวมถึงเปิดโปงพฤติกรรมอันชั่วร้าย หรือการกระทำอันส่อไปในทางทุจริตของข้าราชการหรือนักการเมืองทุกระดับ พร้อมทั้งให้สิทธิและ เสรีภาพอย่างกว้างขวางแก่ประชาชนและสื่อมวลชนในการที่จะพูด

²¹ “Congress shall make no law respecting an establishment of religion, or prohibiting the free exercise thereof; or abridging the freedom of the press; or the right of the people peaceably to assemble, and to petition the government for a redress of grievances.”

²² วรวิทย์ ฤทธิพิศ, สื่อมวลชนกับความรับผิดชอบทางกฎหมาย, พิมพ์ครั้งที่ 1 (กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์วิญญูชน, 2538), หน้า 30-33.

เสนอข่าวตลอดจนวิพากษ์วิจารณ์ รัฐบาลหรือผู้นำประเทศได้โดยอิสระ(right to criticize their government and its leaders)²³

3.1.1 ความรับผิดชอบทางอาญาของผู้ประกอบวิชาชีพสื่อมวลชนในประเทศสหรัฐอเมริกา

ความผิดฐานหมิ่นประมาท (Defamation) ในสหรัฐอเมริกาเป็นการจำแนกลักษณะของการ กระทำออกเป็น 2 ประเภทใหญ่ๆ คือ การกระทำความผิดฐานหมิ่นประมาทโดยการโฆษณา (Libel) และการหมิ่นประมาทโดยวาจา (Slander) ซึ่งความผิดฐานหมิ่นประมาททั้งสองลักษณะนี้ นอกจากจะแตกต่างกันในส่วนขององค์ประกอบความผิดโดยเฉพาะในเรื่องวิธีที่ใช้ในการใส่ความแล้ว ลักษณะความผิดก็ยังมีความแตกต่างกันด้วย กล่าวคือ ความผิดฐานหมิ่นประมาทโดยการโฆษณานั้นมี ความผิดทั้งในทางแพ่งและในทางอาญา แต่ความผิดฐานหมิ่นประมาทโดยวาจาจะมีความผิดเฉพาะ ในทางแพ่งเท่านั้น เหตุเพราะความผิดฐานหมิ่นประมาทโดยการโฆษณามีลักษณะที่แสดงออกมาในรูปของสื่อต่างๆที่มีความคงทนอยู่ได้นานและผู้คนทั่วไปสามารถที่จะรับรู้ได้โดยง่ายผ่านการมองเห็น หรือรับฟัง ได้บ่อยครั้งเมื่อมีการเปิดรับสื่อที่มีข้อความเป็นการหมิ่นประมาทนั้น ส่วนความผิดฐาน หมิ่นประมาทโดยวาจานั้น โดยธรรมชาติของวาจาหรือถ้อยคำที่เปล่งออกมาจากปากมีลักษณะที่ ไม่คงทนถาวร เมื่อพูดหรือกล่าวออกมาแล้วก็จบกันไป ไม่อาจย้อนกลับมาฟังได้อีก จึงมีความร้ายแรง น้อยกว่าความผิดฐานหมิ่นประมาทโดยการโฆษณา แต่ต่อมาเมื่อเทคโนโลยีการสื่อสารมีความเจริญ มากขึ้น การกระทำความผิดฐานหมิ่นประมาทผ่านสื่อสารมวลชนต่างๆก็ยิ่งมีความสลับซับซ้อนมากขึ้นตามลำดับ การกล่าวพาดพิงหรือวิพากษ์วิจารณ์แสดงความคิดเห็นต่างๆต่อประเด็นที่ผู้คนในสังคม จับตามองหรือให้ความสนใจอย่างกว้าง โดยเฉพาะเรื่องของบุคคลสาธารณะในแวดวงต่างๆ ซึ่งก่อให้เกิดปัญหาการฟ้องร้องตามมามากมาย

ทั้งนี้ ในแต่ละมลรัฐของประเทศสหรัฐอเมริกาต่างก็มีกฎหมายที่บัญญัติเรื่องที่เกี่ยวข้องกับการหมิ่นประมาทในลักษณะคล้ายคลึงกับกฎหมายหมิ่นประมาทของประเทศไทยอย่างมาก กล่าวคือ มีการบัญญัติถึงองค์ประกอบภายนอกที่เป็นการหมิ่นประมาทว่าต้องเป็นการใส่ความโจทก์ต่อบุคคลที่สาม โดยมีการกล่าวข้อความที่เป็นเท็จหรือทำให้โจทก์เสื่อมเสียชื่อเสียง และองค์ประกอบภายในที่แสดงให้เห็นว่าบุคคลผู้กระทำการหมิ่นประมาทมีเจตนาชั่วร้ายอย่างแท้จริง (Actual malice) ประสงค์ให้ผู้ที่ถูกกล่าวถึงนั้น ได้รับความเสียหาย ซึ่งเป็นเรื่องที่ขัดต่อความสงบเรียบร้อยภายในสังคม และอาจก่อให้เกิดความขัดแย้งระหว่างคู่กรณีตามมา มลรัฐต่างๆ จึงต้องบัญญัติกฎหมายในเรื่องของความผิด

²³ William A. Hachtem, The Supreme court on freedom of the press: Dicisos and Dissents (AMES IOWA: The Iowa state University Press, 1968), p.4.

ฐานหมิ่นประมาทไว้ยกตัวอย่างเช่น

มลรัฐมิชิแกน²⁴ บัญญัติถึงองค์ประกอบความผิดฐานหมิ่นประมาทไว้ดังนี้

1. ข้อความหมิ่นประมาทจะต้องเกี่ยวข้องกับโจทก์ซึ่งเป็นผู้เสียหาย
2. เป็นการใส่ความต่อบุคคลที่สาม
3. ข้อความที่หมิ่นประมาทเกิดจากการละเลยหรือขาดจิตสำนึกที่ดีของผู้เผยแพร่โฆษณา
4. ข้อความที่หมิ่นประมาทนั้นก่อให้เกิดความเสียหายอย่างร้ายแรงต่อโจทก์ จากการที่

การเผยแพร่โฆษณาต่อบุคคลอื่น

มลรัฐนิวยอร์ก²⁵ บัญญัติถึงองค์ประกอบในความผิดฐานหมิ่นประมาทไว้ดังนี้

1. เป็นข้อความอันเป็นเท็จ
2. มีการเผยแพร่ไปสู่บุคคลที่สามโดยปราศจากเอกสิทธิ์คุ้มครองหรือปราศจากอำนาจ

กระทำ

3. กระทำโดยปราศจากความระมัดระวัง และ
4. เป็นเหตุให้เกิดความเสียหายอย่างร้ายแรงหรือทำให้เสื่อมเสียชื่อเสียงโดยตรง

มลรัฐอินเดียนา²⁶ บัญญัติถึงองค์ประกอบในความผิดฐานหมิ่นประมาทไว้ดังนี้

²⁴ In Michigan, the elements of a defamation claim are:

1. A false and defamatory statement concerning the plaintiff;
2. An unprivileged publication to a third party
3. Fault amounting at least to negligence on the part of publisher; and
4. Either action ability of the statement irrespective of special harm

(defamation per se) or the existence of actual harm caused by the publication.

²⁵ Under New York, the elements of a defamation claim are:

1. A false statement;
2. Published a third party without privilege or authorization;
3. With fault amounting to at least negligence;
4. That caused special harm or defamation per

²⁶ Under Indiana law, the elements of a defamation claim are:

1. A communication with defamatory imputation;
2. Malice
3. Publication; and
4. Damages.

1. เป็นการสื่อสารในลักษณะใส่ความซึ่งทำให้เสื่อมเสียต่อชื่อเสียง
2. มีเจตนาชั่วร้าย
3. มีการเผยแพร่ต่อสาธารณะ และ
4. เป็นเหตุให้เกิดความเสียหาย

มลรัฐแคลิฟอร์เนีย²⁷ บัญญัติถึงองค์ประกอบในความผิดฐานหมิ่นประมาทไว้ดังนี้

1. มีเจตนาเผยแพร่ถ้อยแถลง
2. ซึ่งเป็นข้อความอันเป็นเท็จ
3. โดยไม่มีกฎหมายให้ความคุ้มครองการกระทำนั้น
4. มีลักษณะไปในทางที่จะเป็นผลเสียหรือก่อให้เกิดความเสียหายอย่างร้ายแรง และ
5. จำเลยกระทำความผิดไปโดยปราศจากความระมัดระวัง

บทบัญญัติข้างต้นเป็นเพียงตัวอย่างที่ยกขึ้นมาเพื่อให้เห็นถึงลักษณะขององค์ประกอบเกี่ยวกับความผิดฐานหมิ่นประมาทที่มีอยู่ในมลรัฐต่างๆ ของประเทศสหรัฐอเมริกาเท่านั้น จากการค้นคว้าข้อมูลในส่วนที่เกี่ยวกับความผิดฐานหมิ่นประมาทพบว่ามีเพียง 16 มลรัฐที่บัญญัติให้ความผิดฐานหมิ่นประมาทเป็นกฎหมายภายในมลรัฐของตน (State Defamation) ได้แก่ มลรัฐวอชิงตัน มลรัฐฟลอริดา มลรัฐจอร์เจีย มลรัฐอินเดียนา มลรัฐโคลอมเบีย มลรัฐเมสซาชูเซตส์ มลรัฐโอไฮโอ มลรัฐนิวเจอร์ซีย์ มลรัฐวอชิงตัน มลรัฐเท็กซัส มลรัฐแคลิฟอร์เนีย มลรัฐมิชิแกน มลรัฐนิวยอร์ก มลรัฐเวอร์จิเนีย มลรัฐเพนซิลวาเนีย และมลรัฐนอร์ท แคโรไลนา

3.1.2 ความรับผิดชอบของผู้ประกอบวิชาชีพสื่อมวลชนในประเทศสหรัฐอเมริกา

ประเทศสหรัฐอเมริกาเป็นอีกประเทศหนึ่ง ที่มีกฎหมายให้ความคุ้มครองความรับผิดชอบของผู้ประกอบวิชาชีพสื่อมวลชน

1. หลักเกณฑ์ทั่วไปของความรับผิดชอบละเมิดตามกฎหมายสหรัฐอเมริกาจากการศึกษาความรับผิดชอบละเมิด พบว่า ความรับผิดชอบละเมิดตามกฎหมายของรัฐต่าง ๆ ใน

²⁷ In California, the elements of a defamation claim are:

1. Intentional publication of a statement of fact,
2. That is false,
3. Unprivileged,
4. Has a natural tendency to injure or which causes “special damage,” and
5. The defendants’ s fault in publishing the statement amounted to at least negligence.

สหรัฐอเมริกาอาจแบ่งออกได้เป็น 3 ประเภทคือ การละเมิดโดยจงใจ (Intentional tort) การละเมิดโดยประมาทเลินเล่อ (Negligent Tort) และการละเมิดซึ่งเป็นความรับผิดชอบเด็ดขาด (Strict liability)²⁸

1) การละเมิดโดยจงใจ (Intentional torts)

“จงใจ” เป็นสภาพทางจิตใจ (State of mind) หรือภาวะแห่งจิตใจ ที่ผู้กระทำความผิดประสงค์ต่อผลหรือเล็งเห็นผลแห่งการกระทำของตนได้ หรือเรียกอีกนัยหนึ่งว่า “ความผิด” (Fault) ซึ่งจงใจตามกฎหมายสหรัฐอเมริกามีลักษณะคล้ายคลึงกับกฎหมายอังกฤษ²⁹ การละเมิดโดยจงใจให้รวมถึง การทำร้ายร่างกาย (Battery) การขู่เชิญประทุษร้าย (Assault) ความเสียหายต่อเสรีภาพ (False imprisonment) ความเสียหายทางจิตใจที่เกิดจากการกระทำโดยจงใจ (Intentional infliction of emotional distress) การบุกรุกต่อทรัพย์สิน (Trespass to land) หรือ การเบียดบังทรัพย์สิน (Conversion) เป็นต้น³⁰

ดังนั้น การกระทำละเมิดโดยจงใจเป็นกรณีที่จำเลยตั้งใจกระทำ อันเป็นการขัดกับผลประโยชน์ของโจทก์ที่ได้รับความรับรองและคุ้มครองตามกฎหมาย³¹ ความรับผิดชอบในทางละเมิดที่เกิดจากการกระทำโดยจงใจ ผู้กระทำมีหน้าที่ที่จะต้องหลีกเลี่ยงไม่ให้เกิดความเสียหายแก่ผู้อื่น³² และจำเลยซึ่งเป็นบุคคลผู้กระทำละเมิดได้รู้สำนึกของการกระทำ โดยฝ่าฝืนหน้าที่ โดยผิดกฎหมายที่ก่อให้เกิดความเสียหายแก่โจทก์ซึ่งเป็นบุคคลผู้ฟ้องคดี เพื่อเรียกค่าสินไหมทดแทน อันเป็นการเยียวยาความเสียหาย ที่มีความสัมพันธ์แห่งเหตุและผลระหว่างการทำผิดและความเสียหาย ซึ่งความสัมพันธ์ระหว่างเหตุและผลที่ว่าเป็นองค์ประกอบตามหลักเกณฑ์ของความรับผิดชอบทางละเมิดทุกประเภท³³ ศาลจะพิจารณาการคาดเห็นได้ล่วงหน้า (Foreseeability)³⁴ มาใช้วัดว่า

²⁸ Douglas Whitman and others, Law and Business, 1st ed. (New York : Random House Business Division, 1987), p. 49.

²⁹ บัญญัติ สุชีวะ, “ประมาท,” บทบัญญัติ เล่ม 21 ตอน 2 (เมษายน 2506): 295.

³⁰ Douglas Whitman and others, *op.cit.*, pp. 50-56.

³¹ *Ibid.*

³² *Ibid.*, pp. 61-62.

³³ Charles R. McGuire, The Legal Environment of Business, 2nd ed. (Columbus: Merrill Publishing Company, 1989), p. 225.

³⁴ การคาดเห็นได้ล่วงหน้า (Foreseeability) คือ ความรู้หรือการสังเกตเห็นว่า ผลของการกระทำน่าจะเกิดได้ ถ้าการกระทำอย่างใดอย่างหนึ่งที่เกิดขึ้นจริง (The knowledge or notice that a result is likely to occur if a certain act occurs) อ้างใน Daniel v. Davison and others,

กระทำของจำเลยเป็นการละเมิดโดยจงใจหรือไม่ด้วย กล่าวคือ การคาดเห็นได้ล่วงหน้าเป็นกรณีที่เกี่ยวข้องความน่าจะเป็นไปได้ว่าบางสิ่งจะเกิดขึ้นในอนาคต เช่น จำเลยยกปืนชี้ไปที่โจทก์และดึงไกปืน จำเลยย่อมคาดเห็นได้ล่วงหน้าว่า การกระทำนั้นอาจจะก่อให้เกิดความเสียหายแก่โจทก์กรณีดังกล่าวหากจำเลยจงใจสับไกปืนยิงออกไป ย่อมทำให้โจทก์นั้นได้รับบาดเจ็บในทางร่างกายหรือถึงแก่ความตายโดยเจตนาได้ เป็นต้น

2) การละเมิดโดยประมาทเลินเล่อ (Negligence)

“ประมาทเลินเล่อ” เป็นส่วนหนึ่งของ “ความผิด” (Fault) ที่เป็นสภาพทางจิตใจ หรือภาวะทางจิตใจที่ผู้กระทำไม่มีความประสงค์ต่อผลแห่งการกระทำของตน³⁵ การละเมิดโดยประมาทเลินเล่อเป็นความรับผิดชอบที่ไม่เกี่ยวกับการกระทำละเมิดโดยจงใจของจำเลย แต่ค่อนข้างเป็นการละเลยโดยไม่เอาใจใส่พอ สมควรต่อการที่จะปฏิบัติตามมาตรฐานการกระทำ³⁶ สิ่งหนึ่งในบรรดาการกระทำละเมิดโดยประมาทเลินเล่อหรือโดยไม่ตั้งใจ พบว่า การประมาทเลินเล่อที่ว่าเป็นแหล่งที่มาทั่วไปของความรับผิดชอบทางละเมิดมากที่สุดตามหลักคอมมอนลอว์ซึ่งชาวอเมริกันส่วนมากมีความรู้สึกว่ ประชาชนคนทั่วไปสามารถพึงเป็นคติความในรูปแบบของการกระทำโดยประมาทเลินเล่อใด ๆ ได้ และส่วนหนึ่งของการละเมิดโดยประมาทเลินเล่อเป็นความรับผิดชอบทางละเมิด ที่ประชาชนทั่วไปสามารถได้รับการชดเชยเยียวยาความเสียหายจากผลของการประกันภัยแทนการฟ้องเป็นคติความ ซึ่งการประกันภัยมีบทบาทในการให้ความคุ้มครองสิทธิในความเสียหายมากในกฎหมายสหรัฐอเมริกาด้วย

ความรับผิดชอบในทางละเมิด ที่เกิดจากการกระทำโดยประมาทเลินเล่อ ผู้กระทำมีหน้าที่ที่จะต้องหลีกเลี่ยงพอสมควรแก่เหตุ เพื่อไม่ให้เกิดความเสียหายแก่ผู้อื่น³⁷ เหตุในการฟ้อง คดีละเมิดที่กระทำโดยประมาทเลินเล่อตามกฎหมายสหรัฐอเมริกาเมืองค์ประกอบใหญ่ ๆ ที่สำคัญ 4 ประการคือ³⁸

(1) หน้าที่ที่ต้องระมัดระวัง ที่ไม่ก่อให้เกิดความเสียหายแก่โจทก์ (Existence of a duty of care owed by the defendant to the plaintiff) การพิสูจน์หน้าที่ที่ว่ามี ศาล

Contemporary Business Law, *Principles and Cases*, 2nd ed. (Boston : Kent Publishing Company, 1987), p. 61.

³⁵ บัญญัติ สุชีวะ, เรื่องเดิม, หน้า 295.

³⁶ เรื่องเดียวกัน, p. 49.

³⁷ The University of Chicago, *tots*, at <http://home.uchicago.edu/~rmcnary/briefs/torts/dillon/>, (last visited 2 November 2008).

³⁸ Daniel v. Davison and others, *op.cit.*, pp. 61-62.

หรือลูกขุนเป็นผู้ตัดสินในฟ้องว่าจำเลยละเลยที่จะใช้ความระมัดระวังตามหน้าที่ที่จำเลยมีอยู่หรือไม่ โดยเปรียบเทียบการกระทำของจำเลยกับการกระทำของบุคคลที่สมมติขึ้นที่ได้กระทำพอสมควรแก่เหตุภายใต้สถานการณ์เดียวกัน กฎหมายได้สร้างบุคคล เพื่อนำมาเปรียบเทียบกับกระทำของจำเลยว่าจำเลยได้กระทำพอสมควรแก่เหตุหรือไม่ โดยกฎหมายเรียกบุคคลที่สมมติขึ้นนี้ว่า “วิญญูชน”

(2) จำเลยฝ่าฝืนหน้าที่ โดยพฤติกรรมที่ไม่มีเหตุอันสมควร การฝ่าฝืนหน้าที่ (Breach of duty) นั้นเป็นกรณีที่จำเลยละเลยหน้าที่ที่จะใช้ความระมัดระวัง ปัจจัยสำคัญที่นำมาเปรียบเทียบว่าการกระทำของจำเลยมีหน้าที่อย่างใดที่วิญญูชนได้พึงกระทำที่คาดเห็นได้ล่วงหน้าหรือไม่ โดยพิจารณาจาก 3 ประการคือ³⁹ (1) ความรู้ (Knowledge) กฎหมายสันนิษฐานว่าทุกคนต้องรู้กฎหมายโดยทุก ๆ คนต้องรู้ว่า การกระทำอย่างไรถูกหรืออย่างไรผิดกฎหมายบ้าง (2) การตรวจสอบผลที่จะเกิดขึ้น (Investigation) ว่า เมื่อมีการกระทำสิ่งใดสิ่งหนึ่งแล้ว มีผลกระทบต่อสิทธิของผู้อื่นหรือไม่และ (3) การตัดสินใจ (Judgment) ว่า เมื่อได้รู้และตรวจสอบผลที่จะเกิดขึ้นแล้ว ควรกระทำสิ่งนั้นหรือไม่ ดังนั้น สิ่งที่บุคคลซึ่งสมมติขึ้นได้กระทำลงตามปัจจัยดังกล่าวแล้ว ก็ถือว่าเป็นการกระทำตามมาตรฐานของวิญญูชน หากการกระทำของจำเลยมีมาตรฐานการกระทำที่ต่ำกว่ามาตรฐานของ

วิญญูชนกระทำที่เท่านี้ ก็ถือว่าจำเลยได้ฝ่าฝืนหน้าที่ที่จะต้องระมัดระวังแล้ว จำเลยจะต้องรับผิดชอบ⁴⁰

(3) ความสัมพันธ์แห่งเหตุและผล (Causation) ความสัมพันธ์แห่งเหตุและผลที่ว่าเป็น เป็นความสัมพันธ์ระหว่างการกระทำ ความผิดของจำเลย โดยฝ่าฝืนหน้าที่กับความเสียหายของโจทก์ ในการพิจารณาความสัมพันธ์ระหว่างเหตุและผลที่เกิดจากการกระทำโดยประมาท เลินเล่อตามกฎหมายละเมิดของสหรัฐอเมริกา มี 2 ขั้นตอนคือขั้นตอนที่หนึ่งเป็นขั้นตอนที่พิจารณาความสัมพันธ์แห่งเหตุและผลตามข้อเท็จจริงว่า การกระทำของจำเลยก่อให้เกิดความเสียหายแก่โจทก์หรือไม่ กรณีนี้เป็น “เหตุตามความเป็นความจริง” (Actual cause) หรือเรียกว่า เหตุแห่งข้อเท็จจริง (Cause in Fact) กล่าวคือ ถ้าปราศจากเหตุแห่งข้อเท็จจริง ความเสียหายของโจทก์จะไม่เกิดขึ้น บางครั้งอาจอ้างถึงการทดสอบโดยวิธีที่เรียกว่า “But for test” ตามหลักเกณฑ์ของประเทศที่ใช้ระบบคอมมอนลอว์คือ ศาลจะพิจารณาว่า “การกระทำของจำเลยเป็นเหตุแห่งข้อเท็จจริงในความเสียหายของโจทก์หรือไม่ ถ้าปราศจากการกระทำหรืองดเว้นการกระทำของจำเลยแล้ว โจทก์ก็ไม่ได้

³⁹ Robert N. Corley and others, op.cit., pp. 191-195.

⁴⁰ Daniel v. Davison and others, op.cit., p. 62.

รับความเสียหาย”⁴¹ ขั้นตอนที่สอง ศาลจะพิจารณาว่าความสัมพันธ์ระหว่างการกระทำและความเสียหายมีเหตุใกล้ชิดต่อความรับผิดชอบหรือไม่กรณีนี้เป็นเหตุใกล้ชิดต่อการกระทำโดยประมาท (Proximate cause) มีจุดประสงค์เพื่อวางหลักเกณฑ์และข้อจำกัดความรับผิดชอบของจำเลยที่อยู่บนพื้นฐานของตรรกะ สามัญสำนึก ความยุติธรรมและเป็นไปตามคำพิพากษาที่เป็นบรรทัดฐานของศาล หลักเกณฑ์สำคัญในการวิเคราะห์เหตุใกล้ชิด⁴² ว่า จำเลยต้องรับผิดชอบในผลของการกระทำนั้นเพียงใด กล่าวคือจำเลยจะต้องรับผิดชอบในจุดที่กฎหมายกำหนดว่า “เพียงพอ” (Enough) หากเลขขอบเขตของจุดเพียงพอที่ว่ามีแล้ว จำเลยก็ไม่ต้องรับผิดชอบใดๆ⁴³ เพื่อจะแก้ปัญหาเหล่านี้ กฎหมายได้กำหนดไว้ให้พิจารณาจาก 3 แนวทางคือ (1) มีโอกาสมากน้อยเพียงใดที่การกระทำนั้นจะก่อให้เกิดความเสียหายกับบุคคลอื่น (2) ถ้าความเสียหายนั้นเกิดขึ้น อะไรคือระดับความรุนแรงของความเสียหาย และ (3) อะไรคือผลประโยชน์ที่จำเลยจะต้องสละเพื่อหลีกเลี่ยงความเสี่ยงที่จะก่อให้เกิดความเสียหายเช่นนั้น⁴⁴ นโยบายของรัฐจะขีดเส้นความรับผิดชอบของผู้ก่อเหตุว่า อยู่ภายในขอบเขตใด ขอบเขตดังกล่าวที่ใช้ขีดเส้นความรับผิดชอบของผู้ก่อเหตุคือ “เหตุใกล้ชิดกับการกระทำ ความผิด” การที่จะพิจารณาว่ามี “เหตุใกล้ชิดกับการกระทำ ความผิด” หรือไม่เพียงใด ศาลจะพิจารณาจากการคาดเห็นได้ล่วงหน้ามาใช้วัดด้วย⁴⁵ โดยความสัมพันธ์ระหว่างเหตุและผลเป็นองค์ประกอบหนึ่งในบรรดาขององค์ประกอบของความรับผิดชอบในทางละเมิดซึ่งเป็นปัญหาที่ยากในการพิสูจน์

(4) ความเสียหาย (injury)

ความเสียหายที่เกิดขึ้นต้องเป็นไปตามความเป็นจริง กล่าวคือ โจทก์ต้องได้รับความสูญเสียหรือความเสียหายที่เป็นจริง (Actual loss) ความเสียหายที่เป็นผลมาจากการกระทำโดยความประมาทเลินเล่อ อาจเป็นความเสียหายต่อบุคคล ทรัพย์สิน หรือความเจ็บปวดและทุกข์ทรมานหรือความเสียหายทางจิตใจที่เกิดจากการกระทบกระเทือนทางประสาท จำเลยผู้กระทำ

⁴¹ Marcia Mobilia Boumil and others, *Medical Liability in a Nutshell*, 2nd ed. (U.S.A.: West Publishing CO., 2003), p. 85.

⁴² คดี Palsgraf v. Long Island R.R. Co., 162 N.E. 99 (N.Y. 1928). อ้างถึงใน John W. Glannon, *The Law of Torts, Examples and Explanations* (New York : Little, Brown and Company, 1995), p. 199.

⁴³ Daniel V. Davison and others, op.cit., pp. 63-64.

⁴⁴ Ibid.

⁴⁵ ศักดา ธนิตกุล, *กฎหมายกับเศรษฐศาสตร์ ทรัพย์สิน สัญญาและละเมิด*, พิมพ์ครั้งที่ 1 (กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์นิติธรรม, 2544), หน้า 105-106.

ละเมิดจะต้องรับผิดชอบในความเสียหายอันเกิดจากการที่จำเลยกระทำโดยคาดเห็นได้ล่วงหน้าว่า การกระทำนั้นจะเกิดความเสียหายทางจิตใจแก่บุคคลอื่น⁴⁶ โดยความเสียหายที่ว่านี้โจทก์ต้องชักจูงใจศาลว่าโจทก์ได้รับความเสียหาย โดยความเสียหายนั้นเป็นจริง และไม่ใช่เป็นการคาดการณ์ด้วย⁴⁷

3) ความรับผิดชอบเด็ดขาด (Strict liability)

ความรับผิดชอบเด็ดขาดทำการประเมินความรับผิดชอบในทางละเมิดได้โดยไม่คำนึงถึงความไม่สมเหตุสมผลในความจงใจของจำเลย หรือความไม่สมเหตุสมผลในการกระทำของจำเลยนั้น โดยความรับผิดชอบเด็ดขาดที่ว่านี้เป็นความรับผิดชอบที่ไม่อยู่บนพื้นฐานของความผิด⁴⁸ กล่าวคือ ความรับผิดชอบเด็ดขาดนั้น ผู้กระทำต้องรับผิดชอบในทางละเมิดโดยไม่ต้องมีสภาพทางจิตใจ ได้แก่ จงใจหรือประมาทเลินเล่อที่เป็นองค์ประกอบภายในจิตใจ และความรับผิดชอบเด็ดขาดที่ว่านี้ก็เป็นความรับผิดชอบที่จำเลยมีหน้าที่ที่จะหลีกเลี่ยงโดยเคร่งครัด (Strict duty to avoid) ไม่ให้เกิดความเสียหายแก่ผู้อื่นที่เกี่ยวข้องกับความคาดเห็นได้ล่วงหน้าด้วย⁴⁹

ความรับผิดชอบเด็ดขาดใช้ปรับกับเหตุการณ์การกระทำของจำเลย ที่ก่อให้เกิดการเสี่ยงอันตรายแห่งความเสียหาย แม้จะมีการระมัดระวังในสถานการณ์ที่มีความเป็นไปได้ว่า จะเกิดความเสียหายสูงมาก และกำหนดให้โจทก์พิสูจน์การกระทำที่มีอันตรายของจำเลย ถึงแม้กฎหมายจะห้ามจำเลย กระทำกิจกรรม ประเภทที่เป็นอันตรายอย่างยิ่งบางอย่างที่ให้ประโยชน์ต่อสังคม เช่น การระเบิดเพื่อก่อสร้างปลูกสร้าง หรือความรับผิดชอบเด็ดขาดใช้ปรับกับผู้ดูแลรักษาสัตว์ ที่เป็นอันตรายซึ่งผู้ดูแลรักษาสัตว์อันตราย ย่อมรู้ว่าจะอาจก่อให้เกิดความเสียหายได้ เช่น สิงโต เสือ หรืองูพิษ โดยความรับผิดชอบเด็ดขาดที่ว่านี้ที่ปรับใช้กับผู้ดูแลรักษาสัตว์นั้น เพราะผู้ดูแลรักษาสัตว์ต้องรู้หรือมีเหตุผลที่จะรู้ถึงลักษณะนิสัยสัตว์เหล่านั้น หรือความรับผิดชอบเด็ดขาดใช้ปรับกับกิจกรรมที่เป็นอันตรายอย่างยิ่ง เช่น การใช้ระเบิด ดอกไม้เพลิง การเก็บแก๊สอันตรายที่อยู่ใกล้ทรัพย์สิน อย่างไรก็ตาม ในระหว่าง 20 ปีที่ผ่านมาความรับผิดชอบเด็ดขาดได้ปรับใช้กับความเสียหายที่เกิดจากผลิตภัณฑ์บกพร่องในสภาพและการออกแบบด้วย⁵⁰

จะเห็นได้ว่าหลักเกณฑ์ความรับผิดชอบในทางละเมิดสำหรับการกระทำโดยจงใจ ประมาทเลินเล่อและความรับผิดชอบเด็ดขาด กล่าวคือ การกระทำละเมิดโดยจงใจหรือประมาทเลินเล่อเป็นความรับผิดชอบทางละเมิดที่ความรับผิดชอบอยู่บนพื้นฐานของความผิดที่มีความผิด (Fault) เป็น

⁴⁶ Charles R. McGuire, op.cit., p. 235.

⁴⁷ Ibid., pp. 70-71.

⁴⁸ Douglas Whitman and others, op.cit., p. 49.

⁴⁹ Ibid., p. 61.

⁵⁰ Ibid., pp. 70-71.

องค์ประกอบทางสภาพทางจิตใจ (State of mind) ส่วนความรับผิดชอบเป็นความรับผิดชอบทางละเมิด ที่ความรับผิดชอบไม่ต้องอาศัยอยู่บนพื้นฐานของความผิดความรับผิดชอบในทางละเมิดที่เกิดจากการกระทำโดยจงใจ ผู้กระทำมีหน้าที่ที่จะต้องหลีกเลี่ยงโดยประจักษ์ชัดแจ้งไม่ให้เกิดความเสียหายแก่ผู้อื่น (Simple duty to avoid) สำหรับความรับผิดชอบในทางละเมิดที่เกิดจากการกระทำโดยประมาทเลินเล่อ ผู้กระทำมีหน้าที่ที่จะต้องหลีกเลี่ยงพอสมควรแก่เหตุเพื่อไม่ให้เกิดความเสียหายแก่ผู้อื่น (Reasonable duty to avoid) และส่วนความรับผิดชอบเป็นความรับผิดชอบที่ผู้กระทำมีหน้าที่ที่จะต้องหลีกเลี่ยงโดยเคร่งครัดไม่ให้เกิดความเสียหายแก่ผู้อื่น (Strict duty to avoid) ทั้งนี้ ความรับผิดชอบในทางละเมิดไม่ว่าเป็นการกระทำละเมิดโดยจงใจประมาทเลินเล่อ หรือความรับผิดชอบเด็ดขาด ก็เป็นความรับผิดชอบที่เกี่ยวพันกับการคาดเห็นได้ล่วงหน้าทั้งสิ้น⁵¹

ดังนั้น ความรับผิดชอบทางละเมิดที่ความรับผิดชอบอยู่บนพื้นฐานของความผิด มีความผิดซึ่งเป็นสภาพทางจิตใจ ได้แก่จงใจ หรือประมาทเลินเล่อ เป็นองค์ประกอบภายในจิตใจ และมีความสัมพันธ์แห่งเหตุและผลระหว่างความผิดที่เกิดจากการกระทำ โดยฝ่าฝืนหน้าที่ โดยผิดกฎหมายและมีความเสียหายที่เกิดขึ้นแก่ผู้ได้รับความเสียหาย และมีความเสียหายทั่วไป ซึ่งความเสียหายทั่วไปนี้รวมถึงความเสียหายทางจิตใจด้วย

3.1.3 กรณีศึกษากรณีการประกันภัยความรับผิดชอบต่อผู้ประกอบการวิชาชีพสื่อมวลชน *Burnett v. National Enquirer* (1981)

Los Angeles, คณะลูกขุนได้มีคำตัดสินว่า สำนักพิมพ์ *National Enquirer* หมิ่นประมาท นักแสดงหญิง *Caral Burnett* ในคอลัมน์ซุบซิบ เมื่อ ค.ศ. 1976 โดยศาลมีคำตัดสินให้ *National Enquirer* ชดใช้ค่าเสียหายให้ *Caral Burnett* เป็นจำนวนเงิน 1,600,000 ดอลลาร์สหรัฐ

คณะลูกขุน 11 สมาชิกพิจารณานานกว่าสองวันหลังจากการพิจารณาคดีที่กินเวลานานกว่าหนึ่งสัปดาห์ ก็ลงมติเป็นเอกฉันท์ที่จะให้ *Burnett* ได้รับการชดใช้ความเสียหายทั่วไปเป็นจำนวนเงิน 300,000 ดอลลาร์สหรัฐ และค่าความเสียหายเชิงลงโทษอีก 1,300,000 ดอลลาร์สหรัฐ หลังจากที่ได้พิมพ์ข้อมูลเท็จเกี่ยวกับ *Burnett* และหมิ่นประมาท ภายใต้กฎหมายของรัฐแคลิฟอร์เนียทนายความ *National Enquirer* กล่าวว่าคำตัดสินหมิ่นประมาท ศาลได้ตัดสินให้ *National Enquirer* จะต้องจ่าย 1,600,000 ดอลลาร์สหรัฐ พร้อมดอกเบี้ยในอัตราร้อยละ 7 ต่อปี

ข้อเท็จจริงนักแสดงและนักแสดงตลก *Carol Burnett* มีอาหารค่ำในวอชิงตันดีซี ร้านอาหารในจอร์เจทาวน์ *Rive Gauche* ในช่วงเย็นเธอแบ่งขนมของเธอกับคนอื่น ๆ ที่รับประทานอาหารที่ร้านอาหารและยังได้รับการแนะนำให้รู้จักกับ *Henry Kissinger* ซึ่งรับประทานอาหารที่

⁵¹ Daniel V. Davison and others, op.cit., p. 61.

Rive Gauche ในเย็นวันนั้น ในขณะที่ Burnett ได้แบ่งปันขนมของเธอกับผู้อื่น ซึ่งเป็นแบบเรียบง่าย แบบที่เธอเป็น Burnett ได้รับประทานอาหารค่ำที่ Rive Gauche ในเดือนมกราคม และหลังจากนั้น สองเดือนต่อมา National Enquirer ได้เผยแพร่เรื่อง Burnett ในฉบับเดือนมีนาคม ดังนี้

"ที่ร้านอาหารวอชิงตัน นักแสดงตลก Burnett มีการโต้เถียงเสียงดังกับ Henry Kissinger Burnett เดินรอบสถานที่โดยให้ทุกคนกินขนมของเธอ แต่ Burnett เลิกคิว เมื่อเธอเดินไปชนแก้วไวน์ที่ร้านอาหาร และเริ่มหัวเราะกึกกักแทนการขอโทษ ซึ่ง Henry Kissinger ไม่มีสนุกด้วย และ 'บังเอิญ' สาดน้ำใส่เสื้อผ้าของ Burnett"

ในเดือนเมษายน National Enquirer ได้เพิกถอนข้อความดังกล่าว แต่ Burnett แต่ก็ยังไม่พอใจกับคำสั่งที่ออกโดยนิตยสาร เธอฟ้องเรียกความเสียหาย และค่าเสียหายเชิงลงโทษ และได้รับคำตัดสินโดยคณะลูกขุนให้ชดเชยค่าเสียหาย 50,000 ดอลลาร์ และ ค่าเสียหายเชิงลงโทษ 750,000 ดอลลาร์ National Enquirer ขออุทธรณ์ แต่ศาลอุทธรณ์พิพากษายืน และให้ชดเชยความเสียหายทั่วไปเป็นจำนวนเงิน 300,000 ดอลลาร์สหรัฐ และค่าความเสียหายเชิงลงโทษอีก 1,300,000 ดอลลาร์สหรัฐ ให้แก่ Burnett

จากกรณีศึกษา ดังกล่าวข้างต้นจะเห็นได้ว่าผู้ประกอบการวิชาชีพสื่อมวลชน มีความเสี่ยงในการที่จะถูกฟ้องร้องต่อบุคคลที่ 3 ก่อนข้างสูง ถึงแม้ว่าจะได้รับข้อมูลมาจากแหล่งต้นกำเนิด ก็ไม่ได้หมายความว่าข้อมูลที่ได้รับมาจะถูกต้องเสมอไป ในกรณีสำนักพิมพ์ National Enquirer ได้ทำประกันภัยความรับผิดผู้ประกอบการวิชาชีพสื่อมวลชน ซึ่งกรมธรรม์ประกันภัยดังกล่าว ได้ให้ความคุ้มครองในกรณีการหมิ่นประมาทของผู้ประกอบการวิชาชีพสื่อมวลชนต่อบุคคลที่สาม ดังนั้นจะเห็นได้ว่า การทำประกันภัยความรับผิดผู้ประกอบการวิชาชีพสื่อมวลชน มีความสำคัญต่อนายจ้าง และลูกจ้างของผู้ประกอบการวิชาชีพเป็นอย่างมาก เพราะสื่อมวลชนเป็นอาชีพสาธารณะ และมีความเสี่ยงภัยค่อนข้างสูง

จากการศึกษาดังกล่าวข้างต้นเกี่ยวกับความคุ้มครองผู้ประกอบการวิชาชีพสื่อมวลชนจะพบว่าในประเทศสหรัฐอเมริกา ศาลสูงสหรัฐได้วางหลักเกณฑ์การคุ้มครองเสรีภาพสื่อ โดยวางหลักในการคุ้มครองไว้ว่า ขอบเขตแห่งเสรีภาพของสื่อมวลชนมิได้เป็นเพียงเสรีภาพในการเผยแพร่ข้อมูลข่าวสาร โดยเสรีเท่านั้น หากแต่ได้ขยายความถึงเสรีภาพโดยปราศจากการลงโทษใดๆ เมื่อสื่อมวลชนได้นำเสนอข้อมูลข่าวสารที่เป็นเรื่องจริงและเกี่ยวข้องกับประโยชน์สาธารณะ กรณีของการคุ้มครองผู้ปฏิบัติหน้าที่ในองค์กรสื่อศาลสูงสหรัฐได้กำหนดหลักเกณฑ์การให้ความคุ้มครองแก่ลูกจ้างของรัฐในการแสดงความคิดเห็นภายใต้บทบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมที่ 1 ซึ่งในกรณีนี้ศาลต้องคำนึงถึงความสมดุลระหว่างผลประโยชน์ของลูกจ้างในฐานะที่เป็นประชาชนกับผลประโยชน์ของรัฐในฐานะที่เป็นนายจ้าง ประกอบกับการดำเนินการ เนื่องจากรัฐในกรณีนี้มีบทบาทสองประการควบคู่กัน กล่าวคือ รัฐในฐานะที่เป็นนายจ้างที่ต้องจัดให้มีบริการสาธารณะกับรัฐในฐานะที่เป็น

รัฐบาล และสำหรับการพิพากษาเพื่อคุ้มครองผู้ปฏิบัติ งานในองค์กรในภาคเอกชน ศาลสูงสหรัฐได้วินิจฉัยไว้ว่า ธุรกิจหนังสือพิมพ์มิได้มีความแตกต่างจากการประกอบธุรกิจอื่นใด ดังนั้น ธุรกิจหนังสือพิมพ์จึงไม่อาจที่จะได้รับความคุ้มครองตามกฎหมายเป็นพิเศษแตกต่างจากธุรกิจอื่น ซึ่งหมายความว่า ในข้อพิพาทที่เกี่ยวกับการจ้างงานหรือการกระทำอันไม่เป็นธรรมของนายจ้างตามสัญญาจ้างแรงงานต้องตกอยู่ภายใต้เงื่อนไขการคุ้มครองตามกฎหมายแรงงานเช่นเดียวกันกับลูกจ้างในธุรกิจอื่นๆ

ดังนั้นจะเห็นได้ว่ากฎหมายในสหรัฐอเมริกา แม้ในบางครั้งกฎหมายได้คุ้มครองการละเมิด สิทธิ เสรีภาพของผู้ประกอบวิชาชีพในกรณีที่มีการเสนอข่าวที่เป็นจริง แต่ในบางกรณีผู้ประกอบวิชาชีพสื่อมวลชนก็อาจเกิดความผิดพลาดในการนำเสนอได้ เนื่องจากมีการรับข้อมูลข่าวสารที่บิดเบือนความจริง จึงทำการเสนอข่าวว่าจะบิดเบือนไปจากความเป็นจริงได้ ดังนั้นการที่บริษัทประกันภัยมีการประกันความรับผิดชอบต่อผู้ประกอบวิชาชีพสื่อมวลชนนั้น ย่อมเป็นการลดความเสี่ยงภัยต่อผู้ประกอบวิชาชีพนี้ ซึ่งเป็นผลทำให้ผู้ประกอบวิชาชีพสื่อมวลชน มีความกล้าที่จะเสนอข่าวสารที่ชัดเจน และถูกต้องมากขึ้น

3.2 ประเทศเยอรมัน

ความรับผิดตามกฎหมายในประเทศเยอรมันของผู้ประกอบวิชาชีพสื่อมวลชนนั้นจะต้องระบุไว้ในประมวลกฎหมายเนื่องจากประเทศเยอรมันใช้ระบบกฎหมายแบบประมวลกฎหมาย ซึ่งมีหลักเกณฑ์ดังนี้

3.2.1 ความรับผิดทางอาญาของผู้ประกอบวิชาชีพสื่อมวลชนในประเทศเยอรมัน

ประเทศเยอรมันเป็นประเทศที่ใช้ระบบกฎหมายแบบประมวลกฎหมาย (Civil Law) ดังนั้นการกระทำใดที่จะถือเป็นการกระทำความผิดทางอาญา การกระทำนั้นต้องถูกบัญญัติไว้ในประมวลกฎหมายอาญา และการหมิ่นประมาทถือเป็นความผิดหนึ่งที่ถูกบัญญัติให้เป็นความผิดในประมวลกฎหมายอาญาโดยมีเจตนารมณ์เพื่อคุ้มครองเกียรติยศชื่อเสียงของประชาชน

ความผิดฐานหมิ่นประมาทของประเทศเยอรมันบัญญัติไว้ในมาตรา 187 แห่งประมวลกฎหมายอาญา

มาตรา 187 ความผิดฐานหมิ่นประมาททางอาญา⁵²

⁵² The Criminal Code of the Federal Republic of Germany, Article 187.

“ผู้ใดรู้ข้อเท็จจริงอย่างสมบูรณ์อยู่แล้ว กล่าวยืนยันหรือเผยแพร่ข้อความที่เกี่ยวกับบุคคลอื่นอันเป็นเท็จ เป็นเหตุให้บุคคลอื่นได้รับความอับอายหรือถูกดูถูกเหยียดหยามจากสาธารณชน หรือชื่อเสียงความน่าเชื่อถือตกอยู่ในภาวะอันตราย ผู้กระทำความผิดต้องระวางโทษจำคุกไม่เกิน 2 ปี หรือระวางโทษปรับ และหากกระทำความผิดต่อสาธารณชน หรือในการประชุมหรือเผยแพร่โดยทำเป็นลายลักษณ์อักษรต้องระวางโทษจำคุก ไม่เกิน 5 ปี หรือระวางโทษปรับ” ซึ่งสามารถแบ่งองค์ประกอบความผิดฐานหมิ่นประมาททางอาญาโดยสื่อมวลชนของประเทศเยอรมันได้ต่อไปนี้⁵³

1. ข้อความนั้นต้องมีลักษณะเป็นการหมิ่นประมาท

ข้อความที่มีลักษณะเป็นการหมิ่นประมาท คือ ข้อความที่ทำให้ผู้ถูกกล่าวถึงได้รับความอับอาย ถูกดูถูกเหยียดหยาม หรือทำให้เสื่อมเสียชื่อเสียง ซึ่งเป็นผลทำให้ถูกดูหมิ่นเกลียดชังจากสังคม การพิจารณาว่าข้อความมีลักษณะเป็นการหมิ่นประมาทหรือไม่ ศาลจะถือจากความรู้สึกของประชาชนทั่วไปที่ได้รับทราบถึงข้อความนั้นๆ หากประชาชนรู้สึกดูหมิ่นเกลียดชังและลดเกียรติยศ ชื่อเสียงก็จะถือว่าเป็นการหมิ่นประมาท

2. การเผยแพร่ข้อความสู่สาธารณะ

การเผยแพร่ข้อความสู่สาธารณะ หมายถึง ผู้กระทำความผิดมีเจตนานำข้อความดังกล่าวเผยแพร่ในที่สาธารณะเพื่อให้มีผู้รับรู้ข้อความเป็นจำนวนมาก โดยการเผยแพร่ข้อความสู่สาธารณะนั้น ไม่ได้คำนึงถึงวิธีการ ดังนั้นจะกระทำโดยวาจา แสดงออกด้วยกิริยาอย่างหนึ่งอย่างใด หรือลายลักษณ์อักษร เช่น หนังสือพิมพ์ นิตยสาร หนังสือ หรือบนเครือข่ายอินเทอร์เน็ต ฯลฯ ย่อมถือเป็นการเผยแพร่เช่นกัน

3. มีเจตนากล่าวด้วยข้อความที่เป็นเท็จ

เจตนากล่าวหาด้วยข้อความที่เป็นเท็จ หมายถึง ผู้กระทำความผิดมีเจตนากล่าวข้อความโดยทราบอยู่แล้วว่าข้อความดังกล่าวเป็นเท็จ

⁵³ Taylor Wessing, Defamation and Privacy Law and Procedure in England, Germany and France, at www.taylorwessing.com, pp. 6-7; อ้างถึงใน ชนนิกันต์ วิภากุล, “สื่อมวลชนกับความผิดฐานหมิ่นประมาทโดยการโฆษณา,” (วิทยานิพนธ์นิติศาสตรมหาบัณฑิต คณะนิติศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2549), หน้า 73-75.

ดังนั้นความผิดฐานหมิ่นประมาททางอาญาตามประมวลกฎหมายอาญาของ ประเทศเยอรมัน คือ การกล่าวร้ายหรือเผยแพร่ข้อความอันเป็นเท็จต่อบุคคลที่สาม ซึ่งทำให้ผู้ที่ถูก กล่าวได้รับความอับอาย ถูกดูหมิ่นเหยียดหยามจากสาธารณชน หรือเสื่อมเสียชื่อเสียงนอกจากนี้ยัง บัญญัติให้เป็นเหตุเพิ่มโทษหากมีการกล่าวหมิ่นประมาทต่อสาธารณชน หรือการเผยแพร่ข้อความ โดยทำเป็นลายลักษณ์อักษรซึ่งจะทำให้เกิดความเสียหายในวงกว้าง แต่อย่างไรก็ตามกฎหมาย เยอรมันได้มีการกำหนดข้อต่อสู้ในคดีความผิดฐานหมิ่นประมาทขึ้นโดยมีข้อต่อสู้ดังนี้⁵⁴

1) ข้อความนั้นเป็นความจริง

ในกรณีที่ข้อความที่เผยแพร่มีลักษณะเป็นการหมิ่นประมาทผู้กระทำความผิดจะต้องรับภาระในการพิสูจน์ว่าข้อความที่ตนกล่าวนั้นเป็นความจริง โดยกฎหมายเยอรมัน ได้แบ่งข้อความออกเป็น 2 ประเภท คือ ข้อความที่เป็นข้อเท็จจริงและข้อความที่เป็นความคิดเห็น โดยข้อความที่เป็นข้อเท็จจริงนั้นผู้กระทำความผิดต้องพิสูจน์ถึงความเป็นจริงที่ตนกล่าวถึง แต่ใน กรณีของข้อความที่เป็นความคิดเห็นนั้น เป็นสิ่งที่ไม่สามารถพิสูจน์ถึงความเป็นจริงได้ ดังนั้น ผู้กระทำความผิดต้องพิสูจน์ว่าข้อความนั้นเป็นเพียงความคิดเห็นไม่ใช่ข้อเท็จจริงซึ่งผู้กระทำความผิดมิได้มีเจตนาที่จะดูถูกหรือสบประมาทผู้เสียหายเพียงแต่วิพากษ์วิจารณ์เท่านั้นอนึ่งแม้ว่าการ พิสูจน์ถึงความจริงจะเป็นข้อต่อสู้ที่ดี แต่ข้อความนั้นต้องเป็นประโยชน์สาธารณะด้วย

2) ข้อความนั้นต้องเป็นประโยชน์สาธารณะ

ข้อความที่เป็นประโยชน์สาธารณะ คือ ข้อความหรือข่าวสารที่ประชาชนมี สิทธิที่จะได้รับรู้ โดยจะต้องเป็นข้อความที่อยู่ในความสนใจในขณะนั้น ซึ่งสื่อมวลชนสามารถทำ หน้าที่ในการนำเสนอและเผยแพร่ข่าวเกี่ยวกับการกระทำความผิดกฎหมายได้แต่ต้องเป็นเพียงการ รายงานข่าวโดยชัดแจ้งว่าคดีกำลังอยู่ในระหว่างการสอบสวน

จากข้อต่อสู้ตามกฎหมายข้างต้นนี้จึงทำให้ทราบว่าแม้กฎหมายเยอรมัน บัญญัติให้ความผิดฐานหมิ่นประมาททางอาญาต้องเป็นข้อความที่เป็นเท็จ แต่บัญญัติให้ภาระการ พิสูจน์ความจริงตกแก่ผู้กระทำความผิดและข้อความนั้นต้องเป็นประโยชน์ต่อสาธารณะ จึงสรุปได้ ว่ากฎหมายมุ่งคุ้มครองสิทธิชื่อเสียงเกียรติคุณ และความเป็นส่วนตัวเพราะหากมีการนำเสนอและ เผยแพร่ข่าวของบุคคลธรรมดาถึงแม้ว่าจะเป็นความจริง ก็ย่อมมีความผิดเพราะมิใช่ข้อความที่เป็น ประโยชน์สาธารณะ ดังนั้นการนำเสนอและเผยแพร่ข่าวคดีความผิดเกี่ยวกับเพศโดยเน้นไปที่การ เสนอข่าวผู้เสียหายจึงเป็นการเสนอข่าวที่ทำให้ผู้เสียหายเสื่อมเสียชื่อเสียง ถูกดูหมิ่นเกลียดชังจาก

⁵⁴ Anna Hart, Chicago Business Attorneys that win, at <http://madialibel.org>, (last visited 19 November 2016).

สังคม โดยที่รายละเอียดดังกล่าวนี้แม้จะเป็นความจริงแต่ก็ไม่เป็นประโยชน์สาธารณะ สื่อมวลชนย่อมมีความผิดฐานหมิ่นประมาท

3.2.2 ความรับผิดทางละเมิดของผู้ประกอบวิชาชีพสื่อมวลชนในประเทศไทย

ความรับผิดในทางละเมิดตามกฎหมายเยอรมัน มีหลักเกณฑ์ปรากฏตามประมวลกฎหมายแพ่งเยอรมัน (BGB) หรือ Bürgerliches Gesetz Buch ซึ่งมีผลบังคับใช้เป็นกฎหมายนับตั้งแต่วันที่ 1 มกราคม ค.ศ. 1900⁵⁵ โดยความรับผิดในทางละเมิดในความเสียหายทางจิตใจที่เกิดกับผู้ได้รับความเสียหายลำดับสองที่ศึกษานี้ เป็นความรับผิดในทางละเมิดตามหลักเกณฑ์ทั่วไปที่บัญญัติไว้ในมาตรา 823 วรรคแรกนั่นเอง โดยความรับผิดในทางละเมิดตามกฎหมายเยอรมันนี้จะเริ่มกล่าวถึงหลักเกณฑ์ทั่วไปของความรับผิดในทางละเมิดความหมายของความเสียหายทางจิตใจ ความหมายของผู้ได้รับความเสียหายลำดับหนึ่งและความหมายของผู้ได้รับความเสียหายลำดับสอง รวมทั้งหลักเกณฑ์ในการเรียกค่าสินไหมทดแทนเพื่อความเสียหายทางจิตใจที่เกิดกับผู้ได้รับความเสียหายลำดับหนึ่ง และผู้ได้รับความเสียหายลำดับสองที่เกี่ยวข้องกับมาตราดังกล่าว มีรายละเอียดดังต่อไปนี้

1. หลักเกณฑ์ทั่วไปของความรับผิดในทางละเมิดตามกฎหมายเยอรมัน

หลักเกณฑ์ของความรับผิดในทางละเมิดตามประมวลกฎหมายแพ่งเยอรมัน มาตรา 823 วรรคแรกซึ่งเป็นบททั่วไป และเป็นแม่บทหลักแห่งกฎหมายละเมิดเยอรมันได้บัญญัติไว้ว่า “ผู้ใดจงใจ หรือประมาทเลินเล่อทำต่อบุคคลอื่น โดยผิดกฎหมาย ให้เขาเสียหายแก่ชีวิตก็ดี ร่างกายก็ดีอนามยก็ดี เสรีภาพก็ดี ทรัพย์สินหรือสิทธิอย่างหนึ่งอย่างใด ท่านว่า ผู้นั้นทำละเมิด จำต้องใช้ค่าสินไหมทดแทนเพื่อการนั้น”⁵⁶ หลักเกณฑ์ของความรับผิดในทางละเมิดที่ว่านี้ เป็นความรับผิดตามทฤษฎีความผิด (Theory of fault) ซึ่งผู้ได้รับความเสียหายต้องพิสูจน์ เหตุในการฟ้องคดี (Cause of action) ที่มีองค์ประกอบดังนี้⁵⁷

⁵⁵ บวรศักดิ์ อุวรรณโณ, เอกสารการสอนสาขาวิชานิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ชุดวิชาการระบบกฎหมายไทยและต่างประเทศ หน่วยที่ 1-7, พิมพ์ครั้งที่ 1 (กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์บริษัทวิศดอร์เพาเวอร์พอยท์ จำกัด, 2528), หน้า 185-190.

⁵⁶ Bürgerliches Gesetz Buch, Section 823IBGB “A person who, intentionally or negligently, and unlawfully injures the life, body, health, liberty, ownership or any other right of another person is bound to compensate him for any damage arising therefrom.”

⁵⁷ Basil S. Markesinis and Hannes Unberath, The German Law of Torts, A Comparative Treatise, Volume One, 3rd ed. (Oxford: Hart Publishing, 2002), pp. 43-108.

1) มีการกระทำละเมิดต่อสิทธิ หรือผลประโยชน์ต่างๆ ตามที่ระบุไว้ใน มาตรา 823 วรรคแรกคือ ชีวิต ร่างกาย อนามัย เสรีภาพ ทรัพย์สิน หรือสิทธิอื่นๆ โดยการกระทำตาม มาตรา 823 วรรคแรกนี้ครอบคลุมทั้งการกระทำและการงดเว้นกระทำด้วย⁵⁸

2) โดยผิดกฎหมาย (Unlawfulness) หลักเกณฑ์โดยผิดกฎหมายนั้นเป็นการ ก่อให้เกิดความเสียหายต่อสิทธิของบุคคลโดยตรง ตามที่กฎหมายได้กำหนดไว้ในประมวลกฎหมาย แห่งเยอรมัน มาตรา 823 วรรคแรก หรือเป็นการกระทำที่ผู้กระทำมีหน้าที่ที่จะต้องระมัดระวังและ ได้ฝ่าฝืนหน้าที่นั้น จนเป็นเหตุให้ผู้อื่นได้รับความเสียหาย⁵⁹ การที่กฎหมายเยอรมันได้กำหนดให้ ผู้กระทำหรืองดเว้นกระทำ มีหน้าที่ที่จะต้องใช้ความระมัดระวังไม่ให้เกิดความเสียหายแก่ผู้อื่นนั้น หน้าที่ที่จะต้องระมัดระวังที่ว่ามีลักษณะเหมือนกับกฎหมายอังกฤษ⁶⁰

3) การกระทำนั้นเป็นการกระทำที่มีความผิด คือกระทำละเมิดโดยจงใจหรือ ประมาทเลินเล่อ (Intentional or negligent) ซึ่งคำว่า “ความผิด” หมายถึงสภาพทางจิตใจ (State of mind) ของผู้กระทำละเมิดในขณะที่กระทำความเสียหายแก่ผู้อื่น

4) มีความเสียหายแก่สิทธิผู้อื่นที่ปรากฏอยู่ในมาตรา 823 วรรคแรก เช่น ความเสียหายต่อชีวิต ร่างกาย หรืออนามัย เป็นต้น ซึ่งความรับผิดชอบเกิดขึ้น หากเป็นความเสียหาย ต่อบุคคล ที่เกิดขึ้นโดยตรง และแน่นอน⁶¹ โดยความเสียหายต่อบุคคลที่ว่าเป็นความเสียหายที่ กำหนดเป็นตัวเงินและมีใช้ตัวเงินได้ด้วย เช่น ความเจ็บปวดและความเสียหายทางจิตใจในรูปแบบ ต่างๆ⁶²

5) มีความสัมพันธ์แห่งเหตุและผล (Causation) กล่าวคือ มีความสัมพันธ์ ระหว่างความผิดที่เกิดจากการกระทำหรืองดเว้นกระทำ ความผิดของจำเลย โดยฝ่าฝืนหน้าที่ และ ความเสียหายของโจทก์ ความสัมพันธ์แห่งเหตุและผลตามกฎหมายเยอรมันมีลักษณะเหมือนกับ กฎหมายอังกฤษ⁶³ การพิสูจน์ความสัมพันธ์ระหว่างเหตุและผลได้กำหนดไว้ว่า โจทก์ต้องพิสูจน์ เหตุ

⁵⁸ Basil S. Markesinis and Hannes Unberath, Ibid.

⁵⁹ Raymond Youngs, Sourcebook on German Law, Volume One, 3rd ed. (London: Cavendish Publishing Limited, 1994), p. 361.

⁶⁰ Ibid.

⁶¹ Christian Von Bar, The Common European Law of Torts, Volume Two, 1st ed. (Oxford: Oxford University Press, 2000), p. 79.

⁶² Ibid., p. 915.

⁶³ Raymond Youngs, op.cit., p. 361.

ในการฟ้องคดีที่อาจพิจารณาได้จากหลักเกณฑ์ที่สำคัญ 2 ขั้นตอนคือ ขั้นตอนแรกเป็นเรื่องเงื่อนไขและเหตุที่

ก่อให้เกิดความเสียหาย (Condition and causes) และขั้นตอนที่สอง เป็นเรื่องเหตุทางกฎหมาย (Legal cause) หรือเหตุใกล้ชิดกับการกระทำละเมิด (Proximate cause) มีรายละเอียดดังนี้

ขั้นตอนแรก เงื่อนไขและเหตุที่ก่อให้เกิดความเสียหาย (Condition and causes) ในขั้นตอนนี้ต้องพิจารณาว่า การกระทำของจำเลยมีส่วนในการก่อให้เกิดความเสียหายแก่โจทก์หรือไม่ ในศาลเยอรมันเรียกชื่อการพิสูจน์ความเสียหายนี้ว่า “Conditio Sine Qua Non”⁶⁴ โดยรู้จักกันในประเทศที่ใช้ระบบคอมมอนลอว์ที่เรียกชื่อในการพิสูจน์แบบเดียวกันนี้ว่า “But for” test หลักเกณฑ์ที่วางนี้กำหนดให้โจทก์พิสูจน์ว่าความเสียหายของโจทก์จะเกิดขึ้นโดยปราศจากการกระทำของจำเลยหรือไม่ ถ้าความเสียหายของโจทก์เกิดขึ้นแม้ไม่มีการกระทำของจำเลยย่อมหมายความว่า การกระทำของจำเลยไม่ได้เป็นเหตุให้เกิดความเสียหายนั้น⁶⁵ หลักเกณฑ์ในขั้นตอนนี้ กฎหมายเยอรมันใช้แนวทางการพิสูจน์ตามขั้นตอนที่เหมือนกับเหตุแห่งข้อเท็จจริง (Actual cause) ตามกฎหมายอังกฤษและสหรัฐอเมริกา และ

ขั้นตอนที่สอง เหตุทางกฎหมาย (Legal cause) หรือเหตุใกล้ชิดกับการกระทำละเมิด (Proximate cause)⁶⁶ ที่กำหนดว่า การกระทำของจำเลยเป็นเงื่อนไขของความเสียหายของโจทก์หรือไม่ ในขั้นตอนนี้ ศาลจะพิจารณาหลังจากที่ได้พิจารณาตามหลักเกณฑ์ “Conditio Sine Qua Non” หรือ “But for” test ในขั้นตอนที่วางนี้แล้ว ก่อนที่จะพิจารณาถึงเหตุทางกฎหมาย (Legal cause) ซึ่งผู้กระทำละเมิดจะต้องรับผิดชอบในความเสียหาย ที่เกิดจากการละเมิดต่อผลประโยชน์ที่ได้รับความคุ้มครองของผู้ถูกระทำ เมื่อความเสียหายนั้นเป็นความเสียหายที่ไม่ไกลเกินเหตุ (Remoteness of damage) โดยศาลเยอรมันจะใช้หลักเกณฑ์ “การคาดเห็นได้ล่วงหน้า” มาวัดว่า ผลการกระทำของจำเลยใกล้ชิดกับการกระทำละเมิดที่จำเลยจะต้องรับผิดชอบค่าใช้จ่ายให้โจทก์ด้วย

อย่างไรก็ตาม แม้ศาลหรือนักนิติศาสตร์จะอ้างอิงหลักเกณฑ์การพิสูจน์ความสัมพันธ์ระหว่างเหตุและผลตามหลักเกณฑ์ในชื่ออย่างใด ๆ ก็ตาม หลักเกณฑ์ความสัมพันธ์ระหว่างเหตุและผลที่วางนี้อาจสรุปได้ว่ามีอยู่เพียง 2 ทฤษฎี ทฤษฎีแรกคือ ทฤษฎีเงื่อนไข หรือทฤษฎีผลโดยตรงหรือทฤษฎีความเท่ากันแห่งเหตุ (Equitability Test) ทฤษฎีที่วางนี้มีหลักเกณฑ์ว่า “ถ้าไม่มีการกระทำที่ถูกกล่าวหาแล้ว ผลจะไม่เกิดขึ้นเช่นนั้น” กล่าวคือ ผลอันหนึ่งอาจเกิดจากเหตุ

⁶⁴ Raymond Youngs, Ibid.

⁶⁵ Ibid.

⁶⁶ Basil S. Markesinis and Hannes Unberath, op.cit., p.103.

ได้หลาย ๆ เหตุ ถ้าการกระทำของจำเลยเป็นเหตุหนึ่งที่เกิดผลอันนั้น การกระทำของจำเลยอาจเป็นเงื่อนไขให้ผลนั้นเกิดขึ้นได้ ถ้าไม่มีการกระทำของจำเลยผลนั้นก็จะไม่เกิดขึ้นเลย และทฤษฎีที่สองคือทฤษฎีมูลเหตุเหมาะสม หรือทฤษฎีผลธรรมดา (Adequate causation theory) ทฤษฎีที่ว่านี้มีหลักเกณฑ์ว่า “ในบรรดาเหตุทั้งหลายที่เกิดผลอันนั้น เฉพาะแต่เหตุที่ตามปกติย่อมเกิดผลนั้นเท่านั้นที่ผู้กระทำจะต้องรับผิดชอบ” กล่าวคือ แม้เหตุหลายเหตุจะก่อให้เกิดผลอันใดอันหนึ่งได้ก็ตาม เหตุที่ว่าผู้กระทำจะต้องรับผิดชอบนั้นก็คือ เหตุที่ตามธรรมดาย่อมทำให้เกิดผลเช่นนั้นได้เท่านั้น ทั้งนี้ การพิสูจน์ตามทฤษฎีนี้จะต้องนำเหตุกับผลมาพิจารณาควบคู่กันไปด้วยว่า ตามธรรมดาเหมาะสมกันหรือไม่ที่จะเป็นเหตุเป็นผลของกันและกัน

3.3 ประเทศอังกฤษ

ในประเทศอังกฤษเป็นประเทศที่ให้ความสำคัญต่อการประกันภัยความรับผิด ซึ่งมีกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการประกันภัยความรับผิดดังนี้

3.3.1 กฎหมายประกันภัยความรับผิดในประเทศอังกฤษ

โดยปกติการทำประกันภัยในประเทศอังกฤษ มิใช่เพียงแต่เป็นการทำเพื่อคุ้มครองความเสี่ยงภัยที่อาจเกิดขึ้นกับผู้ทำประกันภัยอันเนื่องมาจากการบาดเจ็บหรือเสียชีวิตหรือความเสียหายที่อาจเกิดขึ้นแก่ทรัพย์สินของผู้ทำประกันภัยเท่านั้น แต่ยังสามารถทำประกันภัยความรับผิดอันอาจเกิดขึ้นแก่บุคคลอื่นได้ด้วย ซึ่งการประกันภัยความรับผิดที่อาจเกิดขึ้นแก่บุคคลภายนอกนั้นไม่ว่าจะเนื่องมาจากความรับผิดตามสัญญาหรือความรับผิดเพื่อการละเมิด ส่วนใหญ่มักจะพบได้

จากการประกันภัยรถยนต์ยานพาหนะ (Motor Vehicle Insurance) และการประกันภัยความรับผิดของนายจ้างที่มีต่อลูกจ้าง

สัญญาประกันภัยความรับผิด คือ สัญญาชดใช้ค่าสินไหมทดแทนหรือสัญญาชดใช้ค่าเสียหายอย่างหนึ่ง (Contract of Indemnity) เช่นการประกันภัยความรับผิดอันเกิดจากการใช้รถยนต์หรือการประกันภัยความรับผิดที่มีต่อสาธารณชน ตัวอย่างการประกันภัยความรับผิดที่มีต่อสาธารณชน ก็ได้แก่ ความรับผิดของเจ้าของอสังหาริมทรัพย์ในการที่จะต้องระวางหรือดูแลมิให้ทรัพย์สินของตนตกหล่นลงสู่ประชาชนที่เดินบนท้องถนนหรือการประกันภัยความรับผิดในวิชาชีพ เป็นต้น ข้อคุ้มครองตามสัญญาประกันภัยความรับผิดนี้อาจไม่ได้เป็นเพียงการดำเนินคดีเพื่อเยียวยาความเสียหายที่มีต่อบุคคลภายนอกผู้ต้องเสียหายโดยวิธีการชดใช้ค่าสินไหมทดแทนเท่านั้น แต่ยังรวมถึงการทำให้ทรัพย์สินของผู้เสียหายกลับคืนสู่สภาพเดิม เช่น ในกรณีที่ผู้เอาประกันภัยได้ให้คำรับรองว่าจะทำให้ทรัพย์สินของบุคคลภายนอกผู้ต้องเสียหายกลับคืนสู่สภาพเดิม เช่น การก่อสร้างมี

การทำอิฐหรือหินตกใส่หลังคาบ้านของผู้เสียหาย ดังนั้น การชดใช้เยียวยาความเสียหายอาจไม่จำเป็นต้องฟ้องคดีเพื่อเรียกเงินค่าสินไหมทดแทนแต่เพียงอย่างเดียว ผู้เสียหายอาจเรียกร้องให้ผู้ทำละเมิดซ่อมหลังคาบ้านให้กลับคืนสู่สภาพเดิมก็ได้ ซึ่งภาระหน้าที่ของผู้รับประกันภัยก็คือ การชดใช้ค่าสินไหมทดแทนให้แก่ผู้เอาประกันภัยในจำนวนเงินที่ผู้เอาประกันภัยมีความรับผิดชอบตามกฎหมายในการที่จะต้องชดใช้ค่าสินไหมทดแทนแก่บุคคลภายนอกผู้ต้องเสียหายอันเนื่องมาจากการทำให้เกิดความเสียหายแก่ทรัพย์สิน หรือการทำให้เกิดการบาดเจ็บต่อร่างกายภายใต้ข้อกำหนดในกรมธรรม์ประกันภัย ข้อกำหนดในกรมธรรม์ประกันภัยความรับผิดชอบนี้อาจมีการจำกัดจำนวนเงินค่าสินไหมทดแทนเป็นเงินจำนวนหนึ่งซึ่งผู้เอาประกันภัยมีความรับผิดชอบตามกฎหมายที่จะต้องชำระก็ได้ และความรับผิดชอบของผู้เอาประกันภัยที่มีต่อบุคคลภายนอกผู้ต้องเสียหายนี้จะต้องเป็นความรับผิดชอบตามกฎหมาย และสามารถบังคับได้ตามกฎหมายด้วย โดยสิทธิของผู้เอาประกันภัยในการที่จะได้รับชดใช้ค่าสินไหมทดแทนจากผู้รับประกันภัยจะขึ้นอยู่กับสิทธิที่บุคคลภายนอกผู้ต้องเสียหายจะเรียกร้องค่าเสียหายเอาจากผู้เอาประกันภัย

ในเนื้อหาของกรมธรรม์ประกันภัยความรับผิด สำคัญของการประกันภัยความรับผิดคือความรับผิดที่เกิดขึ้นแก่ผู้เอาประกันภัย ผู้เอาประกันภัยควรที่จะต้องระบุดังความรับผิดที่ตนต้องการได้รับความคุ้มครองลงในกรมธรรม์ประกันภัยอย่างชัดเจน โดยทั่วไปแล้วความรับผิดที่ได้มีการเอาประกันภัย จะเป็นความรับผิดที่เกิดขึ้นเนื่องจากอุบัติเหตุ แต่ไม่ได้หมายความว่าขณะที่เกิดอุบัติเหตุขึ้นทุกชนิดแล้ว ผู้เอาประกันภัยจะได้รับความคุ้มครองทุกกรณี แต่จะต้องเป็นความรับผิดอันเกิดจากอุบัติเหตุตามที่ได้มีการเอาประกันภัยความรับผิดไว้ โดยต้องมีการบรรยายถึงชนิด

ของอุบัติเหตุและลักษณะความรับผิดที่ผู้เอาประกันภัยประสงค์จะได้รับความคุ้มครองไว้ในกรมธรรม์ประกันภัยความรับผิดด้วย กรมธรรม์ประกันภัยความรับผิดนี้จะคุ้มครองเฉพาะอุบัติเหตุที่เกิดขึ้นตามความหมายที่มีการระบุในกรมธรรม์เท่านั้น

การประกันภัยความรับผิดในประเทศอังกฤษมิได้มีเพียงการประกันภัยความรับผิดที่เกี่ยวกับอุบัติเหตุเท่านั้น แต่ยังมีประกันภัยความรับผิดอีกหลายประเภท การประกันภัยความรับผิดในวิชาชีพ ก็เป็นการประกันภัยความรับผิดอีกประเภทหนึ่งซึ่งมีวัตถุประสงค์เพื่อคุ้มครองความรับผิดต่อการฟ้องร้องคดีเพื่อเรียกค่าสินไหมทดแทนจากการทำละเมิดอันเกิดจากการให้บริการที่ผิดพลาดหรือความล้มเหลวในการปฏิบัติงานในวิชาชีพของผู้ประกอบวิชาชีพ ผู้ประกอบวิชาชีพที่ต้องการความคุ้มครองจากการประกันภัยความรับผิดประเภทนี้ได้แก่ ผู้ประกอบวิชาชีพทนายความ แพทย์ เภสัชกร วิศวกร สถาปนิก นักบัญชี ช่างเสริมสวย เป็นต้น ตัวอย่างกรมธรรม์ประกันภัยความรับผิดของลอยด์ (Lloyd's) แบบมาตรฐาน เป็นกรมธรรม์ประกันภัยซึ่งให้ความคุ้มครองการกระทำจากความประมาทเลินเล่อหรือความผิดพลาดหรือการละเว้นการกระทำ ของผู้ประกอบวิชาชีพซึ่งต้องมีความรับผิดต่อหน้าที่ในวิชาชีพ แต่ในกรมธรรม์จะไม่รวมถึงข้อเรียกร้องที่มีต่อผู้เอาประกันภัย

ซึ่งเกิดจากความไม่สุจริต การฉ้อโกง การทำผิดทางอาญา หรือการกระทำที่มีเจตนาร้ายของผู้เอาประกันภัยหรือบุคคลซึ่งผู้เอาประกันภัยได้ว่าจ้าง ส่วนการประกันภัยความรับผิดประเภทอื่นๆ ได้แก่ การประกันภัยความรับผิดต่อสาธารณชน การประกันภัยความรับผิดของเจ้าบ้าน (Households' Comprehensive Insurance) การประกันภัยความรับผิดแบบบังคับ (Compulsory Liability Insurance) เป็นต้น โดยมีหลักการ วัตถุประสงค์ และความคุ้มครองในสัญญาที่คล้ายๆ กัน

สาระสำคัญของกรมธรรม์ประกันภัยความรับผิดโดยทั่วไปซึ่งรวมถึงการประกันภัยความรับผิดในวิชาชีพ ก็คือความประสงค์ของผู้เอาประกันภัยที่จะได้รับความคุ้มครองจากการถูกฟ้องคดี เพื่อการชดเชยค่าสินไหมทดแทนจากผู้รับประกันภัยอันเนื่องมาจากการกระทำหรือละเว้นการกระทำที่ก่อให้เกิดความเสียหายแก่บุคคลภายนอกอันเนื่องมาจากการกระทำหรือละเว้นกระทำของผู้เอาประกันเอง ซึ่งผู้เอาประกันภัยต้องมีความรับผิดตามกฎหมาย การกำหนดสิทธิหน้าที่ของผู้รับประกันภัยในการต้องชดเชยค่าสินไหมทดแทนเมื่อมีความเสียหายเกิดขึ้นและการกำหนดสิทธิหน้าที่ของผู้เอาประกันภัยในการต้องรับแจ้งเหตุความเสียหายที่เกิดขึ้นให้แก่ผู้รับประกันภัยทราบโดยไม่ชักช้าและการต้องยินยอมให้ผู้รับประกันภัยหรือตัวแทนของผู้รับประกันภัยเข้าตรวจตราความเสียหายที่เกิดขึ้น การกำหนดเงื่อนไขที่เป็นมาตรฐานในกรมธรรม์ประกันภัยความรับผิดที่ห้ามมิให้ผู้เอาประกันภัยยอมรับความผิด เสนอ หรือให้คำมั่นสัญญาใดๆ ที่จะชำระเงินแก่

บุคคลภายนอกผู้ได้รับความเสียหาย ไม่ว่าจะโดยชัดแจ้งหรือโดยปริยาย เว้นแต่จะได้รับความยินยอมจากผู้รับประกันภัย เป็นต้น

บทที่ 4

ปัญหาทางกฎหมายเกี่ยวกับการประกันภัยความรับผิดของ ผู้ประกอบการวิชาชีพสื่อมวลชน

จากการศึกษาในบทต่างๆที่ผ่านมา จะเห็นได้ว่าสื่อมวลชนถือเป็นผู้ประกอบการวิชาชีพแขนงหนึ่ง เพราะเป็นงานที่ต้องอาศัยความสามารถ ความรอบรู้และความชำนาญเฉพาะสาขา โดยใช้สติปัญญามากกว่าการใช้ฝีมือและแรงงาน มีการศึกษาทั้งภาคทฤษฎีและภาคปฏิบัติ มีหน่วยงานหรือองค์กรรวมตัวเป็นหมู่คณะเพื่อควบคุมการประกอบวิชาชีพ โดยการออกระเบียบ ข้อบังคับ ศีลธรรมจรรยาบรรณให้ผู้ประกอบวิชาชีพใช้เป็นแนวปฏิบัติ พร้อมส่งเสริมมาตรฐานการประกอบวิชาชีพ และผู้ประกอบการวิชาชีพได้รับการยกย่อง ได้รับเกียรติ ความเชื่อถือไว้วางใจจากสังคม วิชาชีพสื่อมวลชนจึงเป็นวิชาชีพที่มีบทบาทในการให้บริการแก่ประชาชนเกี่ยวกับการเสนอข่าวสารที่ถูกต้อง แม่นยำ และไม่ก่อให้เกิดความรับผิดชอบต่อบุคคลที่เสนอข่าว หากการกระทำของผู้ประกอบวิชาชีพสื่อมวลชนได้ก่อให้เกิดความเสียหายต่อบุคคลที่เสนอข่าว ซึ่งเป็นเรื่องที่เกิดขึ้นได้บ่อยครั้งไม่เฉพาะแต่วิชาชีพสื่อมวลชนเท่านั้น ดังนั้น หากผู้ประกอบการวิชาชีพสื่อมวลชนกระทำการหรือละเว้นกระทำการโดยจงใจหรือประมาทเลินเล่อในการปฏิบัติหน้าที่ตามวิชาชีพและเกิดความเสียหายต่อบุคคลที่ทำเสนอข่าวนั้น ก็อาจถูกฟ้องร้องให้รับผิดชอบทางแพ่งทางละเมิด แต่การฟ้องร้องในทางแพ่ง มักพบปัญหาเกี่ยวกับเรื่องมาตรฐานแห่งวิชาชีพสื่อมวลชน ปัญหาเกี่ยวกับภาระการพิสูจน์ความรับผิดของผู้ประกอบวิชาชีพสื่อมวลชน และปัญหาเกี่ยวกับการเรียกร้องค่าเสียหายโดยการใช้สิทธิทางศาล นอกจากนี้ ผู้ประกอบวิชาชีพสื่อมวลชนอาจมีความรับผิดตามบทบัญญัติกฎหมายอื่นๆ เช่น พระราชบัญญัติ ว่าด้วยการกระทำความผิดเกี่ยวกับคอมพิวเตอร์ พ.ศ. 2550 พระราชบัญญัติองค์การกระจายเสียงและแพร่ภาพสาธารณะแห่งประเทศไทย พ.ศ.2551 เป็นต้น แต่กฎหมายที่มีผลบังคับใช้อยู่นี้ ไม่สามารถชดเชยเยียวยาให้กับบุคคลผู้ที่ได้รับความเสียหายได้อย่างเพียงพอและในเวลาอันรวดเร็ว และในขณะเดียวกันก็มิได้เป็นการลดภาระความเสี่ยงของผู้ประกอบวิชาชีพสื่อมวลชนที่อาจถูกฟ้องร้องดำเนินคดีในกรณีเป็นผู้ก่อให้เกิดความเสียหายทางวิชาชีพต่อบุคคลที่ได้รับความเสียหาย ดังนั้น มาตรการหนึ่งที่จะนำมาใช้กับผู้ประกอบวิชาชีพสื่อมวลชนคือ การทำประกันภัยความรับผิดในวิชาชีพสื่อมวลชน แต่มาตรการดังกล่าว ยังถือเป็นเรื่องใหม่สำหรับในประเทศไทย อีกทั้งบทบัญญัติของประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ลักษณะประกันภัย มิได้บัญญัติถึงเรื่องการประกันภัยความรับผิดวิชาชีพสื่อมวลชนเป็นการเฉพาะ คงมีแต่บทบัญญัติลักษณะ 3 ในเรื่องประกันภัยคำจูนตาม มาตรา 887 และ 888 ซึ่งผู้เขียนพิจารณาแล้วเห็นว่า น่าที่จะสามารถนำมาปรับใช้กับการประกันภัยความรับผิดในวิชาชีพสื่อมวลชนได้ แต่การที่จะนำบทบัญญัติในเรื่อง

ประกันภัยคำจนมาปรับใช้เพื่อให้เห็นความเป็นไปได้ในการเสนอให้มีกรรมธรรมการประกันภัยความรับผิดชอบสำหรับผู้ประกอบวิชาชีพกฎหมายในประเทศไทยนั้น ต้องคำนึงถึงระบบกฎหมายของต่างประเทศรวมถึงเงื่อนไขที่ได้อนุมัติไว้ในกรรมธรรมการประกันภัยความรับผิดชอบในวิชาชีพสื่อมวลชนที่ให้บริการแก่ผู้ประกอบวิชาชีพสื่อมวลชนในประเทศนั้นๆ เพื่อจะนำมาใช้วิเคราะห์เปรียบเทียบกับกฎหมายประกันภัยของประเทศไทย

ดังนั้นการมีสัญญาหรือกรรมธรรมการประกันภัยที่คุ้มครองความรับผิดชอบของผู้ประกอบวิชาชีพสื่อมวลชน อาจทำให้ผู้ประกอบวิชาชีพสื่อมวลชนกล้าเสนอข่าวสารให้ชัดเจนมากยิ่งขึ้น อย่างไรก็ตามการประกันภัยความรับผิดชอบของผู้ประกอบวิชาชีพสื่อมวลชนยังมีปัญหาบางประการที่ทำให้การประกันภัยดังกล่าวไม่เป็นที่แพร่หลายเท่าที่ควร ซึ่งสามารถแยกพิจารณาปัญหาต่างๆ ได้ดังต่อไปนี้

4.1 ปัญหาการนำกฎหมายการประกันภัยคำจนมาใช้กับสัญญาประกันภัยความรับผิดชอบตามกฎหมายของผู้ประกอบวิชาชีพสื่อมวลชน

แม้จะมีกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับความรับผิดชอบของผู้ประกอบวิชาชีพสื่อมวลชนในหลายลักษณะตามที่กล่าวมาข้างต้น เพื่อคุ้มครองแก่บุคคลผู้ได้รับความเสียหายจากการประกอบวิชาชีพของสื่อมวลชน แต่กฎหมายและวิธีดำเนินการเพื่อเรียกร้องค่าเสียหายหรือค่าสินไหมทดแทนเหล่านั้น มีอุปสรรคที่ไม่เอื้ออำนวยแก่บุคคลผู้ได้รับความเสียหายในการได้รับการชดเชยเยียวยาความเสียหายที่เกิดขึ้นได้อย่างรวดเร็วและใกล้เคียงกับความเสียหายที่แท้จริง ดังนั้น มาตรการที่สามารถนำมาใช้เสริมเพื่อเยียวยาความเสียหายหรือเป็นหลักประกันให้แก่บุคคลผู้ได้รับความเสียหายที่ได้รับความเสียหายอันเนื่องมาจากการใช้วิชาชีพของสื่อมวลชนก็คือ การนำระบบประกันภัยความรับผิดชอบในวิชาชีพสื่อมวลชนมาใช้กับผู้ประกอบวิชาชีพสื่อมวลชนในประเทศไทย เช่นเดียวกับการประกันภัยความรับผิดชอบในวิชาชีพอื่นเช่น วิชาชีพแพทย์ วิศวกรรม สถาปนิก ผู้บริหารบริษัท เป็นต้น แต่เนื่องจากการประกันภัยความรับผิดชอบในวิชาชีพที่มีในประเทศไทยนั้น ปัจจุบันยังถือว่าเป็นเรื่องใหม่ โดยเฉพาะการประกันภัยความรับผิดชอบในวิชาชีพสื่อมวลชน ซึ่งพบว่าในปัจจุบันยังไม่มีบริษัทประกันภัยใดที่ดำเนินธุรกิจในประเทศไทยเปิดบริการรับประกันภัยประเภทนี้แต่อย่างใด แต่สำหรับในต่างประเทศการประกันภัยความรับผิดชอบในวิชาชีพกฎหมายได้เกิดขึ้นมานานแล้วโดยถือเป็นเรื่องจำเป็นและมีความสำคัญอย่างยิ่งต่อผู้ประกอบวิชาชีพสื่อมวลชนที่จะบรรเทาความรับผิดชอบในการชดเชยค่าเสียหายทางการเงินซึ่งผู้ประกอบวิชาชีพสื่อมวลชนต้องมีความรับผิดชอบตามกฎหมายในการชดเชยค่าเสียหายแก่บุคคลผู้ได้รับความเสียหาย หากว่าตนต้องถูกฟ้องร้องเรียกให้ชดเชยค่าเสียหาย ในประเทศสหรัฐอเมริกา มิได้บังคับให้สื่อมวลชนต้องทำประกันภัยความรับผิดชอบใน

วิชาชีพสื่อมวลชน แต่เนื่องจากการกระทำผิดต่อหน้าที่ในทางกฎหมายของสื่อมวลชนสามารถเกิดขึ้นได้ตลอดเวลาและนับวันจะเกิดความเสียหายอย่างรุนแรงต่อบุคคลภายนอกอันเกิดจากการกระทำของสื่อมวลชนคนเดียวหรือการกระทำในนามของสำนักงานขนาดใหญ่ ประชาชนในประเทศสหรัฐอเมริกา รู้ถึงสิทธิหน้าที่ของตนเองเป็นอย่างดี เมื่อเกิดความเสียหายอันเนื่องมาจากการใช้วิชาชีพสื่อมวลชนไม่ว่าทางใดทางหนึ่ง โอกาสที่ผู้ได้รับความเสียหายจะฟ้องร้องเรียกค่าเสียหายจากสื่อมวลชนจึงมีสูง ดังนั้น สื่อมวลชนส่วนใหญ่ในประเทศสหรัฐอเมริกาจึงจำเป็นต้องลดความเสี่ยงด้วยการทำประกันภัยความรับผิดในวิชาชีพสื่อมวลชน โดยมีบริษัทประกันภัยที่รับประกันภัยความเสี่ยงประเภทนี้อยู่เป็นจำนวนมาก

ในประเทศสหรัฐอเมริกาและอังกฤษ ไม่มีบทบัญญัติกฎหมายว่าด้วยการประกันภัยความรับผิดในวิชาชีพสื่อมวลชนเป็นการเฉพาะ ดังนั้น หลักเกณฑ์และการอธิบายกรรมธรรม์ประกันภัยความรับผิดในวิชาชีพสื่อมวลชนจึงเป็นการวางระเบียบ หลักเกณฑ์ คำอธิบาย เช่นเดียวกับกรรมธรรม์ประกันภัยความรับผิดโดยทั่วไป โดยใช้หลักพื้นฐานในการอธิบายได้อย่างแท้จริงกับกรรมธรรม์ประกันภัยในวิชาชีพรูปแบบอื่นๆ และกฎหมายที่นำมาบังคับใช้กับการประกันภัยความรับผิดในวิชาชีพสื่อมวลชนก็คือกฎหมายเกี่ยวกับการประกันภัยความรับผิดในลักษณะทั่วไปนั่นเอง กฎหมายการประกันภัยความรับผิดในลักษณะทั่วไป นอกจากสามารถนำมาบังคับใช้กับการประกันภัยวิชาชีพกฎหมายแล้ว ยังสามารถนำมาบังคับใช้กับการประกันภัยความรับผิดอันเกิดจากการใช้รถยนต์ การประกันภัยความรับผิดของนายจ้างที่มีต่อลูกจ้าง และการประกันภัยความรับผิดในวิชาชีพอื่นๆ เช่น วิชาชีพแพทย์ พยาบาล ทันตแพทย์ เภสัชกร สถาปนิก วิศวกร เป็นต้น เงื่อนไขในกรรมธรรม์ประกันภัยความรับผิดในวิชาชีพจะแตกต่างกันออกไปในแต่ละประเภทของวิชาชีพ แต่เงื่อนไขหลักส่วนใหญ่จะเป็นไปในแนวทางเดียวกัน

สำหรับประเทศไทยการประกันภัยความรับผิดถือเป็นการประกันวินาศภัยอย่างหนึ่ง ดังนั้น ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ว่าด้วยการประกันภัย โดยเฉพาะบทบัญญัติในส่วนที่เกี่ยวกับการประกันวินาศภัยและการประกันภัยค่าจูนที่มีผลบังคับใช้อยู่ในขณะนี้ จะสามารถนำมาปรับใช้กับการประกันภัยความรับผิดของผู้ประกอบวิชาชีพสื่อมวลชนในประเทศไทยได้มากน้อยเพียงไรหรือไม่นั้น อาจพิจารณาจากบทบัญญัติในส่วนของ การประกันวินาศภัยและการประกันภัยค่าจูน กล่าวคือ การประกันภัยค่าจูนถือว่าการประกันวินาศภัยอย่างหนึ่ง ที่มีวัตถุที่เอาประกันภัยที่ไม่ใช่ตัวทรัพย์สินที่เอาประกันภัยเหมือนเช่นประกันวินาศภัยทั่วไป หากแต่เป็นความรับผิดของผู้เอาประกันภัยที่จะมีต่อบุคคลภายนอก โดยภัยที่ผู้รับประกันภัยรับเสี่ยงในการประกันภัยค่าจูนนี้ เป็นความรับผิดตามกฎหมายของผู้เอาประกันภัยที่จะต้องชดใช้ค่าสินไหมทดแทนให้แก่บุคคลภายนอกที่ได้รับความเสียหายจากการกระทำของผู้เอาประกันภัยหรือผู้ที่ผู้เอาประกันภัยจะต้องรับผิด การประกันภัยความรับผิดก็คือ สัญญาประกันภัยตามมาตรา 801 ประกอบมาตรา 869 ซึ่งผู้รับประกันภัย

ตกลงจะชดใช้ค่าสินไหมทดแทนในกรณีที่มีวินาศภัยเกิดขึ้นการบัญญัติในส่วนประกันภัยคำจนก็เพียงนำสิทธิของผู้ต้องเสียหายให้เข้ามาเรียกร้องค่าสินไหมทดแทนได้โดยตรงจากผู้รับประกันภัย ทั้งนี้ไม่มีนิติสัมพันธ์ในทางกฎหมายกับผู้รับประกันภัยแต่อย่างใด อันนี้เป็นการแก้ไขหลักการประกันภัยความรับผิดทั่วไปโดยนำหลัก Road Traffic ของอังกฤษ มาเปลี่ยนแปลงหลักกฎหมายประกันภัยความรับผิดทุกประเภท

การประกันภัยความรับผิดตามปกติผู้ได้รับความเสียหายไม่มีสิทธิฟ้องผู้รับประกันภัยได้ ซึ่งรวมถึงการประกันภัยรับผิดในวิชาชีพ (Professional liability insurance) ฉะนั้น ความรับผิดในวิชาชีพต่อมวชน จะไม่มีกรรมธรรม์ในลักษณะประกันภัยคำจน แต่เป็นกรรมธรรม์ประกันภัยความรับผิดในวิชาชีพ ซึ่งกรรมธรรม์ประกันภัยความรับผิดที่บุคคลผู้มีวิชาชีพต้องการความคุ้มครองความรับผิดจากการถูกฟ้องร้องคดีในกรณีที่เกิดการกระทำละเมิดอันเนื่องมาจากการให้บริการที่ผิดพลาดหรือความล้มเหลวในการปฏิบัติงานในงานวิชาชีพและบุคคลผู้มีวิชาชีพต้องรับผิดชอบตามกฎหมาย ซึ่งบุคคลผู้มีวิชาชีพควรมีความคุ้มครองในกรณีดังกล่าว บุคคลประเภทนี้ได้แก่ ผู้ประกอบวิชาชีพ แพทย์ เภสัชกร ช่างเสริมสวย สถาปนิก วิศวกร ทนายความ เป็นต้น

4.2 ปัญหาเกี่ยวกับข้อบังคับตามสัญญาการประกันภัยความรับผิดตามกฎหมายของผู้ประกอบวิชาชีพต่อมวชน

ปัจจุบันสัญญาประกันภัยความรับผิดในประเทศไทยยังไม่มีมาตรฐานชัดเจนแน่นอน และยังไม่มีการกำหนดแบบที่ชัดเจนดังเช่นในประเทศสหรัฐอเมริกาหรือประเทศอังกฤษซึ่งมีการกำหนดรูปแบบสัญญาการประกันความรับผิดที่ชัดเจนเพื่อเป็นมาตรฐานในการทำสัญญาการประกันภัยความรับผิดทางวิชาชีพอื่นๆ ต่อไป

เมื่อกล่าวถึงการประกันภัยความรับผิดในประเทศสหรัฐอเมริกา โดยทั่วไปการทำประกันภัยในประเทศสหรัฐอเมริกา นอกจากวัตถุประสงค์เพื่อคุ้มครองความเสี่ยงภัยอันอาจเกิดขึ้นแก่ชีวิตร่างกาย หรือทรัพย์สินของผู้ทำประกันภัยแล้ว ยังอาจมีวัตถุประสงค์เพื่อความรับผิดที่ผู้ทำประกันภัยอาจต้องมีความรับผิดต่อบุคคลภายนอกหรือที่เรียกว่า “การประกันภัยความรับผิด” ได้ด้วย ทั้งนี้ไม่ว่าความรับผิดต่อบุคคลภายนอกนั้นจะเป็นผลมาจากความรับผิดตามสัญญาหรือความรับผิดฐานละเมิดที่ผู้ทำประกันภัยมีส่วนเกี่ยวข้องก็ตาม

สัญญาประกันภัยความรับผิดเป็นสัญญาเพื่อชดใช้ค่าสินไหมทดแทนหรือสัญญาชดใช้ค่าเสียหายประเภทหนึ่ง⁶⁷ ความคุ้มครองตามสัญญาประกันภัยความรับผิดนั้นนอกจากข้อคุ้มครองอันเกี่ยวกับการดำเนินคดีเพื่อชดใช้ค่าสินไหมทดแทนอันเป็นการเยียวยาความเสียหายต่อบุคคลภายนอกแล้ว ยังรวมถึงการทำให้ทรัพย์สินของบุคคลภายนอกผู้ได้รับความเสียหายกลับคืนสู่สภาพเดิมด้วย หน้าที่ของผู้รับประกันภัย ก็คือ การชดใช้ค่าสินไหมทดแทนแก่ผู้เอาประกันภัยตามจำนวนเงินที่ผู้เอาประกันมีความรับผิดต่อบุคคลภายนอกตามกฎหมายโดยไม่จำเป็นต้องมีการฟ้องร้องเรียกค่าเสียหายกันทางศาล อย่างไรก็ตาม สัญญาประกันภัยความรับผิดอาจมีข้อตกลงจำกัดความรับผิดของผู้รับประกันภัยในการชดใช้ค่าสินไหมทดแทนไว้ในกรมธรรม์ประกันภัย และข้อสำคัญความรับผิดของผู้รับประกันภัยที่มีต่อบุคคลภายนอกต้องเป็นความรับผิดตามกฎหมายและสามารถบังคับตามกฎหมายได้ ผู้รับประกันภัยจึงมีความผูกพันตามสัญญาประกันภัยในการชดใช้ค่าสินไหมทดแทนได้

หลักกฎหมายเรื่องความรับผิดจะเกี่ยวข้องกับกฎหมายละเมิดซึ่งเป็นความรับผิดในทางแพ่ง (Civil Liability) และจะตรงข้ามกับการกระทำความผิดอาญาซึ่งจะเป็นความรับผิดที่มีต่อสาธารณชน (Public Liability) ผลที่ตามมาของการทำละเมิดคือมีการฟ้องคดีเรียกค่าสินไหมทดแทนโดยเอกชนสำหรับการฟ้องคดีเกี่ยวกับความรับผิดทางอาญานั้น จะถูกดำเนินคดีโดยรัฐเพื่อฟ้องเอาตัวผู้กระทำความผิดมาลงโทษ โดยเป็นโทษตามประมวลกฎหมายอาญาคือ จำคุกหรือปรับ

ความรับผิดที่เกี่ยวข้องกับการทำละเมิดนี้ ถือเป็นความรับผิดในทางการเงิน (Financial Responsible) ซึ่งคู่กรณีฝ่ายหนึ่งต้องมีความรับผิดชอบในการชดใช้ค่าสินไหมทดแทนต่ออีกฝ่ายหนึ่งอันเนื่องมาจากผลของการกระทำหรือละเว้นการกระทำเพื่อป้องกันผลนั้น การกระทำหรือการละเว้นการกระทำเพื่อป้องกันผลที่จะทำให้เกิดละเมิดนี้ อาจมีความเกี่ยวข้องกับการประมาทเลินเล่อหรือเงื่อนไขตามที่ได้มีการตกลงไว้ในสัญญาระหว่างคู่กรณีสองฝ่ายหรือมากกว่านั้น ซึ่งในส่วนของความรับผิดในการประมาทเลินเล่อนี้ จะเกี่ยวข้องกับการประกันภัย

การกระทำที่เป็นประมาทเลินเล่ออาจทำให้เกิดเหตุละเมิดขึ้นได้ และอาจเกิดความเสียหายต่อบุคคลภายนอก ทำให้บุคคลภายนอกฟ้องเรียกร้องค่าสินไหมทดแทนในทางแพ่งได้ ความรับผิดในการชดใช้ค่าสินไหมทดแทนอันเนื่องมาจากการกระทำหรือการละเว้นการกระทำที่ต้องใช้ความระมัดระวังนี้เป็นไปตามหลักกฎหมายคอมมอนลอว์ (Common Law) ซึ่งเกิดจากผลของคำตัดสินคดีของศาลในคดีต่างๆ จนกลายเป็นบรรทัดฐานของกฎหมาย และต่อมาก็ได้มีการนำบรรทัดฐานเหล่านั้นในบางเรื่องมาบัญญัติไว้เป็นกฎหมายลายลักษณ์อักษร

⁶⁷ Hailsham, L., Halsbury's law of England, Volume 25, 4th ed. (London: Butter worths, 1978), p. 350.

การประมาทเลินเล่อซึ่งทำให้บุคคลหนึ่งบุคคลใดต้องรับผิดชอบไปด้วย

1. การที่บุคคลมีหน้าที่ที่จำต้องใช้ความระมัดระวัง แต่ไม่อาจใช้ความระมัดระวังนั้นได้เพียงพอจนเป็นเหตุให้เกิดละเมิดขึ้นนั้น ซึ่งการไม่ใช้ความระมัดระวังนี้ จะต้องไม่ได้เกิดจากการกระทำโดยจงใจ ทำให้เกิดความเสียหายต่อบุคคลภายนอก การใช้ความระมัดระวังตามสมควร ถือเป็นสิ่งที่บุคคลที่มีความสุจริตรอบคอบหรือเป็นถึงบุคคลธรรมดาสามัญพึงมี

2. ความเสียหายต้องเป็นผลใกล้ชิดกับการกระทำหรือการละเว้นการใช้ความระมัดระวัง และจะต้องเป็นสาเหตุโดยตรงที่ทำให้เกิดความเสียหาย แต่ถ้ามีเหตุอื่นมาแทรกแซงเหตุที่ทำให้เกิดการประมาทเลินเล่อขึ้น ก็ไม่ถือว่าความเสียหายเป็นผลโดยตรงมาจากการทำละเมิดนั้น

3. บุคคลที่ได้รับความเสียหายนั้น จะต้องไม่มีส่วนร่วมในการก่อความเสียหายโดยการกระทำของตนเอง การที่มีส่วนร่วมทำให้เกิดการประมาทเลินเล่อ (Contributory Negligence) จะทำให้ผู้เสียหายนั้นไม่ได้รับการชดเชยค่าสินไหมทดแทน

เนื่องจากการดำเนินงานทางธุรกิจและการดำเนินการทางส่วนตัวอาจก่อให้เกิดการสูญเสียทางการเงินอันเนื่องมาจากประมาทเลินเล่อ (Financial Hazard of Negligence) หรือก่อให้เกิดความรับผิดในทางสัญญาได้ (Contractual Liability) ทำให้การประกันภัยเข้ามามีบทบาทคุ้มครองความเสียหายที่มีต่อองค์กรธุรกิจและคุ้มครองความเสียหายที่มีต่อปัจเจกชน นอกจากนี้การประกันภัยความรับผิดยังได้เข้ามาคุ้มครองความรับผิดของนายจ้างที่อาจทำให้เกิดความเสียหายต่อลูกจ้าง การประกันภัยความรับผิดประเภทนี้ยังได้ขยายขอบเขตของการประกันภัยไปถึงการประกันเงินทดแทนแรงงาน (Workmen's Compensation) และการประกันภัยความรับผิดต่อสาธารณะชน และพัฒนาจนกลายมาเป็นรูปแบบหนึ่งของกรรมธรรม์ประกันภัยเพื่อคุ้มครองความรับผิดของปัจเจกชน (Individual Activity) รวมทั้งการคุ้มครองความรับผิดของภาคองค์กรธุรกิจ (Business Activity)

รูปแบบของกรรมธรรม์ประกันภัยความรับผิดมีวัตถุประสงค์และความคุ้มครองเหมือนกัน กล่าวคือ ประสงค์จะหลีกเลี่ยงผู้เอาประกันภัยจากการสูญเสียทางการเงิน โดยผู้รับประกันภัยจะเข้ามารับผิดชอบในการใช้ค่าสินไหมทดแทนตามประเภทของกรรมธรรม์แต่ละประเภทที่ได้ทำขึ้น ซึ่งในกรรมธรรม์ประกันภัยความรับผิดจะบรรจุบทบัญญัติเกี่ยวกับความหมายของคู่กรณีและผู้เอาประกันภัยเงื่อนไข ภายใต้กรรมธรรม์ประกันภัย และข้อยกเว้นความคุ้มครองของกรรมธรรม์ประกันภัย สิทธิและหน้าที่ระหว่างผู้เอาประกันภัยและผู้รับประกันภัย เงินเบี้ยประกันภัย ซึ่งจะแตกต่างกันไปตามแต่ละประเภทของกรรมธรรม์

4.2.1 รูปแบบของกรรมธรรม์ประกันภัยความรับผิด

กรรมธรรม์ประกันภัยความรับผิดในประเทศไทยมีรูปแบบการประกันภัยความรับผิดหลายลักษณะเช่นเดียวกันกับในประเทศอังกฤษและสหรัฐอเมริกา โดยมีลักษณะทั่วไป (General

Liability Form) แบ่งได้เป็น 3 ลักษณะใหญ่ ในแต่ละลักษณะยังแบ่งเป็นกรรมธรรม์ประกันภัยความรับผิดประเภทต่างๆ อีกมากมาย ดังนี้

1. การประกันภัยความรับผิดที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินงานทางธุรกิจ (Business Liability Form) โดยแบ่งประเภทของกรรมธรรม์ออกเป็น กรรมธรรม์ประกันภัยความรับผิดของเจ้าของ ผู้ให้เช่าหรือผู้ครอบครอง (Owners', Landlords', and Tenants' Form: OL&T) กรรมธรรม์ประกันภัยความรับผิดของผู้ผลิตสินค้าและผู้รับเหมาก่อสร้าง (Manufacturers' and Contractors' Form: M&C) กรรมธรรม์ประกันภัยความรับผิดแบบครอบคลุม (Comprehensive General Liability Form: CGL) กรรมธรรม์ประกันภัยความรับผิดอันเนื่องมาจากสัญญา (Contractual Liability Form) กรรมธรรม์ประกันภัยความรับผิดในผลิตภัณฑ์ (Product Liability Form)

2. การประกันภัยความรับผิดส่วนบุคคล (Personal Liability Form) เป็นกรรมธรรม์ประกันภัยความรับผิดส่วนบุคคลที่ได้จัดขึ้นเพื่อให้ความคุ้มครองความรับผิดที่เกิดขึ้นจากสภาพของอสังหาริมทรัพย์ของผู้เอาประกันภัยและคุ้มครองความรับผิดที่เกิดขึ้นจากการกระทำกิจกรรมต่างๆ ของผู้เอาประกันภัยอันมิใช่กิจกรรมที่มีความเกี่ยวข้องกับการดำเนินงานทางธุรกิจ โดยแบ่งประเภทของกรรมธรรม์ออกเป็น กรรมธรรม์ประกันภัยความรับผิดส่วนบุคคลแบบครอบคลุม (Comprehensive Personal Liability Policy) กรรมธรรม์ประกันภัยความรับผิดของเจ้าของฟาร์ม (Farmers' Personal Liability Policy)

3. การประกันภัยความรับผิดในวิชาชีพ (Professional Liability Form) เป็นกรรมธรรม์ประกันภัยความรับผิดที่บุคคลผู้มีวิชาชีพต้องการความคุ้มครองความรับผิดจากการถูกฟ้องร้องคดีในกรณีที่เกิดการกระทำละเมิดอันเนื่องมาจากการให้บริการที่ผิดพลาดหรือความล้มเหลวในการปฏิบัติงานในงานวิชาชีพและบุคคลผู้มีวิชาชีพต้องรับผิดชอบตามกฎหมาย ซึ่งบุคคลผู้มีวิชาชีพควรมีความคุ้มครองในกรณีดังกล่าว บุคคลประเภทนี้ได้แก่ ผู้ประกอบวิชาชีพแพทย์ เภสัชกร ช่างเสริมสวย สถาปนิก วิศวกร ทนายความ เป็นต้น กรรมธรรม์ประกันภัยความรับผิดในลักษณะนี้ ได้แบ่งประเภทของกรรมธรรม์ออกเป็นหลายประเภท เช่น

1) กรรมธรรม์ประกันภัยความรับผิดของแพทย์ ศัลยแพทย์ และทันตแพทย์ (Physicians' Surgeons' and Dentists' Form) กรรมธรรม์ประกันภัยความรับผิดในสามวิชาชีพนี้ ได้จัดขึ้นเพื่อให้ความคุ้มครองผู้ประกอบวิชาชีพเหล่านี้ จากการปฏิบัติวิชาชีพที่บกพร่องหรือผิดพลาด ซึ่งผู้ประกอบวิชาชีพเหล่านี้ต้องมีความรับผิดตามกฎหมายต่อคนไข้จากการถูกดำเนินคดีเรียกค่าเสียหาย ภายใต้กรรมธรรม์ประกันภัยความรับผิดประเภทนี้ ผู้รับประกันภัยต้องชดเชยค่าสินไหมทดแทนและค่าใช้จ่ายในการดำเนินคดีตามจำนวนที่ได้มีการจำกัดความรับผิดไว้ในกรรมธรรม์ประกันภัย

2) กรมธรรม์ประกันภัยความรับผิดของเภสัชกร (Druggists' Liability Policy) เป็นกรมธรรม์ประกันภัยความรับผิดที่ให้ความคุ้มครองข้อเรียกร้องที่มีต่อเภสัชกรอื่นเนื่องมาจากความผิดพลาดในการจำหน่ายยาหรือสั่งยาผิดวัตถุประสงค์รวมถึงความบกพร่องหรือผิดพลาดอื่นเนื่องมาจากการจำหน่ายสินค้าชนิดอื่นๆ ที่วางจำหน่ายภายในร้านขายยา

3) กรมธรรม์ประกันภัยความรับผิดในวิชาชีพบัญชี (Accountants' Professional Liability Policy) เป็นกรมธรรม์ประกันภัยความรับผิดที่ให้ความคุ้มครองแก่ผู้เอาประกันภัยและบุคคลซึ่งอยู่ภายใต้อำนาจการควบคุมดูแลของผู้เอาประกันภัย เพื่อการชดเชยค่าสินไหมทดแทนอันเนื่องมาจากการกระทำหรือการละเว้นการกระทำของบุคคลเหล่านั้น ซึ่งการกระทำหรือการละเว้นการกระทำนั้นต้องเป็นผลโดยตรงจากการปฏิบัติงานในวิชาชีพบริการที่เกี่ยวข้องกับงานด้านการบัญชี แต่กรมธรรม์ประกันภัยความรับผิดประเภทนี้จะไม่ให้ความคุ้มครองถึงการบาดเจ็บของร่างกาย การเสียชีวิตหรือความเสียหายที่เกิดแก่ทรัพย์สินที่สามารถจับต้องได้ การกระทำอันไม่สุจริต การฉ้อโกงหรือการกระทำที่ต้องรับผิดทางอาญา

4) กรมธรรม์ประกันภัยความรับผิดในวิชาชีพทนายความ (Lawyers' Professional Liability Policy) กรมธรรม์ประกันภัยความรับผิดประเภทนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อคุ้มครองความรับผิดในการกระทำหรือการละเว้นการกระทำหรือความผิดพลาดของทนายความหรือการกระทำของบุคคลอื่นในอำนาจการควบคุมดูแลของทนายความที่เกิดจากการปฏิบัติหน้าที่หรือการให้บริการทางกฎหมายแก่บุคคลอื่นในฐานะที่เป็นทนายความ ซึ่งการกระทำหรือการละเว้นการกระทำหรือความผิดพลาด

5) กรมธรรม์ประกันภัยความรับผิดผู้ประกอบวิชาชีพสื่อมวลชนกรมธรรม์ประกันภัยความรับผิดประเภทนี้ให้ความคุ้มครองการทำความผิดทางแพ่งและความผิดทางอาญาต่อผู้ประกอบวิชาชีพสื่อมวลชนในการเผยแพร่ข่าวทำให้บุคคลอื่นได้รับความเสียหายทั้งทางแพ่งและทางอาญา กล่าวคือ มีความเสียหายเกิดขึ้นแก่บุคคลภายนอกซึ่งสื่อมวลชนต้องมีความรับผิดชอบตามกฎหมายในการชดเชยค่าสินไหมทดแทนจากการถูกฟ้องร้องคดี ภายใต้เงื่อนไขของกรมธรรม์ประกันภัยความรับผิดประเภทนี้ ผู้รับประกันภัยต้องชดเชยค่าสินไหมทดแทนและค่าใช้จ่ายในการดำเนินคดีตามจำนวนที่ได้มีการตกลงไว้ในกรมธรรม์ประกันภัย แต่กรมธรรม์ประเภทนี้ จะไม่ให้ความคุ้มครองความบาดเจ็บต่อร่างกาย การสูญเสียชีวิต หรือความเสียหายที่เกิดแก่ทรัพย์สินที่สามารถจับต้องได้ รวมถึงการกระทำอันไม่สุจริต การฉ้อโกงหรือการกระทำที่ต้องมีความรับผิดทางอาญา

4.2.2 สารสำคัญของกรมธรรม์ประกันภัยความรับผิด

กรมธรรม์ประกันภัยความรับผิดรูปแบบต่างๆ ในประเทศสหรัฐอเมริกา จะมีหลักเกณฑ์ เงื่อนไข ซึ่งเป็นสารสำคัญของกรมธรรม์ประกันภัยความรับผิดที่คล้ายๆ กัน จะแตกต่าง

กันออกไปบ้าง ก็ขึ้นอยู่กับรูปแบบของกรมธรรม์ประกันภัยความรับผิดแต่ละประเภท แต่โดยทั่วไปจะมีสาระที่สำคัญ ดังต่อไปนี้

1. ผู้รับประกันภัยตกลงจะจ่ายค่าสินไหมทดแทนแก่ผู้เอาประกันภัยตามเงื่อนไขที่ได้รับไว้ในกรมธรรม์ (Promise by the Insurer) โดยผู้รับประกันภัยสัญญาที่จะจ่ายค่าสินไหมทดแทนในนามของผู้เอาประกันภัยแก่บุคคลภายนอกผู้ต้องเสียหายในกรณีที่ผู้เอาประกันภัยได้ก่อเหตุละเมิดต่อบุคคลภายนอกผู้ได้รับความเสียหายอันเนื่องมาจากความรับผิดของผู้เอาประกันภัยตามกฎหมาย

เนื่องจากการประกันภัยความรับผิดเป็นการจัดให้มีทั้งความช่วยเหลือทางการเงิน (Financial Aids) และเป็นการให้บริการอย่างแท้จริง (Actual Services) แก่ผู้เอาประกันภัย ดังนั้น การให้บริการของสัญญาประกันภัยนี้ จึงทำให้มีค่าใช้จ่ายในการดำเนินคดี ค่าใช้จ่ายในการต่อสู้คดี ค่าใช้จ่ายในการช่วยเหลือผู้รับประกันภัยในการตรวจสอบหาความจริงหรือสืบสวนสอบสวนคดี ค่าใช้จ่ายในการประนีประนอมยอมความเพื่อระงับข้อพิพาทและค่าใช้จ่ายอื่นๆ โดยค่าใช้จ่ายเหล่านี้จึงเป็นหน้าที่ของผู้รับประกันภัยที่จะต้องชี้แทนทั้งสิ้นนอกเหนือจากการจ่ายค่าสินไหมทดแทน

2. ข้อยกเว้นความคุ้มครองตามกรมธรรม์ประกันภัยความรับผิด (Exclusions from Coverage) กรมธรรม์ประกันภัยความรับผิดนั้น ผู้รับประกันภัยสามารถยกเว้นความรับผิดในบางกรณีได้ โดยเรื่องใดที่ผู้รับประกันภัยระบุให้เป็นข้อยกเว้นความรับผิด ก็จะเป็นหน้าที่ของผู้เอาประกันภัยที่ต้องรับผิดชอบ

3. ผู้เอาประกันภัย (Insured) ตามปกติในกรมธรรม์ประกันภัยความรับผิด หากไม่ปรากฏคำว่าแนมด์ (Named) ในกรมธรรม์ประกันภัยความรับผิด ก็จะหมายความรวมถึงผู้บริหารหรือผู้กำกับดูแลบริษัทในกรณีที่ผู้เอาประกันภัยเป็นบริษัท ถ้าผู้เอาประกันภัยเป็นห้างหุ้นส่วนก็คือผู้ที่เป็นหุ้นส่วน กรมธรรม์ประกันภัยความรับผิดจะให้ความคุ้มครองผู้บริหารหรือผู้จัดการและผู้เป็นหุ้นส่วนรายบุคคล นอกเหนือจากตัวห้างหุ้นส่วนและบริษัท สำหรับลูกจ้างหรือพนักงานของบริษัทหรือห้างหุ้นส่วนไม่ถือว่าเป็นผู้เอาประกันภัยภายใต้กรมธรรม์ประกันภัยความรับผิด เว้นแต่จะมีเงื่อนไขที่กำหนดไว้ในกรมธรรม์ให้ความคุ้มครองรวมถึงด้วยอย่างชัดเจน

4. ข้อเรียกร้องสิทธิ (Claimants) การประกันภัยความรับผิดเป็นสัญญาประกันภัยที่มีบุคคลที่เกี่ยวข้องสองฝ่าย ฝ่ายหนึ่งคือผู้เอาประกันภัย และอีกฝ่ายหนึ่งคือผู้รับประกันภัย ส่วนผู้ที่มีสิทธิเรียกร้องหรือผู้อ้างสิทธิที่เป็นบุคคลภายนอกหรือที่เรียกว่าบุคคลภายนอกผู้ได้รับความเสียหายนั้น ไม่ใช่คู่สัญญากับฝ่ายใดเลย แต่มีสิทธิเรียกร้องค่าสินไหมทดแทนตามสัญญาประกันภัยความรับผิดที่เกิดขึ้นระหว่างผู้เอาประกันภัยและผู้รับประกันภัย หลังจาก que ผู้เอาประกันภัยมีหน้าที่ที่จะต้องชดใช้ค่าสินไหมทดแทนตามที่ได้กำหนดไว้โดยคำพิพากษาของศาลหรือ โดยมีข้อตกลงประนีประนอม

ยอมความระหว่างผู้เอาประกันภัย ผู้รับประกันภัยและผู้อ้างสิทธิ เมื่อบุคคลภายนอกผู้ได้รับความเสียหายได้รับคำพิพากษาของศาลแล้วหรือมีการทำข้อตกลงโดยทำเป็นสัญญาประนีประนอมยอมความ จนกระทั่งได้จำนวนค่าเสียหายที่ชัดเจนแล้ว จึงมีสิทธิเรียกร้องค่าสินไหมทดแทนจากผู้รับประกันภัยได้ นอกจากนี้ การมีหนี้สินล้นพ้นตัวหรือการตกเป็นคนล้มละลายของผู้เอาประกันภัย ไม่ทำให้ผู้รับประกันภัยหลุดพ้นจากความรับผิดชอบ

5. เงื่อนไขในการจำกัดความรับผิด (Limit of Liability) โดยปกติบริษัทผู้รับประกันภัยมักจะกำหนดหลักเกณฑ์ซึ่งเป็นเงื่อนไขในการควบคุมการชำระเงินค่าสินไหมทดแทนเมื่อเกิดความเสียหายขึ้นกับบุคคลภายนอกผู้ได้รับความเสียหายอันเนื่องมาจากการกระทำของผู้เอาประกันภัยในแต่ละครั้งเป็นจำนวนเงินไม่ต่ำกว่าอัตราขั้นต่ำที่ผู้รับประกันภัยได้กำหนดไว้ แต่ถ้าผู้เอาประกันภัยเห็นว่า จำนวนเงินที่จำกัดความรับผิดขั้นต้นนี้น้อยเกินไป ผู้เอาประกันภัยสามารถเพิ่มจำนวนได้โดยยอมเสียค่าเบี้ยประกันภัยสูงขึ้นตามสัดส่วนและอัตราที่ผู้รับประกันภัยกำหนด

6. เงื่อนไขในการให้ผู้รับประกันภัยเข้าตรวจตราวัตถุที่เอาประกันภัย (Inspections) กรมธรรม์ประกันภัยความรับผิดที่เกี่ยวกับการป้องกันการเกิดอุบัติเหตุโดยทั่วไป มักกำหนดเงื่อนไขให้ผู้เอาประกันภัยต้องอนุญาตให้ผู้รับประกันภัยเข้าตรวจตราวัตถุที่เอาประกันภัยในช่วงระยะเวลาที่เหมาะสมระหว่างที่กรมธรรม์ประกันภัยยังมีผลบังคับเพื่อเป็นการป้องกันการเกิดอุบัติเหตุ และทำให้ผู้รับประกันภัยสามารถทราบได้ว่าผู้เอาประกันภัยได้ใช้ความระมัดระวังเพียงพอหรือไม่ในการป้องกันไม่ให้เกิดความเสียหายขึ้นต่อบุคคลภายนอก

7. ขั้นตอนการเรียกร้องสิทธิ (Claim Procedure) เมื่อเกิดความเสียหายขึ้น ผู้เอาประกันภัยมีหน้าที่ต้องแจ้งเหตุที่เกิดขึ้นเป็นลายลักษณ์อักษร ไปยังผู้รับประกันภัยให้เร็วที่สุดเท่าที่จะทำได้ เพื่อให้ผู้รับประกันภัยมีโอกาสเข้าตรวจสอบและเตรียมข้อต่อสู้คดีได้ ผู้เอาประกันภัยต้องจัดหาหลักฐานต่างๆ หรือหมายเรียกของศาลแก่ผู้รับประกันภัย นอกจากนี้ ผู้เอาประกันภัยจะต้องให้ความร่วมมือกับผู้รับประกันภัยในเรื่องที่เกี่ยวกับการพิจารณาคดีหรือการหาพยานหลักฐาน

สาระสำคัญของกรมธรรม์ประกันภัยความรับผิดของผู้ประกอบวิชาชีพ กรมธรรม์อาจมีเงื่อนไขจำกัดความรับผิดเกี่ยวกับค่าใช้จ่ายในการเรียกร้องค่าสินไหมทดแทน รวมถึงค่าธรรมเนียมและค่าใช้จ่ายของทนายความด้วย ความคุ้มครองของกรมธรรม์จะจำกัดเพียงเพื่อความรับผิดใดๆ ที่ได้มีการเรียกร้องค่าสินไหมทดแทนต่อผู้เอาประกันภัยเป็นครั้งแรกในระหว่างระยะเวลาประกันภัย และได้มีการแจ้งเป็นหนังสือต่อบริษัทในทันทีในระหว่างระยะเวลาประกันภัย ในช่วงระยะเวลาค่ออายุกรมธรรม์ที่มีการขยายการแจ้งออกไปโดยอัตโนมัติหรือการขยายระยะเวลาการแจ้งโดยประการอื่น กรมธรรม์นี้มีข้อกำหนดลดจำนวนเงินจำกัดความรับผิดที่เกี่ยวกับค่าใช้จ่ายในการเรียกร้องค่าสินไหมทดแทน รวมทั้งค่าธรรมเนียมและค่าใช้จ่ายในการจ้างทนายความด้วย การหักกลบลบหนี้สามารถใช้กับการเรียกร้องค่าใช้จ่ายและค่าเสียหาย

การพิจารณาคุณสมบัติของผู้เอาประกันที่บริษัทจะรับประกันภัย บริษัทจะพิจารณาจากข้อมูลประวัติ การชำระเบี้ยประกัน ความเชื่อถือทางการเงิน การแสดงข้อเท็จจริง การให้การรับรองในใบคำขอ ใบใบสมัครซึ่งจะเป็นส่วนหนึ่งของกรมธรรม์ โดยผู้เอาประกันต้องปฏิบัติตามข้อตกลง ข้อยกเว้นและเงื่อนไขตามกรมธรรม์ ซึ่งพอสรุปแต่เฉพาะเงื่อนไขที่สำคัญๆ ดังนี้

1. ความคุ้มครอง (Coverage)

บริษัทผู้รับประกันภัยจะชดใช้ค่าสินไหมทดแทนในนามของผู้เอาประกันในความเสียหายที่ผู้เอาประกันภัยมีความผูกพันตามกฎหมายที่จะต้องจ่ายอันเป็นผลจากการเรียกร้องค่าสินไหมทดแทนต่อผู้เอาประกันภัยเป็นครั้งแรกในระหว่างระยะเวลาประกันภัยและได้มีการแจ้งเป็นหนังสือต่อบริษัทในทันทีในระหว่างระยะเวลาประกันภัย ในช่วงระยะเวลาต่ออายุกรมธรรม์ที่มีการขยายการแจ้งออกไปโดยอัตโนมัติหรือการขยายระยะเวลาการแจ้งโดยประการอื่น สำหรับการกระทำ ความผิดพลาด การละเว้นกระทำการ หรือความเสียหายส่วนบุคคล ที่ได้กระทำขึ้นหรือถูกกล่าวอ้างว่าได้กระทำขึ้น อันเป็นผลมาจากการให้บริการทางวิชาชีพต่อมวชน

2. ข้อกำหนดการเรียกร้องค่าสินไหมทดแทน (Claims Made provisions)

ขอบเขตการคุ้มครองต้องเป็นกรณีต่อไปนี้

1) การกระทำความผิดพลาด การละเว้นกระทำการ หรือความเสียหายส่วนบุคคลที่เกิดขึ้นจากการให้บริการทางวิชาชีพจะต้องเกิดขึ้นหลังจากวันที่มีผลบังคับย้อนหลังใดๆ (หากมี) ตามเงื่อนไขของกรมธรรม์และก่อนสิ้นสุดระยะเวลาประกันภัย

2) ในวันที่เริ่มสัญญาประกันภัย ผู้เอาประกันภัยจะต้องไม่ทราบหรือไม่อาจทราบได้ว่าการกระทำ ความผิดพลาด การละเว้นกระทำการ หรือความเสียหายส่วนบุคคล หรือความบาดเจ็บต่อร่างกายเช่นว่านั้น อาจก่อให้เกิดการเรียกร้องค่าสินไหมทดแทน

3. ข้อกำหนดค่าใช้จ่ายในการต่อสู้คดีและการตกลงระงับข้อพิพาท

Defense and Settlement Provisions)

1) บริษัทมีสิทธิโต้แย้งและเข้าต่อสู้กับการเรียกร้องค่าสินไหมทดแทนใดๆ ตามกรมธรรม์นี้ แม้ข้อเรียกร้องที่กล่าวอ้างขึ้นนั้นจะไม่มีมูล เป็นเท็จ หรือเกิดขึ้นโดยทุจริต

2) บริษัทมีสิทธิตรวจสอบ แต่งตั้งที่ปรึกษากฎหมายทนายความหรืออนุญาตต่อตุลาการเพื่อระงับการเรียกร้องค่าสินไหมทดแทนใดๆ โดยความยินยอมของผู้เอาประกันภัย แต่หากผู้เอาประกันภัยปฏิเสธที่จะให้ความยินยอมในการตกลงระงับการเรียกร้องค่าสินไหมทดแทนหรือการประนีประนอมที่บริษัทได้ให้คำแนะนำและยอมรับต่อผู้มีสิทธิเรียกร้องค่าสินไหมทดแทน แต่กลับปรากฏว่าผู้เอาประกันเลือกที่จะต่อสู้คดีกับข้อเรียกร้องค่าสินไหมทดแทนนั้น ในกรณีเช่นนี้ ความรับผิดชอบของบริษัทจะจำกัดไม่เกินกว่าจำนวนเงินค่าสินไหมทดแทนที่ผู้เรียก

ร้องค่าสินไหมทดแทนได้ทำการเรียกร้อง รวมทั้งค่าใช้จ่ายในการเรียกร้องค่าสินไหมทดแทนใดๆ ที่เกิดขึ้นก่อนวันที่ผู้เอาประกันภัยปฏิเสธที่จะให้ความยินยอมและบริษัทไม่ต้องรับผิดชอบค่าใช้จ่ายในการเรียกร้องค่าสินไหมทดแทนที่เกิดขึ้นหลังจากนั้น นอกจากนี้บริษัทมีสิทธิ (แต่ไม่ใช่ข้อบังคับ) ถอนตัวจากการต่อสู้กับข้อเรียกร้องค่าสินไหมทดแทนเช่นว่านั้น โดยส่งมอบสิทธิการเรียกร้องดังกล่าวให้แก่ผู้เอาประกันภัย

3) บริษัทไม่ผูกพันที่จะจ่ายค่าเสียหายหรือค่าใช้จ่ายในการเรียกร้องค่าสินไหมทดแทนหรือ ดำเนินการต่อสู้คดีต่อไป หลังจากที่มีจำนวนเงินจำกัดความรับผิดทั้งหมดของบริษัทได้ถูกนำไปจ่ายค่าเสียหาย หรือค่าใช้จ่ายในการเรียกร้องค่าสินไหมทดแทนแล้ว

4) การล้มละลายหรือการมีหนี้สินล้นพ้นตัวหรือความตายของผู้เอาประกันภัย ไม่ทำให้บริษัทหรือผู้เอาประกันภัยหลุดพ้นจากความรับผิดเพราะเหตุดังกล่าวข้างต้น ดังนั้น เมื่อเกิดกรณีดังกล่าว บริษัทมีสิทธิเด็ดขาดในการเลือกใช้สิทธิตกลงระงับข้อเรียกร้องค่าสินไหมทดแทนโดยไม่ต้องขอความยินยอมจากผู้เอาประกันภัยก่อน

4. ขอบเขตความคุ้มครอง (Policy Territory)

ความคุ้มครองของกรมธรรม์ประกันภัยนี้ ใช้อยู่กับการกระทำ ความผิดพลาด การละเว้นกระทำการ หรือความเสียหายส่วนบุคคล ที่ได้กระทำขึ้น ณ ที่ใดๆ ในโลกหากการเรียกร้องค่าสินไหมทดแทนได้กระทำเป็นครั้งแรกและภายใต้เขตอำนาจของศาลที่ตั้งอยู่ในสหรัฐอเมริกา อาณานิคมของสหรัฐ หรือแคนาดา

5. ความหมายของผู้เอาประกันภัย

1) ผู้เอาประกันภัยที่ระบุชื่อไว้

2) หุ่นส่วน เจ้าหน้าที่บริหาร สมาชิก กรรมการ ผู้ถือหุ้น ลูกจ้าง หรือที่ปรึกษากฎหมายหรือทนายความในอดีตหรือในปัจจุบันของผู้เอาประกันภัยที่ระบุชื่อไว้ เฉพาะในการให้บริการทางวิชาชีพที่ดำเนินการในนามของผู้เอาประกันภัยที่ระบุชื่อเอาไว้

3) บุคคลใดๆ ซึ่งกระทำ ก่อความผิดพลาด ละเว้นกระทำการ หรือก่อความเสียหายส่วนบุคคลในการให้บริการทางวิชาชีพที่ผู้เอาประกันภัยต้องรับผิดชอบ

4) ทรัพย์สิน ทายาท ผู้ปกครอง ผู้แทนที่ได้รับมอบอำนาจ หรือผู้แทนตามกฎหมายของผู้เอาประกันภัยในกรณีที่ผู้เอาประกันภัยเสียชีวิต ไร้ความสามารถ ล้มละลาย ภายใต้ขอบเขตที่ผู้เอาประกันภัยได้รับความคุ้มครองตามกรมธรรม์นี้

6. ความหมายของคำว่า ความเสียหายส่วนบุคคล

- 1) การจับ กักขัง หรือจำคุกผิดตัว
- 2) การเข้าไปโดยละเมิด บุกรุกสถานที่ส่วนบุคคล
- 3) การฟ้องคดีโดยมีเจตนาร้าย

4) การดูหมิ่น การหมิ่นประมาท การทำให้เสียชื่อเสียงโดยวาจาหรือโดยการพิมพ์ที่กระทบกับสิทธิความเป็นส่วนตัว

5) การทำให้เกิดความทุกข์ทรมานจิตใจ

7. ความหมายของการให้บริการทางวิชาชีพ

หมายถึง การดำเนินการโดยผู้เอาประกันภัยสำหรับบุคคลอื่นในฐานะ

1) ผู้ประกอบวิชาชีพสื่อมวลชน ไม่ว่าจะเป็น นักข่าว ผู้ประกาศข่าว นักหนังสือพิมพ์ เป็นต้น

2) สมาชิกสถาบันจัดอันดับความน่าเชื่อถือ สมาชิวิชาชีพ กรรมการให้ใบอนุญาต สมาคมทางวิชาชีพ หรือคณะกรรมการอื่นที่คล้ายคลึงกัน

8. ข้อยกเว้นความรับผิดชอบ (Exclusions)

บริษัทจะไม่ชดใช้ค่าเสียหายหรือค่าใช้จ่ายในการเรียกร้องค่าสินไหมทดแทนที่เกิดจากการกระทำดังต่อไปนี้

1) เกิดจากความไม่ซื่อสัตย์ การทุจริต การฉ้อโกง การกระทำอาชญากรรม การกระทำหรือการละเว้นการกระทำโดยจงใจ ความผิดพลาด หรือความเสียหายส่วนบุคคล หรือการจงใจแฉ่งเท็จ ซึ่งกระทำลงโดยหรือด้วยคำสั่ง หรือโดยความรู้เห็นของผู้เอาประกันภัย

2) เกิดจากการกระทำ ความผิดพลาด การละเว้นกระทำการ หรือความเสียหายส่วนบุคคล ที่ได้กระทำหรือถูกกล่าวอ้างว่าได้กระทำก่อนวันที่มีผลบังคับย้อนหลัง ตามที่ระบุในหัวข้อที่หกของคำแถลงการณ์

3) เกิดจากความบาดเจ็บทางร่างกาย หรือการถูกทำลายของทรัพย์สินที่จับต้องได้ รวมถึงค่าขาดรายได้ประโยชน์ซึ่งทรัพย์สินนั้น แต่ไม่รวมถึงความทุกข์ทรมานทางจิตใจ

4) การกระทำเพื่อหวังประโยชน์โดยตรงของผู้เอาประกันภัยตามกรมธรรม์นี้ อันกระทบต่อผู้เอาประกันภัยรายอื่นตามกรมธรรม์นี้

5) เกิดจากผู้เอาประกันภัยทำการรับรองลายมือชื่อของบุคคลใดๆ เว้นแต่เจ้าของลายมือชื่อที่ถูกรับรองได้แสดงตัวต่อผู้เอาประกันภัยและได้แสดงหลักฐานประกอบการแสดงตัวนั้น

6) เกิดจากผู้เอาประกันภัยเปลี่ยนแปลง ยกยอก ฉ้อโกง หรือใช้ไปในทางที่ไม่เหมาะสม ซึ่งเงินกองทุนหรือทรัพย์สินอื่น

7) เกิดจากคำแนะนำที่ให้โดยผู้เอาประกันภัยในการซื้อ การขาย หรือการเสนอซื้อขายหลักทรัพย์เพื่อลงทุนในกิจการใดหรือระงับการลงทุนในกิจการใด ซึ่งได้กระทำไปแล้ว

8) เกิดจากกิจกรรมทางธุรกิจในเครือ หรือที่เกี่ยวข้องกับผู้เอาประกันภัย ซึ่งไม่เกี่ยวกับวิชาชีพทางกฎหมายตามข้อบังคับขององค์กรทางวิชาชีพที่ผู้เอาประกันภัยซึ่งถูกระบุชื่อตั้งอยู่

9) หนี้ที่มีการรับสภาพหนี้ขึ้นเกิดขึ้นตามสัญญาหรือข้อตกลงด้วยวาจา เกี่ยวกับการให้บริการทางวิชาชีพ

10) เกิดจากกิจกรรมหรือสถานะของผู้เอาประกันภัยที่เป็น

ก. พนักงาน กรรมการ ผู้บริหาร หุ้นส่วน ทรัสต์ หรือลูกจ้างของ องค์กรทางธุรกิจซึ่งไม่ปรากฏในคำแถลงการณ์ หรือองค์กรที่ไม่หวังกำไร หรือ กองทุนบำนาญ สวัสดิการ กองทุนรวม กองทุน หรือสมาคม

ข. ผู้ที่ได้รับมอบหมายภายใต้พระราชบัญญัติหลักประกันรายได้ พนักงานหลังเกษียณอายุ 1974 และกฎหมายที่เกี่ยวข้อง ระเบียบ คำสั่งอื่นๆ ที่ออกตามมา แต่ข้อยกเว้น นี้ไม่รวมถึงกรณีคำปรึกษาทางกฎหมายโดยผู้เอาประกันภัยในส่วนที่เกี่ยวข้องกับกฎหมายดังกล่าว

ค. การถูกเลือกหรือแต่งตั้งให้เป็นพนักงานของรัฐ หรือลูกจ้างของ หน่วยราชการ เว้นแต่กรณีที่ผู้เอาประกันภัยให้บริการทางวิชาชีพต่อหน่วยราชการเช่นว่านั้น รายได้ ที่เกิดขึ้นเป็นประโยชน์ต่อผู้เอาประกันภัยที่ระบุชื่อไว้

ง. ผู้รับประโยชน์ของกองทุนหรือกองทรัสต์

11) การเลือกปฏิบัติที่ได้กระทำขึ้น หรือถูกกล่าวอ้างว่ากระทำโดยผู้เอา ประกันภัย

12) เกิดจากการให้บริการทางวิชาชีพที่ได้กระทำหรือควรจะได้กระทำ โดยหรือในนามขององค์กรใดๆ นอกเหนือไปจากผู้เอาประกันภัยที่ระบุชื่อไว้ ซึ่งผู้เอาประกันภัย และ หรือครอบครัวของผู้เอาประกันภัยเป็นเจ้าของสลิปเปอร์เซ็นต์หรือมากกว่านั้น มีอำนาจควบคุม จัดการ หรือบริหารงาน

13) เกิดจากผู้เอาประกันภัยในฐานะที่เป็นตัวแทนประกันภัย เจตนาทำผิด หน้าที่ผู้พิจารณารับประกันภัยตามที่ได้รับมอบหมาย หรือเกิดจากการบกพร่องต่อหน้าที่ในการ เปิดเผยข้อความจริงที่เป็นบันทึกสาธารณะซึ่งผู้เอาประกันภัยได้รู้ ณ วันที่ออกความเห็น หรือออก กรรมธรรม์ประกันภัย

14) เกิดจากข้อเท็จจริง เหตุการณ์ สถานการณ์ที่ต้องแจ้งต่อผู้รับ ประกันภัยความรับผิดชอบหรือผู้รับประกันภัยอื่นใด ก่อนระยะเวลาประกันภัย

9. จำนวนเงินจำกัดความรับผิดและค่าเสียหายส่วนแรก (Limits of Liability and Deductible)

1) ค่าเสียหายและค่าใช้จ่ายในการเรียกร้องค่าสินไหมทดแทนรวมกันสูงสุดที่บริษัทจะจ่ายในแต่ละครั้ง จะเท่ากับจำนวนเงินจำกัดความรับผิดที่ระบุในหัวข้อที่สามของค่าแถลงการณ์ หักด้วยค่าเสียหายส่วนแรกตามหัวข้อที่สี่ของค่าแถลงการณ์ บริษัทจะรับผิดชอบเฉพาะในส่วนค่าระหว่างค่าเสียหายส่วนแรกกับจำนวนเงินจำกัดความรับผิดที่ระบุในหัวข้อที่สามของค่าแถลงการณ์

2) ค่าเสียหายและค่าใช้จ่ายในการเรียกร้องค่าสินไหมทดแทนรวมกันสูงสุดที่บริษัทจะจ่ายสำหรับการเรียกร้องค่าสินไหมทดแทนที่กระทำขึ้นเป็นครั้งแรกในระหว่างระยะเวลาประกันภัย รวมกันทั้งสิ้นเท่ากับจำนวนเงินจำกัดความรับผิดที่ระบุในหัวข้อที่สามของค่าแถลงการณ์ หักด้วยค่าเสียหายส่วนแรกตามหัวข้อที่สี่ของค่าแถลงการณ์

3) ค่าเสียหายส่วนแรกที่ระบุในหัวข้อที่สี่ของค่าแถลงการณ์ จะต้องจ่ายโดยผู้เอาประกันภัยที่ระบุชื่อไว้ และจะใช้บังคับกับการเรียกร้องค่าสินไหมทดแทนทุกครั้งภายใต้กรมธรรม์ประกันภัยนี้ ค่าเสียหายส่วนแรกจะใช้บังคับกับค่าเสียหายและค่าใช้จ่ายในการเรียกร้องค่าสินไหมทดแทนทั้งหมด

4) ค่าใช้จ่ายในการเรียกร้องค่าสินไหมทดแทนมิได้เป็นการเพิ่มเติมจำนวนเงินจำกัดความรับผิด การจ่ายค่าสินไหมทดแทนและค่าใช้จ่ายในการเรียกร้องค่าสินไหมทดแทนใดๆ จะทำให้จำนวนเงินจำกัดความรับผิดลดลง

10. หน้าที่ของผู้เอาประกันภัย (Insured's Duties)

1) เป็นเงื่อนไขบังคับก่อนว่าผู้เอาประกันภัยจะได้รับความคุ้มครองภายใต้กรมธรรม์ก็ต่อเมื่อผู้เอาประกันภัยได้ส่งหนังสือแจ้งการเรียกร้องค่าสินไหมทดแทนหรือเอกสารอื่นที่เกี่ยวข้องเมื่อมีการเรียกร้องค่าสินไหมทดแทนไปยังบริษัทโดยเร็วที่สุดเท่าที่จะทำได้ในระหว่างระยะเวลาประกันภัย ในช่วงที่มีการก่ออาชญากรรมกรรม ในระยะเวลาแจ้งที่ขยายออกไปโดยอัตโนมัติ หรือระยะเวลาแจ้งที่ขยายออกไปใดๆ และปฏิบัติตามระเบียบข้อบังคับของบริษัทโดยเคร่งครัด

2) หากในระหว่างระยะเวลาประกันภัยในช่วงที่มีการก่ออาชญากรรมกรรม ในระยะเวลาแจ้งที่ขยายออกไปโดยอัตโนมัติ หรือระยะเวลาแจ้งที่ขยายออกไปใดๆ ที่มีการซื้อความคุ้มครองเพิ่มเติม ผู้เอาประกันภัยได้รู้เป็นครั้งแรกว่ามีการกระทำ ความผิดพลาด การละเว้นกระทำการ หรือความเสียหายส่วนบุคคลที่ได้กระทำหรือละเว้นที่จะกระทำในการให้บริการทางวิชาชีพซึ่งอาจได้รับความคุ้มครองภายใต้กรมธรรม์นี้ ผู้เอาประกันภัยจะต้องแจ้งบอกกล่าวต่อบริษัทเป็นหนังสือโดยเร็วที่สุดเท่าที่จะทำได้ในระหว่างระยะเวลาประกันภัย ในช่วงที่มีการก่ออาชญากรรมกรรม

ในระยะเวลาแจ้งที่ขยายออกไปโดยอัตโนมัติ หรือระยะเวลาแจ้งที่ขยายออกไปใดๆ หากมีการซื้อไว้ถึงการกระทำ ความผิดพลาด การละเว้นกระทำการ หรือความเสียหายส่วนบุคคล และเกิดความเสียหายหรืออาจเกิดความเสียหายอันเป็นผลจากการนั้น และสถานการณ์แวดล้อมที่ผู้เอาประกันภัยได้รู้เป็นครั้งแรกกว่ามีการกระทำ ความผิดพลาด การละเว้นกระทำการ หรือความเสียหายส่วนบุคคล เช่นว่านั้น

การเรียกร้องค่าสินไหมทดแทนที่เกิดจากการกระทำ ความผิดพลาด การละเว้นกระทำการหรือความเสียหายส่วนบุคคล ถือเป็นวัตถุประสงค์ของกรมธรรม์ประกันภัยนี้ที่ต้องแจ้งคำบอกกล่าวก่อน

3) การแจ้งคำบอกกล่าว

ก. ให้แจ้งไปยังฝ่ายพิจารณาค่าสินไหมของบริษัทตามที่อยู่ที่ได้รับบรูไว้
ข. แจ้งโดยหรือในนามของผู้เอาประกันภัย หรือการแจ้งเป็นหนังสือของผู้เรียกร้องค่าสินไหมทดแทนต่อตัวแทนที่มีอำนาจของบริษัทตามที่ระบุไว้

ค. การละเลยไม่แจ้งตามหน้าที่ในกรมธรรม์ประกันภัยนี้ ภายในระยะเวลาที่กำหนด ไม่ทำให้การเรียกร้องค่าสินไหมทดแทนที่ทำโดยผู้เอาประกันภัยหรือผู้เรียกร้องค่าสินไหมทดแทนไร้ผลหากสามารถแสดงได้ว่าไม่สามารถแจ้งภายในเวลาที่กำหนด และได้แจ้งโดยเร็วที่สุดเท่าที่จะสามารถทำได้แล้ว

4) บริษัทมีสิทธิตรวจสอบรายละเอียดการเรียกร้องค่าสินไหมทดแทนทั้งหลายก่อนพิจารณาเรื่องความคุ้มครอง ผู้เอาประกันภัยจะต้องให้ความร่วมมือกับบริษัทในการตรวจสอบ การแก้ปัญหา การตกลงระดับข้อพิพาท การต่อสู้กับการเรียกร้องค่าสินไหมทดแทนทั้งหลาย และจะช่วยบริษัทในการใช้สิทธิไล่เบี้ยบุคคลหรือองค์กรใดๆ ซึ่งต้องรับผิดชอบผู้เอาประกันภัยสำหรับ

ความเสียหายที่ได้รับความคุ้มครองตามกรมธรรม์ รวมทั้งผู้เอาประกันภัยจะต้องเข้ารับฟังการพิจารณา ช่วยหาพยานหลักฐาน หากได้รับการร้องขอจากบริษัท

5) ผู้เอาประกันภัยจะต้องไม่ยอมรับผิดหรือจ่ายเงินใดๆ หรือยอมรับข้อสันนิษฐาน ที่อาจก่อให้เกิดหนี้หรือค่าใช้จ่ายใดๆ หรือตกลงระดับข้อพิพาทที่มีการเรียกร้องค่าสินไหมทดแทน โดยปราศจากความยินยอมล่วงหน้าเป็นหนังสือจากบริษัท

6) หากผู้เอาประกันภัยจะใช้สิทธิเลือกที่จะยอมรับหรือปฏิเสธการใช้อนุญาโตตุลาการในการเรียกร้องค่าสินไหมทดแทน ผู้เอาประกันภัยจะใช้สิทธินั้นได้ก็ต่อเมื่อได้รับความยินยอมล่วงหน้าเป็นหนังสือจากบริษัทแล้ว

7) ผู้เอาประกันภัยที่ระบุชื่อไว้จะจ่ายจำนวนเงินค่าเสียหายส่วนแรกให้ภายในสามสิบวันนับแต่ได้รับการร้องขอจากบริษัท

11. การสละข้อยกเว้นและการผิดเงื่อนไข (Waiver of Exclusion and Breach of Conditions)

เมื่อใดก็ตามที่ความคุ้มครองภายใต้กรรมธรรม์นี้ถูกยกเว้น ถูกพักใช้ หรือหมดไป

1) เพราะข้อยกเว้นจากการไม่ซื้อสัตย์ การทุจริต การทำผิดอาญา กระทำโดยเจตนา หรือโดยเจตนามุ่งร้าย ความบกพร่อง การงดเว้นกระทำการ หรือความเสียหายส่วนบุคคล โดยผู้เอาประกันภัยรายใดๆ ซึ่งผู้เอาประกันภัยรายอื่นไม่เกี่ยวข้องหรือรู้เห็นด้วย

2) เพราะการไม่ปฏิบัติตามเงื่อนไขที่เกี่ยวกับการแจ้งต่อบริษัทโดยผู้เอาประกันภัยที่กระทำผิดปกปิดการกระทำผิดนั้น มิฉะนั้นเหตุการณ์ดังกล่าวจะได้รับความคุ้มครอง บริษัทตกลงให้การประกันภัยมีผลบังคับต่อไปสำหรับผู้เอาประกันภัยทุกคน ที่มีได้มีส่วนร่วมกระทำ หรือรู้เห็นมีการกระทำดังกล่าว

12. การรับช่วงสิทธิ (Subrogation)

ในกรณีที่มีการจ่ายเงินตามกรรมธรรม์นี้ บริษัทจะรับช่วงสิทธิทั้งหลายของผู้เอาประกันภัยที่มีต่อบุคคลหรือองค์กรในการเรียกคืนเงิน และผู้เอาประกันภัยออกหนังสือหรือดำเนินการอื่นๆตามความจำเป็นในการรักษาสิทธิดังกล่าว ผู้เอาประกันภัยจะต้องไม่ทำการใดๆ ให้เป็นการเสื่อมเสียสิทธินั้น บริษัทจะต้องไม่ทำการใช้สิทธิไล่เบี้ยต่อบุคคลหรือบริษัทใดๆ ที่รวมอยู่ในคำนิยามของผู้เอาประกันภัย อย่างไรก็ตาม บริษัทสงวนสิทธิที่จะดำเนินการไล่เบี้ยกับผู้เอาประกันภัยในกรณีที่การเรียกร้องค่าสินไหมทดแทนได้กระทำโดยไม่ซื้อสัตย์ การทุจริต การทำผิดอาญา กระทำโดยเจตนา หรือโดยเจตนามุ่งร้าย ความบกพร่อง การงดเว้นกระทำการ หรือความเสียหายส่วนบุคคลที่กระทำโดยผู้เอาประกันภัย

13. การยกเลิกสัญญา (Cancellation)

1) กรรมธรรม์นี้อาจถูกยกเลิกโดยผู้เอาประกันภัยที่ระบุชื่อไว้ โดยการเวนคืนกรรมธรรม์ให้บริษัท หรือตัวแทนที่มีอำนาจ หรือโดยแจ้งเป็นหนังสือต่อบริษัท หรือตัวแทนที่มีอำนาจ ระบุวันที่การยกเลิกมีผลบังคับ

2) กรรมธรรม์นี้อาจถูกยกเลิกโดยบริษัทด้วยการแจ้งผู้เอาประกันภัยตามที่อยู่ที่ได้แจ้งไว้ในกรรมธรรม์ ระบุวันที่การยกเลิกมีผลบังคับโดยแจ้งล่วงหน้าไม่น้อยกว่าสิบวันในกรณีไม่ชำระเบี้ยประกันภัยหรือค่าเสียหายส่วนแรก ส่วนกรณีอื่นๆ ต้องแจ้งล่วงหน้าอย่างน้อยสามสิบวัน

3) การยกเลิกโดยบริษัทจำกัดเฉพาะเหตุ ดังนี้

ก. การไม่ชำระค่าเบี้ยประกันภัยหรือค่าเสียหายส่วนแรกภายใต้กรรมธรรม์หรือกรรมธรรม์ก่อนหน้านี้

- ข. ผู้เอาประกันภัยไม่ปฏิบัติตามข้อกำหนดของกรมธรรม์
- ค. การให้ข้อมูลอันเป็นเท็จในการเรียกร้องค่าสินไหมทดแทน
- ง. กฎหมายคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพของผู้เอาประกันภัยถูกเพิกถอน ยกเลิก หรือยกเลิกชั่วคราว

- 4) จัดหมายบอกกล่าวยกเลิกถือเป็นหลักฐานอันเพียงพอในการแจ้งยกเลิก
- 5) หากผู้เอาประกันภัยเป็นฝ่ายยกเลิกสัญญา บริษัทมีสิทธิได้รับเบี้ยประกันภัยระยะสั้น หากบริษัทเป็นฝ่ายยกเลิกสัญญาบริษัทมีสิทธิได้รับเบี้ยประกันภัยตามสัดส่วน

14. อนุญาโตตุลาการ (Arbitration)

ข้อพิพาทใดๆ ระหว่างผู้เอาประกันภัยกับบริษัทเกี่ยวกับกรมธรรม์นี้ให้ระงับข้อพิพาทโดยกระบวนการทางอนุญาโตตุลาการ ตามข้อบังคับสมาคมอนุญาโตตุลาการประเทศสหรัฐอเมริกา

จะเห็นได้ว่าในประเทศสหรัฐอเมริกามีการกำหนดข้อสัญญาของการประกันภัยความรับผิดที่ชัดเจน ไม่เหมือนกับในประเทศไทยที่ยังไม่มีการกำหนดของสัญญาของการประกันภัยความรับผิดผู้ประกอบวิชาชีพที่ชัดเจน ดังนั้นเพื่อลดปัญหาของข้อบังคับของสัญญากรมธรรม์ประกันภัยความรับผิดผู้ประกอบวิชาชีพดังกล่าว ผู้วิจัยเห็นว่าประเทศไทยควรมีสัญญาการประกันภัยความรับผิดของผู้ประกอบวิชาชีพสื่อมวลชนโดยเฉพาะ เช่นเดียวกันกับสัญญาประกันภัยความรับผิดทางวิชาชีพแพทย์ต่างๆ เป็นต้น เพื่อลดปัญหากรณีการเกิดข้อพิพาทและความไม่ชัดเจนในสัญญาประกันภัยดังกล่าว

อย่างไรก็ตาม การสร้างแบบกรมธรรม์ประกันภัยความรับผิดของผู้ประกอบวิชาชีพสื่อมวลชนอาจจะไม่สามารถแก้ไขปัญหาทั้งหมดได้เพราะถึงแม้จะมีการออกกรมธรรม์ที่ถูกต้องตามต้องการ แต่ไม่มีสื่อมวลชนมาทำประกันภัยก็จะไม่เกิดประโยชน์อะไร เนื่องจากในปัจจุบันการที่ไม่มีกรมธรรม์แบบนี้ เพราะไม่มีสื่อมวลชนให้ความสำคัญกับกรมธรรม์ตัวนี้ซึ่งก็ขายไม่ได้ มันเป็นการแก้ปัญหาปลายเหตุ ทั้งนี้เนื่องจากการละเมิดหรือการหมิ่นประมาทสื่อมวลชนนั้นมีน้อย และถ้าเกิดมีขึ้นก็ประกาศขอขมา หรือสามารถพูดคุยประนีประนอมยอมความให้ได้ ไม่เหมือนในประเทศตะวันตกซึ่งเขาถือสิทธิในตัวบุคคลเข้มแข็งมากกว่าประเทศตะวันออก นอกจากนี้ยังมีองค์กรสื่อที่จะให้ความเป็นธรรมกับผู้เสียหายจากการกระทำหน้าที่สื่ออีกด้วย ฉะนั้นเราจะเห็นได้ว่าในแต่ละปีมีเรื่องพวกนี้เกิดขึ้นน้อยมากจนไม่มีความจำเป็นจะต้องไปทำประกันภัยความรับผิดของสื่อมวลชน

4.3 ปัญหาการผลักดันให้ผู้ประกอบวิชาชีพสนใจทำมรดกธรรม์ประกันภัยความรับผิดชอบของผู้ประกอบวิชาชีพต่อมวลชน

เนื่องจากอุตสาหกรรมการประกันภัยมีความสำคัญต่อภาครัฐทั้งในด้านเศรษฐกิจและสังคม ดังนี้

1. ความสำคัญทางด้านเศรษฐกิจ

นอกจากอุตสาหกรรมการประกันภัยจะเป็นหลักประกันในความคุ้มครองความเสียหายที่จะเกิดแก่ธุรกิจ ทำให้ธุรกิจดำเนินไปอย่างมีเสถียรภาพที่มั่นคงและมีประสิทธิภาพส่งผลให้เกิดความเข้มแข็งทางเศรษฐกิจแล้ว อุตสาหกรรมการประกันภัยยังมีความสำคัญต่อรัฐในด้านเศรษฐกิจดังต่อไปนี้

1) ช่วยการขยายลงทุนในภาคธุรกิจเอกชน การลงทุนเป็นสิ่งสำคัญยิ่งต่อความเจริญก้าวหน้าทางเศรษฐกิจของประเทศ รัฐบาลได้มีนโยบายด้านการส่งเสริมการลงทุนเพื่อจูงใจให้มีการขยายฐานการลงทุนทั้งในส่วนของนักลงทุนไทยและนักลงทุนต่างชาติ แต่การลงทุนในแต่ละกรณีต้องใช้เวลาเงินจำนวนมาก ฉะนั้นหากไม่มีหลักประกันรองรับการขยายการลงทุนดังกล่าวก็จะทำให้นักลงทุนเกิดความกังวลใจโดยเฉพาะนักลงทุนชาวต่างชาติที่ต้องนำเงินมาลงทุนในต่างแดนจำนวนมาก การประกันภัยช่วยเป็นหลักประกันความเสียหายที่อาจเกิดขึ้นแก่ชีวิตและทรัพย์สินของผู้ลงทุนดังกล่าว ทำให้ผู้ลงทุนทั้งหลายสามารถตัดสินใจขยายการลงทุนได้โดยสะดวกและง่ายขึ้น เพราะหากเกิดความเสียหายแก่ชีวิตและทรัพย์สินตนก็จะได้รับการชดเชยจากบริษัทประกันภัยในจำนวนที่ใกล้เคียงกับความเสียหายที่เกิดขึ้นจริง ถือเป็นการจัดการความเสียหายที่มีประสิทธิภาพวิธีหนึ่ง

2) เป็นแหล่งระดมเงินทุน เนื่องจากรัฐได้เล็งเห็นความสำคัญในการระดมเงินของบริษัทประกันภัยจากผู้เอาประกันภัยในรูปเบี้ยประกันภัย ซึ่งบริษัทประกันภัยมีภาระผูกพันในการชำระค่าสินไหมทดแทนหรือเงินผลประโยชน์แก่ผู้เอาประกันภัยหรือผู้รับประโยชน์ตามสัญญาในอนาคต ดังนั้นการลงทุนของบริษัทประกันภัยจำเป็นต้องได้รับการดูแลให้เป็นไปในลักษณะที่สอดคล้องกับความเสียหาย ทั้งนี้เพื่อความปลอดภัยของประชาชนผู้บริโภค ในการนี้รัฐจึงได้กำหนดสัดส่วนการลงทุนโดยได้ระบุให้บริษัทประกันภัยนำเงินส่วนหนึ่งไปลงทุนในกิจกรรมของรัฐเพื่อการพัฒนาประเทศ เช่น การซื้อพันธบัตรรัฐบาล เป็นต้น และส่วนหนึ่งไปลงทุนแสวงหาผลประโยชน์ในอุตสาหกรรมที่มีคุณภาพเพื่อพัฒนาระบบเศรษฐกิจต่อไป

2. ความสำคัญทางด้านสังคม

1) ช่วยให้เกิดระบบการป้องกันภัยในสังคม การทำประกันภัยประเภทต่างๆ เช่น การประกันอัคคีภัยและการประกันภัยอุบัติเหตุ นั้น บริษัทประกันภัยจะระบุให้ผู้เอาประกันภัยต้อง

ดำเนินการจัดให้มีระบบป้องกันภัยหรือติดตั้งระบบดับเพลิงอันสมควร เพื่อการป้องกันภัยหรือลดความรุนแรงของความเสียหายที่อาจจะเกิดขึ้นได้ นอกจากนี้บริษัทประกันภัยยังได้ให้ความร่วมมือต่อธุรกิจในการพัฒนาระบบป้องกันภัยให้มีคุณภาพยิ่งขึ้นไป ทั้งนี้เพื่อการลดความเสี่ยงภัยให้เหลือน้อยที่สุด ส่งผลให้สังคมโดยรวมเกิดความสูญเสียทั้งทางด้านทรัพย์สินและบุคคลน้อยลง

2) ช่วยให้คนในสังคมมีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น จากการที่บริษัทประกันภัยระบุให้ผู้เอาประกันภัยต้องมีระบบป้องกันภัยอันสมควร ส่งผลให้โรงงานอุตสาหกรรมต่างๆ ต้องมีระบบป้องกันภัยที่เหมาะสมและสอดคล้องกับสภาพการปฏิบัติงานที่เป็นจริง

จากข้อดีของการประกันภัยทั้งทางด้านเศรษฐกิจและสังคมดังกล่าว ในปัจจุบันวิชาชีพสื่อมวลชนถือเป็นแขนงวิชาชีพที่ค่อนข้างใหญ่เนื่องจากมีหลายสาขาวิชา เช่น สื่อสิ่งพิมพ์ โทรทัศน์ วิทยุ และในปัจจุบันสื่อที่ได้รับความนิยมคือสื่อทางอินเทอร์เน็ต อีกทั้งวิชาชีพสื่อมวลชนนั้น ยังมีสมาคม และสภาประกอบวิชาชีพอีกหลายแบบด้วย การนำระบบประกันภัยความรับผิดในวิชาชีพสื่อมวลชนภาคสมัครใจมาใช้ในประเทศไทยมีผลดีกล่าวคือ เป็นการให้สิทธิกับนักสื่อสารมวลชนที่จะเลือกทำประกันภัยหรือไม่ก็ได้ ตามแต่นักสื่อสารมวลชนจะประเมินความเสี่ยงของตนเอง และช่วยลดปัญหาเรื่องการฟ้องร้องนักสื่อสารมวลชนเพราะการฟ้องร้องนักสื่อสารมวลชนเกิดขึ้นมาจากนักสื่อสารมวลชนปฏิบัติหน้าที่ผิดพลาด บกพร่องหรือประมาทเลินเล่อนำมาซึ่งความรับผิดไม่ว่าในทางสัญญาหรือในทางละเมิด ดังนั้นรัฐบาลให้การสนับสนุนและกระตุ้นให้วิชาชีพต่างๆ ตระหนักในการทำประกันภัยก็จะสามารถทำให้ระบบทางด้านเศรษฐกิจและสังคมดีขึ้นเหมือนดังเช่นประเทศในแถบตะวันตกที่ตระหนักถึงการประกันภัยความรับผิดตามกฎหมาย

บทที่ 5

สรุปและข้อเสนอแนะ

ในปัจจุบันสื่อมวลชนถือว่ามีความสำคัญในการดำรงชีวิตของประชาชนค่อนข้างมาก เนื่องจากโดยส่วนใหญ่ประชาชนมักจะได้รับข่าวสารจากสื่อมวลชนแขนงต่างๆ ไม่ว่าจะเป็นทางสื่อโทรทัศน์ วิทยุ หนังสือพิมพ์ หรือทางสื่ออิเล็กทรอนิกส์ต่างๆ ซึ่งการให้ข้อมูลข่าวสารของนักสื่อมวลชนค่อนข้างเป็นสิ่งที่สำคัญ และน่าจับตามองว่าการเสนอข่าวของนักสื่อสารมวลชนนั้น ถูกต้อง แม่นยำ และไม่เป็นการละเมิด หรือนำความเสียหายมาให้กับบุคคลที่เราเสนอข่าวไป

ซึ่งหากการนำเสนอข่าวของผู้ประกอบวิชาชีพสื่อมวลชนได้ทำการละเมิดบุคคลดังกล่าวก็อาจจะถูกเรียกร้องค่าสินไหมทดแทนได้ตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ จะเห็นได้ว่าการสื่อมวลชนมีความเสี่ยงในการรับผิดชอบซึ่งอาจเกิดขึ้นได้ แม้จะได้ระมัดระวังเป็นอย่างดีในการเสนอข่าวต่างๆ หรือมีกฎหมายคุ้มครองอาชีพสื่อมวลชนแล้วก็ตาม ดังนั้นเพื่อเป็นการลดความเสี่ยงภัยที่ต้องชดเชยค่าสินไหมทดแทนอันเกิดจากการถูกฟ้องร้องหรือเรียกร้องค่าเสียหายจากบุคคลภายนอก เพื่อเป็นการกระจายความเสี่ยงภัยของผู้ประกอบวิชาชีพสื่อมวลชน ผู้ประกอบวิชาชีพนี้จึงให้ความสำคัญต่อการทำประกันภัยความรับผิดชอบการประกอบวิชาชีพ (Professional Indemnity Insurance) มากยิ่งขึ้น

ในประเทศไทย ในปัจจุบันการฟ้องร้องสื่อมวลชนสาขาต่างๆ อาจจะยังไม่มี การฟ้องร้องในกรณีพิพาทกันในศาลแต่ในอนาคต อาจจะมีแนวโน้มที่จะฟ้องร้องกันมากขึ้น ทางอาญา ได้แก่ ความผิดฐานหมิ่นประมาท และความผิดทางแพ่ง เรียกร้องให้ผู้ที่ไขข่าวที่ทำให้ผู้อื่นเสียหายต้องชดเชยค่าสินไหมทดแทนให้กับผู้เสียหาย เนื่องจากกฎหมายสื่อมวลชนได้ให้สิทธิเพิ่มมากขึ้นกับวิชาชีพนี้ อีกทั้งกรณีส่วนใหญ่เป็นบุคคลสาธารณะที่ได้รับผลกระทบจากการเสนอข้อเท็จจริงดังกล่าว มูลค่าการเรียกร้องทางแพ่งมีแนวโน้มสูงขึ้น เป็นเหตุให้สื่อมวลชนอาจต้องรับผิดชอบชดเชยค่าเสียหายให้กับผู้เสียหายจำนวนสูง การรับผิดชอบในกรณีนี้รวมไปถึงความรับผิดชอบของอาชีพสื่อมวลชน ทั้งบุคคลธรรมดาและนิติบุคคล ที่ต้องรับผิดชอบจากการเสนอข้อเท็จจริงของผู้สื่อข่าวที่เป็นลูกจ้างของตนด้วยตามประมวลกฎหมายแพ่งพาณิชย์ ในความผิดฐานละเมิดผู้อื่น และในทางปฏิบัติผู้เสียหายมักฟ้องร้องนายจ้าง หรือผู้พิมพ์ หรือบรรณาธิการด้วย เนื่องจากเห็นว่ามี ความรับผิดชอบร่วมกัน

อย่างไรก็ตามอาจมีผู้ให้ความเห็นว่าการเสนอข้อเท็จจริงของสื่อมวลชน หากได้มีการระมัดระวังพอควร ตามหลักของวิชาชีพจะไม่ถูกฟ้องร้อง ซึ่งในความเป็นจริงการเสนอข้อเท็จจริงของสื่อมวลชนต้องถูกต้องตรงไปตรงมา และต้องมีความรวดเร็วทันต่อเหตุการณ์ และด้วยความ

จำเป็นทางเศรษฐกิจ สื่อมวลชนอาจจะต้องรับปริมาณงานเพิ่มมากขึ้น จึงอาจเกิดความผิดพลาดได้ หรือการตีพิมพ์โดยสุจริต หรือเพื่อประโยชน์สาธารณะอาจมีการตีความที่แตกต่างกันได้ ดังนั้นจึงอาจเกิดการฟ้องร้องเรียกค่าเสียหายกัน และการหวั่นต่อการถูกฟ้องร้องย่อมกระทบกระเทือนต่อเสรีภาพในการเสนอข่าวสารข้อเท็จจริงที่กระทบกับประโยชน์ของบางกลุ่มบางบุคคล

5.1 สรุป

สำหรับการประกันภัยความรับผิดทางวิชาชีพ ในประเทศไทยพบว่า บริษัทผู้รับประกันหลายรายได้จัดให้มีการประกันความรับผิดของวิชาชีพ (Professional Indemnity Insurance) ให้ความคุ้มครองความรับผิดตามกฎหมายของผู้ประกอบวิชาชีพ ซึ่งเป็นผลมาจากการทำงานในวิชาชีพของตนโดยประมาทเลินเล่อ บกพร่อง หรือละเมิด ต่อบุคคลภายนอก โดยบริษัทประกันภัยจะชดเชยค่าสินไหมทดแทน รวมทั้งค่าใช้จ่ายในการต่อสู้คดีในศาลให้แก่ผู้เอาประกันภัย ผู้ประกอบวิชาชีพต่างๆ ไว้ แต่บริษัทรับประกันส่วนใหญ่ของไทยเน้นอาชีพที่ต้องมีใบอนุญาต เช่น แพทย์ วิศวกร สถาปนิก ทนาย ฯลฯ หลายบริษัทเน้นที่อาชีพแพทย์มากกว่าอาชีพอื่น ในความรับผิดต่อคนไข้ซึ่งได้รับบาดเจ็บ รวมทั้งการเสียชีวิตอันเนื่องมาจากการผ่าตัดหรือระหว่างการรักษาในอาชีพ หรือตามใบประกอบโรคศิลปะ

สำหรับการประกันภัยความรับผิดสำหรับวิชาชีพสื่อมวลชนในประเทศไทยนั้น ไม่มีการกล่าวถึงอย่างชัดเจนว่า บริษัทประกันภัยใดมีนโยบายจะรับประกันความรับผิดของสื่อมวลชนอาชีพ และยังไม่คุ้นเคยกับการประกันภัยความรับผิดเช่นนี้ อีกทั้งผู้ประกอบวิชาชีพสื่อมวลชนยังไม่คุ้นเคยกับการประกันความรับผิดดังกล่าว ซึ่งเห็นว่าเป็นเรื่องใหม่ ไม่ค่อยเห็นความสำคัญ หรืออาจมีความกังวลว่าอาจมีปัญหาในการจะต้องเจียจกรายรับบางส่วน ไปเป็นค่าเบี้ยประกัน เป็นต้น

เนื่องจากในปัจจุบันมีการฟ้องร้องผู้ประกอบวิชาชีพสื่อมวลชนไม่มากนัก แต่เพื่อเป็นการลดปัญหาความเสียหายของผู้ประกอบวิชาชีพสื่อมวลชน ดังนั้นการทำประกันภัยความรับผิดผู้ประกอบวิชาชีพสื่อมวลชน น่าจะเป็นหนึ่งในวิธีการให้ความคุ้มครองและสร้างความมั่นใจในการเสนอข่าวสารให้กับประชาชนอย่างเต็มประสิทธิภาพ ไม่ต้องกลัวการถูกฟ้องร้อง ข้อดีสำหรับกระบวนการยุติธรรมคือ สามารถลดคดีที่ขึ้นสู่ศาลได้ และเป็นการเยียวยาความเสียหายให้กับผู้ได้รับความเสียหายโดยเร็ว สำหรับบริษัทผู้รับประกันในประเทศไทยน่าจะมียุทธศาสตร์ประกันความรับผิดของสื่อมวลชน ซึ่งเป็นผลดีในการขยายฐานลูกค้าของบริษัทด้วยทางหนึ่ง

ในประเทศสหรัฐอเมริกาได้มีผู้ประกอบวิชาชีพสื่อมวลชนให้ความสนใจการประกันภัยความรับผิดผู้ประกอบวิชาชีพสื่อมวลชนค่อนข้างมาก เนื่องจากผู้ประกอบอาชีพสื่อมวลชนยอมรับว่ามีความเสี่ยงในความรับผิดซึ่งอาจเกิดขึ้นได้ แม้จะได้รับการระมัดระวังเป็นอย่างยิ่งในการ

ตรวจสอบข้อเขียนต่างๆ แล้วก็ตาม ดังนั้นเพื่อเป็นการลดความเสี่ยงในการต้องชดใช้ค่าเสียหายอันอาจเกิดจากการถูกฟ้องร้อง หรือเรียกร้อยค่าเสียหายจากบุคคลภายนอก ผู้ประกอบวิชาชีพสื่อมวลชนจึงให้ความสำคัญในการทำประกันความรับผิดผู้ประกอบอาชีพสื่อมวลชนกับบริษัทประกันภัย แม้ว่าในประเทศไทยจะพบบัญญัติคุ้มครองผู้ประกอบวิชาชีพสื่อมวลชน (The Media Liability Act 1998) แต่ผู้ประกอบวิชาชีพดังกล่าวยังมีความต้องการทำประกันภัยเพื่อลดความเสี่ยงภัยในการประกอบวิชาชีพของตน

เมื่อต้นปี 2554 ที่ผ่านมามหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ได้มีนโยบายในการพิจารณาร่าง พ.ร.บ.คุ้มครองสิทธิเสรีภาพและส่งเสริมมาตรฐานวิชาชีพสื่อมวลชนโดยมีสาระ ให้ผู้ประกอบวิชาชีพสื่อมวลชนมีเสรีภาพในการเสนอข่าว โดยไม่อยู่ภายใต้อำนาจของหน่วยราชการ หน่วยงานของรัฐ รัฐวิสาหกิจ หรือเจ้าของกิจการ แต่ต้องไม่ขัดต่อจริยธรรมของการประกอบอาชีพ อาทิ เสนอข่าวเพื่อประโยชน์สาธารณะ ให้ความเป็นธรรมต่อผู้ตกเป็นข่าว ไม่มีผลประโยชน์ทับซ้อน ฯลฯ และมีสิทธิจัดตั้งองค์กรเพื่อปกป้องสิทธิ เสรีภาพ และความเป็นธรรม ซึ่งผู้ประกอบวิชาชีพสื่อมวลชนรายใดได้รับความเสียหายจากการละเมิดสิทธิ สามารถยื่นเรื่องร้องเรียนเพื่อขอให้ใช้มาตรการคุ้มครองผู้ถูกละเมิดสิทธิเป็นการชั่วคราว เพื่อบรรเทาความเสียหายได้ ซึ่งที่ผ่านมาผู้ประกอบวิชาชีพสื่อไทย มักประสบปัญหาจากการถูกแทรกแซงจากผู้มีอำนาจตลอดเวลา ดังนั้นเพื่อให้เกิดความเป็นกลางให้การเสนอข่าวที่ถูกต้อง แม่นยำ รวดเร็ว ต่อประชาชน รัฐบาลจึงควรให้ความสำคัญกับพระราชบัญญัติดังกล่าว และเพื่อให้ผู้ประกอบการอาชีพสื่อสารมวลชนได้ปฏิบัติหน้าที่ที่แท้จริง โดยไม่ต้องเกรงกลัวกับการถูกเรียกร้อยค่าสินไหมทดแทนจากบุคคลที่เสนอข่าวไปนั้น แต่อย่างไรก็ตามร่างพระราชบัญญัติคุ้มครองสิทธิเสรีภาพและส่งเสริมมาตรฐานวิชาชีพสื่อมวลชน ดังกล่าวแม้จะมีวัตถุประสงค์ในการคุ้มครอง ปกป้อง สิทธิ เสรีภาพ และความเป็นธรรมแก่ผู้ประกอบวิชาชีพสื่อมวลชน แต่ร่างพระราชบัญญัติพระราชบัญญัติ การคุ้มครองสิทธิเสรีภาพ ส่งเสริมจริยธรรมและมาตรฐานวิชาชีพสื่อมวลชนก็ยังไม่ผ่านสภาอนุมติจึงไม่สามารถปกป้องผู้ประกอบวิชาชีพสื่อมวลชนในกรณีถูกเรียกร้อยค่าสินไหมทดแทนจากบุคคลที่เสนอข่าวได้ ดังนั้นการประกันภัยความรับผิดผู้ประกอบวิชาชีพสื่อมวลชนจึงมีความสำคัญต่อผู้ประกอบวิชาชีพในปัจจุบันค่อนข้างมาก อีกทั้งเป็นการกระจายความเสี่ยงภัยให้กับบริษัทประกันภัยด้วย

5.2 ข้อเสนอแนะ

การประกันภัยวิชาชีพสื่อมวลชนมีปัญหาหลายประการดังได้กล่าวใน บทที่ 4 ผู้วิจัยจึงขอเสนอแนะแนวทางแก้ปัญหาดังต่อไปนี้

ในเบื้องต้นการพิจารณาว่าการประกันภัยความรับผิดในวิชาชีพสื่อมวลชนของประเทศไทยควรเป็นระบบภาคสมัครใจหรือบังคับนั้นไม่ว่าจะเป็นการประกันภัยในระบบสมัครใจหรือเป็นการประกันภัยในระบบบังคับก็ล้วนแล้วแต่มีอุปสรรคด้วยกันทั้งสิ้น

ปัญหาของการประกันภัยภาคบังคับก็คือการตกเป็นภาระต่อนักสื่อสารมวลชนและบริษัทมากเกินไปและไม่เป็นผลดีต่อนักสื่อสารมวลชนใหม่

ปัญหาที่เกิดขึ้นกับการประกันภัยภาคสมัครใจก็คืออาจมีนักสื่อสารมวลชนจำนวนมากไม่ทำประกันภัยความรับผิด เนื่องจากไม่มั่นใจว่าหากเกิดปัญหาขึ้นบริษัทประกันภัยจะยอมชดใช้ค่าสินไหมทดแทนให้หรือไม่ และกฎหมายประกันภัยความรับผิดสื่อมวลชนในประเทศไทยก็ยังไม่มีความชัดเจนอีกทั้งข้อเสียของการประกันภัยความรับผิดต่อวิชาชีพสื่อมวลชนก็คือไม่มีการบังคับให้สื่อมวลชนทำประกันภัยความรับผิดต่อวิชาชีพสื่อมวลชน จึงทำให้ทำประกันภัยความรับผิดน้อยเงินกองทุนประกันภัยความรับผิดจึงมีจำนวนน้อย

ผู้วิจัยเห็นว่าการประกันภัยภาคบังคับนั้นเหมาะกับประเทศที่มีสวัสดิการที่ดี ซึ่งในประเทศไทยยังไม่มีสวัสดิการที่ดีสำหรับวิชาชีพสื่อมวลชนอย่างไรก็ตามแม้ว่าการประกันภัยความรับผิดในวิชาชีพสื่อมวลชนภาคสมัครใจจะมีข้อเสียอยู่บ้างแต่ก็ค่อนข้างเหมาะสมกับประเทศไทยที่ไม่ใช่รัฐสวัสดิการ การเลือกระบบประกันภัยภาคสมัครใจ การเลือกระบบประกันภัยภาคสมัครใจนี้ เพราะผู้ประกอบการวิชาชีพสื่อมวลชนจะได้ไม่เกิดความรู้สึกที่ถูกบีบบังคับหรือกดดันให้ต้องทำประกันภัยความรับผิด และไม่ต้องกังวลว่าบริษัทประกันภัยจะปฏิเสธการทำสัญญาประกันภัย นอกจากนั้นผู้ประกอบการวิชาชีพสื่อมวลชนที่ไม่ได้ทำประกันภัยก็จะต้องเพิ่มความระมัดระวังในการเสนอข่าวในการประกอบวิชาชีพของตนมากยิ่งขึ้น

5.2.1 ข้อเสนอแนะในทางกฎหมาย

กรณีการนำกฎหมายประกันภัยตาม ป.พ.พ. มาใช้กับการประกันภัยความรับผิดในวิชาชีพสื่อมวลชนโดยภาพรวม บทบัญญัติกฎหมายเกี่ยวกับการประกันวินาศภัยและการประกันภัยคำจูนอาจสามารถนำมาปรับใช้กับการประกันภัยความรับผิดในวิชาชีพสื่อมวลชนได้ในระดับหนึ่งแต่อย่างไรก็ตามกฎหมายที่มีอยู่สามารถใช้บังคับกับการประกันภัยความรับผิดในวิชาชีพแขนงต่างๆไม่ว่าจะเป็นผู้ประกอบการวิชาชีพแพทย์ สถาปนิก วิศวกร ผู้ตรวจสอบบัญชี ทนายความ และวิชาชีพอื่นๆ ได้อย่างมีประสิทธิภาพ เท่าเทียมกับกฎหมายในต่างประเทศ เพราะปัจจุบันมีกฎหมายและองค์การควบคุมผู้ประกอบการวิชาชีพต่างๆ ดังกล่าวข้างต้นอยู่หลายฉบับ ซึ่งแสดงให้เห็นถึงความสำคัญของผู้ประกอบการวิชาชีพที่มีลักษณะพิเศษแตกต่างไปจากผู้ประกอบอาชีพทั่วๆ ไป ดังนั้นจึงไม่จำเป็นต้องมีกฎหมายเป็นการเฉพาะแต่ให้มีการนำหลัก The Road Traffic Act ของอังกฤษมาปรับใช้ในมาตรา 887 และเปลี่ยนชื่อเป็นประกันภัยคำจูน ไม่ใช่ประกันภัยความรับผิด แต่ในทางปฏิบัติใช้

หลักเกณฑ์เช่นเดียวกับการประกันภัยความรับผิด คือยกเว้นผู้เสียหายฟ้องผู้รับประกันภัยได้โดยตรง แม้ไม่มีนิติสัมพันธ์กับผู้รับประกันภัยเลย รวมถึงการรับประกันภัยต่อด้วยซึ่งถือเป็นการประกันภัย ความรับผิดอย่างหนึ่ง

5.2.2 ข้อเสนอแนะในทางสังคม

วิชาชีพสื่อมวลชนถือเป็นแขนงวิชาชีพที่ค่อนข้างใหญ่เนื่องจากมีหลายสาขาวิชา เช่น สื่อสิ่งพิมพ์ โทรทัศน์ วิทยุ และในปัจจุบันสื่อที่ได้รับความนิยมคือสื่อทางอินเทอร์เน็ต อีกทั้งวิชาชีพ สื่อมวลชนนั้น ยังมีสมาคม และสภาประกอบวิชาชีพอีกหลายแบบด้วย การนำระบบประกันภัย ความรับผิดในวิชาชีพสื่อมวลชนภาคสมัครใจมาใช้ในประเทศไทยมีผลดีกล่าวคือ เป็นการให้สิทธิ กับนักสื่อสารมวลชนที่จะเลือกทำประกันภัยหรือไม่ก็ได้ ตามแต่นักสื่อสารมวลชนจะประเมินความ เสี่ยงของตนเอง และช่วยลดปัญหาเรื่องการฟ้องร้องนักสื่อสารมวลชนเพราะการฟ้องร้องนัก สื่อสารมวลชนเกิดขึ้นมาจากนักสื่อสารมวลชนปฏิบัติหน้าที่ผิดพลาด บกพร่องหรือประมาทเลินเล่อ นำมาซึ่งความรับผิดไม่ว่าในทางสัญญาหรือในทางละเมิด

ผู้วิจัยมีความเห็นว่าถึงแม้ว่าวิชาชีพสื่อมวลชนไม่ใช่วิชาชีพ (Professional) ตาม ความหมายของอาชีพที่ต้องมีกฎหมายเข้าไปควบคุม มาตรการการดีความ และมาตรการการ ฝึกอบรม เช่น แพทย์ สถาปนิก วิศวกร ผู้ตรวจสอบบัญชี ทนายความ เป็นต้น แต่วิชาชีพสื่อมวลชน นั้นเป็นองค์กรที่ค่อนข้างใหญ่ ดังนั้นควรให้มีการตระหนักถึงการทำประกันภัยความรับผิดเพื่อลด ปัญหาทางสังคมได้

5.2.4 ข้อเสนอแนะในทางเศรษฐกิจ

กรมการประกันภัยถือเป็นกองทุนอย่างหนึ่งขึ้นอยู่กับกระทรวงพาณิชย์ ดังนั้น กรมการประกันภัยจึงต้องมีความตระหนักในการส่งเสริม สนับสนุนให้บริษัทประกันภัยต่างๆมีการ เสนอผลิตภัณฑ์ใหม่ๆ เพื่อให้ประชาชนสนใจในการทำประกันภัย ซึ่งรวมถึงการประกันภัยทาง วิชาชีพต่างๆ ซึ่งในปัจจุบันการประกันภัยความรับผิดในสาขาวิชาชีพต่างๆยังไม่มีประชาชนให้ ความสนใจในการทำประกันภัยดังกล่าว เนื่องจากกรมการประกันภัยยังไม่มีเผยแพร่ หรือมีการ ชักชวนให้เห็นถึงประโยชน์ในการทำประกันภัยความรับผิดดังกล่าว

ดังนั้น ผู้วิจัยมีความเห็นว่ากรมการประกันภัยควรมีนโยบายในการนำเสนอประโยชน์ ของการประกันภัยความรับผิดผู้ประกอบวิชาชีพในสาขาต่างๆ เพื่อให้ประชาชนผู้ประกอบวิชาชีพ นั้นๆ หรือนายจ้างของผู้ประกอบวิชาชีพนั้นได้เห็นถึงประโยชน์ในการทำประกันภัย หากผู้ประกอบ วิชาชีพดังนั้นเห็นประโยชน์และความสำคัญในการทำประกันภัยก็จะทำมีเงินไหลเวียนในกองทุน มากยิ่งขึ้น ก็จะทำให้เศรษฐกิจคล่องตัวมากขึ้น

5.2.4 ข้อเสนอในทางการประกันภัย

ลักษณะการประกันภัยความรับผิดผู้ประกอบวิชาชีพมีหลายรูปแบบในประเทศไทย การทำประกันภัยทุกประเภท คือการทำประกันภัยโดยภาคเอกชน โดยมีทั้งนักสื่อสารมวลชน ประกันภัยส่วนบุคคลกับการประกันภัยบริษัท ส่วนรูปแบบกรรมธรรม์ประกันภัยความรับผิด สื่อมวลชนเป็นลักษณะนักสื่อสารมวลชนทั่วไป ไม่มีกรรมธรรม์สำหรับสื่อมวลชนโดยเฉพาะ

ผู้วิจัยจึงขอเสนอว่าให้สำนักงานคณะกรรมการกำกับและส่งเสริมประกอบธุรกิจ ประกันภัย (คปภ.) ควรมีการส่งเสริมและกระตุ้นให้ประชาชนตระหนักถึงความสำคัญต่อความรับผิดต่อสาธารณะให้เหมือนในต่างประเทศ เช่นในประเทศตะวันตก ไม่ใช่แค่ทำความเข้าใจข้อโทษ ก็จบไม่มีความรับผิดอื่นใดตามมาอีก โดยให้ผู้ประกอบวิชาชีพสื่อมวลชนมีจิตสำนึกในการกระทำ ความรับผิด และให้มีการออกแบบกรรมธรรม์ประกันภัยความรับผิดที่สามารถใช้ได้กับทุกวิชาชีพ ไม่ว่าจะเป็น แพทย์ ทนายความ รวมทั้งผู้ประกอบวิชาชีพสื่อมวลชนในประเทศไทยให้เหมือนกับ สหรัฐอเมริกา นอกจากนี้ขอยกเว้นในกรรมธรรม์ควรมีให้น้อยลง เพื่อสร้างความมั่นใจให้กับผู้เอา ประกันภัยว่าบริษัทประกันภัยจะชดใช้ค่าเสียหายให้หากเกิดภัยขึ้นตามที่รับประกันภัยไว้

บรรณานุกรม

หนังสือ

- ไชยยศ เหมะรัชตะ. ชุดย่อหลักกฎหมายประกันภัย. พิมพ์ครั้งที่ 6. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์นิติธรรม, 2543.
- บวรศักดิ์ อุวรรณโณ. เอกสารการสอนสาขาวิชานิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ชุดวิชา ระบบกฎหมายไทยและต่างประเทศ หน่วยที่ 1-7. พิมพ์ครั้งที่ 1. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์บริษัทวิคตอรีเพาเวอร์พอยท์ จำกัด, 2528.
- วรวิทย์ ฤทธิพิศ. สื่อมวลชนกับความรับผิดชอบทางกฎหมาย. พิมพ์ครั้งที่ 1. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์วิญญูชน, 2538.
- วิสาร พันธนะ และ มาลี สุรเชษฐ์. สถานภาพและการประกอบวิชาชีพกฎหมาย. เอกสารการสอนชุดวิชาประสบการณ์วิชาชีพกฎหมาย หน่วยที่ 1-7. นนทบุรี: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัย สุโขทัยธรรมาธิราช, 2532.
- ศักดิ์ดา ธนิตกุล. กฎหมายกับเศรษฐศาสตร์ ทฤษฎีสิน สัญญาและละเมิด. พิมพ์ครั้งที่ 1. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์นิติธรรม, 2544.
- สมคิด บางโม. กฎหมายและจริยธรรมสื่อสารมวลชน. พิมพ์ครั้งที่ 1. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์ เอส เค บุ๊คส์, 2551.
- สิทธิโชค ศรีเจริญ. ความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับการประกันภัย. กรุงเทพมหานคร: สถาบันประกันภัยไทย, 2538.
- แสวง บุญเฉลิมวิภาส. รวมคำบรรยายหลักวิชาชีพกฎหมาย. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2535.
- Bar, C.V. The Common European Law of Torts. Volume Two. 1st ed. Oxford: Oxford University Press, 2000.
- Boumil, M.M. and others. Medical Liability in a Nutshell. 2nd ed. U.S.A.: West Publishing CO., 2003.
- Glannon, J.W. The Law of Torts, Examples and Explanations. New York : Little, Brown and Company, 1995.
- Hachtem, W.A. The Supreme court on freedom of the press: Dicisos and Dissents. AMES IOWA: The Iowa state University Press, 1968.
- Hailsham, L. Halsbury's law of England. Volume 25. 4th ed. London: Butter worths, 1978.

Markesinis, B.S. and Unberath, H. The German Law of Torts, A Comparative Treatise. Volume One. 3rd ed. Oxford: Hart Publishing, 2002.

McGuire, C.R. The Legal Environment of Business. 2nd ed. Columbus: Merrill Publishing Company, 1989.

Whitman, D. and others. Law and Business. 1st ed. New York : Random House Business Division, 1987.

Youngs, R. Sourcebook on German Law. Volume One. 3rd ed. London: Cavendish Publishing Limited, 1994.

บทความในวารสาร

บัญญัติ สุชีวะ. “ประมวล.” บทบัญญัติ เล่ม 21 ตอน 2 (เมษายน 2506): 295.

วิทยานิพนธ์

ชนิกานต์ วิจารณ์กุล. “สื่อมวลชนกับความผิดฐานหมิ่นประมาทโดยการโฆษณา.” วิทยานิพนธ์นิติศาสตรมหาบัณฑิต คณะนิติศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2549.

พนรัตน์ เจริญวงศ์ศักดิ์. “ความรับผิดชอบเนื่องจากการประกอบวิชาชีพของสถาปนิกและวิศวกรในโครงการก่อสร้าง.” วิทยานิพนธ์นิติศาสตรมหาบัณฑิต สาขากฎหมายเอกชน บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2534.

สุรชาติ สิงห์เสนี. “ประกันภัยคำจูน.” วิทยานิพนธ์นิติศาสตรมหาบัณฑิต บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยอัสสัมชัญ, 2549.

เอกสารข้อมูลสารสนเทศในระบบเครือข่ายคอมพิวเตอร์ (Internet)

สภาการหนังสือพิมพ์แห่งชาติ. กำเนิดของสภาการหนังสือพิมพ์แห่งชาติ. ใน <http://www.presscouncil.or.th>. (last visited 10 January 2017).

สภาวิชาชีพข่าววิทยุและโทรทัศน์. ความเป็นมา.... ใน http://www.newsbroadcasting_council.or.th/?page_id=2. (last visited 10 January 2017).

Anna Hart. Chicago Business Attorneys that win. At <http://madialibel.org>. (last visited 19 November 2016).

The University of Chicago. Torts. At <http://home.uchicago.edu/~rmcnary/briefs/torts/dillon/>. (last visited 2 November 2008).

MEDIA ADVANTAGE POLICY	
-------------------------------	--

DEFENSE COSTS ARE IN ADDITION TO THE LIMITS OF LIABILITY OF THIS POLICY AND THE LIMITS OF LIABILITY ARE NOT REDUCED OR EXHAUSTED BY PAYMENT OF **DEFENSE COSTS**. **DEFENSE COSTS** AND **LOSS** SHALL BE APPLIED AGAINST THE RETENTION. VARIOUS PROVISIONS IN THIS POLICY RESTRICT COVERAGE. PLEASE READ THE ENTIRE POLICY CAREFULLY.

In consideration of the payment of the premium, and in reliance on all statements made and information furnished to the **underwriter**, and subject to all of the terms and conditions of this Policy (including all endorsements hereto), the **underwriter** and the **insured** agree as follows:

I. COVERAGE AGREEMENTS

(A) Communications and Personal Injury Liability

The **underwriter** will pay on behalf of the **insured** any **loss** in excess of the Retention and within the applicable Limit of Liability that the **insured** is legally obligated to pay to third parties because of liability imposed by law or **assumed under contract** arising from an **occurrence** committed by the **insured** during the **policy period** that gives rise to a covered **claim**, including but not limited to a **claim** for:

- (1) defamation, however styled in a **claim**, involving disparagement or harm to the character or reputation of any person or organization, including libel, slander, product disparagement or trade libel;
- (2) invasion of or interference with the right of privacy or publicity, however styled in a **claim**, including eavesdropping, intrusion upon seclusion, false light invasion of privacy, public disclosure of private facts and misappropriation of name or likeness;
- (3) negligent or intentional infliction of emotional distress, outrage or outrageous conduct;
- (4) trespass or wrongful entry or eviction;
- (5) false arrest or imprisonment, abuse of process, detention or malicious prosecution;
- (6) harassment or stalking;
- (7) violation of the Fourth Amendment to the United States Constitution or other equivalent state statute prohibiting unreasonable searches and seizures relating to newsgathering;
- (8) breach of any duty of confidentiality in any oral, written or implied agreement arising from the failure to maintain the confidentiality of a source or the materials furnished by a source, or from the failure to portray a source or subject in a certain manner or light;
- (9) infringement of copyright, infringement of **title**, plagiarism, **piracy** and misappropriation of ideas, material or information;
- (10) failure to attribute authorship or to recognize creative moral rights pursuant to a written agreement;

- (11) infringement or dilution of trademark, **slogan**, trade name, trade dress, service mark or service name;
- (12) **unfair competition**, but only when alleged in, and based on the same factual allegations as, a **claim** covered under one or more of subparts 1 – 11 above;
- (13) deceptive trade practices or fraud, but only when alleged in, and based on the same factual allegations as, a **claim** covered under one or more of subparts 1 – 11 above; provided that the acts giving rise to such causes of action had been approved in advance by the **insured's** counsel or by a duly authorized supervisor of the **insured**;
- (14) conspiracy, but only when alleged in, and based on the same factual allegations as, a **claim** covered under one or more of subparts 1 – 11 above;
- (15) breach of a written, oral or implied hold harmless or indemnification agreement, but only when alleged in, and based on the same factual allegations as, a **claim** covered under one or more of subparts 1 – 11 above;
- (16) any contempt order, but only if the act or omission giving rise to such contempt order had been authorized in advance by the **insured's** counsel based upon such counsel's good faith belief that (a) the applicable court order violated the First Amendment to the United States Constitution or any similar provision of a state constitution protecting freedom of speech and press; or (b) the act or omission was not a violation of such court order;
- (17) any proceeding relating to spoliation of evidence arising from the inadvertent destruction or recycling of the **insured's matter**; and
- (18) negligent supervision of an employee, but only when alleged in, and based on the same factual allegations as, a **claim** covered under one or more of subparts 1-17 above.

(B) Contextual Errors and Omissions Liability

The **underwriter** will pay on behalf of the **insured** any **loss** in excess of the Retention and within the applicable Limit of Liability that the **insured** is legally obligated to pay to third parties because of liability imposed by law or **assumed under contract** arising from an **occurrence** committed by the **insured** during the **policy period** that gives rise to a covered **claim** for negligence, misrepresentation, misstatement or misleading statement in connection with the content of **matter** uttered or disseminated in **scheduled media**.

II. DEFINITIONS

- (A) **Advertising** means the content of **public appearance**, publicity, press releases or promotional materials in or of **scheduled media**, provided that **advertising** does not include: (1) one-on-one written or oral communications; (2) any lottery, sweepstakes, coupons, contests or games of chance, including but not limited to any redemption of any of the above; or (3) the design, print, images or information contained in or on the packaging or labeling of any goods or products.
- (B) **Assumed under contract** means liability assumed by the **insured** in any written, oral or implied hold harmless or indemnification agreement with any third party, but only with respect to **matter** provided by the **insured** and for an **occurrence** that is otherwise covered under this Policy.
- (C) **Bodily injury** means bodily injury, sickness or disease, including death.
- (D) **Claim** means:
 - (1) a judicial or alternative dispute resolution proceeding seeking monetary damages, services or injunctive relief against an **insured** for an **occurrence**;

- (2) a written demand or notice received by an **insured** from any person or entity seeking to hold an **insured** responsible for an **occurrence**;
- (3) a demand for the retraction or correction of **matter**; or
- (4) a written request to toll or waive an applicable statute of limitations relating to a potential **claim** against an **insured**;

provided that **claim** shall not include any subpoena or request for information issued by, or any investigation, action or proceeding brought or maintained by or on behalf of, in the name or right of, or for the benefit of, any administrative, governmental or regulatory agency, body, entity or tribunal, including but not limited to the Federal Trade Commission or the Federal Communications Commission.

(E) Defense costs means:

- (1) reasonable and necessary fees, costs and expenses incurred to respond to a demand for retraction or correction of **matter**;
- (2) reasonable and necessary legal fees, costs and expenses incurred by outside counsel in the investigation, adjustment, defense or appeal of a **claim**; or
- (3) the cost of any appeal bond or bond to release attachments as a result of a covered **claim** for a bond amount not exceeding the Limit of Liability, but the **underwriter** shall not be obligated to apply for or furnish any such bond;

provided that **defense costs** shall not include remuneration, salaries, wages, fees, expenses, overhead or benefit expenses of any **insured**.

(F) Independent contractor means an individual or entity providing **matter** or services to the **insured** pursuant to an express contract or agreement.

(G) Insured means:

- (1) the **named insured** and any **subsidiary**;
- (2) any person who was, is or becomes a director, officer, trustee, shareholder, principal, member, partner or employee of the **named insured** or any **subsidiary**, but only for acts committed within the capacity and scope of such person's duties as such;
- (3) the estate, heirs, legal representatives or assigns of a natural person **insured** in the event of the death, incapacity or bankruptcy of such **insured**, but only to the extent that such **insured** would otherwise be provided coverage under this Policy;
- (4) the lawful spouse or domestic partner of a natural person **insured**, but only if the **claim** arises solely from the spouse's or domestic partner's status as such or from the spouse's or domestic partner's ownership interest in the **matter** giving rise to the **claim**; provided that such **claim** would otherwise be covered under this Policy if made against the **insured**; or
- (5) at the written request and sole discretion of the **named insured**, any agent, leased or temporary employee, volunteer or **independent contractor** providing **matter** or services for **scheduled media**, including but not limited to freelancers, correspondents, photographers and stringers, but only for acts committed within the capacity and scope of such individual's duties as such and on behalf of the **named insured** or any **subsidiary**.

(H) Loss means any monetary damages the **insured** is legally obligated to pay as a result of a **claim** covered by this Policy, including: actual damages; statutory damages; punitive, multiplied or exemplary damages if insurable under applicable law; pre-judgment and post-judgment interest; and plaintiff's attorneys' fees and costs included as part of a judgment. **Loss** shall not include:

- (1) any fine, tax, fee, forfeiture, penalty or sanction (other than punitive or exemplary damages);

- (2) any non-monetary or equitable relief or redress, including but not limited to any cost or expense of complying with any injunctive, declaratory or administrative relief or specific performance award;
- (3) any cost or expense of recall, correction, production, reproduction, redistribution or reprinting of **matter** or any related expenses;
- (4) any royalty or license fee, or other payment owed to a licensor under a license;
- (5) any payment, restitution, return or disgorgement of sums the **insured** is not legally entitled to;
- (6) any return, reduction, offset, or lack of payment or receipt of, any fees, compensation or other payment owed, paid, or to be paid to an **insured**; or
- (7) any matter that is uninsurable under applicable law.

With regard to punitive or exemplary damages, this Policy shall apply to the fullest extent permitted under applicable law. Where the **named insured** determines, based on written opinion of counsel, that punitive or exemplary damages are insurable under the applicable law, the **underwriter** will not challenge the **named insured's** determination of insurability.

- (I) **Matter** means the informational content of any communication, regardless of its nature, form or format or the medium by which such **matter** is communicated.
- (J) **Named insured** means the person or entity named in ITEM 1 in the Declarations of this Policy.
- (K) **Occurrence** means any actual or alleged act, error or omission committed by the **insured** in or for **scheduled media** arising directly out of:
 - (1) the gathering, creation, acquisition, investigation and compilation of **matter**;
 - (2) any broadcast, transmission, utterance, telecast, cablecast, **webcast**, podcast, serialization, production or online dissemination of **matter**;
 - (3) any publication or republication of **matter** or incidental publications relating thereto;
 - (4) **advertising** in or directly relating to **scheduled media**;
 - (5) the release, distribution, syndication, licensing, sale, lease or exhibition of **matter**;
 - (6) an editorial decision to deny or limit access to **scheduled media** to prevent the utterance or dissemination of **matter**;
 - (7) internet social networking in connection with **scheduled media**; or
 - (8) any **public appearance** directly relating to **scheduled media**;

provided that any and all such acts, errors or omissions or series of acts, errors or omissions based upon, arising out of, directly or indirectly resulting from, in consequence of, or in any way involving the same or related facts, circumstances, situations, transactions, decisions or events shall be deemed to constitute a single **occurrence**, regardless of the number of repetitions, versions or forms of such **occurrence**, and shall be deemed to have occurred on the date as determined in accordance with Section IV GENERAL CONDITIONS (C) of this Policy.

- (L) **Piracy** means the wrongful use, reprinting or reproduction of copyrighted **matter**.
- (M) **Policy period** means the period from the Inception Date of this Policy stated in ITEM 2(a) of the Declarations to the Expiration Date of this Policy stated in ITEM 2(b) of the Declarations or to any earlier cancellation or termination of this Policy.

(N) Property damage means:

- (1) physical harm to or destruction of tangible or intangible property, including its loss of use; or
- (2) loss of use of tangible or intangible property that has not been otherwise physically harmed or destroyed.

(O) Public appearance means public speaking, including press conferences, speeches and seminars, and appearances on media outlets owned or operated by third parties, including radio, television and cable, by any natural person **insured** (other than an **independent contractor**) acting within the capacity and scope of such person's duties on behalf of the **named insured** or any **subsidiary**.

(P) Related claims means all **claims** based upon, arising out of, directly or indirectly resulting from, in consequence of or in any way involving the same or related **occurrences**. All **related claims** shall be treated as a single **claim**, subject to a single Retention and single "Each Claim" Limit of Liability.

(Q) Scheduled media means the media, publications, programs, broadcast or cable stations, or other communications set forth in ITEM 3 of the Declarations, which were created or acquired on or prior to the Inception Date of the Policy set forth in ITEM 2(a) of the Declarations, including any electronic, incidental, supplemental or special editions of such media.

(R) Slogan means any distinctive phrase used in **advertising** which has not been copyrighted or trademarked.

(S) Subsidiary means, subject to Section IV GENERAL CONDITIONS (N), any entity during any time in which the **named insured** owns, directly or through one or more **subsidiaries**, greater than fifty percent (50%) of the issued or outstanding voting securities.

(T) Title means the caption or name of a literary or artistic work which has not been copyrighted or trademarked; provided that **title** shall not include the literary or artistic work itself, any goods or products, or any packaging of any goods or products.

(U) Underwriter means the insurance company shown on the Declarations.

(V) Unfair competition means the misuse of an Intellectual property right in **matter**.

III. EXCLUSIONS

This Policy does not apply to, and no coverage will be available under this Policy for any **claim**, **loss** or **defense costs**:

- (A)** for any actual or alleged: (1) breach of any express or implied contract, agreement, warranty or guarantee; or (2) obligation to make or pay any fee, profit, billing, cost or expense by an **insured**, including but not limited to the **insured's** alleged failure to pay royalties or other payments or to account for same; provided that this EXCLUSION (A) shall not apply to liability **assumed under contract** or to **claims** otherwise covered under SECTION I COVERAGE AGREEMENTS (A)(8), (A)(10) or (A)(15);
- (B)** based upon or arising out of any ownership dispute relating to **matter** or services supplied to the **insured** by any past, present or future **insured**, joint venture participant or **independent contractor**;
- (C)** based upon or arising out of usual and ordinary business activities and transactions that do not arise directly from the content of **matter** uttered or disseminated in **scheduled media**;
- (D)** based upon or arising out of any actual or alleged misuse or infringement of any patent, inducement to infringe any patent, or any other misuse or violation in connection with patent rights, including any portion of any such **claim** that would otherwise be covered under this Policy;
- (E)** based upon or arising out of any actual or alleged intentionally false, fraudulent, deceptive or misleading **advertising** with respect to the **insured's** goods, products or services, or any unfair competition arising therefrom;

- (F) based upon or arising out of the rendering of or failure to render **advertising** services by an **insured**, including but not limited to the development, distribution, display or placement of **advertising**, provided that this EXCLUSION (F) shall not apply to **claims** directly attributable to the content of **advertising**;
- (G) based upon or arising out of any actual or alleged **bodily injury** or **property damage**; provided that this EXCLUSION (G) shall not apply to **bodily injury** arising exclusively from emotional distress;
- (H) based upon or arising out of any actual or alleged violation of any responsibility, duty or obligation imposed under the Interstate Commerce Act of 1887, the Sherman Antitrust Act of 1890, the Clayton Act of 1914, the Robinson-Patman Act of 1936, the Cellar-Kefauver Act of 1950, the Racketeer Influenced and Corrupt Organizations Act of 1970, any law involving or prohibiting any antitrust activity, price fixing, price discrimination, predatory pricing, monopoly or monopolization, restraint of trade, unfair competition, conspiracy, collusion, or unfair, false, deceptive or misleading trade or business practices or advertising, or any similar local, state, federal or foreign act, statute, rule, regulation, requirement, ordinance, common law, or other law, including but not limited to any amendment thereto or any regulation promulgated thereunder;
- (I) based upon or arising out of any actual or alleged violation of any responsibility, duty or obligation imposed under the Securities Act of 1933, the Securities Exchange Act of 1934, the Investment Company Act of 1940, the Investment Advisors Act of 1940, any Blue Sky or other securities law, or any similar local, state, federal or foreign act, statute, rule, regulation, requirement, ordinance or common law, including but not limited to any amendment thereto or any regulation promulgated thereunder;
- (J) for violation of a criminal statute, which shall have been determined by a judge, jury or adverse admission; provided that this EXCLUSION (J) shall not apply to:
- (1) prosecution of any **insured** under a criminal defamation statute;
 - (2) prosecution of any **insured** under the Espionage Act of 1917; or
 - (3) any act or omission authorized in advance by the **insured's** counsel based upon such counsel's good faith belief that (a) the criminal statute violated the First Amendment to the United States Constitution or a provision of the applicable state constitution protecting freedom of speech and press; or (b) the act or omission was not a violation of such criminal statute;
- provided further that for the purposes of determining the applicability of this EXCLUSION (J), no knowledge possessed by or conduct of any **insured** shall be imputed to any other **insured** who was not aware of and did not participate in such conduct, except that knowledge possessed by and conduct of the chief executive officer, chief operating officer, chief financial officer, chief technology/privacy officer, president, general counsel, risk manager, partner or principal, or any equivalent position of the **insured**, shall be imputed to all **insureds**;
- (K) based upon or arising out of any actual or alleged: (1) unauthorized or unlawful collection, use or dissemination of internet user information through web cookies or other online profiling processes by or on behalf of the **insured**; or (2) failure to comply with any local, state, federal or foreign act, statute, rule, regulation, requirement, ordinance or common law requiring that individuals be provided with the ability to assent, consent to, or opt-in or withhold or withdraw assent to, consent to, or opt-out from the gathering, collecting, acquiring, receiving, using, obtaining or taking of any information of any type, nature or kind;
- (L) brought by or on behalf of or in the name or right of any trade or licensing agency, body, entity, society or tribunal, including but not limited to the American Society of Composers, Authors and Publishers, the Society of European Stage Authors and Composers, the Recording Industry Association of America, or Broadcast Music, Inc.;
- (M) based upon or arising out of an **occurrence** that was first committed before the Inception Date of the Policy set forth in ITEM 2(a) of the Declarations or which, prior to the Inception Date, was the subject of any notice to any **insured** of a claim or a potential claim;
- (N) based upon or arising out of any actual or alleged: (1) distribution, dissemination or transmission of any unsolicited facsimile, wireless or telephone communication, electronic mail, direct mail, voice mail, or telemarketing, including but not limited to Short Message Service or Multimedia Message Service; or (2) act,

error or omission that violates or allegedly violates the Telephone Consumer Protection Act (TCPA), the Fair Credit Reporting Act (FCRA), the CAN-SPAM Act of 2003 or any amendment of or addition to such laws or any statute, ordinance or regulation other than the TCPA, FCRA or CAN-SPAM Act of 2003, that prohibits or limits the sending, transmitting, communication or distribution of information of any type, nature or kind;

- (O) based upon or arising out of any (1) denial of service attack; (2) transmission of malicious code; or (3) unauthorized or unlawful accessing, taking, obtaining, using or disclosing of any **insured's** website, network, computer system or other data system, or **matter**, information or data of any type, nature or kind;
- (P) based upon or arising out of any actual or alleged discrimination or harassment of a sexual nature or discrimination or harassment because of race, creed, color, association, age, gender, sexual orientation, national origin, citizenship, ethnicity, ancestry, religion, disability or marital or economic status;
- (Q) based upon or arising out of any actual or alleged liability or breach of any duty or obligation of any **insured** as an employer, including but not limited to any **claim** brought by or on behalf of a current, former or prospective employee in connection with his or her employment or potential employment relationship or the nature, terms or conditions of such employment or potential employment;
- (R) based upon or arising out of any actual or alleged breach of any responsibility, duty or obligation in a fiduciary relationship, including but not limited to any **claim** for theft or disclosure of trade secrets;
- (S) based upon or arising out of any dilution or infringement of copyright committed or allegedly committed by any **insured** in connection with the creation, development, manufacture, display, leasing, licensing, distribution, or sale by the **insured** of any software, application, program, code, or script;
- (T) based upon or arising out of any actual or alleged products liability of any kind, including but not limited to any **claim** for failure of goods, products or services to conform with any statement of quality or performance made in the **insured's matter**; or
- (U) based upon or arising out of:
 - (1) any actual, alleged or threatened exposure to, or generation, storage, transportation, discharge, emission, release, seepage, dispersal, escape, treatment, removal, handling, processing or disposal of any "pollutants"; or
 - (2) any regulation, order, direction or request to test for, monitor, clean up, remove, contain, treat, detoxify, neutralize, detect, disclose or report any "pollutants" or any action taken in contemplation or anticipation of any such regulation, order, direction or request.

For the purposes of this EXCLUSION (U), "pollutants" means (1) any substance located anywhere in the world exhibiting any hazardous characteristics as defined by, or identified on a list of hazardous substances issued by the United States Environmental Protection Agency or any similar local, state, federal or foreign administrative, governmental or regulatory agency, body, entity or tribunal, including but not limited to solids, liquids, gaseous or thermal irritants, contaminants or smoke, vapor, soot, fumes, acids, alkalis, chemicals or waste materials; or (2) any other air emission, odor, waste water, oil or oil products, infectious or medical waste, asbestos or asbestos products, or any noise.

IV. GENERAL CONDITIONS

(A) Limits of Liability

- (1) The "Each Claim" amount stated in ITEM 4(A) of the Declarations shall be the **underwriter's** maximum Limit of Liability for all **loss** resulting from each **claim** or **related claims** for which this Policy provides coverage.
- (2) The "Aggregate for all Claims" amount stated in ITEM 4(B) of the Declarations shall be the **underwriter's** maximum aggregate Limit of Liability for all **loss** resulting from all **claims** or **related claims** for which this Policy provides coverage.

(F) Defense and Settlement

- (1) The **underwriter** has the right and duty to defend any covered **claim**, even if the allegations of such **claim** are groundless, false or fraudulent. The **underwriter** shall have the right to select counsel to represent the **insured** in connection with any covered **claim**. With respect to any **claim**, the **underwriter** shall have the right to make investigations, direct the defense and conduct negotiations, and, with the consent of the **insured**, enter into a settlement of any **claim** as the **underwriter** deems appropriate. If the **insured** refuses to consent to a settlement acceptable to the claimant in accordance with the **underwriter's** recommendation, then, subject to the **underwriter's** applicable Limits of Liability stated in ITEM 4 of the Declarations, the **underwriter's** liability for such **claim** shall not exceed:
 - (a) the amount for which such **claim** could have been settled plus **defense costs** incurred up to the date the **insured** refused to settle such **claim** (the "Potential Resolution Amount"); plus
 - (b) fifty percent (50%) of any **loss** or **defense costs** in excess of the Potential Resolution Amount incurred in connection with such **claim**, with the remaining fifty percent (50%) of any **loss** or **defense costs** in excess of the Potential Resolution Amount being the responsibility of the **insured**.
- (2) No **insured** shall, except at its own cost, incur any expense, make any payment, admit any liability, assume any obligation, or settle or offer to settle any **claim** without the **underwriter's** prior written consent; provided that this paragraph (F)(2) shall not apply: (i) to the correction or retraction of **matter**; or (ii) to the settlement of any **claim** for which the total of **loss** and **defense costs** is less than the Retention.
- (3) In addition to the Limits of Liability, the **underwriter** will pay **defense costs** incurred in the defense of a covered **claim** that are in excess of the Retention.

(G) Allocation

If both **loss** and **defense costs** covered by this Policy and **loss** and **defense costs** not covered by this Policy are incurred, either because a **claim** made against the **insureds** includes both covered and uncovered matters, or because a **claim** is made against both **insureds** and others not included within the definition of "**insured**", the **insureds** and the **underwriter** agree to use their best efforts to determine a fair and proper allocation of all such amounts. The **underwriter's** obligation to pay **loss** and **defense costs** shall relate only to those sums allocated to the **insureds** that are covered under this Policy. In making such determination, the parties shall take into account the relative legal and financial exposures of, and relative benefits obtained in connection with the defense and/or settlement of the **claim**. In the event that the **underwriter** and the **insureds** do not reach an agreement with respect to allocation, then the **underwriter** shall be obligated to make an interim payment of the amount of **loss** or **defense costs** which the parties agree is not in dispute until a final amount is agreed upon or determined pursuant to the provisions of this Policy and applicable law.

(H) Assistance and Cooperation

In the event of a **claim**, the **insured** shall provide the **underwriter** with all information, assistance and cooperation that the **underwriter** reasonably requests. At the **underwriter's** request, the **insured** shall assist in: the investigation, defense, settlement, or other resolution of any matter; the pursuit or enforcement of any right of contribution or indemnity against another who may be liable to any **insured**; conduct with respect to any action, suit, appeal, or other proceeding, including but not limited to attending any trial, hearing, or deposition, securing and giving evidence, or obtaining the attendance of any witness.

(I) Retraction or Correction

The **insured** shall have sole discretion regarding the necessity to retract or correct **matter** that has been uttered or disseminated in **scheduled media**.

(P) Subrogation

In the event of any payment hereunder, the **underwriter** shall be subrogated to the extent of any payment to all of the rights of recovery of the **insured**. The **insured** shall execute all papers and do everything necessary to secure such rights, including but not limited to the execution of any documents necessary to enable the **underwriter** effectively to bring suit in its name. The **insured** shall do nothing that may prejudice the **underwriter's** position or potential or actual rights of recovery. The obligations of the **insureds** under this GENERAL CONDITIONS (P) shall survive the expiration, cancellation, or termination of this Policy. The **underwriter** shall have no subrogation rights against the **insured**.

With respect to a **claim**, any amount recovered upon the exercise of such rights of subrogation will be applied as follows: first, to the repayment of expenses incurred in recovery by exercise of such subrogation rights; second, to **loss or defense costs** paid by the **insured** in excess of the Limits of Liability; third, to **loss or defense costs** paid by the **underwriter**; and last, to **loss or defense costs** paid by the **insured** toward the Retention.

(Q) Assignment

No assignment of interest under this Policy shall bind the **underwriter** without the **underwriter's** prior written consent issued as an endorsement to this Policy.

(R) No Action against Underwriter

- (1) No action shall be taken against the **underwriter** by any **insured** unless, as conditions precedent thereto, the **insured** has fully complied with all of the terms of this Policy and the amount of the **insured's** obligation to pay has been finally determined either by judgment against the **insured** after adjudicatory proceedings or by written agreement of the **insured**, the claimant and the **underwriter**.
- (2) No individual or entity shall have any right under this Policy to join the **underwriter** as a party to any **claim** to determine the liability of any **insured**; nor shall the **underwriter** be impleaded by the **insured** or his/her/its legal representative in any such **claim**.

(S) Bankruptcy or Insolvency

Bankruptcy or insolvency of the **insured** or of the **insured's** estate shall not relieve the **underwriter** of any of its obligations under this Policy.

(T) Cancellation and Non-renewal

- (1) Except as set forth in Section IV GENERAL CONDITION (A)(4), the first **named insured** may cancel this Policy at any time by transmitting to the **underwriter** written notice stating when thereafter such cancellation shall be effective. In such event, the earned premium will be calculated in accordance with the customary short rate table and procedure.
- (2) The **underwriter** may cancel this Policy by mailing written notice to the first **named insured**, at the address shown in the Declarations, stating when, not less than sixty (60) days thereafter, such cancellation shall be effective; except that, in the event of cancellation for non-payment of premium, the **underwriter** may make the cancellation effective upon written notice of only ten (10) days. If the **underwriter** cancels this Policy, earned premium will be calculated *pro rata*. If the **underwriter** receives no premium whatsoever by the premium due date and no premium whatsoever is received by the last day of such ten (10) day notice period, the **underwriter** may cancel this Policy as of the Inception Date stated in ITEM 2(a) of the Declarations.
- (3) The **underwriter** will not be required to renew this Policy upon its expiration. If the **underwriter** elects not to renew this Policy, the **underwriter** will mail written notice of non-renewal to the first **named insured**, at the address shown in the Declarations, at least sixty (60) days prior to the Expiration Date of this Policy. Any offer of renewal on terms involving a change of retention, premium, limit of liability, or other terms and conditions shall not constitute, nor be construed as, a failure or refusal by the **underwriter** to renew this Policy.

(U) Authorization and Notices

The first **named insured** will act on behalf of all **insureds** with respect to: the giving and receiving of any notices under this Policy; the payment of premiums to, and the receiving of return premiums from, the **underwriter**; and the receiving and acceptance of any endorsements issued to form a part of this Policy.

(V) Changes

Notice to or knowledge possessed by any agent or other person acting on behalf of the **underwriter** shall not effect a waiver or change in any part of this Policy, or prevent or estop the **underwriter** from asserting any right under this Policy. This Policy can only be altered, waived or changed by written endorsement issued to form a part of this Policy.

(W) Application Representations and Severability

The **insureds** represent that the particulars and statements contained in the application and all materials submitted in connection therewith are true, accurate and complete and agree that: this Policy is issued and continued in force by the **underwriter** in reliance on the truth of such representations; those particulars and statements are the basis of this Policy; and the application and those particulars and statements are incorporated in and form a part of this Policy. No knowledge or information possessed by any **insured** shall be imputed to any other **insured**, except for material facts or information known to the chief executive officer, chief operating officer, chief financial officer, chief technology/privacy officer, president, general counsel, risk manager, partner or principal, or any equivalent position thereof, or other person whose signature appears on the application. In the event of any material untruth, misrepresentation or omission in connection with any of the particulars or statements in the application, this Policy shall be void with respect to any **insured** who knew of such untruth, misrepresentation or omission, or to whom such knowledge is imputed.

(X) Risk Management

The **underwriter** directly or indirectly may make available risk management services in connection with this Policy for the purpose of managing and reducing the risks covered under this Policy. Such risk management services may cease or change in the **underwriter's** sole discretion at any time.

(Y) Entire Agreement

The **insureds** agree that this Policy, including the application, Declarations and any endorsements, constitutes the entire agreement between them and the **underwriter** or any of its agents relating to this insurance.

In witness whereof, the Underwriter has caused this Policy to be executed by its authorized representative.

ประวัติผู้เขียน

- ชื่อ-สกุล : นางสาวศันสนีย์ อุดมहरรรษากุล
- วัน เดือน ปีเกิด : 26 มีนาคม 2525
- วุฒิการศึกษา : ชั้นประถมศึกษา โรงเรียนพรประสาทวิทยา
ชั้นมัธยมศึกษาต้น-ปลาย โรงเรียนอัสสัมชัญคอนเวนต์
ปริญญาตรี นิติศาสตรบัณฑิต มหาวิทยาลัยอัสสัมชัญ
- ตำแหน่งหน้าที่ปัจจุบัน : บริษัท อาคเนย์ประกันภัย จำกัด (มหาชน)
ตำแหน่งผู้ช่วยผู้จัดการส่วน-ฝ่ายรับประกันภัยอัคคีภัยและทรัพย์สิน

